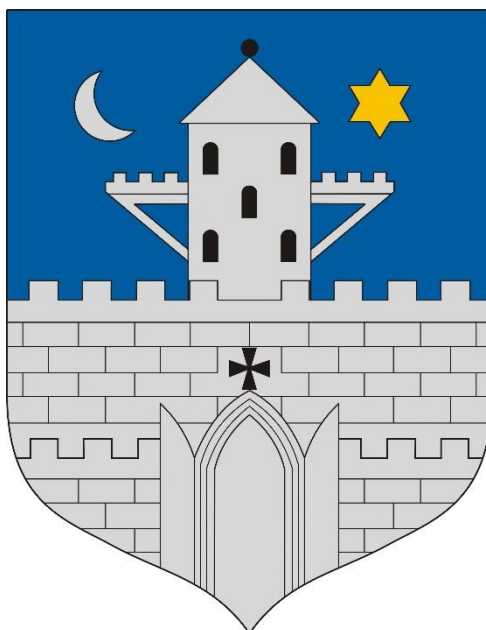

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Szombathely, 2015. szeptember 15.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	13
Célok	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	95
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	159
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	170
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	187
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	208
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	219
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	220
1. A HEP IT részletei	220
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	220
A beavatkozások megvalósítói	220
Jövőképünk	225
Az intézkedési területek részletes kifejtése	226
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	264
3. Megvalósítás	275
A megvalósítás előkészítése	275
A megvalósítás folyamata	276
Monitoring és visszacsatolás	247
Nyilvánosság	277
Érvényesülés, módosítás	278
4. Elfogadás módja és dátuma	279

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a előírja a települési önkormányzatok számára a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program (a továbbiakban: HEP) elkészítését. A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat 5 évente, 5 év időtartamra fogad el. A helyi esélyegyenlőségi programot 2 évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (a továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 319/2013.(VI.19.) Kgy.sz. határozatában jóváhagyta Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját. A HEP 2015.évben történő felülvizsgálatát a jogszabályi előírások és a megváltozott társadalmi és jogszabályi környezet is indokoltá teszi. 2015 áprilisában a HEP áttekintését követően az a döntés született, hogy a HEP felülvizsgálatra szorul, melynek során a HEP-ben található adattáblák aktualizálása mellett a HEP IT újragondolása is megtörténik a HEP fórum javaslatainak figyelembe vételével.

Mivel a 2013.júniusában elfogadott HEP valamennyi fejezete átdolgozásra került és a dokumentum eredeti tartalmának megőrzése melletti átdolgozása terjedelmi okok miatt nagymértékben nehezítené a HEP áttekintését és értelmezését, ezért az eredeti dokumentum és a 2105.szeptemberében elfogadott, átdolgozott HEP külön dokumentumban lesz megtalálható.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

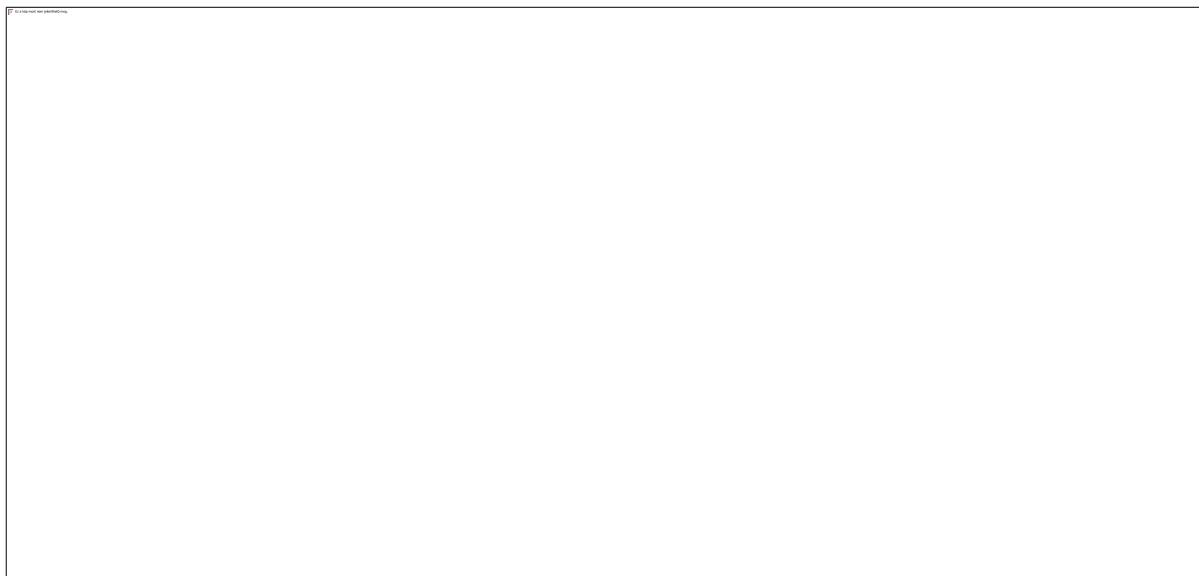
- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Összhangban az Ebktv., a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Elhelyezkedése:

A város az Alpokalján, a Perint és Gyöngyös patakok lapályán, a Gyöngyös-sík nyugati peremvidékén fekszik, ott, ahol a Kisalföld sík vidékét az Alpokalja dombos-hegyes tájai váltják fel. Tengerszint feletti magassága kb. 220 m, de mivel dombokra épült, a városon belül is jelentős szintkülönbségek vannak.

Története:

Claudius császár Kr. u. 50 körül megalapította a mai város elődjét Colonia Claudia Savaria néven, amely rövid idő alatt felvirágzott és Pannónia tartomány polgári központjává vált. 860 körül a város a salzburgi érsek fennhatósága alatt állt, majd a XI. század folyamán a győri püspökség birtokába került. 1578-ban a pozsonyi országgyűlés a törökök támadásai elől a Vasvári Káptalant és a levéltárat a városba telepítette, mely ez által vált a megye székhelyévé. A Bocskai felkelés alatt a várost fenyegető veszélyek elől a levéltárat Németújvárra menekítették, de ott egy tűzvész során valamennyi okirat elpusztult. A Rákóczi szabadságharc idején a várost felváltva birtokolták a kurucok és a labancok. A bajokat csak tetézte az 1711-es pestisjárvány és az 1716-os tűzvész, amelyben elpusztult a vár és a városháza is. Nagy jelentőségű az 1777-es év, amikor Mária Terézia királynő

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

megalapította a Szombathelyi Püspökséget, s élére kinevezte Szily János püspököt. Neki köszönhetően felépült a híres, Templom-téri barokk épületegyüttes, mely ma is a város egyik büszkesége. A természet nem kímélte a várost, 1813-ban árvíz, majd 1817-ben tűzvész sújtotta. Az 1800-as évek végén Éhen Gyula polgármestersége alatt Szombathely modern várossá fejlődött. A II. világháború sem múlt el nyomtalanul, az 1945. március 4-i bombázás során elpusztult a belváros jelentős része, megsérült a Székesegyház és megsemmisült a városháza, ám a lakosság segítségével újjáépítették a várost. A megyeszékhely a hagyományok őrzése mellett gyorsan és dinamikusan fejlődött és fejlődik ma is, bővülő gazdasága megteremti a további előrelépés lehetőségét.

Címere:

A város címeréről az önkormányzat 8/1991 (V.23.) sz. rendelete szól. A város címere, mely egy 1734-ből származó polgári könyv kezdőlapján szerepel, a Gyöngyöskapu a fal egy részét és a kapu fölött álló kis tornyot ábrázolja. A torony egyik oldalán egy csillag, a másikon a félhold áll. Ezt a címer alkalmazták már a város által kiállított régi pergamen okmányokon is, mint függő pecsét, így például a megyei levéltárban őrzött, 17. században kiállított megyei házvásárlási okmányon.

Gazdasági élete:

Szombathely közvetlen gazdasági kisugárzása elsősorban a megyén belül érzékelhető, itt is inkább a város 25 km-es vonzáskörzetében. A vasi megyeszékhely elsősorban ipari és kereskedelmi központ, de a határ menti fekvés és a közlekedési csomópont miatt fontos logisztikai centrum egyben. A város külterülete a nyugati városrészt leszámítva kedvező feltételeket nyújt a szántóföldi növénytermesztés és a kertészeti tevékenységek számára. A teljesítmény és a foglalkoztatás alapján a gazdaság húzóágazata a gépipar, azon belül is a közúti járműalkatrészek gyártása és a villamos berendezések előállítás. Mellette fontos szerepet tölt be a nagy- és kiskereskedelem, elsősorban a nemzetközi üzletláncok letelepedése következtében.

Mezőgazdaság

A város övezetében kedvezőek a gazdálkodás feltételei, a mezőgazdasági tevékenység súlya a többi szektorhoz viszonyítva azonban összességében csekély. A 2010. évi Általános Mezőgazdasági Összeírás szerint Szombathelyen 927 gazdaság létezett, 593-mal kevesebb, mint 10 évvel korábban. Számuk egy évtized alatt négytizedével apadt. A mezőgazdasági tevékenység elsősorban a 45 gazdasági szervezetbe összpontosult. A gazdaságok 95 %-a (882) egyéni gazdaság volt.

Ipar

Szombathely gazdaságában hagyományosan fontos szerepet tölt be az ipar, azon belül is a feldolgozóipar. Az 1990-es évek közepétől a falemezgyártás mellett a gépipar, azon belül is a közúti jármű-, és villamos berendezés gyártásához kapcsolódó tevékenységek törtek előre a tőkebefektetések és a zöldmezős beruházások eredményeképpen. Szombathelyen 2010 végén 505 vállalkozás végzett ipari tevékenységet. Szombathelyi székhellyel rendelkezett 2010 végén a Vas megyében működő ipari vállalkozások 37%-a, és az országban tevékenykedők 0,9 %-a. Szombathelyen 2010-ben az ipari vállalkozások háromtizedének haladta meg az értékesítésből származó árbevétele a 20 millió Ft-ot, ami a megyeinél valamivel kedvezőbb értékesítési lehetőségekről árulkodott. A Vasban működő egymilliárd Ft feletti árbevételű 14 vállalkozás közül 6-nak volt Szombathelyen a központja. A Szombathely keleti övezetében működő és az itt befektetni szándékozó ipari és kereskedelmi egységek számára nyújt magas színvonalú infrastrukturális háttérrel és

biztosít innovációs és egyéb gazdasági szolgáltatásokat a Claudius Ipari és Innovációs Park. A város meghatározó vállalatai a Park területén helyezkednek el, kivételt már csak a BPW Hungária Kft. képvisel.

A városban működő külföldi tulajdonú nagyvállalatok, a Delphi, az Epcos, az iQor és a LuK Savaria fejlesztései nyomán 2011 óta több mint 2000 új munkahely jött létre a megyeszékhelyen.

A regisztrált vállalkozások száma 8597 (ipar 505, építőipar 672, szolgáltatás 6310, mezőgazdaság 1110). Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Vas megyében 157. Jellemző, hogy az utóbbi időszakban a kereskedelmi üzletek száma csökkent, ami a hipermarketek és a nagy áruházak megjelenésével mutathat összefüggést.

2012-ben megalapításra került a Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központot, ahol egymilliárd euró tőkebefektetést és 25 ezer új munkahely létrejöttét várják. A Központ egyik „központja” Szombathely.

(Forrás: Szombathely Szent Márton Városa, a fejlődés útján Szombathely a III. évezred II. évtizedében Szombathely Megyei Jogú Város Társadalmi Gazdasági Programja 2015.)

Turizmus

Szombathely idegenforgalmi jelentősége a gazdasági és társadalmi erőfölény mellett elhalványul, hiszen a megye attrakcióit a gyógy-turizmus jelenti, mely más városokban nyújt lehetőségeket. A hely természeti adottságokban, műemléki látnivalókban, kulturális és népművészeti értékekben bővelkedik, forgalmát mégis az egy-két napos kirándulások, a bevásárló-, valamint a kulturális és sporteseményekhez kötődő rendezvényturizmus jellemzik. A kereskedelmi szálláshelyek közül 8 szálloda, és 6 panzió 586, valamint 206 férőhellyel várta vendégeit. Továbbá kemping és üdülőház is színesíti a város szálláskínálatát. 2014-ben Szombathely kereskedelmi szálláshelyeit 46 415 vendég több mint 110500 éjszakára kereste fel. Egy vendég átlagosan 2,4 éjszakára foglalt szállást.

Kiskereskedelem, vendéglátás

A városban a kiskereskedelem és a vendéglátás üzlethálózata fejlett. Ezt az egységek fajlagos mutatója szemlélteti a legjobban: 2011 végén 168 kiskereskedelmi üzlet, s 54 vendéglátóhely jutott tízezer lakosra. A mutató értéke előbbiek esetében 32-vel, illetve 14-el magasabb, mint Vas megyében és országosan. 2011. év végén 1332 kiskereskedelmi üzlet működött Szombathelyen, 280-nal kevesebb, mint az ezredfordulón. Ennek oka, hogy a kisboltok száma az üzlethálózat átalakulásával összhangban az országos tendenciához hasonlóan csökkent.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) adatszolgáltatása alapján a legnagyobb adózó helyi cégek / legtöbb munkavállalót foglalkoztató helyi cégek:

- AKE Hungária Kft.
- BPW-Hungária kft.
- DELPHI HUNGARY Autóalkatrész Gyártó Kft.
- Dunántúli Távközlési és Biztosítóberendezési Építő Kft.
- EPCOS Elektronikai Alkatrész Kft.
- FALCO Zrt.
- FALCOTRANS Kft.
- ISI AUTOMATIVE PANNONIA Kft.
- JABIL CIRCUIT MAGYARORSZÁG Kft

- LUK SAVARIA Kuplunggyártó Kft.
- MÁV Vasjármű Járműjavító és Gyártó Kft.
- PACCOR HUNGARY Kft.
-
- SABINA Zrt.
- SPEIDEL HUNGÁRIA Ruházati és Kereskedelmi Kft.
- Szombathelyi Erdészeti Zrt.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

Vasút:

Szombathely mai vasútállomása a 20. századdal egyidős: 1900 óta szolgálja a szombathelyi utazóközönséget. A monumentális épületet Posel Gusztáv tervezte, az akkoriban divatos szecessziós-eklektikus nagyvárosi pályaudvarok mintájára. Az állomásépület felújításával 2006 őszére végeztek. Szombathely jelenleg Kőszeg, Körmend, Porpác, Celldömölk, Vasvár irányából közelíthető meg vasúton. Közvetlen összeköttetésben áll a jelentősebb városokkal, így Budapesttel, Győrrel, Péccsel, illetve Szentgotthárdon keresztül Graz-cal, és Sopronon keresztül Béccsel, illetve Bécsújhellyel.

Népességi, demográfiai társadalomstatisztikai helyzetkép

Szombathely Magyarország 10. legnépesebb városa, Vas megye egyetlen nagyvárosa. Gazdasági pozíciója és a társadalmi életben betöltött szerepe Nyugat-Dunántúlon kimagasló. Városképe, településstruktúrája, az itt élők száma és demográfiai összetétele az évszázadok során folyamatosan változott, és módosul napjainkban is. A jobb munkalehetőség, a magasabb életszínvonal vonzereje miatt a korábbi évtizedekben a városba beköltözés volt a jellemző, e tendencia azonban az 1990-es években megfordult, sokan költöztek ki a város közeli községekbe.

Szombathelyen a KSH adatai szerint a 15 évvel korábbihoz képest kb. 5.000 fővel élnek kevesebben (2011. évben 79.590 fő), ami a Vas megyei lakosok számának (2011. évben 257.688 fő) valamivel több, mint 30%-át jelenti. A szombathelyi lakosok számát illetően az a megállapítás tehető, hogy 2007. óta a lakosság számban érdemi változás nem következett be.

A városból elvándorlók száma 2000-től 2007-ig folyamatosan növekedő tendenciát mutatott, amely egyrészt a népességfogyást, másrészt a lakosság számhoz kötött újraelosztásból származó források csökkenését is eredményezte. 2008-ban ez a folyamat megfordult, és ebben az évben már magasabb volt a városba vándorlók száma az elvándoroltak számánál. Ez a tendencia 2009. és 2014. év közötti időszakban is folytatódott. A halálozások száma minden évben felülmúlta az élve születéseket.

Népmozgalom Szombathelyen 2000-től

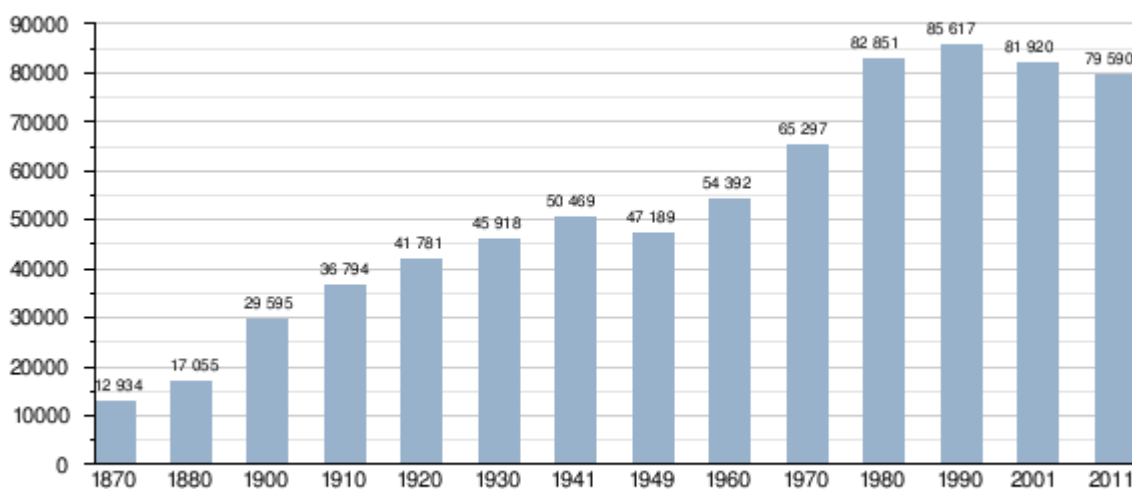
Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)
2000	703	1 060	2 596	3 312
2005	734	942	3 121	3 223
2010	684	888	1239	1184
2011	607	917	1304	1313
2012	661	945	1278	1230
2013	688	949	1308	1288
2014	651	930	1501	1377

Forrás: KSH.

A lakosság korösszetételét tekintve továbbra is a 14 éven aluliak számának csökkenése, valamint a 65 év felettek számának növekedése jellemző: napjainkban Szombathelynek több a 65 év feletti, mint a 14 év alatti lakosa. Az országos és a megyei tendenciához hasonlóan az időskorúak eltarthatósági rátája emelkedett, városunkban 2011. évben 23,4%-os, a gyermekkorú népesség eltarthatósági rátája pedig csökkent, 2011. évben 18,9%-os. Az öregedési index (100 gyermekkorúra jutó időskorú népesség száma) városunkban folyamatosan növekedést mutat, 2014. évben 140,2% volt.

Jelenleg semmi jele nem látszik annak, hogy a fentiekben körvonalazott trend megváltozna. Ez azt jelentheti, hogy két évtized múlva az idősek a város lakosságának negyedét fogják kitenni, ugyanakkor a gyermekkorúak csupán a népesség egytizedét. Mindez jelentős kihívás elé állítja az időseket ellátó egészségügyi és szociális intézményrendszert, de problémát jelent a gyermekekkel foglalkozó intézmények számára is.

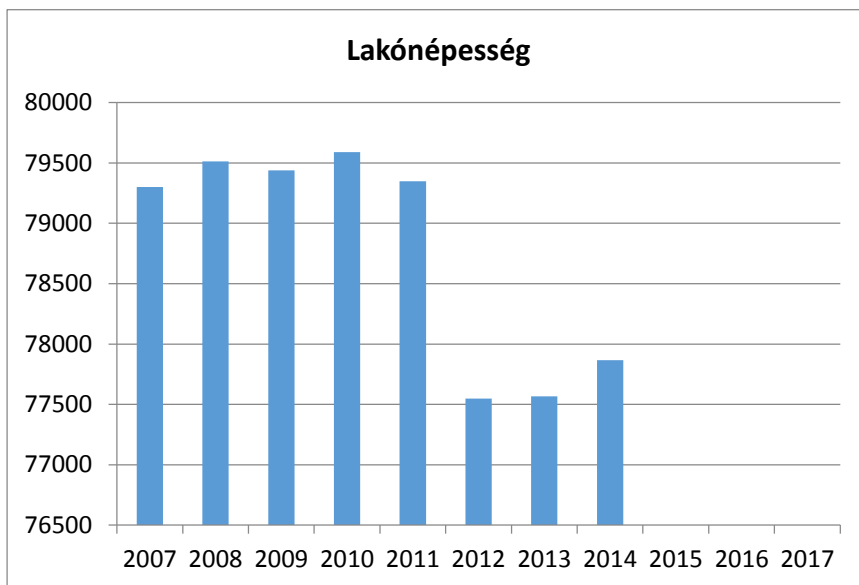
A következő táblázatban láthatjuk miként változott a város népességszáma.

Szombathely népességének alakulása (fő)

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	lakónépesség
2009 (fő)	79 438 fő
2010 (fő)	79 590fő
Lakónépesség számának változása (%)	101,9 %
2011 (fő)	77 593 fő
Lakónépesség számának változása (%)	97,4 %
2012 (fő)	77 547 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,9 %
2013 (fő)	77 566 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,02 %
2014 (fő)	77 866fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,3 %

2011. október 1-jén a megye lakosságának 31%-a, az országosnak 0,8 %-a élt a megyeszékhelyen, mely 3,7 %-kal elmaradt a 2001. évitől. A csökkenés mértéke kisebb volt a megyei átlagnál, azonban meghaladta az országosat. A kedvezőtlen folyamatok

Szombathely népsűrűségét kedvezően befolyásolták, azonban a város még így is a második legsűrűbben lakott megyeszékhely az országban. 2011-ben egy négyzetkilométeren 809-en éltek, 31-el kevesebben, mint az ezredfordulón. Ez 10,5-szerese a megyei, 7,6-szerese az országos átlagnak. A város születési rátái - a 2000. évtől - a vizsgált 12 év mindegyikében meghaladták a megyei átlagot, azonban az országosnál kedvezőtlenebbül alakultak. A természetes népmozgalmi folyamatokon kívül a vándormozgalom alakulása is hozzájárult a lakónépesség számának csökkenéséhez, 2000 és 2007 között minden évben többen költöztek el a városból, mint ahányan beköltöztek oda. Azonban 2008-tól már a városba költözők voltak túlsúlyban, ez azonban nem tudta ellensúlyozni a megelőző időszak kedvezőtlen folyamatait.

(Forrás: Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012 (XI.8.) Kormányrendelet szerinti magalapozó vizsgálata. 2013. május 13.)

2. számú táblázat - Állandó népesség (2014.év végi állapot szerint)

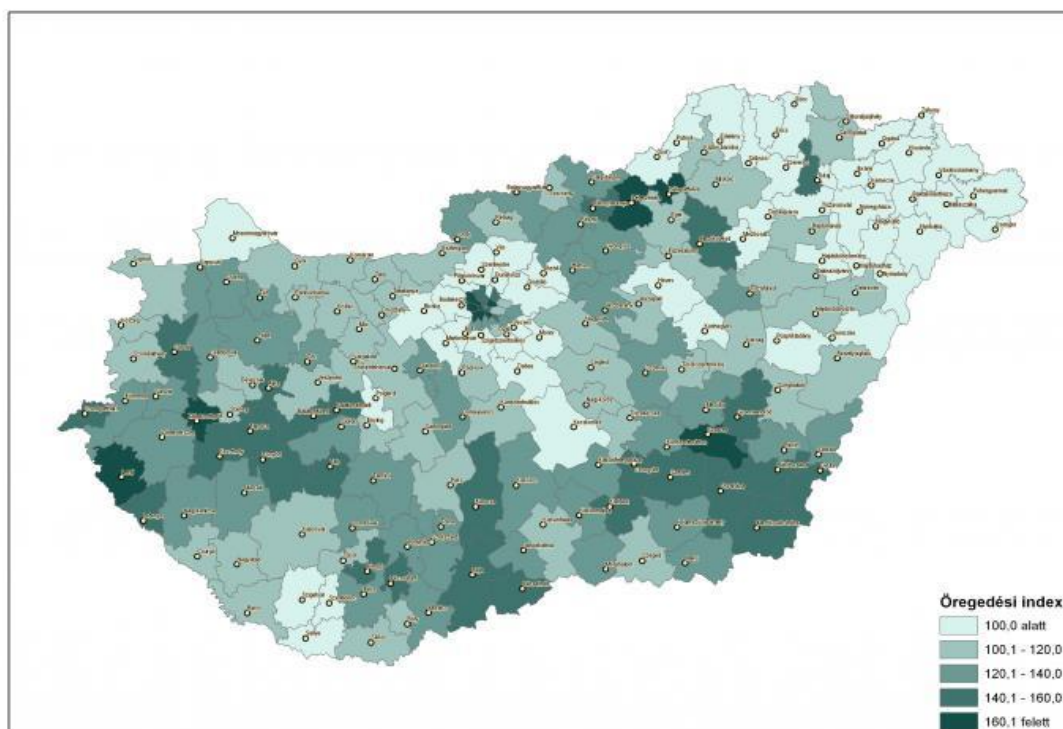
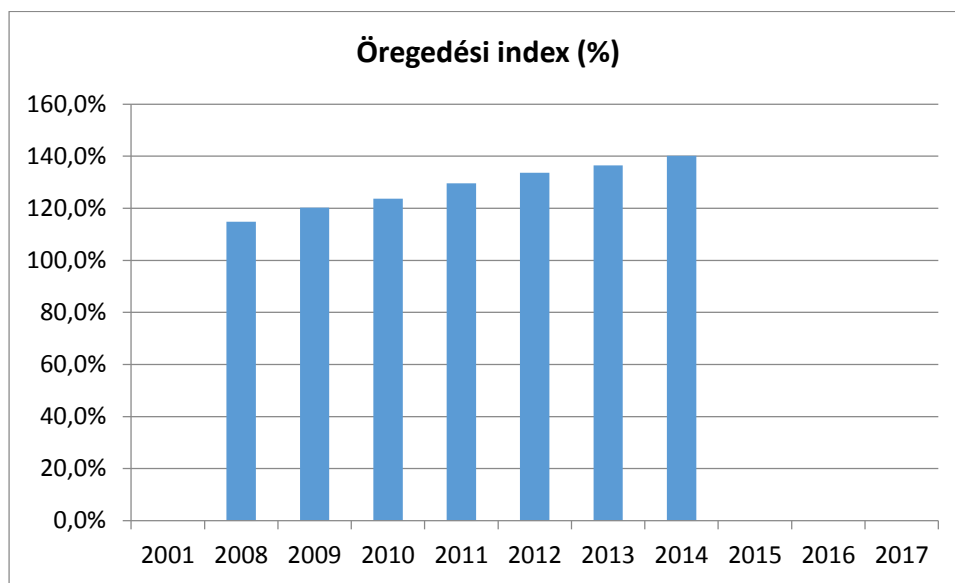
állandó népesség száma	77666fő
nő	41033fő
	52,8%
férfi	36633fő
	47,2%
0-2 évesek	1997fő
	2,6%
0-14 éves nők	4989fő
	6,42%
0-14 éves férfiak	5385fő
	6,93%
15-17 éves nők	987fő
	1,27%
15-17 éves férfiak	1002fő
	1,29%
18-54 éves nők	19793fő
	25,48%
18-59 éves férfiak	21884fő
	28,17%
60-64 éves nők	3439fő
	4,42%
60-64 éves férfiak	2667fő
	3,43%
65 év feletti nők	8850fő
	11,39%
65 év feletti férfiak	5695fő
	7,33%

Forrás: KSH

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2010	13026	10535	123,6
2011	13357	10306	129,6
2012	13769	10305	133,6
2013	14152	10373	136,4
2014	14545	10374	140,2

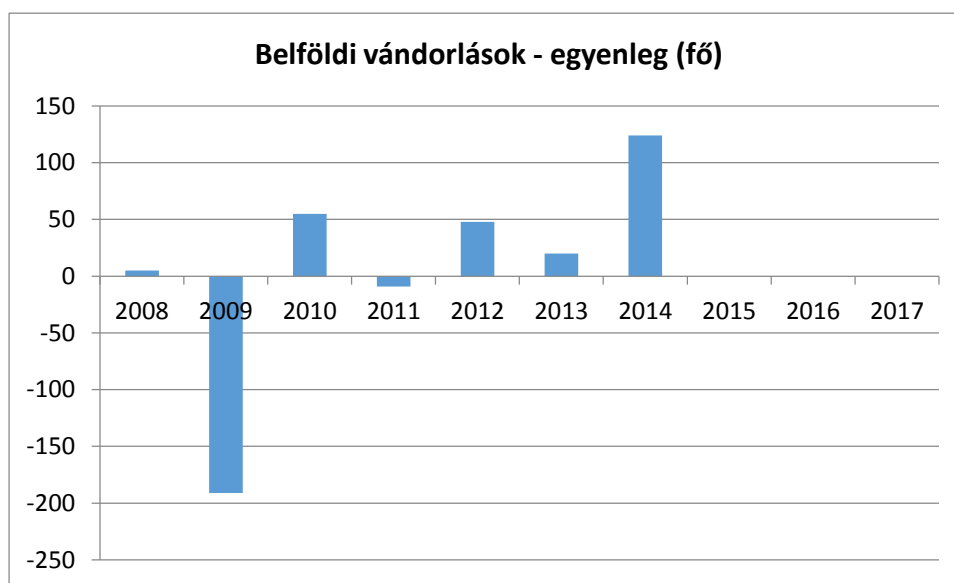
Forrás: KSH

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2010	1239	1184	+55
2011	1304	1313	-9
2012	1278	1230	+48
2013	1308	1288	+20
2014	1501	1377	+124

Forrás: KSH

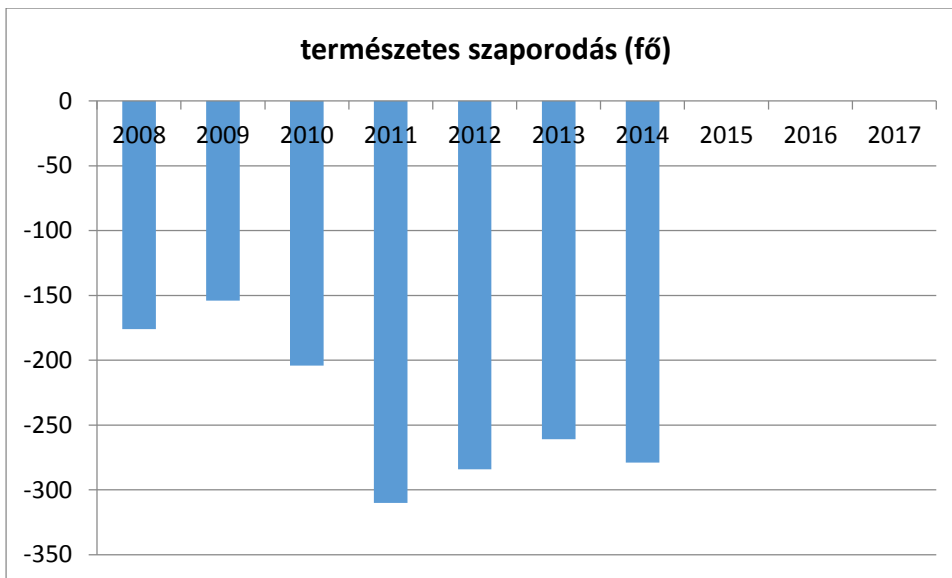

Szombathely Megyei Jogú Városra vetítve a 2011.évben a vándorlás egyenlege negatív számot mutatott, addig a 2012. évtől elvándorlási többlet figyelhető meg.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2010	684	888	-204
2011	607	917	-310
2012	661	945	-284
2013	688	949	-261
2014	651	930	-279

Forrás: KSH

Az ország és Vas megye lakossága is csökkent a 2001. évi népszámlálás óta. (Forrás: KSH) Szombathelyen még erőteljesebb a lakónépesség csökkenése, hiszen 1980-ban még 84.508 fő lakott a megyeszékhelyen, a 2001. évi népszámláláskor csökkent 80.000 fő alá a lakosok száma, tavalyelőtt már csak 74.884 főt számoltak össze a biztosok.

Az Országos Fejlesztési Konceptió és Országos Területfejlesztési Konceptió területi jellegű specifikus céljainak kapcsolódása az uniós és a hazai célkitűzésekhez – Hazai fejlesztési prioritások a 201-2020-as EU programidőszakra című dokumentum is szól a népesedési fordulatról a gyermekvállalás fokozásával. E szerint a népesedési fordulat a középosztályra építve érhető el gyermekbarát köz-, és gazdasági szféra kialakulásának ösztönzésével.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

Értékeink, küldetésünk

Feladatunk a településünkön lévő esélyegyenlőség szempontjából megcélzott célcsoportokra vonatkozó adatok összegyűjtése, elemzése, folyamatos aktualizálása és összehasonlítása megyei, országos adatokkal. Feladatunk továbbá, hogy a helyzetelemzés tükrében egy megvalósítható, a valós szükségletekre reagáló intézkedési tervet készítsünk, amely segítségével biztosíthatjuk az esélyegyenlőség szempontjából fókuszban lévő csoportok felzárkózását, hátrányaik csökkentését, megszüntetését mind a nevelés-oktatás, lakhatás, foglalkoztatottság, szociális és egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés területén.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Célunkként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a működtetését, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot.

Az alábbi adattáblák Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata HEP HE-éhez készültek.

A táblák kitöltésének dátuma: 2015. augusztus 31.

A táblák számozása a helyzetelemzés adott fejezetére utal.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak az EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz (EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia).

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- 8/2015. (III.27.) kgy.sz.rendelet a települési támogatás keretében nyújtott ellátások és a szociális szolgáltatások helyi szabályozásáról
- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 4/2002. (VI.20.) önkormányzati rendelete Szombathely város egészségügyi alapellátási körzeteiről
- 11/1993. (IV.1.) sz. rendelet
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások térítési díjáról
- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 14/2013. (IV.30.) önkormányzati rendelete a „Szombathely visszavár” felsőoktatási tanulmányi ösztöndíjról

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 11/2015. (III.04.) számú önkormányzati rendelete az Önkormányzat 2015. évi költségvetéséről;
- Szombathely Megyei Jogú Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója;
- Tájékoztató Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti, gyermekvédelmi feladatainak 2014.évi ellátásáról
- Szociális Térkép (2010-2011);
- Tájékoztató Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított szociális szolgáltatások 2014.évi feladatellátásáról, valamint a 2014.évben pénzben és természetben nyújtott szociális ellátásokról
- Beszámoló a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat 2014. évi munkájáról
- A Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft. 2014. évi szakmai beszámolója;
- A SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft. 2014. évi szakmai beszámolója;
- Beszámoló az Egészségügyi Alapellátó Intézet 2014. évi munkájáról;
- Szombathely Szent Márton Városa, a fejlődés útján Szombathely a III. évezred II. évtizedében Szombathely Megyei Jogú Város Társadalmi Gazdasági Programja
- „Szombathely a segítség városa” program
- „Aktív időskor Szombathelyen” program
- Integrált Városfejlesztési Stratégia
- Szombathely Megyei Jogú Város Településrendezési Terve
- Szombathely Megyei Jogú Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Intézkedési Terv felülvizsgálata 2010-2016. közötti időszakra
- Vas Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház szakmai programja
- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat 2013-2014. évi Esélyegyenlőségi terve
- Az Egyesített Bölcsődei Intézmény 2011-2012. évi Esélyegyenlőségi Terve
- Az Egészségügyi Alapellátó Intézet 2009-2010. évi Esélyegyenlőségi terve

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) IV. fejezete rendelkezik a helyi önkormányzatok társulásairól. Az Mötv. 146. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatályba lépése előtt kötött önkormányzati társulási megállapodásokat a képviselő-testületek felülvizsgálják, és a törvény rendelkezéseinek megfelelően módosítják a törvény hatálybalépését követő 6 hónapon belül. Előzőekre tekintettel – a Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása megkeresésére - a Közgyűlés a 2013. március havi ülésén a Társulás jövőbeni működésével kapcsolatosan kinyilvánította, hogy Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az alábbi szolgáltatások vonatkozásában kívánja a Társulást fenntartani:

- családsegítés
- házi segítségnyújtás

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása
- területfejlesztési feladatok.

Fenti szolgáltatásokon túlmenően a Társulás koordinációs feladatokat lát el az azt igénylő települések részére a központi orvosi ügyelet szervezése, a nyilvános könyvtári, mozgókönyvtári, közművelődési feladatok, valamint a területfejlesztési feladatok tekintetében.

A szolgáltatások igénybevételével kapcsolatosan a megállapodás tartalmazza, hogy a szolgáltatások intézményi és személyi térítési díját Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata állapítja meg a hatályos jogszabályok és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 5. § (1a) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a képviselőtestületek előzetes hozzájárulása alapján, melyről a Társulás érintett önkormányzatait a térítési díj megállapításától számított 30 napon belül értesíti. A szolgáltatásokért ténylegesen fizetendő személyi térítési díjat pedig az intézményvezető állapítja meg Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának rendeletében foglaltak szerint. A megállapított személyi térítési díj elengedéséről vagy csökkentéséről az ellátott lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat dönt a vonatkozó rendeletében meghatározottak szerint. Az intézményi térítési díj, valamint a ténylegesen fizetendő térítési díj különbözetét az ellátott lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat a feladatot ellátó intézmény részére az éves elszámolás során, legkésőbb a tárgyévet követő év április 30. napjáig megtéríti.

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások költségeinek forrását az utánuk igényelhető normatív támogatások (alap normatíva, kiegészítő normatíva) jelentik. A Társulás tagjai a megállapodás szerint hozzájárulnak ahhoz, hogy Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata megigényelje a mindenkori költségvetési törvény alapján a lakosaik után járó normatívát, valamint a külön jogszabály szerinti költségvetési támogatást. A Társulási megállapodás 3.4. pontja pedig akként rendelkezik, hogy a költségvetési támogatással nem fedezett szolgáltatásokat Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Társulás önkormányzatai számára a felmerülő többletköltségek megtérítése esetén biztosítja, melyet a Társulás azon önkormányzata visel, amelyik a normatíva által nem fedezett plusz szolgáltatást igénybe veszi.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata elnyerte az ÁROP -1.A.3-2014-2014-0023 számú **„Partnerség alapú esélyegyenlőségi programok a segítség városában és térségében”** című projektet, melynek megvalósítási ideje 2015. április 1. – 2015. november 30. közötti időszak. A projekttel kapcsolatosan a 8.fejezet C. pontjában részleteiben is tájékoztatást adunk. A projekt kiemelkedő fontosságú eleme, hogy nagyban épít a Szombathelyi Járáshoz tartozó települések közötti partnerség, együttműködés kialakítására. A projekt keretében megalakításra kerülő ún. Szombathelyi Járási Felzárkózási Kerekasztal munkájába több mint 30 önkormányzat kapcsolódott be 2015.szeptember 1.napjáig.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata szempontjából releváns adatok a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. sz. mellékletében foglaltaknak megfelelően az alábbiak:

- lakónépesség száma, változása
- állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint
- öregedési index
- 15-17 évesek száma
- állandó vándorlások egyenlege
- természetes szaporodás
- munkanélküliségi ráta nemek szerint
- regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint
- regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma korcsoport szerint álláskeresési segélyben részesülők száma
- járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma
- regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma
- rendszeres szociális segélyben / foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma
- 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma
- általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség aránya nemenként
- a napközis tanulók száma az általános iskolákban
- általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban
- általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban
- általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
- az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban
- az általános iskolai osztályok száma
- a 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
- az óvodai gyermekcsoportok száma
- az óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma
- óvodába beírt gyermekek száma
- óvodai feladat-ellátási helyek száma
- óvodai nevelést igénylők száma a férőhelyek arányában
- óvodai nevelést igénylők száma a férőhelyek arányában sajátos nevelési igényű gyermekek körében
- védelemben vett kiskorú gyermekek száma december 31-én
- veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
- védőnői álláshelyek száma
- 8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban
- általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma
- szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma
- szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma
- gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők száma
- a nyilvános könyvtárak száma
- a nyilvános könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)
- muzeális intézmények száma

- közművelődési intézmények száma
- lakásállomány
- csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma
- a házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
- házi gyermekorvosok száma
- bölcsődébe beírt gyermekek száma
- bölcsődék száma
- családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma
- nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
- nappali ellátásban részesülő időskorúak száma
- nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma
- nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma
- rendszeres szociális segélyben részesítettek száma
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban / rendelkezésre állási támogatásban / bérpótló juttatásban részesítettek száma
- közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
- időskorúak járadékában részesítettek száma
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
- ápolási díjban részesítettek száma
- lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma
- adósságcsökkentési támogatásban részesített személy

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. Az egyes társadalmi csoportok élethelyzete között igen nagy különbségek találhatók. A szegénység és a társadalmi kirekesztés veszélye egyes csoportokat fokozottabban fenyeget, ilyenek: a gyermeket nevelő családok (elsősorban a nagycsaládok és az egyszülős családok), az idősek, a fogyatékkal élők. Ezekben a csoportokban sok esetben alacsonyabb a foglalkoztatási ráta, magasabb az iskolából kimaradók aránya és ezeket a csoportokat a társadalom többi csoportjához képest sokkal nagyobb valószínűséggel sújthatja a pénzügyi kirekesztés.

A munkaerőpiacról kiszorulóik közül a tartós munkanélküliek, a pályakezdő és az idősebb munkanélküliek, valamint a munkanélküli családban élő fiatalok számítanak a szegénység által legveszélyeztetettebbeknek.

A roma népességnél mindazok a veszélyeztetettségi mutatók megtalálhatók, amelyekről a korábbiakban a szegénység tekintetében szóltunk. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a szegények többsége nem roma, így a szegénység és a roma etnikumhoz való tartozás nem összemosható. A szegénységgel küzdő romák esetében egy átfogó hosszú távú helyzetjavító program kidolgozására és megvalósítására lenne szükség, ami azonban túlmutat a szociális ellátórendszer kompetenciahatárain és érinti a foglalkoztatás, az oktatás, valamint a közösségi programok szervezésében jelentős szerepkörrel bíró Nemzetiségi Önkormányzat illetékességi köreit is.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat a város azon területén, ahol a családok életében jelentkező problémák kumulálódása volt tapasztalható 2005. óta jelentős közösség fejlesztő munkát valósított meg. A közösség fejlesztés szakmai eredményei már jelenleg is tapasztalhatóak, a halmozottan hátrányos helyzetű, sok esetben elszegényedő családok képessé tévése ezzel a szakmai válasszal és jelentős szakma-, illetve intézményközi együttműködéssel akadályozható csak meg a különböző hátrányok generációról-generációra történő továbbörökítése.

A hajléktalanság Szombathelyen is megjelenik, azonban a kialakult ellátórendszernek köszönhetően kezelhető mértékű.

(Forrás: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2012. évi felülvizsgálata)

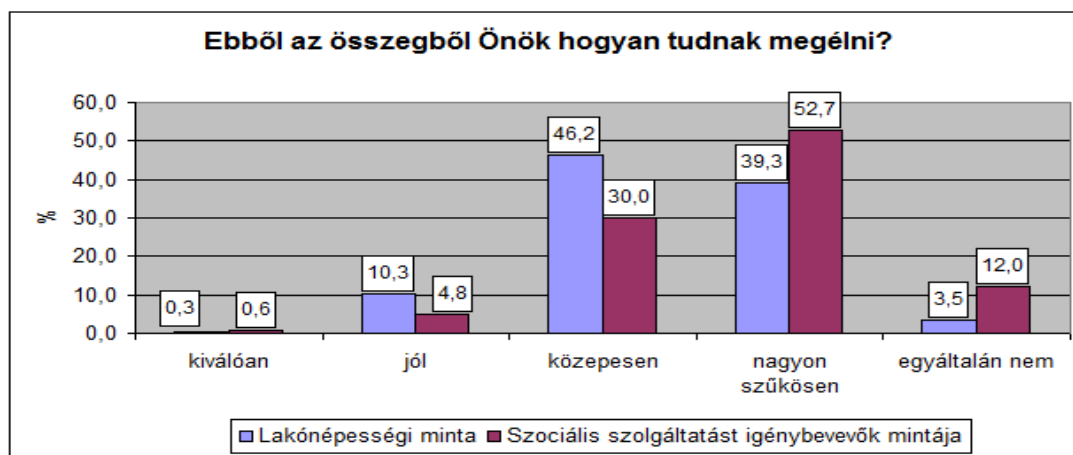
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából a Regionális Humán Innováció Nonprofit Kft. 2010 novemberétől 2011. március 31-ig bezárólag elkészítette a város **szociális térképét**.

A korábbi szociális térképekhez hasonlóan – a népesség nyilvántartó adatait felhasználó, nemre és életkorra nézve reprezentatív, rétegezés utáni véletlen mintavétel alapján – tervezték a szombathelyi háztartások 1,5%-nak, 1015 főnek felkeresését. A 2010-11-es vizsgálatban a megkérdezettek körét kiegészítették a szociális ellátó rendszert használókkal is. 500 fős szakértői mintát is felkerestek, mert a korábbi két szociális térkép készítésének tapasztalata az volt, hogy a szociális ellátásokat, szolgáltatásokat igénybe vevők a véletlen mintavétel okán, vagy, mert nem jelennek meg az állandó lakónépességben, alig kerültek a megkérdezettek közé. A szociális ellátásokat igénybevevőktől a lakónépesség általános mintájában feltett kérdéseken túl „minősítették” az igénybe vett szociális szolgáltatások hatékonyságát is. A teljes lakónépességből vett minta esetén az 1500 megcélzott háztartásból 1135 háztartást sikerült elérni, közülük 651 volt az, amely a lakónépességi mintából került ki, a szociális szolgáltatásokat igénybevevő háztartások száma pedig 485-öt volt. Ahhoz, hogy ezt a lekérdezési arányt elérjék 2315 háztartást kellett felkeresniük. A lakónépességi minta lekérdezési aránya 64%-os volt, ami a közvélemény kutatásokban közepes lekérdezési aránynak minősül, a szociális szolgáltatásokat igénybevevő minta pedig majdnem 100 %-os.

A kérdőív jövedelemmel, foglalkoztatással kapcsolatos kérdéseinél az együtt lakók adataira is rákérdeztek, így a háztartásokban együtt élőktől nyert információkat elemezhetők. A lakónépességi mintában megkérdezettek megélhetése három forrásból származik. Csaknem minden második háztartástag dolgozott (45,3%), további negyedük nyugdíjas (25,1), illetve egy ötödük (21,8%) eltartott. A szociális szolgáltatásokat igénybe vevők háztartásaiban élők közül 14%(!) áll alkalmazásban. Ez a harmada a lakónépességi mintán felvett adataiknak. Csaknem harmaduk (32%) különféle jogcímenek nyugdíjat kap.

Megvizsgálták, hogy a jövedelmi adatok változása mit jelent reálértéken. A 2007 év január elsejei állapotot bázisnak véve azt látták, hogy reálértéken a 2010. évi jövedelmeknek 123,8%-kal kellene meghaladnia a 2007. évit. Adataik szerint minden esetleges gyarapodást elnyelt az infláció. Ugyancsak az elmúlt évek tendenciája, hogy az élelmiszer árak és a lakhatás költségei az adott év inflációját meghaladó mértékben drágultak. Ezek a folyamatok vezettek oda, hogy 2010-ben a minimálbér már nem fedezte a számított létminimumot sem. A fenti megállapítások különös hangsúlyt kapnak, ha a szociális ellátásokban részesülők adatait is szemügyre vesszük, hiszen köztük az alacsony jövedelműek aránya jóval meghaladja a szombathelyi lakónépesség körében mértet.

A szociális ellátásokban részesülő szombathelyiek alacsony jövedelem szintje a megélhetésre és annak megítélésére is kihat. A rendelkezésére álló jövedelemből közepesen tud megélni válaszadók 30%-a, míg a szombathelyi lakónépességi mintában ez az arány 46,2% volt. Nagyon szűkösen él 52,7%, míg ez az arány a szombathelyi lakónépesség körében 39,3% volt. 12% egyáltalán nem tud megélni a rendelkezésére álló pénzből. E két utóbbi kategória együttesen az összes válaszok csaknem kétharmada (64,7%).

Amikor arra kérdezték rá, hogy a jövedelmükből mennyit és mire költenek, azt találták, hogy lényegében a napi megélhetés (rezsi és az étel-miszer) leköti a megkérdezettek nagy részének anyagi lehetőségeit. A jövedelmi viszonyok romlását mutatta, hogy az év közbeni megtakarítást képzők aránya csökkent a korábbi vizsgálatokhoz képest, illetve hogy megkezdődött a vagyon felélése - már ahol volt-, a nyaralót, termő földet birtoklók aránya csökkent, a gépjárműpark idősödött.

Érdekes összevetni, a háztartás jövedelmeiből, hogy tudnak megélni a megkérdezettek. A lakónépességi mintában válaszadók a rosszul vagy átlagosan megítéléseket preferálták, míg a szociális szolgáltatást igénybe vevők nagyon rosszul és rosszul minősítéseket választották. A vizsgálat alapján mind a két válaszadó sokaság az általános helyzetét rosszabbnak ítéli meg, mint amilyenek anyagi helyzetét látja. A szociális szolgáltatásokat igénybevevőknél ez a tendencia markánsabb. Másként fogalmazva az egyre romló életkörülmények hatására egy általános rossz hangulat van jelen, amely nem függ a jövedelmi helyzettől, és társadalmi státusztól sem. Az objektív szegénység és a relatív szegénység érzet közötti diszkrépancia nőtt.

A jövedelmi viszonyok és a makrogazdasági folyamatok, azt vetítik előre, hogy akik ma még az átlagos és a szűkös lét határán billegnek, folyamatosan, tartósan lecsúsznak, „perspektívájuk” a kilátástalanság lett.

További lehetséges társadalom szerkezeti irány, hogy az amúgy sem széles középréteg vagyonát felélve egyszerűen eltűnik.

Összegzésként elmondható, hogy a szóban forgó szociális térkép, valamint az elmúlt évek térképeinek adatai alapján egy fokozatosan szegényedő társadalomstruktúrát találtak a szakemberek, amely jövedelmi viszonyoktól függetlenül erőforrásainak nagy részét a napi megélhetési biztosítására fordítja. Meggyengültek a klasszikus középosztály társadalmi pozíciói. Iskolázottságban, általában kulturális státuszában még stabil, de jövedelmei egyre zsugorodnak. A szociális szolgáltatásokat igénybevevői körben pedig jelentős azok aránya, akik alacsony iskolai végzettség birtokában esélytelenek a munkapiacon. A jövedelemhiány náluk a napi megélhetést veszélyeztető helyzetet eredményez. Szombathely társadalmának minden csoportja kisebb nagyobb mértékben küzd adóssággal; a

lakónépességi minta estében a bankoknak, míg a szociális szolgáltatásokat igénybevevők a közüzemi szolgáltatóknak (gáz, villany, víz) adósodtak el.
(Forrás: Szombathelyi Szociális Térképének összefoglalója 2010-2011.)

2011-ben Szombathelyen a legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, valamint a költségvetési és nonprofit szervezeteknél a teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 209,6 ezer Ft-ot ért és az egy évvel korábbihoz képest 5,4 %-kal emelkedett. Mértéke 45 ezer Ft-tal elmaradt a győri és 2600 Ft-al az országos kereseti átlagtól, de több mint 26 ezer Ft-tal meghaladta a megyeit. A vállalkozásoknál (213,4 ezer Ft) átlagban 13 ezer Ft-tal többet fizettek, mint a költségvetési szerveknél és intézményeiknél, de előbbi körben mintegy 30 ezerrel, utóbbiban 16 ezer Ft-tal kerestek jobban a városban, mint a megyében.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Szombathely városát a 2011. évi népszámlálás időpontjában a megyeinél valamivel magasabb foglalkoztatottsági szint jellemezte. A foglalkoztatottak száma meghaladta a 35 ezer főt, amely 7,1 %-kal csökkent a korábbi és 12,7 %-kal az 1990. évi teljes körű összeírás adataihoz képest. A munkanélküliek száma 1990-2001 között több mint két és félszeresére nőtt, azt követően 2011-re további 84%-kal, 2900 főre emelkedett. Az álláskereső így a város gazdaságilag aktív népességének 4,6 %-át képviselték. A gazdaságilag aktívak, vagyis a foglalkoztatottak és álláskeresők együtt a 15-74 éves népesség 60 %-át tették ki. A 18,2 ezer eltartott legnagyobb része, 66 %-a nappali tagozatos tanuló volt.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

A gazdasági aktivitás mutatói 2011.évben (a 2011. évi népszámlálás adatai alapján)

Megnevezés	Szombathely	Vas megye	Ország
	összesen		
Aktivitási arány, %	60,5	59,7	58,1
Foglalkoztatási arány, %	55,8	55,1	50,8
Munkanélküliségi ráta, %	4,6	4,6	7,3
Száz gazdaságilag aktívra jutó inaktív, fő	107	111	120
	összesen		
Aktivitási arány, %	65,7	65,5	64,3
Foglalkoztatási arány, %	60,8	60,4	56,2
Munkanélküliségi ráta, %	4,9	5,1	8,1
Száz gazdaságilag aktívra jutó inaktív, fő	88	89	96
	összesen		
Aktivitási arány, %	55,7	54,2	52,4
Foglalkoztatási arány, %	51,3	50,0	45,8
Munkanélküliségi ráta, %	4,4	4,2	6,6
Száz gazdaságilag aktívra jutó inaktív, fő	127	138	148

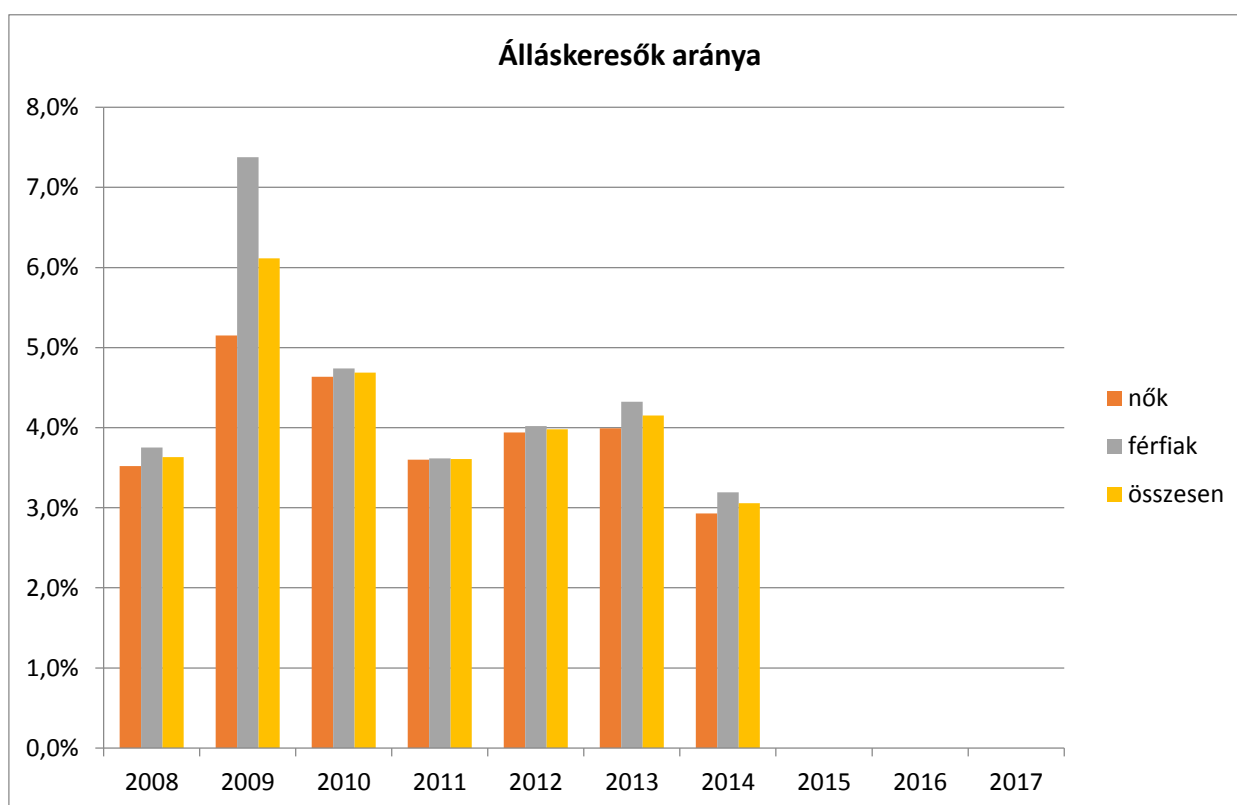
Az aktív és inaktív népesség számának megoszlása nemenként eltérő képet mutatott, a gazdaságilag aktívak csoportjába 2011 októberében a férfiak 53%-a, míg a nők 44%-a tartozott. A nők és férfiak aktivitási aránya közötti különbség kismértékben szűkült az utolsókét népszámlálás között.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2010	29263	26640	55903	1434	4,9	1395	5,2	2829	5,1
2011	27946	25805	53751	1141	4,8	1068	4,1	2209	4,1
2012	27640	25514	53154	1089	3,9	1026	4	2115	4
2013	27393	25241	52634	1094	3,9	1091	4,3	2185	4,1
2014	27305	25096	52401	800	2,9	801	3,2	1601	3

(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

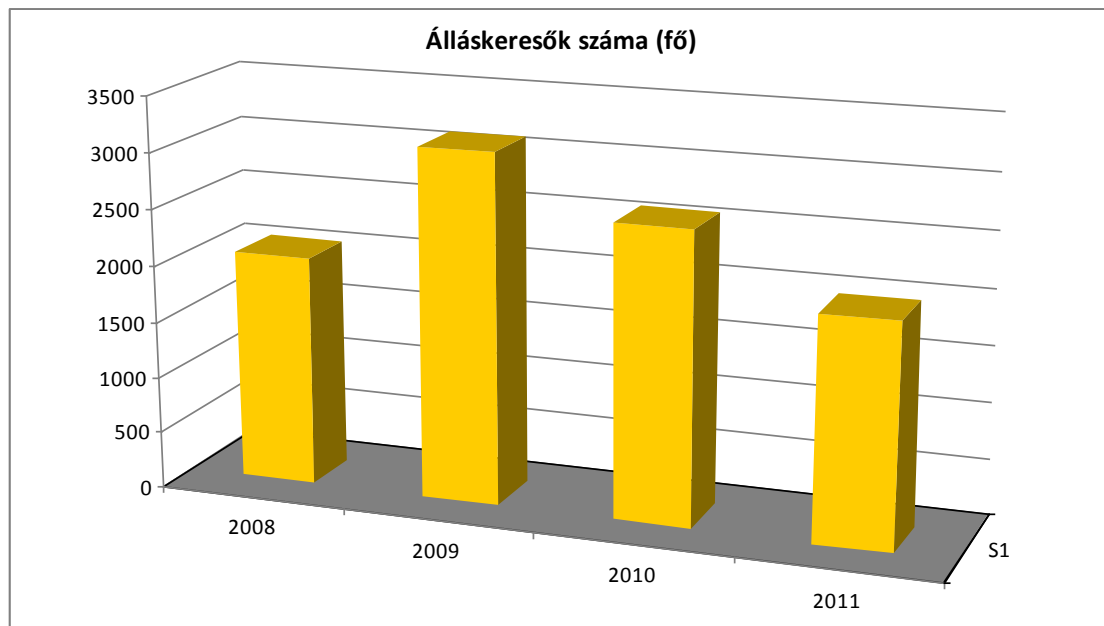

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2010	2011	2012	2013	2014
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	2829	2209	2115	2185	1601
20 éves és fiatalabb	fő	73	62	84	92	55
	%	2,6	2,8	4,0	4,2	3,4
21-25 év	fő	325	254	268	303	203
	%	11,5	11,5	12,7	13,9	12,7
26-30 év	fő	339	250	209	232	158
	%	12,0	11,3	9,9	10,6	9,9
31-35 év	fő	441	332	274	269	182
	%	15,6	15,0	13,0	12,3	11,4
36-40 év	fő	384	303	298	302	222
	%	13,6	13,7	14,1	13,8	13,9
41-45 év	fő	315	261	250	250	183
	%	11,1	11,8	11,8	11,4	11,4
46-50 év	fő	286	221	221	217	176
	%	10,1	10,0	10,4	9,9	11,0
51-55 év	fő	409	292	255	230	153
	%	14,5	13,2	12,1	10,5	9,6
56-60 év	fő	249	224	244	265	215
	%	8,8	10,1	11,5	12,1	13,4
61 év felett	fő	8	10	12	25	54
	%	0,3	0,5	0,6	1,1	3,4

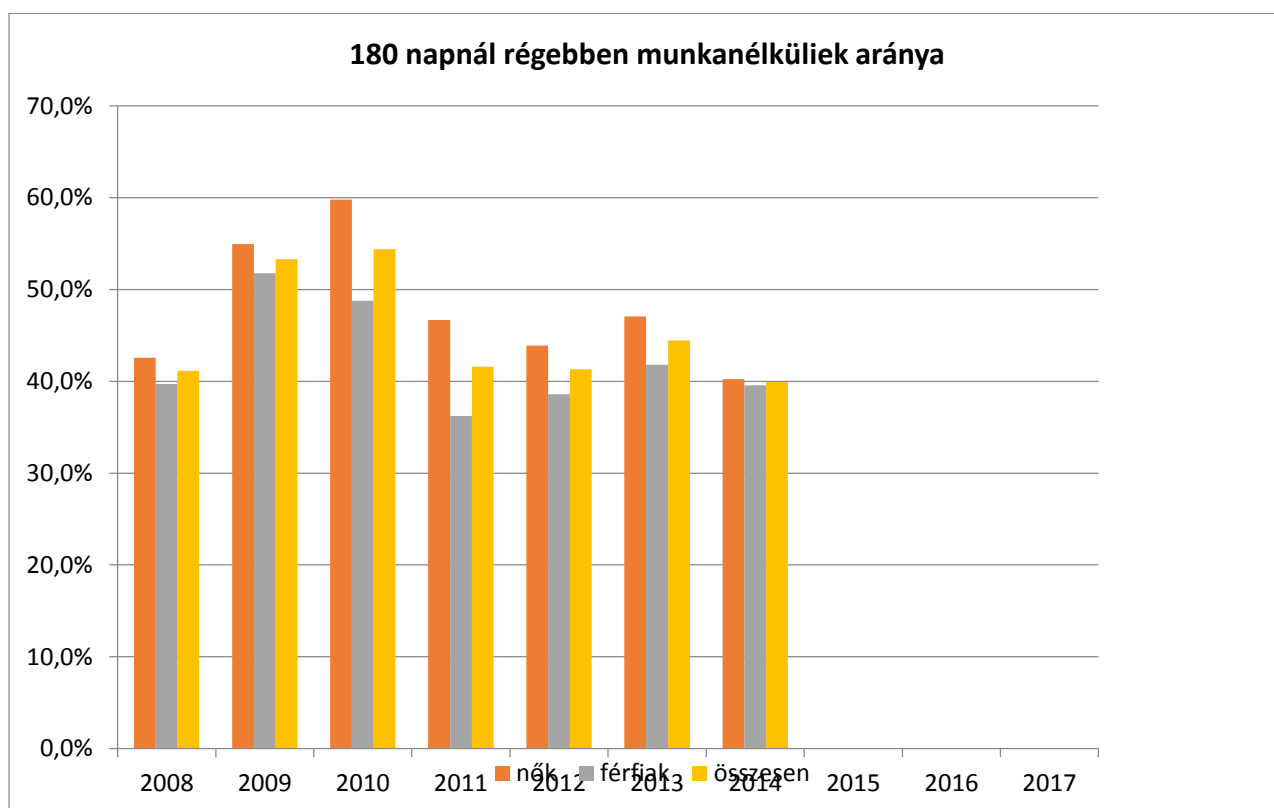
(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként

	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2010	1434	1395	2829	756	668	1424	52,7	47,9	50,3
2011	1141	1068	2209	556	441	997	48,7	41,3	45,1
2012	1089	1026	2115	478	396	874	43,9	38,6	41,3
2013	1094	1091	2185	515	465	980	47,1	42,6	44,9
2014	800	801	1601	322	317	639	40,3	39,6	39,9

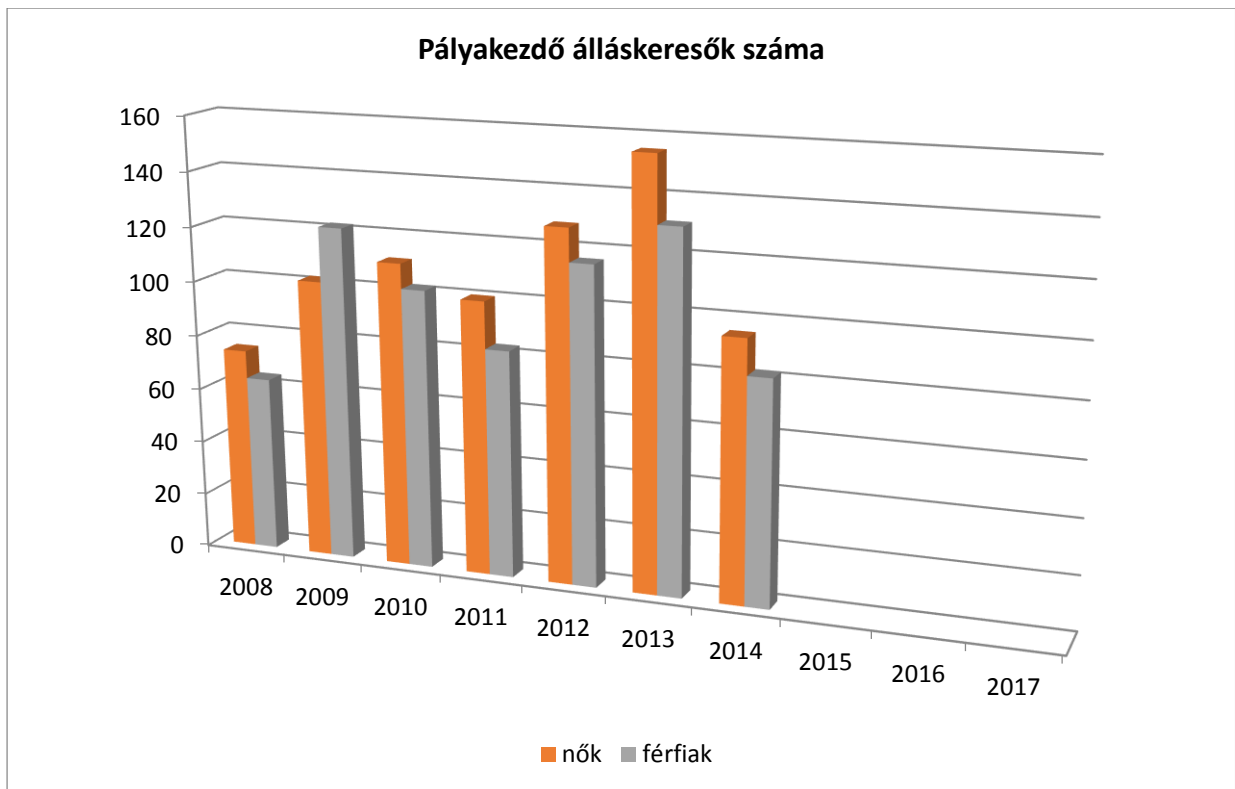
(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

3.2.4. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2010	5572	5580	11152	111	1,99	102	1,83	213	1,91
2011	5488	5390	10878	100	1,82	83	1,54	183	1,68
2012	5006	4899	9905	128	2,56	116	2,36	244	2,46
2013	4947	4909	9856	155	3,13	131	2,67	286	2,9
2014	4996	5009	10005	95	1,64	82	1,64	177	1,77

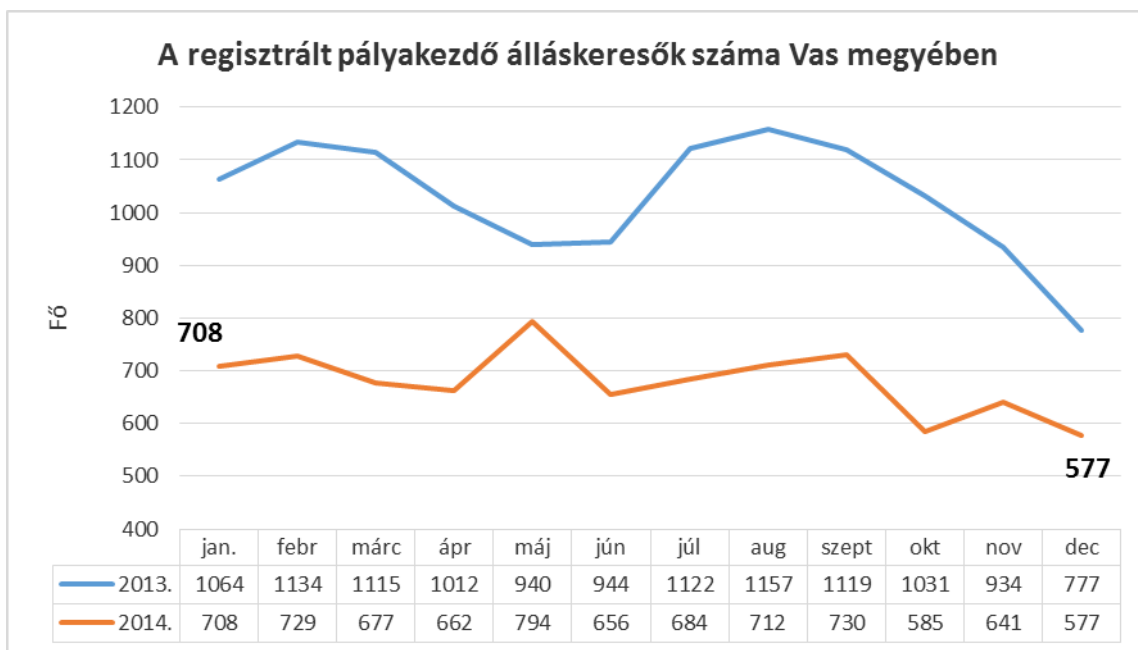
(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

Regisztrált pályakezdő álláskeresők számának alakulása

A 2014. év során a legtöbb hónapban az elmúlt évinél alacsonyabb szintű beáramlás történt a pályakezdő álláskeresők körében Vas Megyében. Kivételt azok az időszakok képeztek, amikor közfoglalkoztatási programok fejeződtek be, ami részben átmenetileg, növelte a nyilvántartási rendszerbe belépő pályakezdők számát.

2014. decemberben volt az egyik legalacsonyabb beáramlás a pályakezdők részéről. A tárgy hónapban 127 fiatal regisztráltatta magát álláskeresőként, ami az előző havinál közel 40%-kal, az előző év azonos hónapjánál pedig mintegy 30%-kal kevesebb. A belépők közül minden negyedik első alkalommal vetette magát álláskeresőként nyilvántartásba, a többségük már korábban is keresett állást a munkaügyi szervezet segítségével. A pályakezdők körében gyakori, hogy időközönként megszakítják a kapcsolatot a kirendeltséggel és néhány hónap elteltével ismét felkeresik a kirendeltséget munkakeresés vagy tanfolyami képzés céljából.

(Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály)

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyán iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen	nő		férfi		
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	69774	37243	32531	66230	34686	31544	3544	5,08	2557	6,86	987	3,03
2011	68605	36523	32082	67240	35550	31690	1365	1,99	973	2,66	392	1,22

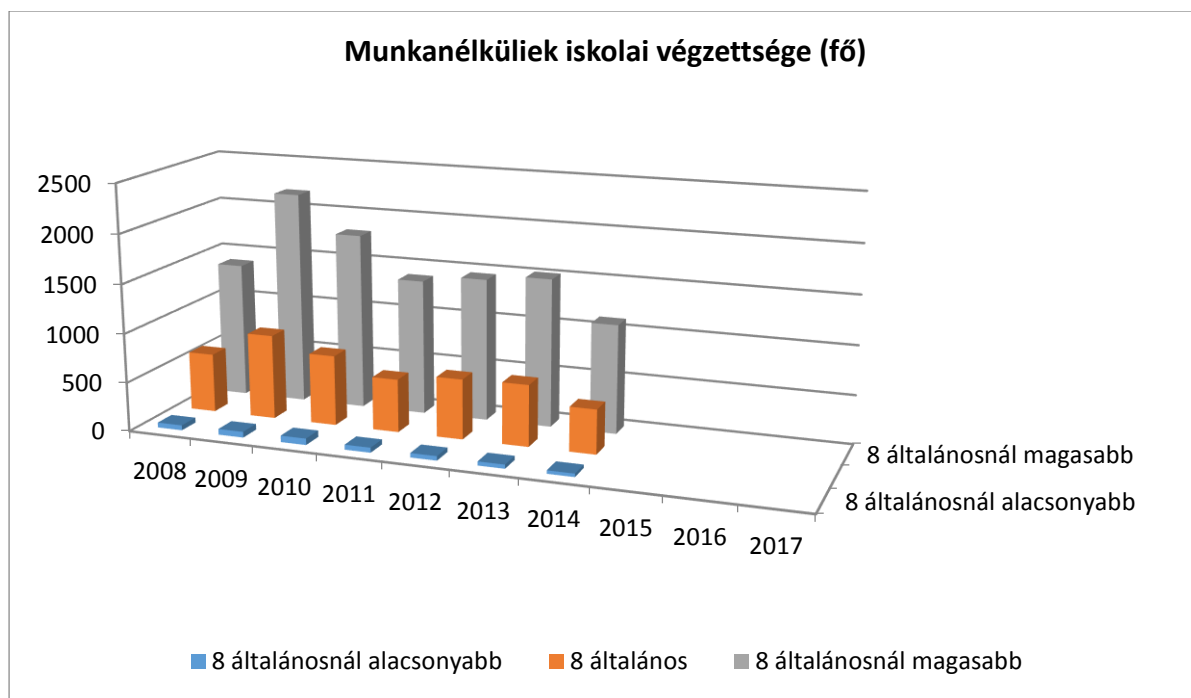
(Forrás: KSH Népszámlálás)

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2010	2829	63	2,22	779	2,75	1987	70,23
2011	2209	45	2,03	591	2,67	1573	71,2
2012	2115	45	2,12	613	2,9	1457	68,88
2013	2185	41	1,88	627	2,87	1517	69,43
2014	1601	34	2,12	454	2,84	1113	69,52

(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)

A fenti adatokból egyértelműen nem lehet megállapítani a különböző iskolai végzettséggel rendelkezők arányát, mert a 8 általánosan magasabb iskolai végzettség magába foglalja a szakiskolai, a szakmunkásképző, a szakközépiskola, a technikum, a főiskola és az egyetemi végzettséggel rendelkezőket egyaránt. A 8 általánosan alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma elenyésző.

3.2.7. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végeztek

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
		Fő	%
	fő	Fő	%
2009	38	13	34,2
2010	42	17	40,47
2011	27	13	48,15
2013/2014	0	0	0
2014/2015	0	0	0

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
		fő	%	fő	%	fő	%
2009	782	514	65,72	204	26,1	64	8,2
2010	720	99	13,75	265	36,8	356	49,44
2011	790	76	9,62	n.a	n.a	n.a	n.a
2013/2 014	53	0	0	0	0	53	100
2014/2 015	123	66	53	0	0	57	47

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

c) közfoglalkoztatás

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program keretében az aktív korú nem foglalkoztatott személyek részére foglalkoztatást helyettesítő támogatás kerül folyósításra. Az ellátásra való jogosultságot az önkormányzat továbbra is a szociális rászorultság alapján állapította meg, de az érintett álláskeresőnek aktívabban kellett közreműködni a munkakeresésben, valamint a folyósítás egy éve alatt a juttatásra jogosult személynek legalább 30 nap munkaviszonyt – beleértve az egyszerűsített foglalkoztatást, közfoglalkoztatást, közérdekű önkéntes munkatevékenységet – kellett igazolni.

Az elmúlt 15 évben több száz tartós munkanélküli embernek biztosított munkalehetőséget a SAVARIA REHAB TEAM Nonprofit Kft.

2014. évben a cég összesen 178 fő közfoglalkoztatottal kötött munkaszerződést. A különböző pályázati szakaszokban az idénymunkáknak megfelelően nyújtott be a szervezet közfoglalkoztatási támogatási kérelmet.

97 fő közfoglalkoztatott állt a szervezet alkalmazásában 2014. április 30. napjáig, amiből 2013. november 01. napjától a TÁMOP – 2.1.6 – „Újra tanulok” téli közfoglalkoztatási program keretében 64 fő vett részt különböző betanított, illetve OKJ-s képzéseken:

- alapkompétencia fejlesztése
- betanított parkgondozó
- motorfűrész-kezelő
- konyhai kisegítő
- építő- és anyagmozgató gép kezelője
- település-karbantartó
- építőipari ismeretek fejlesztése
- kigépező

Az áthúzódó téli közfoglalkoztatás után 12 fővel kötötték szerződést 2014. 08.31 napjáig, 30 fővel 2014.09.14. napjáig, 23 fővel 2014.09.30. napjáig, 47 fővel 2014. 10.31. napjáig, 4 fővel pedig 2014.11.30. napjáig, a támogatási szerződések alapján. A közfoglalkoztatottak a következő munkákat végezték az önkormányzat tulajdonában lévő intézményeknél:

- bútorkészítés
- egyedi fatermékek, ajándéktárgyak készítése
- fűkaszálás, kényszervágás
- kertrendezési, zöldterület gondozási munkák
- csarnoktakarítási munkák
- építőipari segédmunkák szociális intézmények felújításánál
- karbantartási munkák szociális intézményeknél, valamint orvosi rendelőkben
- épülettakarítási munkák
- önkormányzati területek, közterületek hulladékmentesítése

A közfoglalkoztatási program finanszírozása 100, valamint 70 százalékban valósult meg. Az intézmény az önrészt, illetve az egyéb járulékos költségeket (védőruha, védőital, kéziszerszámok, szemeteszákok) a szerződött munkák bevételeiből finanszírozza.

2014. december 1. napján újra elindult a TÁMOP -2.1.6 – „**Újra tanulok**” **téli közfoglalkoztatási program**, amelyben a szervezet 43 fővel vett részt. Az elsajátítható szakmák, illetve akkreditált képzések a következők:

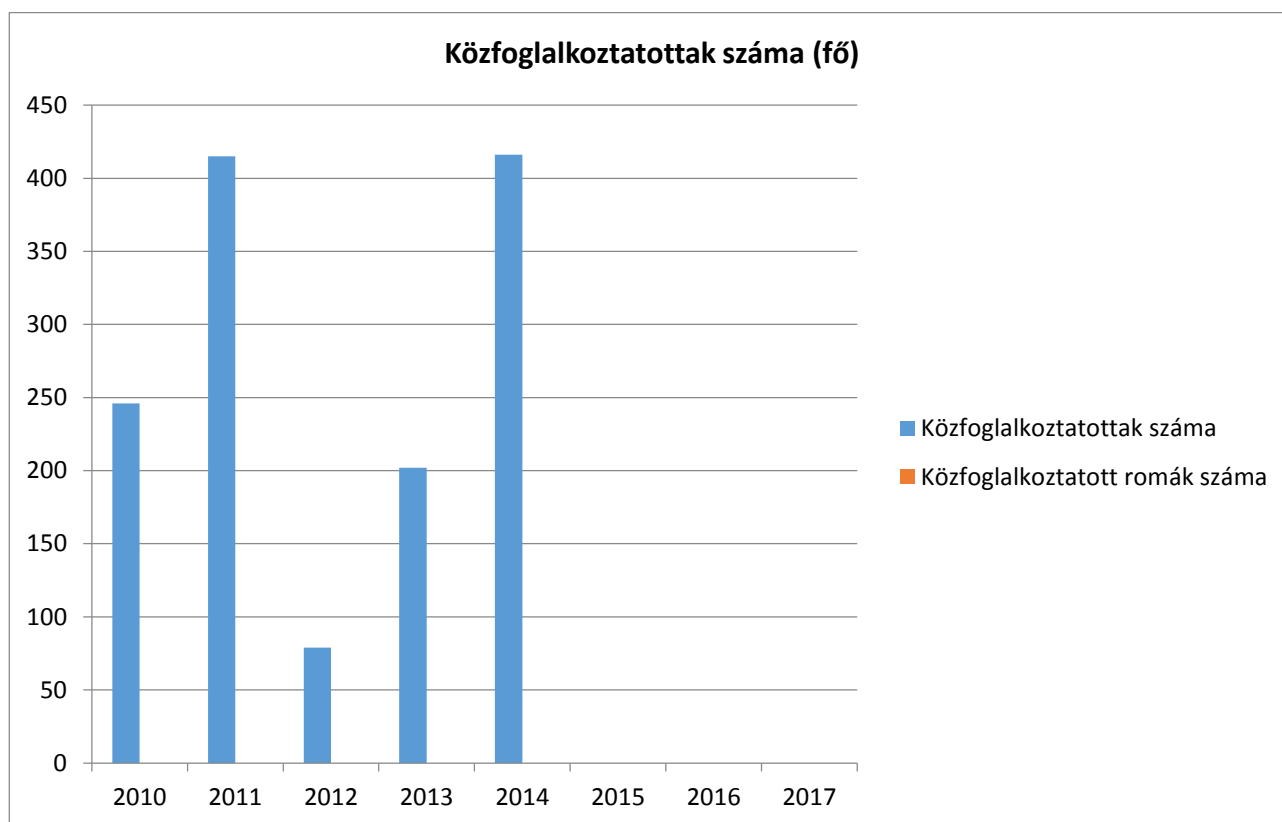
- alapkompétencia fejlesztése
- konyhai kisegítő
- házi betegápoló

- kisgépkészítő
- motorfűrész-kezelő
- növényvédelmi alapismeretek
- park, - és kertépítő - temetőkertész
- település-karbantartó

A téli közfoglalkoztatás áthúzódott a 2015.-ös évre, a képzésben résztvevők 2015.03.31. napjáig állnak a SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft. alkalmazásában. Egy tanfolyam befejezése után a közfoglalkoztatottak munkában bizonyítják rátermettségüket. A képzésben résztvevőkön kívül 26 fő zöldterület-gondozó, valamint takarító végzi munkáját 2015.02.28. napjáig a szervezetnél.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest %	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok aránya az aktív korú lakosságához képest
2012	170	0,33	n.a	n.a
2013	202	0,39	n.a	n.a
2014	416	0,77	n.a	n.a

(Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály)

Az álláskeresők számának alakulására erős hatással van a közfoglalkoztatás, egészen pontosan az, hogy szezonális jellegűnek fogva az ennek keretében ellátandó feladatok a téli hónapokban kevesebb munkaerő foglalkoztatását teszik lehetővé. Szombathely Megyei Jogú Városban 2013. februárjában 3.708 fő a regisztrált álláskeresők száma.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Az önkormányzat saját intézményeiben a hatályos jogszabályoknak megfelelő foglalkoztatáspolitikát folytat. „Közös jövőnk Szombathely – Szombathely a XXI. század második évtizedében – Szombathely Megyei Jogú Város Társadalmi-gazdasági Programja” című dokumentum szerint az önkormányzat, mint a helyi fejlesztések irányító szereplőjének – a kormányzati törekvésekkel összhangban - a legfontosabb célja a foglalkoztatás

növelése. A magasabb foglalkoztatás megvalósításának elengedhetetlen feltétele új munkahelyek létrehozása, ami nem megy egyik napról a másikra. „Első az értékteremtő munka” elv alapján minden lehetséges eszközzel azok munkába állását kell támogatni, akik képesek a munkavégzésre, és a befizetéseik által előteremtett hagyományos pénzbeli ellátásokkal és szolgáltatásokkal azon emberek méltó megélhetését biztosítani, akik munkára képtelenek. Az elfogadott önkormányzati társadalmi-gazdasági program szerint ilyen eszköz lehet például a városban jelenlevő egyetemi tudományos és kutatószféra, illetve a kreatív, vállalkozó szellemű fiatal diplomások és az innovatív vállalkozói kör közös működéséhez szükséges infrastruktúra megteremtése, amely egyszerre szolgálja a helyi gazdaság erősödését, és ezen keresztül a foglalkoztatási helyzet javulását, valamint a helyi közép-és felsőoktatás fejlődését.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

Magyarország közép-nyugati térsége - az erősen ipari alapokon nyugvó gazdasági szerkezet és a kedvező geográfiai előnyök nyomán - a kilencvenes évek elején a tőkebeáramlás kiemelkedő hídfőállását jelentette, mára jelentős mértékű elektronikai, jármű-és gépipari vállalkozások telepedtek meg. A járműiparban a motorgyártás és sebességváltó-gyártás mellett elsősorban a beszállítói tevékenység valósult meg. A meghatározó elektronikai, gépipari és járműipari vállalkozásoknak otthont adó területek Szentgotthárd, Zalaegerszeg és Szombathely körzete.

A versenyképesség fenntartása és további fejlesztése érdekében a térségnek azonban meg kell újítania gazdasági és üzleti környezetét a hagyományos iparágakra és a mostanra kialakult tudás- és kompetencia-rendszerekre alapozva, hogy megfelelő szociális és gazdasági környezetet tudjon biztosítani a térségben már működő vállalkozásoknak. Emellett cél az is, hogy a térségnek vonzóvá kell válnia új, elsősorban járműipari és gépipari befektetők, illetve kapcsolódó beszállítók számára.

A térségi iparfejlesztési program együttes hatásainak következtében Győr és Kecskemét térsége mellett, a Szombathely, Szentgotthárd és Zalaegerszeg zóna hatósugarában létrejöhetett a harmadik járműipari-gépipari-mechatronikai központ Magyarországon. A 2012-ben megalapításra került Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központtól - melynek egyik központja Szombathely - egymilliárd euró tőkebefektetést és 25 ezer új munkahely létrejöttét várják.

Mindez megteremtheti az itt levő cégek fejlődését, illetve további, magas hozzáadott értékű termékeket előállító gyárak betelepülését is. Figyelembe véve a múltbeli hasonló programokkal kapcsolatos tapasztalatokat, valamint a kecskeméti hasonló program tapasztalatait elindult egy koordinált, együttműködésen alapuló térségi iparfejlesztési program szervezése. Ennek keretében 5 munkacsoportban közel 70 szakértő közvetlenül és további 100 munkatárs közvetetten vesz részt az iparfejlesztési program stratégiai tervezésében. A kezdeményezés keretében dolgozó munkacsoportoknak a nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség (NYDRFÜ) is aktív részvevője.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2013. április havi ülésén „Szombathely visszavár” elnevezéssel megalkotta **felsőoktatási ösztöndíjról** szóló rendeletét. A

rendeletben foglaltak szerint a pályázati kiírás elkészítése során a műszaki képzés tekintetében a támogatni kívánt szakmák, a hiányszakmánként várhatóan támogatott keretszám meghatározásában, valamint a támogatottak hiányszakmában történő elhelyezkedése érdekében Önkormányzatunk együttműködik a város stratégiai cégeivel. Előzőekre tekintettel a Közgyűlés a 188/2013. (IV.25.) Kgy. számú határozatában felkérte a polgármestert, hogy a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata számára stratégiai jelentőségű cégekkel való együttműködési megállapodást készítse el, és terjessze azt a Közgyűlés elé.

A megállapodás az Önkormányzattal eddig is együttműködő jelentős cégekkel kerülne határozatlan időtartamra megkötésre.

A megállapodás lényeges elemei az alábbiakban foglalhatóak össze:

Az Önkormányzat vállalja az alábbiakat:

- a) Az Önkormányzat oktatási ügyekkel foglalkozó bizottsága minden év június 30. napjáig kiírja az ösztöndíjra vonatkozó pályázati felhívást;
- b) Az a) pontban szereplő pályázati kiírás elkészítését megelőzően minden év április 30. napjáig írásban megkeresi a Céget annak érdekében, hogy saját hosszú távú munkaerő igénye alapján nyújtson tájékoztatást arról, hogy mely műszaki képzési formát, milyen létszámmal javasol bevonni az Ösztöndíjprogramba;
- c) Ellátja az ösztöndíjpályázat lebonyolításával kapcsolatos teendőket;
- d) Az ösztöndíjban részesült személyt a Céggel történt előzetes egyeztetés alapján, a szükséges képesítés megszerzését követően tájékoztatja az adott hiányszakmákban rendelkezésre álló szombathelyi munkalehetőségről;
- e) A d) pontban vállalt kötelezettségének teljesítése érdekében folyamatosan kapcsolatot tart a Céggel, melynek során folyamatosan írásban tájékoztatást nyújt arról, hogy milyen mérnöki képzésben, hány fő szerzett diplomát a támogatott személyek közül.

A Cég vállalja az alábbiakat:

- a) Az Önkormányzat megkeresésére minden év május 31. napjáig javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogy mely típusú mérnöki szakra javasol pályázatot kiírni. A javaslat tartalmazza továbbá a támogatni javasolt létszámot mérnöki képzési formánként;
- b) A támogatott hallgatók részére szükség esetén lehetőséget biztosít a felsőoktatási intézmény által előírt kötelező szakmai gyakorlat teljesítéséhez;
- c) A mérnöki diplomát szerzett támogatott személyek munkavállalása érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Önkormányzattal, amelynek keretében az Önkormányzat írásbeli megkeresésére tájékoztatást nyújt a támogatott hallgatók végzettségének megfelelő, felajánlható munkalehetőségekről;
- d) Együttműködik abban, hogy az általa foglalkoztatott, korábban ösztöndíjban részesült személy munkaviszonyának fennállását félévente az Önkormányzat felé munkáltatói igazolással igazolhassa.

A Vas megyei Rendőr- Főkapitányság a 2013/2014. tanévre vonatkozóan két pályázati felhívást tett közzé – roma származású fiatalok részére - az alábbi címmel:

1. Pályázati felhívás a középfokú oktatási intézmények első, második vagy harmadik évfolyamán tanuló, roma származású fiatalok tanulmányai eredményes befejezésének elősegítésére és a rendőri pálya választásának ösztönzésére Vas megyében.
2. Pályázati felhívás a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán jogi, igazgatási, gazdaságtudományi, műszaki vagy informatikai képzési területen tanuló, roma

származású fiatalok tanulmányai eredményes befejezésének elősegítésére és a rendőri pálya választásának ösztönzésére.

Első esetben diákotthoni, vagy kollégiumi szállásköltséghez, étkeztetéshez, ruházkodáshoz, tankönyvek költségeihez kaphatnak támogatást a roma fiatalok, valamint tanulmányi átlagtól függően havi 2.000,-Ft összegtől 4.000,-Ft összegig terjedő rendszeres pénzbeli juttatásban részesülhetnek. Míg a második pályázatot elnyert roma származású fiatalok részére a mindenkori diákhitel részarányos összegének folyósítására kerül sor.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A 100 %- ban Önkormányzati tulajdonú Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft. szervezeti filozófiájában is megjeleníti, hogy a fogyatékos/megváltozott munkaképességű emberek segítésének végső céljaként a foglalkoztatást illetve a munkaerő-piaci integrációt határozza meg. A szervezet a foglalkoztatás elősegítésére 1998 óta munkaerő-piaci szolgáltatásokat működtet.

A FOGLALKOZTATÁST ELŐSEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK

Célcsoport	Szolgáltatások	Támogatási forma	Finanszírozás
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Megváltozott munkaképességűek, fogyatékos emberek; ▪ Regisztrált álláskeresők és szolgáltatást kérők. 	<p><i>Munkaerő-piaci szolgáltatások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ munkaerő-piaci információ nyújtás; ▪ egyéni fejlesztési terv, akcióterv készítése és megvalósítása; ▪ személyre szóló állás-feltárás, ▪ munkakörillesztés, ▪ munkapróba, ▪ munkahelyi környezetbe történő beilleszkedés segítése; ▪ munkafolyamat be-tanítása; ▪ utókövetés; ▪ rehabilitációs tanács-adás, ▪ egyéni munka-tanácsadás; ▪ egyéni pálya-tanácsadás; ▪ egyéni álláskeresési tanácsadás; ▪ munkaerő-piaci tréningek tartása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkaerő-piaci szolgál-tatás 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A Vas Megyei Kormány-hivatal Munkaügyi Központjával kötött Hatósági Szerződés, valamint a Zala Megyei Kormány-hivatal Munkaügyi Központjával kötött Támogatási Szerződés alapján.

I. A fogyatékos, megváltozott munkaképességű emberek részére nyújtott munkaerő - piaci szolgáltatások az alábbiak:

Munkaerő-piaci információnyújtás:

- A szakember (*tanácsadó*) fogadja, majd tájékoztatja a fogyatékos, megváltozott munkaképességű ügyfeleket az igénybe vehető munkaerő-piaci szolgáltatási formákról, igénybevételük módjáról.
- A szakember (*tanácsadó*) információval látja el az ügyfeleket a foglalkoztatásuk lehetőségeiről, az ellátási formák melletti munkavégzés szabályairól.
- Az ügyfelek tájékoztatást kapnak az aktuális munkaerő-piaci helyzetről, feltárt álláslehetőségekről, betölthető munkakörökről, az egyes munkakörök tartalmáról, a betöltésükhöz szükséges munkáltatói elvárásokról, valamint az aktuális képzési lehetőségekről.
- Naprakész és személyre szóló információnyújtás történik az ügyfeleket érintő komplex rehabilitációs eljárásban bekövetkezett változásokról, s azok várható következményeiről. Az ügyfél kérésére a munkaasszisztens segítséget nyújt felülvizsgálati kérelem, illetve ellátás megigénylése kapcsán is.
- Személyes interjú segítségével a szakember (*tanácsadó*) feltárja az ügyfél munkavállalását akadályozó tényezőit, szükség esetén közreműködik azok elhárításában. (szociális intézmények, önkormányzatok, munkaügyi szervezetek, képző intézmények, egészségügyi szolgálatok felkeresése)

2014-ben 361 alkalommal történt munkaerő-piaci információnyújtás az ügyfelek részére.

Egyéni fejlesztési terv, akcióterv készítése és megvalósítása:

- A személyes interjú alkalmával feltárt, az ügyfél élethelyzetére, személyes adottságaira, szükségleteire, munkavégző képességére, elképzeléseire vonatkozó információkat összegezve a szakember egyéni karriertervet készít, az ügyfél közreműködésével.
- A szakember (*tanácsadó*) és az ügyfél által meghatározásra kerülnek azok a lépések, amelyeket az elhelyezkedés vagy képzés érdekében meg kell tenni. A karriertervben megfogalmazottak alapján kerül sor az ügyfél számára megfelelő munkahely feltárására, az ügyfél felkészítésére az adott munkahelyen történő munkavállalásra, illetve az elhelyezkedéshez szükséges képzésekbe való bekapcsolódásra.
- Az együttműködési megállapodás alapján az ügyfél aktívan közreműködik ebben a folyamatban, így a megbeszélte időpontokban felkeresi a szakembert, a felvételi interjúkon megjelenik, ezzel kapcsolatos tapasztalatait megosztja a szakemberrel.

2014-ben 143 egyéni fejlesztési terv és akcióterv készült az ügyfelek részére.

Személyre szóló állásfeltárás:

A szakember az ügyféllel közösen megfogalmazott igényeket és lehetőségeket számba véve, a karriertervben szereplő célok alapján, személyre szólóan és célirányosan keres, és tár fel munkahelyeket:

- az adatbázisban szereplő munkáltatók megkeresésével,
- címjegyzék útján,
- Internet segítségével,
- ismeretségi viszony alapján,
- média útján,
- rendezvények (állásbörze, képzési börze, szakmai fórum) alkalmával.

Az információszerzést követően a szakember felveszi a kapcsolatot az adott munkáltatóval, és időpontot egyeztet a személyes találkozásra.

A munkáltató és a szakember (tanácsadó) találkozásának tartalmi elemei:

- a szolgálat tevékenységeinek bemutatása;
- a munkáltató tájékoztatása a fogyatékos, megváltozott munkaképességű személyek; foglalkoztatásának módjáról, a támogatási lehetőségekről;
- tájékozódás a munkakörülményekről, az egyes munkafolyamatok megtekintése;
- tájékozódás a munkalehetőségekről;
- feltárt munkakör betöltésére alkalmas ügyfélről tájékoztatás adása;
- együttműködési szándék tisztázása;
- a kapcsolattartás módjának megbeszélése.

2014. évben 273 személyre szóló állásfeltárás valósult meg, amely 50 fő elhelyezkedését eredményezte.

Munkakörillesztés:

- A munkakör azon elemeinek kiemelése, amelyek az ügyfél képességeihez, készségeihez illeszkednek. A szakember (tanácsadó) áttekinti a munkakörhöz kapcsolódó elvégzendő feladatokat, feladatelemeket és kiválasztja ezek közül azokat, amelyeket az ügyfél el tudja végezni, valamint azokat, amelyek teljesítéséhez felkészítésre lesz szüksége.
- A munkakörillesztés eredményeként megtörténik a munkakör átalakítása.
- A munkáltatóval, közvetlen vezetővel és munkavállalóval egyeztetésre kerül, hogy mely feladatok tartoznak az átalakított munkakörhöz.

Munkakörillesztésre a 2014. évben 66 ügyfél esetében került sor.

Munkahelyi környezetbe történő beilleszkedés segítése:

- Az ügyfél a szakember (tanácsadó) közreműködéssel ismeri meg a munkahelyi környezetet, a munkatársakat, a munkahelyi szokásokat, az adott munkakultúrát, viselkedési szabályokat, a munkahely formális és informális működését.
- A beillesztés során a szakember (tanácsadó) segíti az ügyfelet és az őt közvetlenül irányító munkahelyi vezető (mentor) és kollégák közötti kapcsolat erősödését, a zökkenőmentes együttműködést.
- A segítség időszakában a szakembernek (tanácsadó) spontán lehetősége nyílik, hogy a fogyatékos, megváltozott munkaképességű emberekkel kapcsolatos előítéleteket gyengítse, a sztereotípiákat eloszlassa a munkatársak körében, ezáltal is hozzájárulva az ügyfél sikeres munkahelyi beilleszkedéséhez.

A munkahelyi környezetbe történő beilleszkedés segítségét 2014.évben 10 fő vette igénybe.

Utókövetés:

- A szakemberek (tanácsadó) rendszeresen felkeresik a fogyatékos, megváltozott munkaképességű munkavállalót a munkahelyén és kezelik azokat a konfliktusokat, problémákat, amelyek a foglalkoztatás során keletkeznek. Az utókövetés hosszútávon biztonságot nyújt mind a munkaadó, mind a munkavállaló részére.

2014. évben utókövetésben 106 ügyfél vett részt.

Rehabilitációs tanácsadás:

- A rehabilitációs mentorok közreműködésével az egészségkárosodással élő rehabilitációs járadékban és rendszeres szociális járadékban részesülő személyek számára foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások és támogatások nyújtása a komplex rehabilitáció új rendszeréhez illeszkedve, amelyek segítik az egyének korábbi munkahelyre való visszatérését vagy az újbóli elhelyezkedését.

2014. évben 327 fő vette igénybe a rehabilitációs tanácsadást.

II. Regisztrált álláskeresők, szolgáltatást kérők részére nyújtott munkaerő - piaci szolgáltatások:

Egyéni munkatanácsadás:

- A tanácsadó a munkaerő-piaci folyamatok megismertetésén keresztül, a munkavállalást elősegítő, illetve korlátozó tényezők feltárásán, az elhelyezkedési akadályok elhárításán, valamint a szükséges támogatási eszközök meghatározásával segíti a tanácskérőt az álláshoz jutáshoz és annak megtartásához.

2014. évben 460 alkalommal került sor egyéni munkatanácsadás nyújtására.

Egyéni pályatanácsadás:

- A tanácsot kérő pályaválasztásának, pályamódosításának elősegítése, valamint érdeklődésének, képességének, személyiségének és munkaerő-piaci igényének megfelelő pályaterv kialakítása a tanácsadó közreműködésével.

2014. évben 142 alkalommal került sor egyéni pályatanácsadás nyújtására.

Egyéni álláskeresési tanácsadás:

- Az álláskereső felkészítése a számára megfelelő célállás megtalálásához, eléréséhez, és az ahhoz szükséges álláskeresési technikák elsajátítása. Az álláskeresésben eredményesen hasznosítható legfontosabb álláskeresési módszerek, gyakorlatok személyre szabott megismertetése.

2014. évben 677 alkalommal került sor egyéni álláskeresési tanácsadás nyújtására.

III. Regisztrált álláskeresők, szolgáltatást kérők részére tartott munkaerő-piaci tréningek

Álláskeresési technikák oktatása (3 napos):

- Az önálló álláskereséshez szükséges ismeretek átadása, készségek, képességek kialakítása a reális célállással rendelkező álláskereső ügyfelek esetében.

Motivációs csoportos foglalkozás (5 napos):

- Az inaktív álláskeresők mobilizálása, munkára kész állapotba hozása, a munkanélküliség személyiségkárosító hatásának feloldása; a csoporttagok önismeretének bővítése; az elhelyezkedési akadályok leküzdése.

Re-integráló csoportos foglalkozás (1napos)

- A résztvevőket segíteni az egyéni élet- és munkaerő-piaci helyzetük tudatosításában; saját helyzetük, nehézségeik meghatározásában, lehetőségeik mérlegelésében. Az

ügyfelek motiválása abban, hogy elhelyezkedésük érdekében reális célokat fogalmazzanak meg és annak megvalósítására egyéni tervekben a megvalósítás lépéseit határozzák meg.

2014. évben 10 alkalommal motivációs csoportfoglalkozás, négy alkalommal re-integráló tréning és húsz alkalommal az álláskeresési technikák oktatására került sor. A tréningeken összesen 360 fő vett részt.

A **szociális foglalkoztatás** a Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálatában komplex módon és személyre szabottan segít kialakítani a munkavégzéshez szükséges jártasságokat, melyek a munkaerőpiacon való érvényesülés alapját jelentik, és egyben az önálló életvitel kialakítását is elősegítik.

A szociális foglalkoztatás formái:

- munka – rehabilitációs foglalkoztatás

- fejlesztő – felkészítő foglalkoztatás

A munka-rehabilitációs foglalkoztatás célja: a foglalkoztatottak munkakészségének, testi- és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, fejlesztése, valamint fejlesztő felkészítő foglalkozásra való előkészítése. Napi 4 órában az intézmény külső belső környezetének takarítása, munkavégzés előkészítése, munkaszoba takarítása, rendben tartása történik, mely egyben az önálló életvezetési képesség fejlesztését is magába foglalja.

A fejlesztő - felkészítő foglalkozás célja: az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztése, valamint az ellátottak felkészítése a védett munkahelyen, vagy nyílt munkaerő piacon történő önálló munkavégzésre. Napi 4 órában papíripari, nyomdaipari bedolgozói tevékenységet, csomagolást, borítékragasztást végeznek.

A fejlesztő-felkészítő foglalkoztatáshoz kapcsolódóan három szombathelyi nyomdaipari kft.-vel kötöttek megállapodást bedolgozói tevékenységre. Jellemzően olyan bedolgozói munkákat kaptak, és végeztek el, melyek gépi kivitelezése nem megoldott, és a nyomda alkalmazotti kapacitása nem képes hatékonyan ellátni.

A munkát megrendelők gyakran keresik fel intézményt, ezáltal ők maguk is nyitottabbá válnak a sérült emberek elfogadására, esetleges jövőbeni foglalkoztatásukra valamint a foglalkoztatottak is átélhetik, hogy milyen elvárásokat támaszt a nyílt munkaerőpiac a munkavállalók felé.

Foglalkoztatottak száma:

- *munka-rehabilitációs foglalkoztatás:* 22 fő
  - 4 órában foglalkoztatottak száma: 22 fő
- *fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás:* 4 fő
  - 6 órában foglalkoztatottak száma: 1 fő
  - 4 órában foglalkoztatottak száma: 3 fő

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata nem rendelkezik adatokkal.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának egészségügyi, szociális és gyermekjóléti Intézményei egyaránt rendelkeznek esélyegyenlőségi tervvel, mely elsősorban az intézményekben dolgozó munkavállalókra vonatkozó előírásokat tartalmaz.

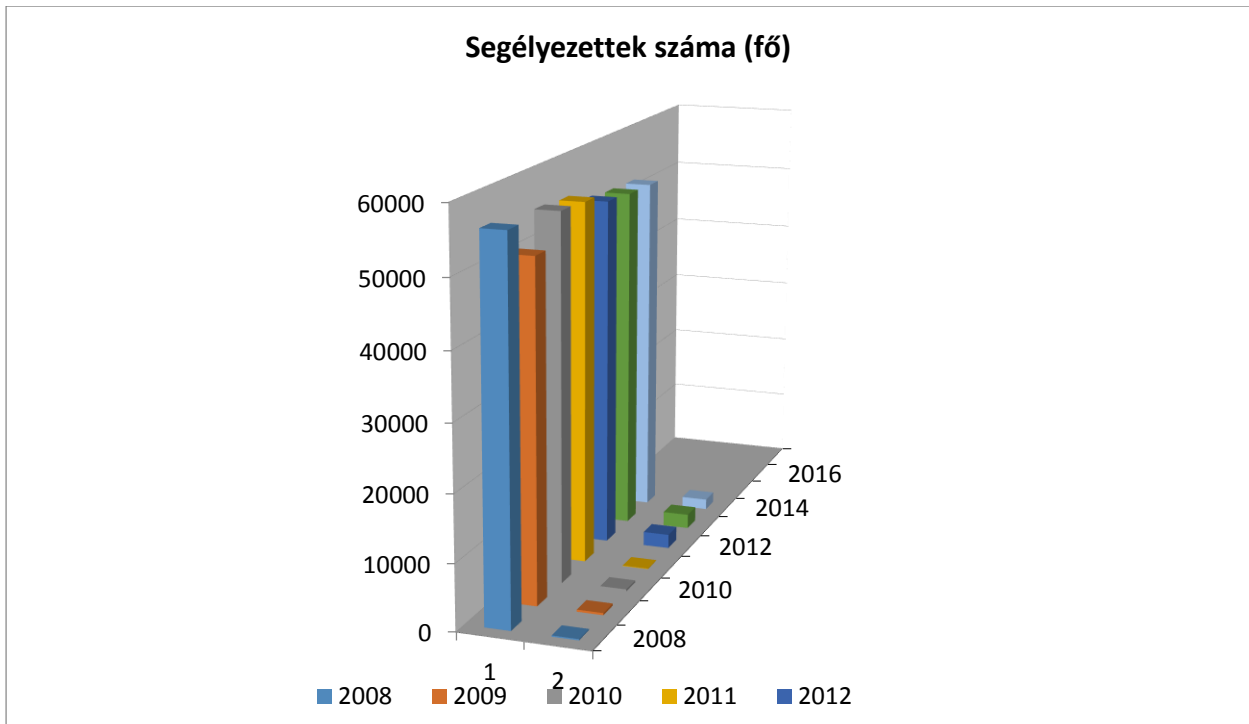
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresők száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2010. 1. negyedév	3259	396	12,2
2010. 2. negyedév	2840	332	11,7
2010. 3. negyedév	2657	307	11,6
2010. 4. negyedév	2559	311	12,2
2010. átlag	2829	336	11,9
2011. 1. negyedév	2736	317	11,6
2011. 2. negyedév	2197	220	10,0
2011. 3. negyedév	2009	204	10,2
2011. 4. negyedév	1894	75	4,0
2011. átlag	2209	204	9,2
2012. 1. negyedév	2265	46	2,0
2012. 2. negyedév	2064	50	2,4
2012. 3. negyedév	2012	56	2,8
2012. 4. negyedév	2119	58	2,7
2012. átlag	2115	46	2,2
2013. 1. negyedév	2533	67	2,6
2013. 2. negyedév	2285	82	3,6
2013. 3. negyedév	2097	85	4,1
2013. 4. negyedév	1823	89	4,9
2013. átlag	2185	80	3,7
2014. 1. negyedév	1623	89	5,5
2014. 2. negyedév	1730	96	5,5
2014. 3. negyedév	1540	104	6,8
2014. 4. negyedév	1510	105	7,0
2014. átlag	1601	98	6,1

(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkozási Osztály)

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma		álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	%	fő	%
2010	2829		1	0,0
2011	2209		0	0,0
2012	2115		381	18,0
2013	2185		278	12,7
2014	1601		220	13,7

(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkozási Osztály)

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2010	498	0,89	628*	22,2	0	0
2011	190	0,37	286**	12,9	0	0
2012	105	0,19	455***	21,5	0	0
2013	179	0,33	558***	25,5	0	0
2014	209	n.a	381***	23,8	1	0

(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkozási Osztály)

Jelmagyarázat: *rendelkezésre állási támogatás; ** rendelkezésre állási támogatás+ bárpótlás; ***foglalkoztatás helyettesítő támogatás

Az elmúlt években a fokozódó megélhetési nehézségek, a munkanélküliség és a népesség elöregedésének hatására egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a helyi önkormányzatok, alapítványok, illetve karitatív szervezetek által nyújtott szociális ellátások. A szociális ellátórendszer keretein belül az arra rászorulóknak életvitelük fenntartásához, egészségügyi, vagy mentális problémáik megoldásához, illetve enyhítéséhez kaphatnak segítséget.

2014. január első napjától az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013.évi LXXV. törvény változásokat vezetett be a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993.évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvényt érintően.

Ennek megfelelően az átmeneti segély, temetési segély, továbbá a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás ellátásokat egységesen, egyetlen ellátási típusként önkormányzati segélyként nevesítette.

A jogszabály módosításból adódó változásoknak megfelelően Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése módosította a szociális igazgatásról a gyermekek védelméről és az egyes szociális ellátási formák szabályairól szóló 13/1993. (IV.29.) rendeletét (továbbiakban: szociális rendelet).

A szociális rendelet módosítását követően Szombathely Megyei Jogú Városban az alábbi pénzbeli és természetbeni ellátások voltak 2014. évben biztosíthatók:

- méltányos közgyógyellátás,
- köztemetés,
- normatív, alanyi jogú lakásfenntartási támogatás,
- rendszeres szociális segély,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- önkormányzati segély
- fűtési támogatás,
- adósságkezelési szolgáltatás,
- „baba-mama szoba” támogatás,
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás,
- óvodáztatási támogatás.

Önkormányzati segély

A szociális rendelet értelmében alkalmanként önkormányzati segély annak a kérelmezőknek nyújtható, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (42.750,- Ft-ot.), egyedül élő kérelmező esetén a 200 %-át (57.000,- Ft-ot.)

A gyermeket gondozó család létfenntartási problémáinak megoldásához a gyermeket nevelő szülőt (törvényes képviselőt) önkormányzati segélyben lehet részesíteni, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Az alkalmanként megállapított önkormányzati segély legmagasabb éves összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ában kerülhetett megállapításra és egy háztartásban évente legfeljebb 4 alkalommal volt megállapítható az ellátás.

2014. évben **1.815** db önkormányzati segély iránti kérelem került előterjesztésre. Összesen 39.146.015,- Ft önkormányzati kifizetés történt ezen a jogcímen.

Köztemetés

A köztemetések költsége 11.723.406,- Ft-tal terhelte az önkormányzat segélyezési kiadásait, a temetési segély pedig 1.848.050,- Ft-tal. Nem csupán az igénylők száma növekedett ezeknél az ellátásoknál, hanem magas a városban a közköltségen történő eltemetés költsége is, mely jelentősen emeli a köztemetésre fordított kiadásokat. A köztemetések költsége átlagosan 186.086,- Ft volt.

Egyéb ellátások

Fűtési támogatás annak a személynek nyújtható, aki lakását kizárólag háztartási tüzelőolajjal fűti. Szombathelyen már csak egy személy részesült 2014. évben ebben a támogatásban, a támogatás éves összege 36.000,- Ft volt.

Baba-mama szoba támogatásra az a szülő jogosult, aki beteg gyermeke kórházi ellátása során a baba-mama szobát igénybe veszi, és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, egyedülálló esetén két és félszeresét. Az ellátás 2014. évben 3 esetben került megállapításra, összesen 31.500,- Ft összegben.

Összegezve a 2014. évben Szombathely Megyei Jogú Város által teljesített kifizetéseket, ellátás típusa és a finanszírozás forrása szerinti megbontásban az alábbi táblázat tartalmazza.

Ellátás típusa	Önkormányzati rész	Központi támogatás	Összes kifizetés
Rendszeres szociális segély	5 229.054	47.061.227	52.290.281
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	22 030.335	88.121.358	110.151.693
Normatív lakásfenntartási támogatás	6 193 226	55.739.026	61.932.252
Alanyi lakásfenntartási támogatás	334 820	3.013.380	3.348.200
Adósságcsökkentési támogatás	1 555 120	13.996.045	15.551.165
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	-	1.213.000	1.213.200
Rendszeres gyvk.	-	18.026.400	18.026.400
Óvodáztatási támogatás-kérelem	-	1.290.000	1.290.000
Köztemetés volt szombathelyi	10. 052. 448	-	10.052.448
Méltányos közgyógyellátás	7. 550 490	-	7.550.490

Önkormányzati ápolási díj	3. 964 800	-	3.964.800
Önkormányzati segély létfenntartási gondokra	17. 502. 605	-	17.502.605
Önkormányzati segély gyermeket nevelő család részére	16.908.320	-	16.908.320
Önkormányzati segély elhunyt személy eltemettetéséhez	3. 051 700	-	3.051.700
Kamatmentes kölcsön	2.175.090		2.175.059
utalvány (gyógyszer - és tüzelővásárlási)	2.560.000		2.560.000
Baba-mama szoba tám.	31 500		31.500
Köztemetés volt nem szombathelyi	6.290.239		6.290.239
Összesen	105. 429. 747	228. 460. 636	333.890.383

Forrás:Tájékoztató Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított szociális szolgáltatások 2014.évi feladatellátásáról, valamint a 2014. évben pénzben és természetben nyújtott szociális ellátásokról

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Szombathely Megyei Jogú Városban a korábbi évekhez hasonlóan az elmúlt évben sem volt valamennyi bérlakásban élő személy lakáshoz fűződő jogviszonya rendezett.

2014. december 31. napján Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában álló 2.163 bérlakás közül összesen 1893 db bérlakás volt különböző jogcímen lakott. Ez mintegy 87,5 %-os kihasználtságot jelent. Az előző évi adatokhoz viszonyítva elmondható, hogy az önkormányzati bérlemények kihasználtsága minimálisan 1,5 %-al növekedett, ezt azonban a lakásállomány csökkenése okozta.

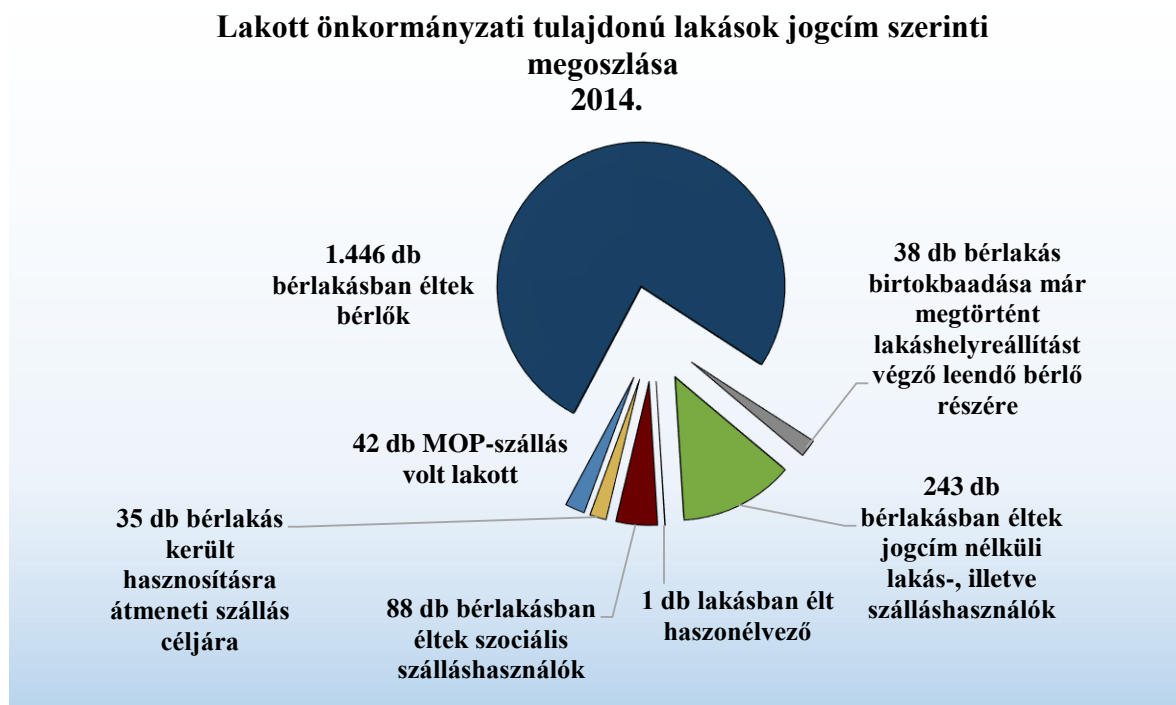
A bérlakás-állomány 12,5 %-a, azaz számszerűsítve 270 db lakás az elmúlt év végén – az alábbiakban részletesen bemutatásra kerülő különböző okok miatt – üresen állt.

A SZOVA Zrt. tulajdonában lévő 100 db, önkormányzati bérlakásként hasznosított lakás közül 88 db bérleményben laktak bérlők, illetve használók az elmúlt év végén.

A lakott önkormányzati bérlakásokban élő személyek 2014. év végén 7 különböző jogcímen, illetőleg a bérlakások 12,8%-a esetében anélkül birtokolták a bérleményüket.

Az alábbi ábrában azt mutatjuk be, hogy az önkormányzati lakásállomány 2014. december 31. napján milyen jogcímenen került hasznosításra:

2014. december 31. napján az összesen 1.893 db lakott lakás 76,3 %-ában, 1.447 db lakásban laktak bérlők, illetve haszonélvező, és a lakott állomány 12,8 %-ában éltek jogcím nélküli használók, 4,6 %-ában szociális szálláshasználók, az állomány 2,2 % volt MOP-szállásként hasznosított, 2 %-a állt helyreállítás alatt, illetőleg a lakások 1,8 %-a átmeneti szállás jogcímén állt a használók birtokába.

A 2013. év végi adatokhoz viszonyítva elmondható, hogy 2014. december 31. napjára a bérlők aránya 1%-al nőtt.

20 %-al csökkent azonban a jogcím nélküli lakáshasználók aránya az előző évihez képest. A legnagyobb mértékű növekedés az átmeneti szállás jogcímen lakott lakások esetén következett be, majd háromszorosára az előző évihez képest. Növekedés mutatkozott a helyreállításra vonatkozó pályázatok eredményeként birtokba adott lakások terén 31 %-al, valamint 2 szállás esetén a MOP ház kihasználtságát illetően.

Bérlakás a 2014.-es évben sem került ingyenes használati jogviszony keretében hasznosításra.

A fent írtak alapján 2014. év végén 1.446 lakás került bérleti jogviszony keretében hasznosításra.

A bérleti jogviszonyok számának csökkenését ellensúlyozza az a tény, hogy némileg növekedett az egyéb jogcímen történő lakáshasználatok száma.

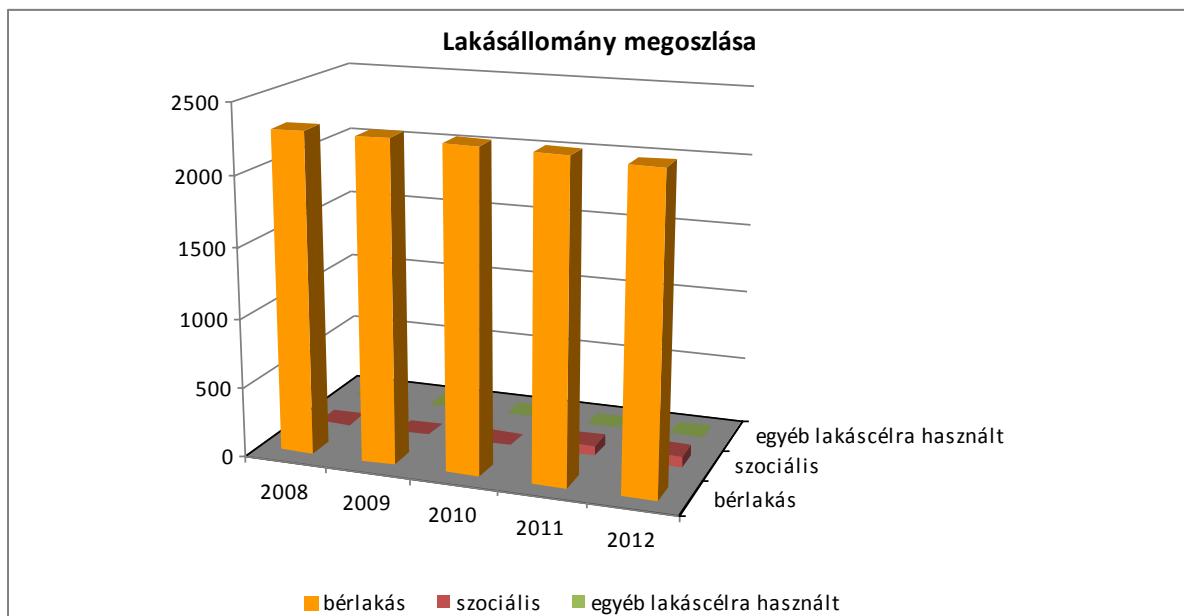
Az 1.446 bérleti jogviszonnyal érintett lakás közül 2014. december 31. napján 876 lakás (60,5 %) esetében határozott, míg 570 lakás (39,5 %) esetében határozatlan időre szóló a bérleti szerződés.

Éves szinten a lakbértámogatás közel 273 millió Ft-ot tett ki, ami 89 millió Ft-tal kevesebb az előző évi lakbértámogatás összegénél. Ez a lakbérék 20%-os csökkenésével függ össze.

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

db	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2010	34162	n.a	2276	31	0	0	0	n.a
2011	34226	n.a	2258	39	76	0	0	n.a
2012	34293	n.a	2226	22	81	0	0	n.a
2013	34359	n.a	2204	n.a.	78	0	0	n.a
2014	34431	n.a	2163	n.a.	88	0	0	n.a

(Forrás: KSH, önkormányzati adatok)

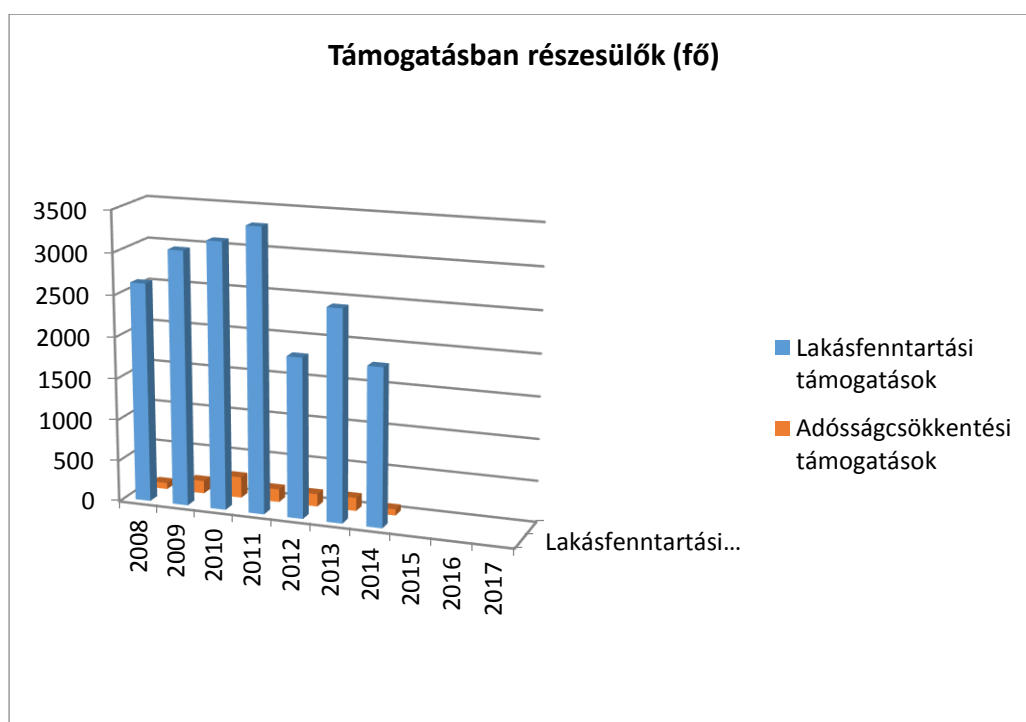
Egy évtizedre visszatekintve a Magyarországon megfigyelhető általános tendenciákhoz hasonlóan Szombathely lakásállománya előbb növekvő, majd egyre csökkenő ütemben bővült. 2011. október 1-jén a város lakásállománya 34.226 volt, ami – a népesség arányának megfelelően – a megyei 31%-át tette ki. A lakások közül a lakottak száma 31,6 ezer, az üres, vagy más célra használtaké 2,6 ezer volt. Jelenleg nem ismert, hogy ez konkrétan hány darab nem lakott és mennyi más célra használt lakást jelent. Száz lakott lakásban átlagosan 239-en éltek a legutolsó népszámlálás idején, ami a megyei átlagnál 19-cel, az országos átlagnál 9-cel kevesebb. 2000 és 2011 között összesen 3571, évi átlagban 298 új lakás – a Vas megyei 35%-a – készült a városba, ami a 2011. év végi lakásállomány egytizedét jelentette. A tízezer lakosra jutó épített lakások számát illetően Szombathely a megyei jogú városok körében a középmezőnybe sodródott. A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Szombathely lakásállományát – a többi vasi városhoz hasonlóan – a megyeinél jóval fiatalabb konstrukció jellemzi, ami elsősorban az 1970-es években épült lakások tekintetében szembetűnő. Száz lakás közül 30 ugyanis e tíz év alatt épült, ami a jórészt akkor megvalósult lakótelepi építkezések eredménye. Szombathely városi rangjából adódóan a lakások között a megyeinél kisebb a magánszemélyek, a nagyobb az önkormányzat tulajdonában lévők aránya. előbbiek az állomány 93, utóbbiak 6,5 %-át képviselték.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

3.4.3. számú táblázat – Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2010	3194	255
2011	3397	157
2012	1926	152
2103	2535	160
2014	1901	75

(Forrás: Önkormányzati adatok)

Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások (villanyáram, víz, gáz, távhő, csatornadíj, szemétszállítás díja, lakbér, albérleti díj, lakáscélú pénzügyi kölcsön, közös költség, tüzelő) viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 250%-át (2014-ben 71.250,- Ft) és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

A normatív lakásfenntartási támogatásra fordított önkormányzati kifizetés összege 2014.évben 6.193.226,- Ft volt, az alanyi lakásfenntartási támogatásra fordított kifizetés

pedig 334.820,- Ft. 2014. december 31. napján 1.901 fő részesült lakásfenntartási támogatásban, 1826 fő normatív, 75 fő pedig alanyi jogcímen.

Adósságkezelés

Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a szociálisan hátrányos helyzetben lévők részére adósságkezelési szolgáltatás működtetéséről szóló 27/2003. (VI.19.) önkormányzati rendeletben szabályozta az adósságkezelés feltételeit.

2014. évben adósságcsökkentési támogatás 75 főnek került megállapításra. Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül, melynek legmagasabb összege az adósság 75%-a, de legfeljebb 300.000,- Ft. A támogatás annak kerülhet megállapításra, akinek jövedelme, s lakásának nagysága nem haladja meg az önkormányzati rendeletben foglaltakat, kezelhető adóssága meghaladja az ötvenezer, de nem haladja meg az ötszázezer forintot és együttműködik az adósságkezelési szolgálattal. A rendelet alkalmazásában adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz, áram, távhő, víz-és csatorna, szemétdíj), közös költség hátralék, lakbérhátralék, hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat által működtetett adósságkezelési szolgáltatás célja a lakossági közüzemi díjhátralékok csökkentése, az adósságproblémával küzdő háztartások problémáinak komplex, a szociális munka eszköztárával történő kezelése.

Az ellátást 6 esetben kellett megszüntetni, mert az ügyfél nem volt együttműködő a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat Adósságkezelési Szolgálatával, vagyis:

- az adósságkezelési tanácsadást nem vette igénybe, vagy
- az általa vállalt adósságtörlesztés 3 havi részletét nem teljesítette,
- az adósságkezelési szolgáltatás időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének 3 hónapig nem tett eleget,
- a szolgáltatásra való jogosultság megállapításakor, vagy a szolgáltatás tartama alatt valótlan adatokat közölt.

Az adósságkezelési tanácsadók nagy hangsúlyt fektettek az alapos szakmai előkészítő tevékenységre, melynek során következetesen kontrollálták a kliensek havi fizetési kötelezettségét, annak érdekében, hogy fizetési készségüket kialakítsák. Azokban az esetekben, ahol a fizetési készség mellett a fizetési képesség is hiányzott, ott az elsődleges cél annak helyreállítása volt. Mivel a fizetési képesség a legtöbbször valamely családtag munkanélküliségéből fakadt, így ez esetben a családsegítő szolgálat családgondozóival együttműködve segítették a probléma orvoslását.

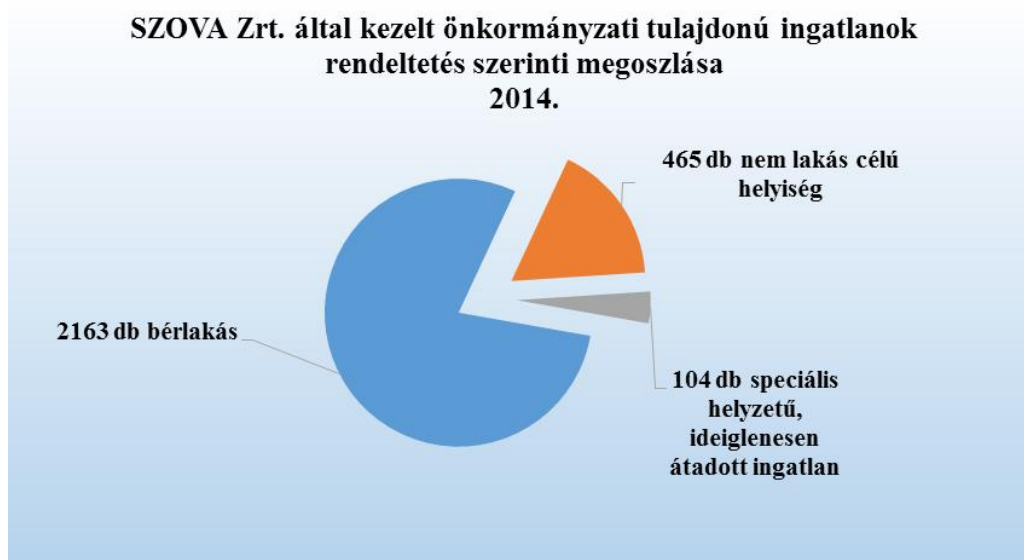
Az adósságcsökkentési támogatás 90 százalékát a központi költségvetés finanszírozta, így önkormányzatot terhelő tételként e jogcímen 1.555.120,- Ft került kifizetésre.

(Forrás: Tájékoztató Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított szociális szolgáltatások 2014.évi feladatellátásáról, valamint a 2014. évben pénzben és természetben nyújtott szociális ellátásokról

a) bérlakás-állomány

Szombathely Megyei Jogú Városban az önkormányzati bérlakások és egyéb ingatlanok kezelését a SZOVA Zrt. végzi.

A következő ábra a darabszám és rendeltetés szerint szemlélteti az ingatlanokat:

1. ábra

A fenti ábrából látható, hogy 2014. év végén összesen 2.163 db lakásbérlemény, 465 db nem lakás céljára szolgáló helyiség, illetőleg 104 db ún. speciális helyzetű ingatlan kezelését látta el társaságunk.

A kezelt ingatlanok túlnyomó részét 2014. évben is a lakásbérlemények tették ki.

2013. december 31. napján összesen 2.204 db lakásbérlemény szerepelt nyilvántartásunkban, a 2014 évi adatokból látható, hogy az év során 41 bérleményt jelentő állománycsökkentés következett be. Megállapítható, hogy az elmúlt év során a SZOVA Zrt. által kezelt lakásállomány 1.8 %-al csökkent.

A lakások számának csökkenése magasabb a 2013. évi lakásszám-változásnál. Kiemelendő azonban, hogy 2014. évben kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló lakóépület bontására egy esetben került sor a Szombathely Jáki út 37. szám alatt, amely 12 db önkormányzati bérlakást jelent összesen, mind a lakott mind az üres lakás állományból. Az állománycsökkenés oka tehát döntő mértékben lakáseladás volt.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése már 2012. évben számos bérlakást kijelölt értékesítésre. Az elmúlt évben ez a folyamat tovább folytatódott, 2014. év során további lakásbérlemények kerültek bevonásra az eladásra szánt ingatlanok körébe. A 2013-as évben történt vagyonrendelet módosításának kedvező befolyása továbbra is érzékelhető a lakásértékesítésnél.

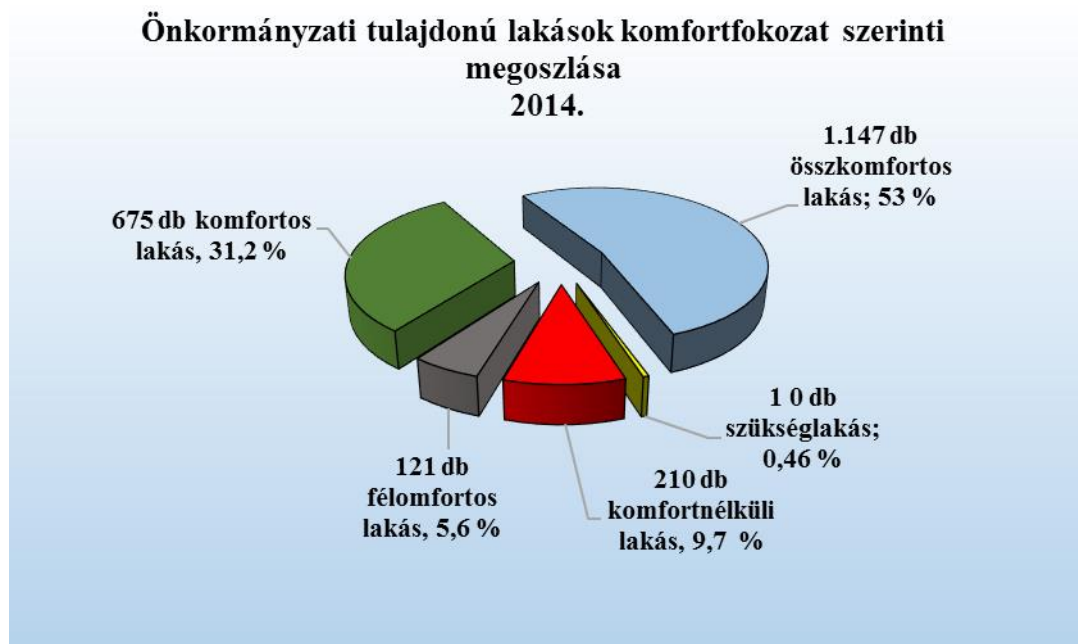
Összességében megállapítható, hogy az önkormányzati bérlakások döntő többsége, mintegy 65 %-a vegyes tulajdonú épületben található, melyek 95,5%-a társasházként működik jogi formáját tekintve. A társasházi lakások összesen 380 lakóépületben található,

melyek 51,5%-t, 196 épületet a SZOVA Zrt. kezel, míg a többi épület kezelését magánszemélyek, illetőleg társasházkezelést végző társaságok látják el.

Szövetkezeti épületek esetében, 29 darabban összesen 66 önkormányzati bérlakás található. Az önkormányzati bérlakások egyharmada kap helyet kizárólagos önkormányzati tulajdonú épületekben, melyek száma 2014. év végén 64 db volt. Az értékesített kizárólagos önkormányzati tulajdonú ingatlanok a következők: Dudás József u. 7; Kárpáti Kelemen u. 53; Körmendi u. 88.

2014. év során, a december 31-i adatok tükrében a társasházakban található önkormányzati bérlakások száma, valamint a kizárólagos önkormányzati tulajdonú épületekben lévő bérlakások száma csökkent. (Megjegyezzük, hogy a kizárólagos önkormányzati tulajdonú épületekben lévő bérlakások elidegenítése csak az ingatlanok társasházzá alakítása után lenne célszerű, egyébként egy esetleges elidegenítés során osztatlan közös tulajdon jönne létre.)

A következő kördiagrammal az önkormányzati tulajdonban álló bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlását szemléltetjük.

3. ábra

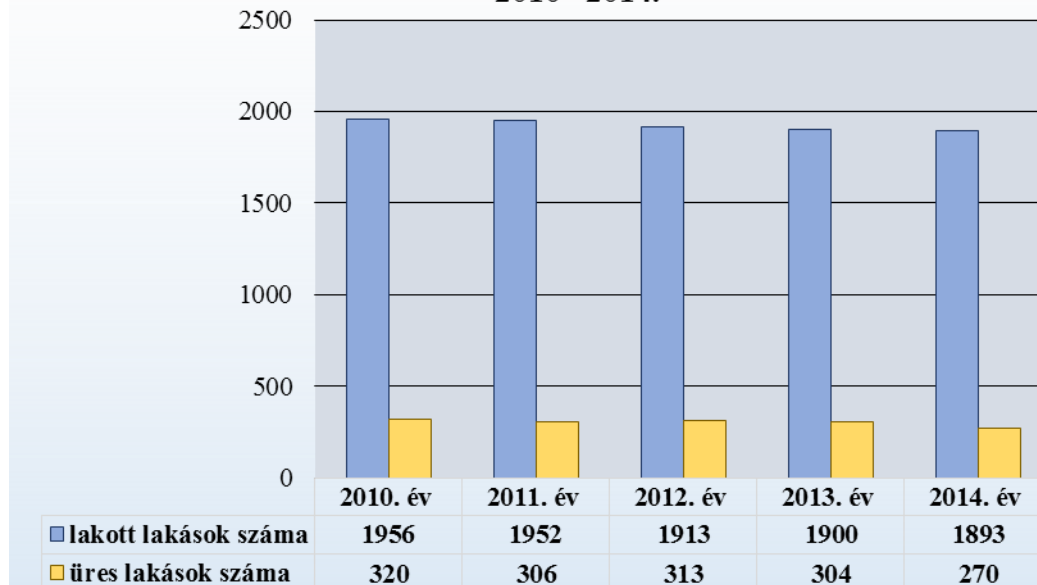
A fenti ábrát az előző évi beszámolóban szereplő ábrával összehasonlítva megállapítható, hogy százalékos megoszlásban az elmúlt év során az alacsony komfortfokozatú lakások aránya némileg csökkent, ezzel párhuzamosan főként az összkomfortos lakások aránya növekedett.

A komfortfokozat szerinti megoszlás változása nyilvánvalóan összefügg az 1. számú táblázatban szereplő, 2014. évben értékesített lakások nyilvántartásból való kikerülésével, illetőleg azzal a ténnyel, hogy több esetben a lakást a bérlő általi helyreállítása következményeképp sor került a lakás komfortosítására.

A korábbi években is kiemeltük – a 2. számú ábrából is látható – azon tényt, hogy jelenleg a bérlakás-állomány 20% alatti részét teszik ki a szociális szállás céljára hasznosítható,

illetőleg a legfeljebb félkomfortos komfortfokozatú lakás bérbeadására vonatkozó rendeleti előírás szerint kiadható lakások.

**Lakott és üres önkormányzati lakások számának alakulása
2010 - 2014.**

b) szociális lakhatás

A 2011. január 1. napján hatályba lépett „önkormányzati lakásrendelet” új jogintézményként vezette be Szombathely városában a szociális szállást, mely a 36/2010. (XII.01.) önkormányzati rendelet 3. § c) pontjában meghatározott jogszabályi definíció alapján „önkormányzati bérlakásukban lakó és alacsony jövedelmük miatt a bérlakás fenntartására nem képes, így lakhatásukban veszélyeztetett személyek részére szociális helyzet alapján biztosított, szociális szolgáltatásokkal összekapcsolt átmeneti lakhatási forma”.

Szociális szállás – a fenntarthatóság érdekében – komfortnélküli, vagy félkomfortos komfortfokozatú lakás lehet.

A szociális szálláshasználattal az alábbi, jogszabályban részletesen körülírt előnyök járnak együtt:

- 30%-kal csökkentett, kedvezményes lakbér kerül megállapításra, emellett pedig lakbértámogatásra is jogosultak a szociális szálláson élők,
- a közüzemi hátralékok további felhalmozásának megelőzése érdekében a lakásokban előrefizetős áram-mérőkészülékek kerülnek felszerelésre, mely beruházáshoz lakásonként legfeljebb 100.000 Ft összegű támogatást is biztosít az önkormányzat,
- a szociális szálláshasználókká vált lakáshasználókkal szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárások megszüntetésre kerülnek,
- segítséget kínál továbbá a nagy összegű – akár többmilliós – hátralék rendezéséhez az a kedvezmény is, hogy azon szociális szálláshasználók, akik 2010. december 31. napján legalább 200.000 Ft összegű hátralékkal rendelkeztek, minden hátraléktörlesztésre befizetett forint után, a törlesztéssel azonos összegű hátralék jóváírásra jogosultak.

A szociális szálláshasználókkal szemben az önkormányzat elvárása, hogy a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival rendszeresen, szorosan együttműködjenek. Az együttműködés kereteit, célját a szálláshasználók és a szociális szolgáltató között létrejött együttműködési megállapodás rögzíti. A szociális szállás használatával a SZOVA Zrt., mint a bérlakás kezelője, illetőleg használatba-adója szálláshasználati szerződést köt.

Amennyiben e feltételeknek és kötelezettségeknek a szociális szálláshasználó nem tesz eleget vagy nem fogadja el a számára felajánlott szociális szállást, lakhatásáról – a jogszabályban előírt határidőn belül – maga köteles gondoskodni.

Szociális szálláshasználóvá válásra az alábbi két módon van lehetőség. Nincs szükség a korábbi lakáshasználó költözésére, amennyiben már korábban is olyan bérlakásban lakott, mely komfortfokozata alapján szociális szállássá minősíthető. Az esetek döntő többségében, 52 szociális szálláshasználó esetében (76,5%) ez a helyzet állt fenn. 14 szálláshasználó (20,6%) korábban jogcím nélküli lakáshasználóként olyan komfortos, illetőleg összkomfortos lakásban lakott, melynek átminősítésére nem volt lehetőség, ezért ők másik, alacsonyabb komfortfokozatú lakásban kaptak elhelyezést. További két olyan szálláshasználót tartottak az elmúlt év végén nyilván, akik korábban szociális szállássá átminősített lakásban éltek, majd a Homok u. 13., illetőleg Jáki u. 2-4. szám alatti lakóépületek szanálása miatt másik bérlakás került részükre felajánlásra szociális szállás céljára.

Az elmúlt év során azonban a fenti számnál sokkal nagyobb arányban történt szociális szállássá minősítés az önkormányzat által, azonban többen nem éltek a szociális szállás, illetve az ezzel járó előnyök igénybevételeivel. Ezen kívül különböző okok miatt 2011. évben már több szociális szállást is visszavett a SZOVA Zrt., sőt az év végén már 6 olyan rendezetlen jogviszonyú használót is nyilvántartottak, akik szociális szállásnak minősített bérlakásban éltek.

A szociális szállás jogintézményének köszönhetően 2011. december 31. napjára valamivel csökkent azon önkormányzati bérlakásban élők száma, akiknek nem volt jogviszonya az adott lakás használatára. Így az elmúlt év végén pontosan 299 db olyan bérlakást tartottak nyilván, amelyben az ott élők jogcím nélkül tartózkodtak. Ez a számadat 39-el kevesebb a 2010. év adatához képest, azonban 45-tel több, mint 2009. év végén. A jogcím nélküli személyek magas száma különösen azért nagyon szembetűnő, mert a fent említett szociális szállás intézményének bevezetésével tulajdonképpen a lakáshasználók egy része jogviszonyának legalizálására került sor.

A jogcím nélküli használók megoszlása a következőképpen alakul: a 299 jogcím nélkül használt bérlakás közül 288 fő minősült jogcím nélküli lakáshasználónak, a maradék 11 fő pedig jogcím nélküli szálláshasználó volt.

Az önkormányzati tulajdonú lakások $\frac{3}{4}$ -ében bérlők laknak, csekély részét a szociális illetve átmeneti szállásként hasznosítják, de ezeknél lényegesen több lakást használnak jogcím nélkül a lakók, összesen 283 darabot.

Pályázati eljárás keretében 2012-ben az önkormányzati bérlakások közül összesen 18 helyreállított lakás kijelölésére került sor, ezek közül 14 komfortos, illetőleg összkomfortos volt, mindössze 2 volt ennél alacsonyabb komfortfokozatú. További 38 helyreállításra váró lakás kijelölésére kerül sor pályázati eljárás keretében. (Forrás: SZOVA Zrt.)

2014. december 31. napján az önkormányzati bérlakásokat érintően összesen 35 átmeneti szálláshasználót tartottunk nyilván. Ez a szám 22-vel magasabb a 2013. évi adathoz képest.

Az **utóbbi** évek adatait tekintve tehát elmondható, hogy évről-évre több átmeneti szállás kerül kijelölésre. Feltételezhető, hogy ez a krízishelyzetbe kerültek növekvő számával magyarázható. Az átmeneti szállásokat érintően 2014. év során 27 db új kijelölés, illetőleg 12 db jogviszony-hosszabbításról szóló döntés született. Az elmúlt év utolsó napján jogcím nélküli átmeneti szálláshasználót 4 darabot tartottunk nyilván. (A SZOVA Zrt. tulajdonában álló lakóépületekben további 16 lakás minősült átmeneti szállásnak 2014. év végén.)

A bevett gyakorlatnak megfelelően – az előző évekhez hasonlóan – 2014. év során is számos esetben került sor szociális szálláshasználati szerződések módosítására azt követően, hogy a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: szociális szolgáltató) a szálláshasználó együttműködési kötelezettségét tapasztalta és a megállapodás meghosszabbítását javasolta. A szerződéskötések magas számának az oka, az hogy nem egy esetben mindössze néhány hónap időtartamra történtek a szerződéskötések.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Szombathely megyei Jogú Város Önkormányzatánál nem áll rendelkezésre adat.

e) lakhatást segítő támogatások

A bérlők, használók részére kiállított számlákban szereplő lakbér összege nem azonos a jogszabály által megállapított lakberek összegével, ugyanis a megállapított lakbér összegét jelentősen csökkentik az önkormányzati bérlakást bérlők, használók részére biztosított különféle támogatások, kedvezmények. Ezek közül – mértékénél tekintve – a legjelentősebb a tulajdonos önkormányzat által, a bérlakásban élő igénylők szociális helyzetére tekintettel biztosított lakbértámogatás. Társaságunk, mint a bérlmények kezelője által az önkormányzati bérlakásban élők részére – a bérlakás állapotára tekintettel – biztosított lakásbérleti díj-mérséklések, illetőleg időleges lakbérelengedések kismértékben befolyásolják az előírás összegét.

A lakbértámogatás lényege, hogy a támogatásra jogosult – a rendelet szerint meghatározott – egy főre jutó jövedelem arányában, a jogszabály mellékletében megállapított lakbérhányadot köteles a SZOVA Zrt., mint bérbeadó felé a lakás használatáért, bérletéért cserébe megfizetni, mely összeg azonban nem lehet kevesebb, mint a mindenkori nyugdíjminimum 5 %-a, azaz 1.425,- Ft.

A lakbértámogatás nyilvánvalóan kedvező a bérlakásban élőknek, akik a lakbértámogatásra vonatkozó határozat nyomán csak az önkormányzati rendelet alapján, objektív módon megállapított lakbér bizonyos hányadát kötelesek a kezelő szerv felé megfizetni. Ugyanakkor a lakbértámogatás nagysága, illetőleg megállapított bérleti díjhoz viszonyított aránya problémát jelent a kezelő részére, mert a támogatás összege a tulajdonos önkormányzat által nem kerül a kezelő részére átutalásra. Így az összeg a bevételek között

nem jelentkezik, ebből adódóan a kiadási oldalon sem áll a kezelő rendelkezésére az önkormányzati ingatlanokkal kapcsolatos kiadások fedezetére.

Az alábbi táblázatban 2014. évet tekintve havonta tüntettük fel azt, hogy mennyi volt a megállapított lakbér, illetőleg mennyi a lakbértámogatás összege. Az utolsó oszlopban azt szerepeltettük, hogy a jogszabály által a bérlakás-állományra összesen megállapított lakbérhez képest milyen arányú volt a lakbértámogatás az adott hónapban.

hónapok	lakásbérleti díj előírás (Ft)	lakbértámogatás (Ft)	lakbértámogatás aránya a lakások megállapított bérleti díjához képest
2014. január	28 852 104,-	16 589 438,-	33,95 %
2014. február	27 884 057,-	17 178 480,-	35,52 %
2014. március	28 500 725,-	17 644 675,-	35,03 %
2014. április	26 886 612,-	17 810 841,-	37,27 %
2014. május	28 582 078,-	17 658 624,-	35,48 %
2014. június	28 610 122,-	17 507 329,-	35,17 %
2014. július	27 420 209,-	18 672 802,-	37,82 %
2014. augusztus	27 942 755,-	18 107 991,-	36,30 %
2014. szeptember	26 298 446,-	18 075 065,-	34,87 %
2014. október	28 508 058,-	18 030 871,-	36,27 %
2014. november	28 331 070,-	18 005 290,-	36,46 %
2014. december	23 930 559,-	18 123 317,-	36,49 %

A fenti táblázat adataiból látható, hogy az elmúlt év során, mind a lakbérelőírás, mind a lakbértámogatás összege csak kismértékben ingadozott. Hasonlóan a korábbi évekhez – 2014. évben is körülbelül 2/5 részét tette ki a megállapított lakbérnek. Az önkormányzat havonta összességében átlagosan 17,8 millió Ft összegű támogatást biztosított az arra jogosultaknak. Éves szinten a lakbértámogatás összege meghaladta a 213,4 millió Ft-ot. A tulajdonos önkormányzat a legnagyobb arányú lakbértámogatást 2014. évben július hónapban biztosította a bérlakásban élőknek, december hónapban volt a legalacsonyabb a lakbér-előírás. A legkisebb mértékű lakbértámogatásra – a korábbi évek tapasztalatainak megfelelően – január hónapban került sor. Ennek oka nyilvánvalóan 2014. évben is az volt, hogy több lakbértámogatásra jogosult bérlő, használó csak késedelmesen nyújtotta be a lakbér-támogatási kérelmet, így emiatt január hónapban lakbértámogatásban nem részesülhettek.

Az elmúlt évek adatait tekintve elmondható, hogy 2011. évtől kezdődően minden évben alacsonyabb összegű volt az összességében a tulajdonos önkormányzat által biztosított lakbértámogatás. A fent írt, 2014. évi 213,4 millió Ft-hoz képest a tulajdonos 2013. évben 21,9 millió Ft-al magasabb összegben ítélte meg lakbértámogatást az arra jogosultaknak. Az évről-évre alacsonyabb összegben megítélt lakbértámogatás meglátásunk szerint részben azzal magyarázható, hogy a 2011. január 1. óta hatályos lakásrendelet szerint a

pályázat keretében történő lakáskiutalás során vizsgálatra kerül a pályázók jövedelmi, anyagi helyzete is. Kiemelendő továbbá, hogy a lakás-helyreállítás miatt bérbeszámításban részesülő lakásbérlők – akik száma az elmúlt években jelentősen megnőtt – a bérbeszámítás időtartama alatt nem jogosultak lakbértámogatásra. A 2011. január 1. napjától hatályos jogszabály szerint továbbá az átmeneti szállások használói lakbértámogatásban nem részesíthetők. Egyebekben a lakbértámogatás elbírálásának rendjében az elmúlt években változás nem történt.

2014. évben az összesen 1.893 lakott lakás közül 1.219 lakásban élő bérlő, illetőleg használó részesült lakbértámogatásban. A támogatásban részesülők 81,8 %-a volt bérlő (997), 13,9 %-a volt lakáshasználó (169), 4,3 %-a pedig szociális szálláshasználó (53). Ez azt jelenti, hogy az önkormányzati bérlakásban élők 64,3 %-a kapott az elmúlt év utolsó napján lakbértámogatást.

A lakbértámogatással nem érintett lakások közül 42 db-ban MOP-szálláshasználók, 37 db-ban átmeneti szálláshasználók élnek, míg 60 db bérbeadás útján hasznosított lakást érintően tartottunk nyilván korábbi lakás-helyreállítás miatti bérbeszámítást 2014. év végén. A fent felsorolt típusú lakásokban élők a jogszabály alapján egyáltalán nem jogosultak lakbértámogatásra.

(Forrás: SZOVA Zrt. 2014.évi szakmai beszámolója)

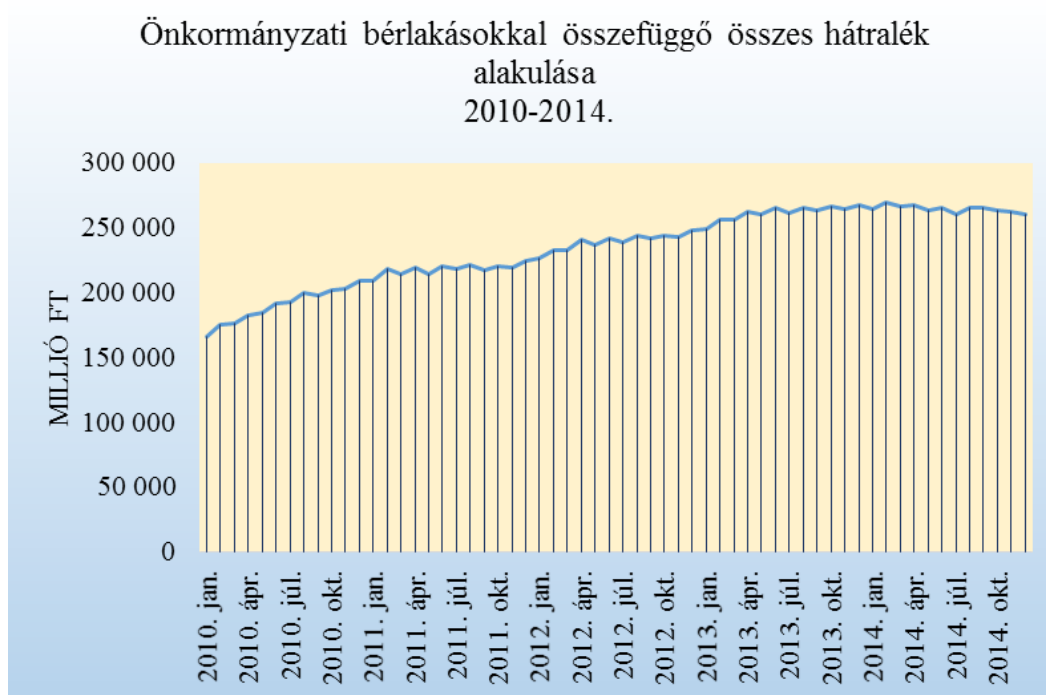
f) eladósodottság

Az önkormányzat tulajdonában levő, SZOVA Zrt. által kezelt lakás és nem lakás célú bérlemények díjhátralékai alakulására a jogszabályi környezet változásának hatása a törvényi szabályozást illetően csekély mértékű volt, azonban az új helyi lakásrendelet jelentős befolyást gyakorolt a díjfizetési hajlandóságra és képességre a bérlakásban lakó személyek körében. Ennek következtében a díjhátralékok alakulása 2011. évben a viszonylagos kiegyensúlyozottsággal jellemezhető. A lakott lakások bérleti díjhátralékának csökkenése pedig 2011. év rendkívüli fordulata, amely elsősorban a szociális szállások működtetésének az eredménye.

Kiemelendő, hogy a lakásokkal összefüggésben nyilvántartott hátralék-növekedés üteme 2011. évben rendkívüli mértékben lelassult, ugyanis a 2009. évben nyilvántartott 57,2 millió Ft-os, illetőleg a 2010. évben nyilvántartott 49,7 millió Ft-os hátralék-növekedéshez képest 2011. évben 14,9 millió Ft hátraléknövekedést tapasztaltak. Külön ki kell hangsúlyozni, hogy 2011. évben 13,4 millió Ft összegű hátralékcsökkenés következett be a lakott lakások esetében. A lakbér-hátralék miatti kintlévőségek 2011. évben 17,8 millió Ft-tal csökkentek, míg a lakbérhez kapcsolódó ún. járulékos költségek (víz-és csatornadíj, hulladékszállítás díja, egyéb díjak) kapcsán mintegy 4,4, millió Ft összegű növekedés volt tapasztalható.

Önkormányzati bérlakásokkal összefüggő hátralék alakulása

20. ábra

A lakásokkal összefüggésben nyilvántartott, lejárt határidejű kintlévőségek 2014. december 31. napján összesen 259,99 millió Ft összeget tettek ki.

A megelőző év végén a nyilvántartott hátralék összege 267,82 millió Ft volt, így e téren 2014. évben 7,83 millió Ft összegű hátralékcsökkenés állapítható meg.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a megelőző évekhez képest hátralékcsökkenés jelentkezett.

Az összes díjhátralék-növekedéssel, illetve csökkenéssel szemben 2014. évben a lakások díjhátralékain belül eltérő folyamatokat mutattak a még lakott és a már visszavett lakások hátralékai.

2014. év végén a lakott lakások esetében mindösszesen 13,65 millió Ft-os hátralékcsökkenés, a már nem a hátralékos bérlő, használó által lakott lakások esetében pedig 5,83 millió Ft-os hátraléknövekedés volt tapasztalható, ez a két összeg együttesen adja a 7,83 millió Ft-os éves hátralékcsökkenést a lakások esetében.

A fenti folyamatok meglátásunk szerint a 2011. január 1. napjától hatályba lépett lakásrendeletben foglalt új jogintézmény, a szociális szállás intézményesítésével hozhatók összefüggésbe. Ugyanakkor nyilvánvalóan a lakott lakások kapcsán tapasztalt hátralékcsökkenés, illetőleg a már visszavett lakások terén mutatkozó hátraléknövekedés összefügg a kényszerkiköltöztetések számával, illetőleg a végrehajtó által történő kiürítéssel fenyegetett lakáshasználók által történő önkéntes lakásvisszaadások számával is.

A hátralékosok darabszámát tekintve elmondható, hogy az 1.893 lakott lakás közül 2014. december hónapban pontosan 845 lakás esetében tartottunk nyilván különböző összegű

hátralékot. Ezen adat a hátralékos lakások számát tekintve a megelőző évhez képest 90 darabbal kevesebb lakást jelent.

A korábbi évekhez hasonlóan, 2014 évet érintően is megállapítható az a tény, hogy közel majdnem minden második önkormányzati bérlakásban hátralékos bérlő, használó lakott.

2014. év végén a hátralékos bérlők, használók valamivel több, mint 63,5%-a 50 ezer Ft alatti – azaz viszonylag alacsonyabb összegű – hátralékot halmozott fel, míg a hátralékosok mintegy 36,5%-a a fenti összegnél magasabb hátralékkal bírt.

Az 50 ezer Ft alatti hátralékosok aránya 2012. év végén 62%, 2013. év végén 63,4 % volt, így megállapítható, hogy e téren egy sztenderd állapot alakult ki, változás nem történt.

A hátralékosok többségénél jellemzően folyamatos díjfizetési problémák vannak, ugyanakkor az a jelenség is tapasztalható, hogy a hátralékok összegét igyekeznek alacsony szinten tartani.

Az 50 ezer Ft feletti hátralékosok közül 124 lakás érintett 50-100 ezer Ft közötti hátralék, 83 db bérleményben élők halmoztak fel 100 ezer Ft feletti, de 250 ezer Ft alatti hátralékot. 250 ezer Ft feletti, de félmillió Ft alatti hátralékot 2014. december 31. napján 49 lakás esetében tartottunk nyilván, míg 500 ezer Ft feletti lejárt határidejű kintlévőség 55 lakás esetében merült fel.

A 2014. év végén fennálló mintegy 165,37 millió Ft összegű hátralékot 571 db olyan lakást érintően tartottuk nyilván, amelyet a korábbi bérlőtől, használótól már visszavettünk. (Nem egy esetben azonos személy(ek)nek több bérleményt érintően is maradt vissza hátralékuk.)

A hátralékok alakulását jelentősen befolyásolta 2014. évben is az a rendeleti előírás, miszerint azon szociális szálláshasználók, kik a jogszabályban meghatározott határnapon legalább 200.000,- Ft összegű hátralékot halmoztak fel a kezelő felé, hátraléktörlesztés esetén minden 1,- Ft befizetése után további 1,- Ft engedmény jóváírására jogosultak.

(Forrás: SZOVA Zrt.2014.évi beszámolója)

Hajléktalan személyek ellátása

Szombathely Megyei Jogú Városban a 100%-ban önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság, a SAVARIA REHAB-TEAM Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Szervezet) végzi a hajléktalan személyek ellátását. Egy adott időszakban a Szervezettel kapcsolatban álló hajléktalan emberek száma átlagosan 250-260 fő, ebbe bele tartoznak az utcán élők, az éjjeli menedékhelyen és átmeneti szálláson élők, a hajléktalanok otthona lakói, illetve a kiléptető lakásba élők. Ez a szám az elmúlt években kis mértékben emelkedett.

2014. évében a két szolgálat munkatársai összesen **119 fő utcai hajléktalannal kerültek kapcsolatba, közülük 16 fő volt nő.**

Ellátottak száma 2014. évben	I. számú utcai szociális szolgálat	II. számú utcai szociális szolgálat
Összesen:	59 fő	60 fő
Nő:	6 fő	10 fő

Többségük nem életvitelszerűen tartózkodik utcán, ismerősöknél, nem lakás céljára szolgáló helyiségekben húzza meg magát.

A téli időszakban az utcai hajléktalanok jelentős része igénybe veszi a Nappali melegedő és az Éjjeli Menedékhely szolgáltatásait, illetve egyre romló egészségi állapotuk miatt gyakran válik szükségessé betegszobai elhelyezésük.

Az utcán élők életkor és nemek szerinti megoszlása

Életkor (év)	Férfi		Nő	
	Fő	%	Fő	%
18-20	1	0.98	-	-
21- 30	7	6.8	1	6.25
31-40	19	18.45	2	12.5
41-50	37	35.92	6	37.5
51-60	28	27.18	4	25
61-	11	10.67	3	18.75
Összesen:	103	100%	16	100 %

A nappali melegedő férőhelyszáma: 40 fő.

A szolgáltatást igénybevevők száma 2014. évben **190 fő volt**, ebből az új igénybevevők létszáma: **62 fő**.

Utcai szociális munka

Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

A SAVARIA REHAB-TEAM Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft. 2014. évben is kettő utcai szolgálat működtetésével biztosította a hajléktalan emberek felkutatását, az információ nyújtását, a nappali melegedőbe, illetve az éjjeli menedékhelyre irányításukat, krízishelyzet esetén azonnali ellátásuk megszervezését.

A szolgálatoknak az utcai hajléktalanokkal alapvetően jó a kapcsolatuk, atrocitásra ebben a tavalyi évben sem került sor. A kliensek, amennyiben hajléktalantársukkal kapcsolatos általuk fontosnak tartott információról tudnak, saját maguk is megkeresik a szolgálatok munkatársait.

Kiemelt figyelmet fordítottak az esetleges kihűléses események megelőzésére az érintettek éjjeli menedékhelyre, illetve szükség esetén kórházba szállításával. A társaság által működtetett krízis autó jól biztosította ezen feladatok színvonalas ellátását. .

A Mentőszolgálattal, a Rendőrséggel, a Közterület Felügyelettel és a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálattal, a hajléktalansággal összefüggő feladatokat együttműködési megállapodásban rögzítették, melynek keretében közös szolgálatot teljesítettek, mind a rendőrséggel, mind a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat utcai szociális munkásaival.

A belvárosi rendőrőrs munkatársaival folyamatosan hétköznapiokon, délután egy órát közösen teljesíttek szolgálatot, végigjárták a belvárosban azokat a helyeket, ahol gyakran előfordulnak hajléktalan emberek. A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és

Gyermekjóléti Szolgálat utcai szociális munkásaival pedig hetente egy alkalommal közösen megnézték a városi parkokat, elhagyatott épületeket, ahol csellengő fiatalok tartózkodn

Az utcán élők életkor és nemek szerinti megoszlása

Életkor (év)	Férfi		Nő	
	Fő	%	Fő	%
18-20	1	0.98	-	-
21- 30	7	6.8	1	6.25
31-40	19	18.45	2	12.5
41-50	37	35.92	6	37.5
51-60	28	27.18	4	25
61-	11	10.67	3	18.75
Összesen:	103	100%	16	100 %

Időszakosan tartózkodik az utcán	Folyamatosan utcán tartózkodik 28 fő		
	1-2 éve	2-5 éve	5 évnél több
91 fő	9 fő	13 fő	6 fő

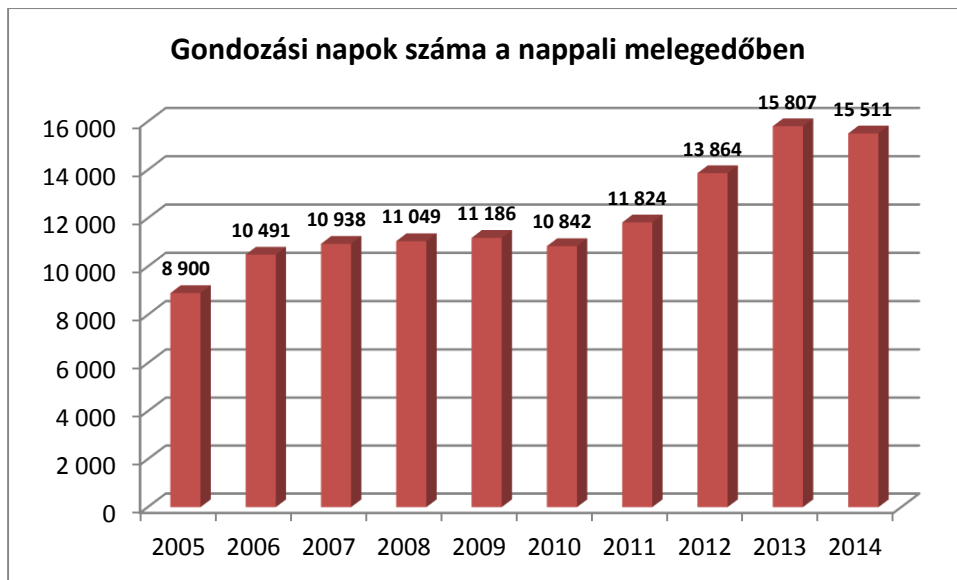
2014-ben napi átlagban 17 fő utcai hajléktalannal foglalkoztak az utcai szociális munkás szolgálatok.

2014-ben összesen **112 bejelentés** érkezett intézményünkhöz. A lakossági bejelentések többsége az ingyenesen hívható zöld számra érkezett, amit az információs szolgálatot teljesítő munkatárs fogadott, majd továbbította azt, az utcai szociális szolgálatnak. Emellett a kórházból is gyakran kaptunk bejelentéseket.

A tevékenységünk nyilvánosabbá tétele, a közvetlenebb információáramlás elősegítése céljából az utcai szolgálat munkatársai egyedi, többfunkciót ellátó kabátot viselnek. A krízis időszakban szolgáltatásaink szélesebb körű nyilvánossága érdekében a helyi médiával folyamatos kapcsolatot tartunk.

Gondozási napok száma és átlaglétszám a nappali melegedőben

Év	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gondozási napok száma	8.900	10.49	10.93	11.04	11.18	10.84	11.82	13.86	15.8	15.5
Átlaglétszám (fő)	35,3	41,6	43,40	43,84	44,38	43,19	47,1	55,0	63,9	61,7
									8	9

A nappali melegedő szolgáltatásait igénybevevők jelentős része igénybe veszi az éjjeli menedékhely szolgáltatásait.

Éjjeli menedékhely

Év	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gondozási napok száma	11.047	11.234	14.273	13458	15899	14215	16080	17455
Átlaglétszám	30,27	30,78	39,10	36,97	43,55	38,95	44,05	47,82
Éjjeli menedékhelyen megfordultak száma	241	214	220	207	210	219	247	268

Átmeneti szállás

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gondozási napok száma²	23 206	30 011	27 508	24 354	26 867	24 908	27 655	32 481	36429	29 202	28989	29056
Átlaglétszám³	63,58	82,22	75,36	66,72	73,61	68,24	75,77	89	99,8	80,01	79,42	79,61
Igénybevevők száma⁴	102	127	117	115	82	151	121	155	210	164	151	149

Az átmeneti szálláson megfordult **149** fő közül **128** fő volt férfi és **21** fő nő.

A szolgáltatást igénybevevők életkor szerinti megoszlása

Életkor/év	Létszám/fő
18-30	8
31-35	6
36-40	17
41-45	20
46-50	21
51-55	19
56-60	27
61-65	22
66-	9
Összesen:	149

Az átmeneti szálláson élők átlagéletkora: **50,21** év

Utógondozás

A város különböző pontjain 22 „védett szállást” (önkormányzati bérlakás bérlőkijelölési joggal, piaci albérlet) működtet a társaság. Ezekben a lakásokban azok a hajléktalan emberek élnek, akiknél a rehabilitációs folyamatot követően a reintegráció érdekében fontossá vált a lakóközösségbe való beilleszkedés. Velük utógondozó szociális munkás tartja a kapcsolatot. **A 22 lakásban 2014. december 31-én 58 felnőtt és 6 kiskorú személy lakott.**

² 2011. évig a társaság önkormányzati bérlakásaiban élőkkel együtt, 2012. évben már csak az átmeneti szálláson, illetve a külső intézményi férőhelyen élők.

³ 2011. évig a társaság önkormányzati bérlakásaiban élőkkel együtt, 2012. évben már csak az átmeneti szálláson, illetve a külső intézményi férőhelyen élők.

⁴ 2011. évig a társaság önkormányzati bérlakásaiban élőkkel együtt, 2012. évben már csak az átmeneti szálláson, illetve a külső intézményi férőhelyen élők.

Hajléktalanok Otthona

A hajléktalanok otthonában olyan hajléktalan személy gondozását biztosítják, akinek az ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható, és kora, egészségi állapota miatt tartós ápolást, gondozást igényel.

2014.évi adatok:

Gondozási napok száma: 9490

Ellátott személyek száma: 31 fő

Férőhelyek száma: 26

Gondozási napok száma a hajléktalanok otthonában

Hónap	Gondozási napok száma
Január	806
Február	728
Március	806
Április	780
Május	806
Június	780
Július	806
Augusztus	806
Szeptember	780
Október	806
November	780
December	806
összesen:	9490

A Hajléktalanok Otthonában 2014. évben:

- **5 főnek szűnt** meg a jogviszonya (4 férfi elhunyt, 1 férfi házirend súlyos megsértése)
- **5 fő új** igénybevevő került elhelyezésre
- **gondnokság** alatt álló személyek száma **17 fő** (*cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt 9 fő, cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt 8 fő áll*)

Életkor szerinti megoszlás

Életkor	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
36 - 49 év	0	1	1
50 - 62 év	2	10	12
63 – 75 év	0	10	10
75 év felett	0	3	3
Összesen (fő)	2	24	26

A Hajléktalan Otthon lakóinak átlagéletkora **62,34 év**.

Ápolási-gondozási tevékenység:

- 23 fő rendszeres napi gyógyszeres kezelésben részesült
- 26 fő szorult gondozásra

- 11 fő szorult ápolásra, ebből 6 fő bizonyos tevékenységek elvégzéséhez igényelt ápolást.
- 1 fő részesült diétás étkezésben
- 6 fő inkontinens beteg

Az ápolásra szoruló ellátottak közül 1 fő balesetből származó koponya sérülése miatt, 3 fő agyi infarktusa miatt, 1 fő demens állapot romlás miatt kiemelt ápolási tevékenységet igényelt.

A lakók körében előforduló betegségtípusok:

- Szív és érrendszeri megbetegedés (20 fő)
- Pszichiátriai betegség (18fő)
- Emésztőrendszeri megbetegedés (16fő)
- Hormonális és anyagcsere rendszeri megbetegedés (6 fő)
- Idegrendszeri megbetegedés (20 fő)
- Légzőszervi megbetegedés (6 fő)
- Mozgásszervi megbetegedés (13 fő)
- Urológiai megbetegedés (5 fő)
- Bőrgyógyászati megbetegedés (6)
- Rosszindulatú daganatos megbetegedés (1)

2014. december 31 -ig a kórházban töltött napok száma 218 nap volt.

Az Otthonban az igénybevevők a szabadidő hasznos eltöltésére többféle program közül választhatnak az otthonon belül és kívül is:

- Színház és mozilátogatás
- Kirándulás (Zalaegerszegi Göcsej Falumúzeum)
- Szentmisén való részvétel
- Szalonnasütés, bográcsozás
- Csoportos és egyéni beszélgetés

Intézményen belüli foglalkoztatás

A SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft-nél 2014. évben az intézményen belüli foglalkoztatás 2014. január 06-án indult. Az előző évekhez hasonlóan két telephelyen folyt a foglalkoztatás, a Vörösmarty u. 36. és a Szatmár u. 2. szám alatti foglalkoztató műhelyekben.

A munka-rehabilitációs foglalkoztatásban 2014. január 06-án összesen 6 fővel kötöttünk megállapodást. Egy fő munkavállalót 4 órában, míg 5 főt 6 órában foglalkoztattunk.

A 4 órában foglalkoztatott munkavállalóval egyéb máshova nem sorolható feldolgozóipari tevékenység végzésére kötöttünk megállapodást.

A 6 órában foglalkoztatottak közül:

- 2 fővel egyéb fa-, és parafa termék gyártása,
- 2 fővel egyéb máshova nem sorolható feldolgozóipari tevékenység,
- 1 fővel pedig egyéb ruházat, kiegészítők gyártása tevékenység végzésére kötöttünk megállapodást.

Fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásban 2014. január 06-án összesen 11 fővel kötöttünk munkaszerződést 7 órás foglalkoztatásra:

- 2 fővel egyéb fa-, parafatermék gyártása,

- 4 fővel egyéb máshova nem sorolható feldolgozóipari tevékenység,
- 1 fővel egyéb ruházat, kiegészítők gyártása,
- 1 fővel papír, csomagolóeszköz gyártása,
- 2 fővel egyéb takarítás,
- 1 fővel szőnyegszövés tevékenység végzésére kötöttünk munkaszerződést.

Létszámbeli, személyi változások 2014. évben:

Munka-rehabilitáció

21 fő lépett ki az év során, ebből:

- 10 fő közfoglalkoztatásba,
- 2 fő maga kérte a megállapodás megszüntetését,
- 1 fő fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásba került át,
- 2 fő megállapodása határozott idő lejártával megszűnt,
- 1 fő megromlott egészségi állapota nem tette lehetővé a továbbfoglalkoztatást,
- 1 fő intézményi jogviszonya megszűnt, ez a megállapodás megszűnését is maga után vonta,
- 3 fő megállapodása a sorozatos igazolatlan hiányzások miatt megszüntetésre került,
- 1 fő elérte az öregségi nyugdíjkorhatárt.
- 26 fő lépett be az év során a foglalkoztatásba.
- Munka-rehabilitációból 1 fő lépett át fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásba.
- Telephely váltás 1 fő esetében történt.
- 2014. december 31-én a munka-rehabilitációs foglalkoztatottak létszáma 14 fő volt.

Fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás

- 9 fő lépett ki az év során, ebből:
  - 3 fő elhelyezkedett a nyílt/védett munkaerőpiacon,
  - 4 fő munkaszerződése közös megegyezéssel megszűnt,
  - 1 fő munkaszerződése határozott idő lejártával megszűnt,
  - 1 fő betöltötte 55. életévét, így munka-rehabilitációs foglalkoztatásba került át.
- 6 fő lépett be az év során a foglalkoztatásba.
- Fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásból 1 fő lépett át munka-rehabilitációs foglalkoztatásba.
- Munka-rehabilitációs foglalkoztatásból 1 fő került át fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásba.
- 2014. december 31-én a fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásban résztvevők létszáma 8 fő volt.

2014-ben az intézményen belüli foglalkoztatásban 42 fő vett részt. Ebből csak munka-rehabilitációban 25 fő, csak fejlesztő-felkészítőben 12 fő. Öt esetben fordult elő, hogy mindkét foglalkoztatási formában megfordult a foglalkoztatott, egy fő több esetben is, egészségi és mentális állapota, munkához való hozzáállása függvényében.

Az intézményen belüli foglalkoztatás keretében 2014. évben végzett tevékenységek:

Faipari munkálatok: A Szatmár utcai asztalos műhelyben készülnek rétegelt lemezből a nagyobb méretű használati- és dísz tárgyak, teafilter-tartók, tároló,- dísz-és ékszerdobozok,

tükrös kozmetikai ládikák, borítéktartók, lépcsős és egyéb tároló szekrények, álló- és fali képkeretek, kulcstartó szekrények, fakanál-és papírzsebkendő tartók, fenyőfából készült sámlik, gyermek magasságmérők. Az asztalos műhelyben történik az összeállítás, ragasztás, felületkezelés, pácolás folyamata. A Vörösmarty utcai műhelyben díszítik a foglalkoztatottak az asztalos műhelyből kikerült termékeket festéssel, pirográffal történő égetéssel, decopage technikával. Ezen kívül ajtó- és ablakdíszeket, az évszakokhoz és aktuális ünnepekhez kapcsolódó kopogtatókat, illetve kézzel festett karácsonyfadíszeket, hűtőmágneseket készítenek a műhelyben dolgozók.

Egyéb máshova nem sorolható feldolgozóipari tevékenység: kisebb ajándéktárgyak, dísz tárgyak készítése különböző díszítési technikák és anyagok felhasználásával, alkalmazásával. Újrahasznosított anyagokból (újságpapír, konzervdoboz, hulladék rétegelt lemez –és fűzvevessző) különböző használati-és dísz tárgyak, tárolók, színezett papírkosarak, fülbevalók, medálok készítése.

Fonottáru gyártás: különböző méretű-és formájú tárolókosarak, kaspók, virágkosarak, fonott szélű tálcák, gyermek bevásárlókosarak, nyers vesszőből készült gazdasági-és fás kosarak, illetve egyedi megrendelésre készített különböző méretű tárolók pl. játéktároló, szennyestartó.

Papírtermékek gyártása: festett, gyúrt csomagolópapír, többféle méretben készült ajándéktáskák, aktualitásnak megfelelő ajándékkísérő kártyák, üdvözlőlapok.

Szőnyegszövés: kézi szövőkereten szőtt lábtörlők rongyból, frottír anyagból, illetve gyapjúfonalból.

Textil-és filc termékek varrása: Asztalterítők, kötények, különböző méretű torna-és óvodás zsákok, párnahuzatok, ülőpárnák, filc anyagból állat-és mesefigurákat megformázó ujjbábok tervezése, rajzolása, szabása és kézi varrása, tematikus (gyermekmesék szereplőiből összeállított) ujjbáb csomagok, kulcstartók, könyvjelzők. Az egyéb ruházat, kiegészítők gyártása munkakörben dolgozók a textiltermékek előállítás mellett az intézmény lakóinak ruhái, intézményi ágyneműk, függönyök, illetve a foglalkoztatási részleg munkásruháinak javítását is végezték.

Egyéb takarítás: az intézményen belüli foglalkoztatás telephelyén a műhelyek, szociális helységek, udvar takarítása.

Zöldterület kezelés: egyszerűbb munkafolyamatok- fűgeregélyezés, fűgyűjtés, lombseprés, gallyak összegyűjtése, virágültetés, szemétszedés-végzése kizárólag kézi szerszámokkal és felügyelet mellett.

Termékértékesítés

A 2013. évhez hasonlóan 2014-ben is három városi rendezvényen jelentünk meg bemutatkozás, termékeink népszerűsítése és árusítás céljából.

Fő téri húsvéti vásár (2014.04.09 - 04.19.)

A húsvéti vásáron is kínálatunkban szerepeltek a különböző rétegelt lemezből készült dísz-és használati tárgyak, tároló- és ékszerdobozok, ajtódíszek, kézzel festett hűtőmágnesek, fonott kosarak, egyéb textil-és filc termékek (pl. barkadíszek, ujjbábok, kulcstartók) és a húsvéti ünnepekhez aktuálisan kapcsolódó ajándéktárgyak.

Savaria Történelmi Karnevál (2014. 08. 21 - 08. 24.)

A karneválon történt árusítás alkalmával 2014-ben is nagy sikert arattak a vásárlók körében - a teljes terméklistánkon kívül - a speciálisan a karneváli eseményekhez kapcsolódó, római kori hangulatot idéző, rétegelt lemezből és fenyőfából készült, kézzel festett, korhű mintákkal ellátott, különböző méretű- és formájú harci pajzsok, kardok, festéssel, égetéssel díszített dobozok, egyéb használati-és ajándéktárgyak, hűtőmágnesek, textil- és filctermékek, fonott kosarak.

Adventi vásár (2014.11.27- 12.23.)

A 2014. évi karácsonyi vásáron a kínálatunkban folyamatosan jelenlévő fa-, fonott- és textiltermékek mellett széles választékban kínáltunk a téli évszakhoz és a karácsonyi ünnepekhez kapcsolódó dísz-és ajándéktárgyakat, kézzel festett kopogtatókat, ajtódíszeket, díszített tároló-és ékszerdobozokat, teafilter-tartókat, valamint fa-és filc fenyődíszeket, filc ujjbábokat, kulcstartókat, fa hűtőmágneseket, fenyő sámlikat, valamint különböző tároló szekrényeket, álló-és fali tükröket, papírzsebkendő tartókat.

A környezettudatosság jegyében újrahasznosított anyagokból készült termékeinket is bemutattuk a vásáron: tárolásra alkalmas, festéssel, borítással díszített konzervdobozok, hulladék rétegelt lemezből készített, kézzel festett fülbevalók, ékszerezettek, sodrott újságpapírból készült fülbevalók, illetve fonott kosarak, tálcák, hulladék vesszőből összeállított makettek (házikó, templom, híd, malom, stb.).

A Vas Népe megyei napilapban az adventi vásár egyik legötletesebb ajándéka címet a festett, tárolásra alkalmas konzervdoboz nyerte el. Az újságcikk hatására megnőtt az érdeklődés az újrahasznosított termékek iránt.

A vásár sikere, eredményessége köszönhető az egyre bővülő és árban is elérhető- egyre szélesebb vásárlói kört megszólító árukínálatunknak, illetve az esztétikailag és minőségileg is javuló termékeknek.

A szezonális vásárokon kívül a városi *Vásárcsarnokban* – Apró áruk szigete néven- bérelt üzletünkben egész évben értékesítjük a szociális foglalkoztatás keretében készített termékeinket, ahol egyéni megrendelések felvételére is biztosítunk lehetőséget.

A korábbi évek kedvező tapasztalataira és érdeklődésére alapozva 2014-ben ismét megragadtuk a lehetőséget, hogy húsvét és karácsony előtt a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat telephelyein kiállítás és vásár keretében mutassuk be a szociális foglalkoztatásban résztvevők által előállított termékeinket alkalmi árusítással egybekötve.

A vásárokon a legtöbb foglalkoztatott szívesen részt vett, segédkeztek az általuk előállított termékek értékesítésénél. Az elismerő szavakat a vásárban segédkező foglalkoztatottak örömmel tolmácsolták munkatársaiknak.

A vevőkör folyamatos bővülése, a visszatérő vásárlók, a pozitív visszajelzések erősítették motiváltságukat.

2014 tavaszán lehetőségünk nyílt arra, hogy Budapesten a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalban is bemutatkozhattunk a szociális foglalkoztatásról készített kisfilmünkkel és kiállíthattuk kézzel készített termékeinket. A kiállítás sikere, az elismerések, biztatások, s nem utolsósorban a megrendelések megerősítették a foglalkoztatottakat abban, hogy munkájuk hasznos, értékes és piacképes termékeket állítanak elő.

A SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft. együttműködő partnerként vett részt a ReDESIGN+ ReUSE projektben, melynek egyik célja, hogy segítse, javítsa a szociális

foglalkoztató üzemek versenyképességét. A projekt záró rendezvényeként a szociális foglalkoztatás keretében újrahasznosított anyagokból készült termékek- különböző szociális üzemek termékei mellett- kiállításon vettek részt 2014. decemberében Ausztriában.

A sok pozitív visszajelzés, dicséret, biztatás, a sikeres, eredményes értékesítés kedvezően hatott a foglalkoztatásban résztvevő hajléktalan emberek munkakedvére, önértékelésére. A tapasztalatok azt mutatják, hogy növekszik a kereslet, igény a kézzel készített termékek iránt, nő ezek megbecsülése.

Személyi feltételek

A szociális foglalkoztatást 1 fő foglalkoztatási koordinátor irányította, összesen 3 fő foglalkoztatást segítő munkatárssal együtt. Év közben egy fő foglalkoztatást segítő munkatárs személyében változás történt. A Vörösmarty utcai telephelyeken 2 fő segítő, a Szatmár utcában 1 fő segítő irányítja, kíséri figyelemmel a munkavégzést, segíti a munkafolyamatok betanítását a foglalkoztatottak részére.

Tapasztalatok, problémák:

A foglalkoztatottak munkakedvére, aktivitására, önértékelésére kedvezően hatottak a pozitív vásárlói visszajelzések, dicséret, a vásárokon történő árusítás eredményessége, sikerei. A legnagyobb elismerést, motivációt az jelentette számukra, hogy az emberek értékesnek, piacképesnek tartják az előállított termékeket, ezért munkájuknak van értelme, hasznosnak érezhetik magukat. A foglalkoztatottak munkájukat nagyobb odafigyeléssel, türelemmel, kevesebb hibával végezték, gyakran egymást is ösztönözve, segítve.

A pozitív változások mellett továbbra is fennálló probléma a munkahelyre alkoholos állapotban történő érkezés, vagy a munkahelyi alkoholfogyasztás, mely igazolatlan hiányzást, figyelmeztetést von maga után. A rendszeres ellenőrzés, szondázás mellett szükség esetén addiktológus szakember bevonására is sor került.

A sok éves utcai lét és életmód, a berögzült szokások- főként az újonnan belépők számára nehezítették a szabályokhoz való alkalmazkodást, a rendszeres munkába járást, a munkára képes állapotban történő megjelenést. Esetükben a munka-releváns magatartás kialakítása az elsődleges cél.

A csoportban történő munkavégzéshez szükséges kompetenciák fejlesztésének, a felmerülő problémák közösen, illetve egyénileg történő megbeszélésének köszönhetően a munkavállalók közötti konfliktusok csökkentek, illetve konfliktuskezelő képességük, ha minimálisan is, de fejlődött.

Továbbra is igyekeztünk a motivációt, aktivitást fenntartani, a foglalkoztatottak érdeklődési körének, képességeinek, egészségi állapotának megfelelő feladatok biztosításával mindenkinek megtalálni a megfelelő munkakört. A betanítás folyamatába bevontuk azokat a foglalkoztatottakat is, akik az adott tevékenységet már jó színvonalon begyakorolták, elsajátították, ezzel is növelve felelősségérzetüket, hasznosságtudatukat.

A foglalkoztatás nemcsak arra nyújt lehetőséget, hogy a munkavállalók egy adott munkaterületen kipróbálják magukat, hanem arra is, hogy a változatos tevékenységek közül az állapotuknak, képességeiknek megfelelő munkát végezzenek, így hamarabb visszazokhatnak a munka világába.

A jövőben tervezzük, hogy a város más intézményeivel is felvesszük a kapcsolatot annak érdekében, hogy a szakma és a lakosság egyaránt minél szélesebb körben

megismerkedjen a foglalkoztatottak által előállított termékekkel, csökkentve ezzel a hajléktalan személyekkel szembeni előítéleteket.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az antiszegregációs terv vizsgálatai bemutatták, hogy az alapvető infrastrukturális hiányokkal (víz, villany, csatorna) bíró ingatlanok a városban elszórva és nem „többszerűen” helyezkednek el. A szociális szolgáltatásokat igénybe vevők lakhatását biztosító ingatlanok komfortossága lényegesen nem tér el a víz és csatorna, továbbá az elektromos áram, a távhő szolgáltatás tekintetében. A lakónépességi minta csaknem kétharmada (62,5 %) tulajdonosként él a lakásában. További ötödük családtagként (21,4%), 4,9 % haszonélvezőként. Ez a megkérdezettek csaknem 90 %-a. Bérliként kb. 8 % lakik. A város meghatározó külterületi zártkertes része, Szombathelyen a Parkerdő, ami általánosságban kedvelt tartózkodási helye a szociálisan nehéz helyzetben lévőknek. Szombathelyen ez nem jelent nagy problémát, kb. 30-an lakhatnak az említett területen. (Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A KSH adatai alapján a városban nincs szegregátumnak minősített terület. Azonban vannak olyan ingatlanok, illetve kisebb területek, ahol nagyobb számban és koncentrációban élnek együtt hátrányos és halmozottan hátrányos emberek. Vannak területek, amelyek szociális és környezeti szempontból problémásnak tekinthetők, ezek közül kiemelendő a Körmenyi úttól nyugatra eső terület. A területen belül is különösen problémásnak tekinthető a Körmenyi u. 38-40, a Győrffy u. 5-7, 18-20, 33-35 számú házakban lakók életkörülményei. A területen számos alacsony komfortfokozatú lakás van, a városi átlagot meghaladóan részesülnek szociális támogatásban. A területen meghatározó a roma lakosság aránya. Az területen a Körmenyi út mentén rehabilitációs program indult meg, melynek célja, hogy megszüntesse a szegényebb lakosság koncentrációját.

Vannak olyan problémás önkormányzati tulajdonú ingatlanok, ahol teljes felújítást igénylő rossz fizikai állapotú épületekben koncentrálódik nagyszámú halmozottan hátrányos helyzetű népesség: Károly Róbert u. 1., Dr. Szabolcs Zoltán u. 1., Paragvári u. 86. Az említett ingatlanokban minden egyes helyen kb. 100 lakás van, ami összesen kb. 300 lakást jelent. A város más területein elszórva találhatóak szegényebbek által lakott, alacsonyabb komfortfokozatú lakóterületek. Ezek valójában nem szegregált lakóterületek, hanem egy-

egy épület tekinthető problémásnak, melyek szétszórva találhatók a városban. E lakóépületekben többnyire önkormányzati szociális bérlakások vannak.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

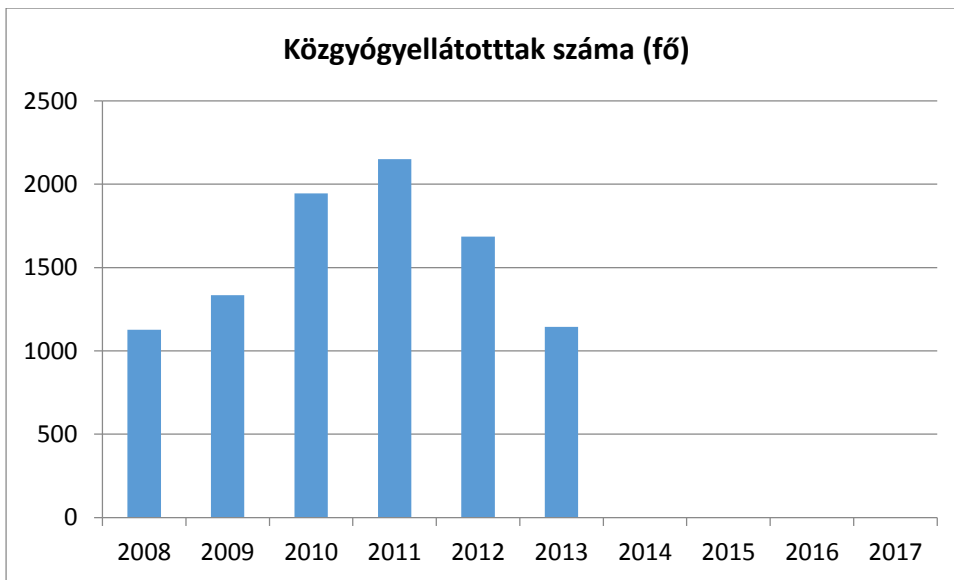
	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2010	0	43	17
2011	0	41	16
2012	0	43	16
2013	0	42	16
2014	0	42	16

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2010	1945
2011	2151
2012	1686
2013	1145
2014	n.a.

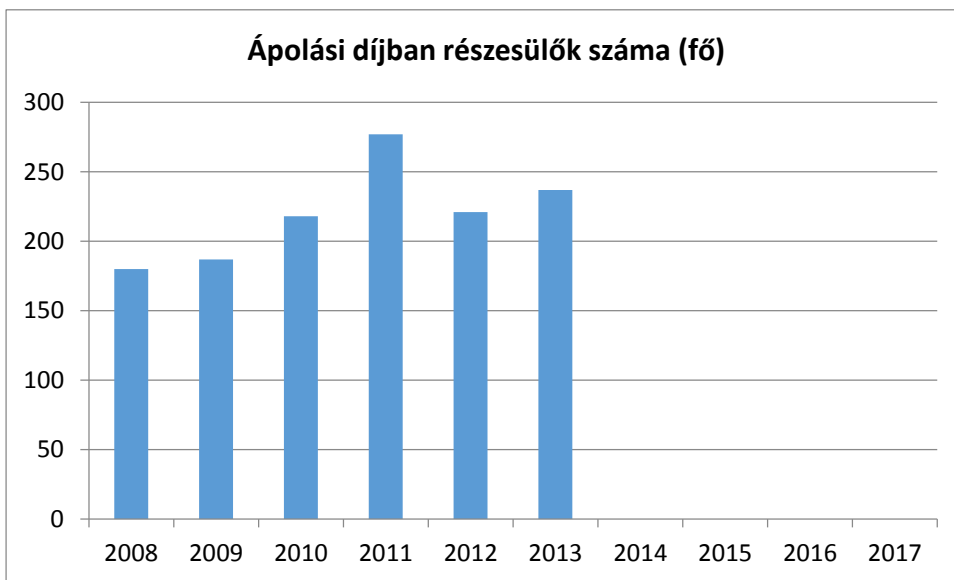
Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

	ápolási díjban részesítettek száma
2010	218
2011	277
2012	221
2013	237
2014	n.a.

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. 2011.március 1-jét követően **önkormányzati ápolási díj megállapítására Szombathely Megyei Jogú Városban nincs lehetőség.** 2012. december 31. napján 228 fő részesült ápolási díjban, ebből 20 fő, akinek még önkormányzati ápolási díj van megállapítva.

A jogszabályi környezet megváltozása következtében 2015. március 1.napjától az önkormányzat **“Gyógyszer és gyógyászati segédeszköz kiadások viseléséhez nyújtott rendszeres települési támogatásban”** részesíti az arra rászorulókat.

Szombathely Önkormányzata által a krónikus betegségekre tekintettel házi orvos vagy szakorvos által rendelhető rendszeresen felírt gyógyszerek költségéhez, vagy rendszeresen alkalmazott gyógyászati segédeszköz költségének viseléséhez támogatás nyújtható.

A támogatásra jogosult az a személy,

a) aki egyedülélő, és havi jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 százalékát,

b) akinek háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 százalékát nem haladja meg, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

Támogatásra nem jogosult az a személy, aki alanyi, normatív vagy méltányos közgyógyellátásban részesül.

A támogatás havi összege az igazolt költség, legfeljebb 5 000 Ft. Az egy háztartásban élő személyek részére gyógyszer-támogatás címén folyósított ellátás együttesen havonta nem haladhatja meg a 10.000,- Ft-ot. A rendszeresen felírt gyógyszerek, vagy gyógyászati segédeszközök költségét a gyógyszer-tár igazolja, a kérelmező nevére kiállított vény mellett.

A támogatást a kérelem benyújtását követő hónap első napjától egy évre kell megállapítani. Amennyiben a támogatást gyógyászati segédeszköz költségének viseléséhez kérik, a támogatás egy összegben is utalható.

Szombathely Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátása:

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvény 152. §-a a települési önkormányzat feladatai között határozza meg az **egészségügyi alapellátás** körében az alábbi feladatokról való gondoskodást:

- házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról,

melynek Szombathely város önkormányzata intézetének, az Egészségügyi Alapellátó Intézet létrehozásával és feladatainak meghatározásával kívánt eleget tenni.

Az alapellátáshoz kapcsolódó **ügyeleti ellátás** érdekében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata feladat-ellátási megállapodás keretében átadta e feladatot az Országos Mentőszolgálat Nyugat-dunántúli Regionális Mentőszervezetének 2003. január 1. napjával. A központi ügyeleti ellátás a Szombathelyi Mentőállomás épületében működik a Szombathely, Sugár u. 1. szám alatt.

A fogászati ügyeleti ellátásról az Önkormányzat az Egészségügyi Alapellátó Intézet útján gondoskodik a Szombathely, Wesselényi u. 4. szám alatti önkormányzati tulajdonú ingatlanban. Szombathely város lakosságának fogászati ügyeleti ellátásán túl szerződés alapján gondoskodik 29 település ellátásáról is.

Egészségügyi szakellátás:

Szombathelyen a Markusovszky Egyetemi Oktatókórház látja el a járó és fekvőbetegeket. A járóbeteg szakellátás számos szakterületet ölel fel, s a város határát átlépve akár a megyén kívülről is fogadják a betegeket. Az ellátásban dolgozó szakorvosok 216 ezer munkaórát teljesítve, közel 4,9 millió beavatkozást végeztek el 2011-ben. A

szakrendeléseken 835 ezren jelentek meg, mely a megyei esetszámból 62%-kal részesedett. Szombathelyen teljesítették a megyei szakorvosi órák 60%-át, s a beavatkozások közel kétharmada is itt történt. (Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

A Markusovszky Egyetemi Oktatókórház jelenleg 857 aktív, illetve 464 (ebből 130 a szentgotthárdi telephelyen) krónikus, összesen 1321 ágygal, 28 osztályon és 8 részlegesen működik. Az aktív dolgozói létszám 2013-ban Szombathelyen 1505 fő, Szentgotthárdon 71, összesen 1576 fő. Széles spektrumú diagnosztikai szolgáltatásokkal áll a betegek rendelkezésére (ultrahang, RTG, spirál CT, MR, angiographia, haemodinamikai laboratórium, EKG, Holter-monitorizálás, EEG, izotópdiaosztika, laboratórium, patológia, citológia, haemostaseológia, immunhaematológia, transzplantációs immunológia és genetikai diagnosztika, stb.). A fekvőbeteg osztályok szívsebészeti, transzplantációs és égési osztály kivételével a hazai orvosi ellátás teljes spektrumát nyújtják. A nyugat-dunántúli régióból elsődlegesen onkoradiológiai, hematológiai, gyermek onkológiai, arc-, állcsont- és szájszsebészeti, valamint mellkas- és idegsebészeti ellátást igénylők keresik fel kórházunkat, de klinikai immunológiát, in vivo izotópterápiát, csontdenzitometriát és más endoprotézis-, műlencse implantációt is nagyszámban vesznek igénybe. A lineáris gyorsító lehetővé tette az onkológiai betegek számára a legmodernebb sugárkezelési eljárások bevezetését. A több mint százféle speciális szolgáltatást nyújtó szakambulanciát, szakrendelést felkereső betegek forgalma naponta 3200 orvos-beteg találkozást jelent. Betegeinket a Megyei Rendelőintézetben és a fekvőbeteg osztályok ambulanciáin (53 szakrendelésen, 77 szakambulancián, 6 gondozóban és 24 diagnosztikus egységben) fogadják.

(Forrás:http://www.markusovszky.hu/hu/bemutakozas/a-korhaz-bemutatas_a_11.html)

A kórházat is érintő ún. tömbösítés, mint új struktúra, várhatóan rugalmasabb lehetőségeket kínál a folyton változó ágyszükségletek kielégítésére. Szombathelyen az ágykihasználás 69,8 % volt, a megye egészében 76,0%. Az országos mutató megegyezett a megyei arányszámmal. Szombathelyen tízezer lakosra 150 ágy jutott, mely a nagyobb területre kiterjedő ellátási kötelezettség miatt 2,1-szer magasabb volt a megyei, valamint az országos átlagnál.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A védőnő évente státuszvizsgálatra hívja a 6 év alatti gondozottakat. A szűréseket a védőnő önállóan végzi, majd a gyermek háziorvosa által végzett orvosi vizsgálat teszi teljessé. A korcsoportokat tekintve a csecsemők megjelenési aránya magasabb, mivel életkorukból adódóan több a státusz, és fontos a súlyfejlődés gyakori nyomon követése.

Ezen feladatok elvégzésére, és a négy szemközti beszélgetés lehetőségének biztosítása érdekében fontos, hogy a területi védőnők saját tanácsadóval rendelkezzenek.

Jelenleg Szombathely városban minden védőnő számára biztosított a jó és pontos munkavégzéshez, valamint az előírt feladatok megvalósításához az önálló védőnői tanácsadó.

Az országban egyedülálló módon, Szombathelyen a Nádasdy F. utca 4. sz. alatt működik a **Prevenációs Ház** elnevezésű intézmény. Célja megszólítani mindenkit, aki tenni akar valamit az egészségéért. A Prevenációs Ház feladataként került meghatározásra: a Szombathely lakosságának egészségvédelme, az egészségtudatos magatartás népszerűsítése, a megelőzés fontosságának hangsúlyozása, a társadalom figyelmének ráirányítása az egészségmegőrzés fontosságára, mindezek eljuttatása a lakosság minél szélesebb rétegeihez.

A Prevenációs Ház magában foglalja: a nyitást a lakosság felé, ingyenes lakossági szűrési és tanácsadási programok szervezését, a védőnői tanácsadókat, a védőnői szakmai műhelyt és helyt ad a Szombathelyiek Egészségéért Egyesületnek.

Mindezen tevékenységeket bonyolítja, és szakmai tartalommal megtölti a Védőnői Szolgálat és a Szombathelyiek Egészségéért Egyesület tagsága.

Egészségnevelés, egészségfejlesztés

Az egészségnevelés, a primer prevenció és a védőnő fogalma összefonódik. Nagyon fontos szelete ez az Egészségügyi Alapellátó Intézet munkájának, szívesen vállalnak részt a tanulók egészségmagatartásának, egészségtudatos életmódjának kialakításában, fejlesztésében.

Az iskolák igényei szerint alakítják ki az egészségnevelési ütemtervüket. Vannak kötelezően megvalósítandó feladatok és ezek mellett sok aktuális, vagy éppen az adott közösséget jobban érdeklő témák. Alsó tagozatban kiemelten fontos témák a helyes fogápolás, napirend, mindennapi tisztálkodás, balesetek megelőzése.

A serdülőkorról, annak változásairól már 4. osztálytól folyamatosan az életkornak megfelelően kell beszélgetniük. Az egészséges táplálkozás megtárgyalása az 5. évfolyamon kötelező. A 6. osztálytól kezdődnek a szenvedélyek megelőzését célzó órák, különös tekintettel a dohányzásra, alkoholfogyasztásra, droghasználatra és újabban az energiatalokra is. A nemiséggel, szexualitással kapcsolatban a 8. évfolyamos tanulókkal szoktak beszélgetni.

A tanulókat jól ismerő védőnő együttműködve az osztályfőnökkel pontosan látja, hogy egy-egy osztálynak, közösségnek mely témára van jobban szüksége, hol tartanak a fejlődésben. Eszerint alakítják egyes óráikat és visszatérnek mindaddig a témához, amíg a tanulók vagy tanáruk ezt igényli. Emellett a Nemzeti Népegészségügyi Program elemeit is figyelembe veszik.

Érintett témák még:

- biztonság, balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás
- családi életre nevelés
- szűrővizsgálatok, oltások
- környezetvédelem
- allergiák
- kullancsok
- testmozgás fontossága

Az egészségnevelési programok megvalósulnak:

- tanórai keretek között
- tanórák után, klubok, szakkörök formájában
- szervezett egészségnapokon szülők bevonásával
- öko-napon, sport napon, családi délután keretében

- gyakoriak a vetélkedők, melyek feladatait az egészség témaköreiben állítják össze a gyermekek életkorának megfelelően.

Az egészségfejlesztés kiemelt fontosságú az Intézet munkája terén, hiszen a gyermekek, tanulók egészségtudatos magatartásának kialakítása lenne a cél. Ez pedig csak helyes iránymutatással, az egészséges életmód bemutatásával lehetséges.

Az egészségfejlesztő órák, programok megvalósításához sok szemléltető eszköz áll rendelkezésre. A gyerekek szeretik, élvezik az ezek segítségével tartott órákat. Nagyon fontos a védőnő folyamatos önképzése, kreativitása, új ismeretei a témák és a módszerek terén is.

Felgyorsult világunkban nagyon sok a helytelen életmódból adódó probléma, tünet, állapot, betegség. Ezek már nem csak a szülőknél okoznak gondot, hanem sajnos egyre fiatalabb életkorban a gyermekeknél is. Ezért is igyekeznek a védőnők olyan programokat is szervezni, ahol a szülőket tudják megszólítani, hiszen a gyermek azon az úton indul el, amelyre a szülő vezeti őt. Egy sportoló, sokat mozgó, egészségesen táplálkozó, káros szenvedélyektől mentes szülői környezetből érkező gyermek biztosabban, könnyebben választja a helyes utat. Magabiztosan mond nemet a feléje érkező csábításoknak.

Szülői értekezleteken, öko-napokon, családi napokon, délutánokon próbálnak kapcsolatba lépni a szülőkkel és felhívni figyelmüket a helyes példamutatásra. Az 5. osztályos lányoknak szóló Ciklus Show nagyon népszerű a programban résztvevők között, ugyanúgy a fiúk számára tartott „Titkos küldetés” is.

Speciális feladatok

- Egészségnapok szervezése - Agora-Savaria Filmszínház *Egy nap az egészségért* program, szűrések, tanácsadás, bemutatók
- *Tanfolyamok, klubok, szakkörök* (elsősegélynyújtás, csecsemőgondozás, tini-klub, versenyekre felkészítés)
- *A-HA* szexuális felvilágosító programban való aktív részvétel
- *Iskolai büfé* egészségesebbé tétele, folyamatos kapcsolat, javaslatétel
- *Egészségügyi felügyelet* rendezvényeken
- *Egészségügyi felügyelet* táborok, túrák, kirándulások alkalmával
- *Oktató* védőnői feladatok
- Iskolai *honlap* szerkesztésében való aktív részvétel, iskolai dekorálás
- *Pályázatírás*
- *Szombathelyiek Egészségért Egyesület* munkájában aktív részvétel
- *Helyettesítés*
- *Csapatépítő programok* (advent, farsang)
- *Prevenációs Ház* programjainak népszerűsítése, aktív részvétel, ötletelés, szervezés, lebonyolítás
- *Öko rendezvények*
- *Strand-programban történő aktív részvétel*
- *Családi délután a Prevenációs Házban*

„Szombathely a segítség városa” program

A program célja

Konkrét cél: az, hogy Szombathely lakosságának 30 százaléka megtanuljon újraéleszteni, ami jelentősen növelheti keringésleállás esetén az érintettek túlélési esélyeit közterületeken, munkahelyeken, sportolás közben vagy az élet bármely területén.

Átvitt cél: az újraélesztés megismertetésén keresztül az egymásra figyelés és segítség motivációinak elsajátítása, megalapozása Szombathely lakossága körében, amely akár országos programmá is bővíthető.

Célcsoport

Szombathely teljes lakossága és a városhoz szorosan kötődő lakosság, akik közül az alábbiak a legkönnyebben mobilizálhatók: iskolások (általános iskola, középiskola, egyetem) szervezett keretek között, közhivatalok dolgozói, mentők, rendőrök, tűzoltók, sportolók, nagyobb ipari üzemek dolgozói.

Szombathely legjelentősebb munkaadóinak részvétele a programban

Két irányból számítunk a segítségükre. Egyrészt közösen találjuk meg annak a lehetőségét, hogy a munkavállalók milyen módon tudnak bekapcsolódni a program eseményeibe. Másrészt számítunk az anyagi támogatásukra az újraélesztés gyakorló "bábuk" beszerzésében.

2015.márciusáig összesen 25 611 fő oktatása és 9426 fő ismételt oktatása valósult meg.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása

A közösségi pszichiátriai ellátás célja, hogy a gondozott pszichiátriai betegek integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve reintegrálódjanak a közösségbe. Ennek érdekében a gondozás és a pszichoszociális rehabilitáció minden formáját a pszichiátriai beteg otthonában, illetve lakókörnyezetében biztosítja. Segítséget nyújt a pszichiátriai betegek számára egészségi és pszichés állapotuk javításában; meglévő képességeik és készségeik megtartásában, illetve fejlesztésében; a mindennapi életükben adódó konfliktusok feloldásában és problémáik megoldásában; a szociális és mentális gondozásukban, és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásukban. A szolgáltatás olyan hosszú távú, egyéni szükségletekre alapozott gondozást kínál, amely nagymértékben épít az ellátottak aktív és felelős részvételére, valamint a természetes közösségi erőforrásokra, őket is oktatva és támogatva.

Az ellátottak köre:

- elsősorban a saját otthonukban élő, nem veszélyeztető állapotú pszichiátriai betegek Szombathelyen, akiknek a betegsége ambuláns szakellátás mellett egyensúlyban tartható, és akik életvitelükben, valamint szociális helyzetük javításában igényelnek segítséget;

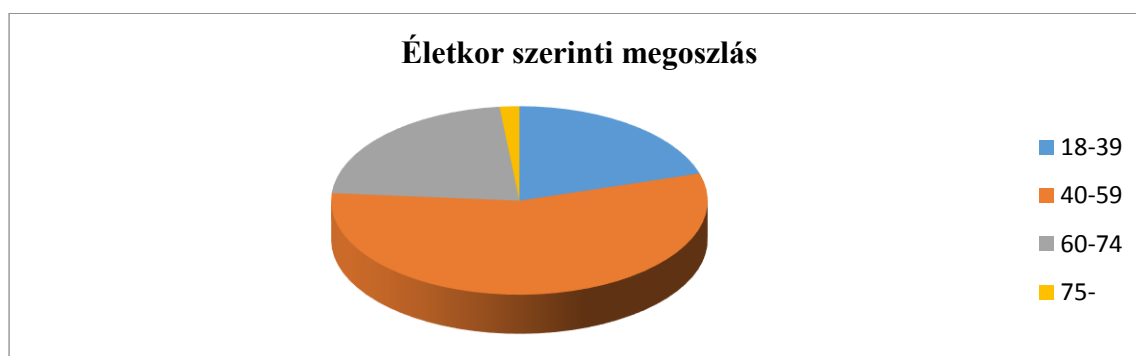
- a tüneteket mutató, de eddig pszichiátriai kezelés alatt nem álló, illetve a pszichés zavar kialakulása szempontjából veszélyeztetett személyek;
- a szociális intézményben élő, vagy hosszabb kórházi kezelés alatt álló pszichiátriai betegek, akik lakóhelyükön stabil háttérrel és kontrollt igényelnek.

Szolgáltatásai: problémaelemzés, problémamegoldás, készségfejlesztés, pszicho-szociális rehabilitáció. Az ellátottak számára csoportfoglalkozásokat biztosítanak (rongyszőnyegkészítő csoportfoglalkozás, szabadidős csoport, kreatív csoportfoglalkozások, Biblia csoport, életmód csoport, „Fitt lesz klub”, Film klub, „Figyelj rám” csoport, életmód csoport), segítve a társadalmi integrációt.

A gondozás során a szolgálat munkatársai otthonukban személyesen keresik fel az ellátottakat, lehetőség szerint telefonon is tartják a kapcsolatot, szükség esetén az intézményben is fogadja az ellátottakat, azok hozzátartozóikat. A szolgálat az ellátottak számára személyesen, telefonon és levélben is elérhető.

A közösségi pszichiátriai gondozó szolgáltatásainak igénybevétele önkéntes és minden esetben ingyenes.

A szolgálat 2014. december 31-én 47 pszichiátriai beteg gondozását végezte, az év folyamán összesen 52 főt látott el.

A *szenvedélybetegek közösségi ellátását* 2004. év második felétől Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás által működtetett *Rév Szenvedélybeteg Közösségi Gondozó* biztosítja, mely 2009. január 1-től, egy szolgálatként működik, Szombathelyen és a Szombathelyi Kistérségében.

Mindezt a településekkel kötött feladat-ellátási szerződés alapján látja el. A szolgálat 2012. január 01-től 40 fő ellátására nyert 3 éves pályázatot (Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal).

Az intézmény ellátási területe: Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területe, illetve Szombathelyi Többcélú Kistérségi Társulás közigazgatási területe.

A közösségi ellátás célja, hogy az általa gondozott szenvedélybetegek integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve reintegrálódjanak a közösségbe. Filozófiája szerint, a negatív folyamatok megállíthatók és megfordíthatók, a változásra és a felépülésre mindig van lehetőség. A szenvedélybetegségek hatékony kezelésének fontos tényezője, hogy a beavatkozás minél korábban megtörténjen.

A közösségi gondozás alapszolgáltatás, melynek keretében a klienseknek biztosítani tudták, hogy lakókörnyezetükben nyújtsanak számukra segítséget. A lakókörnyezet megismerésével lehetőségük van arra, hogy egyénre szabott gondozási tervet készítsenek, amely eredményesebbé teszi a bizalom kiépítését, elősegíti a jó kapcsolatteremtést. Azáltal, hogy betekintést nyertek a kliens mindennapi életébe, hasznosítva a természetes

erőforrásaikat hatékony eredményeket értek el. Segítséget nyújtanak a kliensek számára egészségi és pszichés állapotuk javításában; meglévő képességeik és készségeik megtartásában és fejlesztésében; a mindennapi életükben adódó konfliktusok feloldásában és problémáik megoldásában; a szociális és mentális gondozásukban és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásukban.

Kiemelt szerepet tulajdonítottak a társadalmi helyzet okozta aktuális élethelyzeteknek. A szenvedélybetegség hátterében általában van egy tartósan fennálló akut feszültséghelyzet, melyet kiválthat a munkanélküliség, lelki- vagy anyagi problémák, családi konfliktusok/válás, krónikus betegség, stb.. 2014-ben is megjelentek a szolgálat életében ezek a háttértényezők. A feszültséghelyzetek kezdenek mindennaposná válni az emberek életében, a problémamegoldó eszközök pedig nem állnak a rendelkezésükre.

A célok elérése érdekében fontosnak tartják a motivációt, az önálló életre való képesség fejlesztését, a munkaerőpiacra való reintegrálódást, a szabadidő hasznos eltöltését, életviteli készségek fejlesztését, problémamegoldó készség fejlesztését. Ezen célok megteremtését szolgálják az egyéni terápiás kapcsolat mellett a csoportfoglalkozásaik. Mindemellett fontos szerepe van a családlátogatásnak abban is, hogy szolgáltatásaikat komplex módon lakókörnyezetükben tudják biztosítani klienseik számára, hiszen a kistelepüléseken a társadalmi, közösségi megítélés, stigmatizáció sokkal inkább érvényesül, mint nagyobb városokban, a reintegrálódásnak kisebb az esélye.

A Szolgálat feladatellátási szerződésben vállalta Szombathely és Kistérségében a szenvedélybetegek közösségi gondozását, ennek alapján, a településeken, olyan segítő munkát végeznek, mely nagyban épít mind a kliensekkel, hozzátartozóikkal és háziorvosokkal, illetve a települések jegyzőivel való együttműködésre és folyamatos kapcsolattartásra.

Egyéni terápiás kapcsolat:

Az egyéni terápiás kapcsolat első lépése a Szolgálat és a kliens közötti együttműködési megállapodás elfogadása, egy feltétlen bizalmon és őszinteségen alapuló kapcsolat kialakulásában. A bizalom kialakításához a teljes feltétel nélküli elfogadás képessége szükséges a segítő oldaláról, hiszen a szenvedélybetegségben küszködő emberek többsége szégyelli a problémáit megosztani más emberrel.

Intézményükről elmondható, hogy számos esetben a hozzátartozókon keresztül érik el a klienseket. Gyakran az orvosi rendelőkben, hirdetőtáblákon elhelyezett plakáton keresztül érik el szolgálatukat.

A közösségi gondozóban dolgozó gondozónők és esetenként a koordinátor, segítő beszélgetéseket folytatnak a klienssel. Ezeken a beszélgetéseken a gondozó feltárja a kliens élethelyzetében fellelhető problémák eredetét, megvizsgálja pszichés állapotát, családi körülményeit és minden olyan külső tényezőt megpróbál feltárni, ami a szenvedélybetegséget előidézhette, eredményezhette.

Közösen meghatározzák a rövid és hosszú távú célokat, melyben a kliens igényei a meghatározók. Aktuális probléma esetén krízisintervenciót alkalmaznak. Ezen kívül lehetőségük van a pszichiáterrel, lelkésszel, illetve jogással is felvenni a kapcsolatot.

Egyéni terápiás kapcsolat 2014. január 1- december 31-ig, 61 fővel valósult meg. Heti - kétheti rendszeriséggel (illetve az egyén aktuális állapotától függően, akár több alkalommal).

A Rév Szolgálat elmúlt éves tapasztalata alapján általánosságban elmondható, hogy a legtöbb kliens alkoholprobléma miatt kereste fel intézményünket. 2014-ben ez a szám 46 fő volt, azaz (75,41%), 6 fő hozzátartozóval (9,83%), 1 fő gyógyszerfüggővel (1,64%), 5 fő kábítószerfüggő (8,19%), 3 fő speciális függőséggel élő (polytoxikomán) egyénnel (4,91%)

tartottuk rendszeresen kapcsolatot. A férfiak aránya az idei évben is megnőtt a korábbi évekhez képest: férfi 39 fő (63,93%), nő 22 fő (36,06%) kereste fel a Szolgálatot 2014-ben.

2014. január 1 – december 31. között 61 fő vette igénybe szolgáltatásunkat (együttműködési megállapodással rendelkeztek), ebből az év során lezárt megállapodások száma 19, új felvétel 16. Az év végi zárásakor összesen 44 fő rendelkezett aktív együttműködési megállapodással.

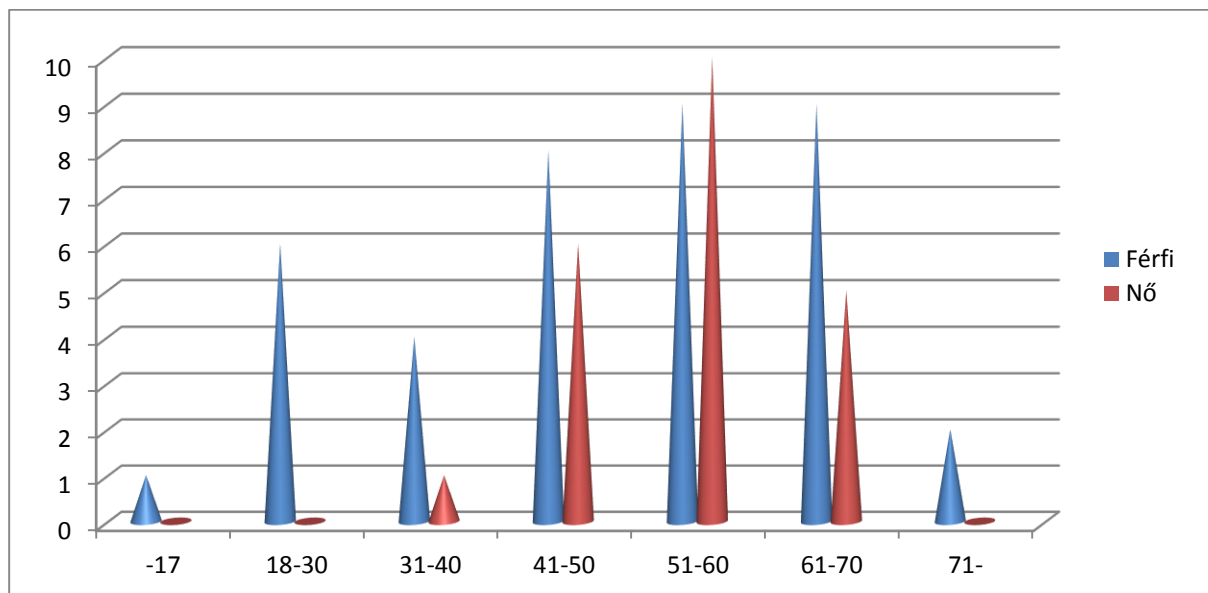
Csoportokkal végzett szociális munka:

A Szolgálatnál folyó szakmai munka másik alappillére a csoportokkal végzett szociális munka. A szenvedélybetegség jellemzője a megbízhatatlanság és ez a csoportok működésére is kihatással van. Előfordult, hogy teljes létszámmal működtek a csoportok és az is, hogy csak pár ember volt jelen. Ennek ellenére a csoportok hatékonysága igen sikeresnek mondható. A csoportok heti – kétheti rendszerességgel kerülnek megtartásra. Az egyéni segítőtbeszélgetések, valamint a csoportfoglalkozások intézményünkben zajlanak. Csoportfoglalkozásaik igény szerint teret adnak a készségfejlesztésnek, kikapcsolódásnak, élményszerzésnek. A résztvevőket felekezeti hovatartozás nélkül fogadják.

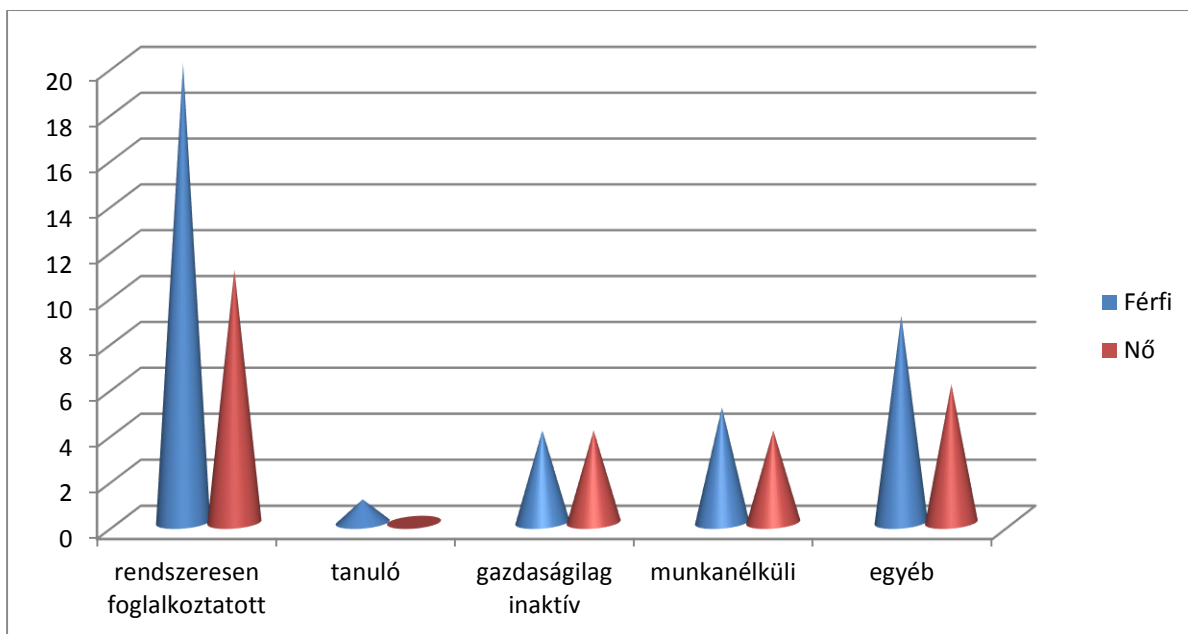
Az alábbi csoportfoglalkozások működnek az intézményben:

- szabadidős csoport,
- érintett csoport,
- film-klub,
- Biblia csoport,
- életmód csoport.

I. diagram : Életkort tekintve az elmúlt évben meghatározó volt a 51 és 60 év közöttiek aránya. Megfigyelhető, hogy nemet illetően a férfiak voltak többségben.

II. diagram: Munkaügyi státuszt tekintve az elmúlt évben a rendszeresen foglalkoztatottak voltak legtöbben. Őket követik a gazdaságilag inaktívak, a munkanélküliek aránya is elég jelentős. Figyelemre méltó, hogy a tanulók közül is egyre többen jelentkeznek szerhasználati problémákkal.

A függőségek típusát tekintve továbbra is az alkoholfogyasztás miatt segítséget kérők száma a legmagasabb (31 férfi és 15 nő). Hozzá tartozók száma növekedett (6 fő), a politoxikomán szerhasználók száma ezzel szemben a korábbiakhoz képest csökkent (3 fő). Öt fő kábítószer abúzus és egy fő gyógyszer probléma miatt kereste fel a szolgálatot.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Szombathely Megyei Jogú Városban a közétkeztetés valamennyi helyszínén betartásra kerülnek a szakmai ajánlások és a jogszabályi előírások. 2015.szeptember 1. napjától hatályba lép az új ún. közétkeztetési rendelet, amely részletesen szabályozza az iskolai menzákban, kórházakban és a közétkeztetés egyéb színterein a kiadásra kerülő ételek elkészítését és tápanyagtartalmát.

A közétkeztetés keretében szolgáltatott élelmiszerekre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírások betartásával a táplálkozási eredetű betegségek, kiemelten a gyermek- és serdülőkorú elhízás, valamint ezzel összefüggésben egyéb krónikus betegségek előfordulásának csökkentése a cél, amelyek kialakulásában a túlsúly, illetve az elhízás kockázati tényezőként szerepel.

A lakosság egészségi állapota az utóbbi időben jelentősen és folyamatosan romlik.

A kiegyensúlyozatlan táplálkozás, az egészségtelen életmód, az élvezeti szerek mértéktelen fogyasztása miatt a szív-és érrendszeri betegségek, a daganatos betegségek és ezek következményes betegségei miatt bekövetkező halálozás nagymértékben összefügg az egészségtelen táplálkozással.

A kiegyensúlyozatlan táplálkozás főbb jellemzői:

- túlzott zsír- és koleszterin-fogyasztás
- túlzott cukor-fogyasztás
- túlzott konyhasó fogyasztás
- alacsony vitamin- és ásványi anyag (egy részének) fogyasztása
- alacsony élelmi rost fogyasztás.

A táplálkozási vizsgálatok megállapításait alátámasztották az óvodai és iskolai táplálkozás-egészségügyi OÉTI vizsgálatok eredményei is, - melyek szerint az esetek nagy részében –

a közétkeztetés sem minőségben, sem mennyiségben nem felel meg az egészséges táplálkozás irányelveinek.

Tekintettel arra, hogy a legtöbb közétkeztetés által biztosított étel táplálkozási kockázatot jelent már az óvodás- és iskoláskorú gyermekek körében is, a közétkeztetés átalakítása nélkül a táplálkozással összefüggő betegségek kockázata hosszú távon hatékonyan nem csökkenthető.

A közétkeztetés keretében szolgáltatott élelmiszerekre, illetve étrendekre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi jogi szabályozás megalkotása széles társadalmi igényre ad választ.

A meghatározott feladatok teljesítésének alapja az étlap. Az étlaptervezésben figyelembe kell venni :

- Korcsoportonként a változatossági mutatót az egymást követő kétszer tíz ételmezési nap vonatkozásában, miszerint – ebben az időintervallumban- egy ételsor csak egy alkalommal fordulhat elő.
- Csípős, erősen fűszeres étel a 14 év alatti korcsoport részére nem adható.
- Az étel-receptúrák kidolgozását és az étrend összeállítását, valamint az ételek elkészítését a nyersanyagkiszabati előírásban foglaltak szerint kell végezni.
- Napi háromszori étkezés szolgáltatása esetén az előírt energiaszükséglet 65 %-át egy fő- és két kísétkezéssel (ebéd, tízórai, uzsonna) kell biztosítani.
- Biztosítani kell a korcsoportnak megfelelő energia-, fehérje-,zsír-, szénhidrát-, vitamin- ásványianyag- és rosttartalmát az ajánlásban meghatározott értékekben.
- Napi háromszori étkezés esetén egy fő részére biztosítandó legalább:
  - napi 0,3 liter tej vagy ennek megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejtermék.
  - két adag zöldség- a burgonya kivételével- vagy gyümölcs, ezekből legalább egy adag
  - nyers formában,
  - két adag gabona alapú élelmiszer.
- Italként kínált tej hozzáadott cukrot nem tartalmazhat
- Tejföl és tejszín kizárólag ételkészítéshez használható fel
- A fogyasztásra kész élelmiszerként beszerzett ízesített tejkészítmények hozzáadott cukrot nem tartalmazhatnak
- Zsivadék legfeljebb a nyersanyag-kiszabati előírásban feltüntetett mennyiségben használható fel, kivéve a sütemények készítésénél történő felhasználást
- Tea legfeljebb a nyersanyag-kiszabati előírás szerint megengedett mértékben tartalmazhat hozzáadott cukrot
- Tíz ételmezési nap átlagában a hozzáadott cukor-tartalom a napi összes energiamentiség legfeljebb 8 %-át teheti ki.
- Bő zsiradékban sült étel egy alkalommal szerepelhet az étrendben.
- Tejszín egy alkalommal használható fel.
- Az étkezések keretében szolgáltatott összesített só-tartalom csak az ajánlásban korcsoportonként megengedett só-mennyiséget tartalmazhatja
- Közétkeztetésben nem használható fel:
  - só-tartalmú ételpor
  - 31 %-nál magasabb zsírtartalmú hús
  - magas zsírtartalmú húskészítmény
  - szénsavas vagy cukrozott üdítő, nem gyümölcs alapú szörp
- Édesség önállóan ebédként nem adható, egyéb főétkezésként és kísétkezésként kizárólag a legalább 1/3 rész gyümölcsöt vagy 1/3 rész tejet vagy tejterméket tartalmazó édesség adható.

- Édesítőszer a hat év alatti korcsoportnak – a diétás étkezést igénylő szénhidrát-anyagcsere zavarban szenvedők kivételével - nem adható.
- Az étrend összeállítását az élelmezésvezető végzi.

Diétás étkezést kell biztosítani, - az előírt technikai és személyi feltételeknek megfelelően, továbbá a szakorvos, háziorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára,- az állapotának megfelelően az alábbiakra tekintettel:

- A diétás étrend összeállítása során csak olyan élelmiszer használható fel, amely az adott diétás célra alkalmas.
- A diétás étrendet alkotó ételeket a megadott diétára való alkalmasságot befolyásoló anyag kizárásával kell elkészíteni, tárolni, szállítani, átadni a végső fogyasztónak, kizárva az ételek ilyen anyaggal való szennyeződésének lehetőségét.
- A gluténérzékenyek részére szánt diétás ételek készítéséhez búza, rozs, árpa, zab vagy ezek keresztezett változatait tartalmazó élelmiszerek közül csak a glutén-érzékenyeknek szánt élelmiszerek használhatók fel.
- A közétkeztető gondoskodik arról, hogy a diétás étel készítését a diétás szakács szakmai képesítéssel rendelkező személy végezze, diétetikus szakképesítéssel rendelkező szakember felügyelje.

Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi az élelmezés során a korszerű csecsemő és kisgyermek táplálási elveket veszi figyelembe, úgy hogy a táplálék:

- mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű
- biztonságos, a higiéniai követelményeknek megfelelő
- megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített és élvezhető legyen.

A rendszeres étkezést biztosító szervezett élelmezési ellátás keretében szolgáltatott élelmiszerekre vonatkozó táplálkozás –egészségügyi előírások tekintetében figyelembe veszik az Országos Élelmezés és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) által készített a bölcsődés korcsoport közétkeztetéséről szóló ajánlást.

A bölcsődébe 20 hetes kortól vehető fel csecsemő és ez egybeesik az elválasztási időszak kezdetével. A bölcsőde orvos feladata, hogy nyomon kövesse és értékelje a gyermek fejlődését és táplálkozását. A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napköziben az étkezést 2 fő élelmezésvezető/dietetikus, az intézményvezető helyettes koordinálásával, a bölcsődevezetők együttműködésével végzi. Ehhez rendelkezésre áll 3 főző illetve 4 tálalókonyha, ahol 6 fő szakács illetve 12 konyhai dolgozó végzi feladatát. Külön étrendet biztosítanak a gyermekeknek, alkalmazottaknak.

A korszerű táplálkozási elveknek és konyhatechnikai eljárásoknak figyelembe vételével élelmezésvezető/dietetikus állítja össze két hétre előre az étlapot, a korosztály élelmezési és nyersanyagnormáinak figyelembe vételével. Az étrend tervezésekor figyelembe veszik, hogy a kisgyermek bölcsődei élelmezésében minimum 4x-i étkezés esetén az ajánlott napi energia és tápanyagtartalom 75%-át kell biztosítani. Az étrendnek változatosnak, idényszerűnek, ízben összehangoltnak kell lenni. A gyermekek részére egész nap biztosítják a folyadékbevitelt, számukra hozzáférhető, elérhető magasságban.

Az élelmezési szakemberek NUTRICOMP programmal dolgoznak. Az étlapokon feltüntetik a napi energia és tápanyag tartalmakat, előforduló allergén összetevőket – ez a szülők számára hozzáférhető, tájékozódhatnak gyermekük bölcsődei étkezéséről.

A 2014. év folyamán 87276 adag készült a főzőkonyhákban a gyermekek számára. A gyermek vendég étkeztetés keretében 88 adag készült az év folyamán. Diétás étrendet biztosítanak (tej/tojás), melyet dietetikus állít össze. 2014. évben 14 fő gyermek részesült speciális étkezésben. Az alkalmazott/vendég étkezőknek 11351 adag készült, a diabetikus

étrend 588 adagban, a szociális étkezők (+Idősek Klubja, Gondozóház, RSZFK, IHRO) részére összesen 11064 adag étel készült a főzőkonyhákban 2014. január hónapban. Gyakran szembesültek az intézmény dolgozói a gyermekeknél már kialakult rossz táplálkozási szokásokkal. Az egészségét keretén belül célzott programokkal szülők számára ételkóstolóval egybekötött tanácsadást tartanak. Megismertetik a családokat az egészséges csecsemő és kisgyermek táplálás elveivel. A bölcsődei étrenddel mintát is nyújtanak a családok számára.

A Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott **óvodákban**, a működtetett **általános iskolákban és gimnáziumokban**, továbbá a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott szombathelyi középiskolákban az étkeztetést külső szolgáltató biztosítja. A szolgáltató az étkeztetés során 2011. szeptembere óta alkalmazza a közétkeztetésre vonatkozó OÉTI táplálkozás-egészségügyi ajánlást. Az ajánlásban előírtakat körültekintően végzik és fokozatosan vezetik be. A befogadó készség az étkezők részéről ennek ellenére különböző.

A Szülőknek lehetőségük van a kóstolásra: a szolgáltató írásos összefoglalóban tájékoztatást ad az új alapanyagokról (hajdina, köles, amaránt, gyógyteák, friss csírák, stb), melyek az étlap mellé kerülnek kifüggesztésre. Konzultációkat, ismeretterjesztő előadásokat tartanak az egészséges táplálkozásról, igény szerint.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Szombathely Megyei Jogú Város – 2003-tól a Nemzet Sportvárosa cím birtokosa – jelenleg is sokrétű, gazdag és eredményes sportélettel rendelkezik, amelynek területei a következők:

Gyermek és ifjúsági sport (diáksport)

Ezt a területet a Városi Diáksport Bizottság javaslatait figyelembe véve a Polgármesteri Hivatal diáksporttal foglalkozó munkatársa koordinálja. Szombathelyen a 2015/2016. tanévben közel 14 000 diák tanul nappali tagozaton az általános, és középiskolákban. Ebből kifolyólag, éves szinten körülbelül 9-10 ezer diák sportol a különböző diáksportos rendezvényeinken. Prioritást élveznek a városi diákolimpiai versenyek, de rendkívül népszerűek az önkormányzat által támogatott téli-nyári sporttáborok is. Az iskolai sportkörök, munkájuk feltételeinek javításához önkormányzati támogatást kapnak. Az alaptámogatás feltétele a városi versenyeken való részvétel. Eredményességi támogatás a megyei és az országos döntők dobogós helyezései alapján jár.

A diáksportolók 1968-óta – az anyagi lehetőségek függvényében – rendszeresen részt vesznek a Nemzetközi Diákjátékok versenyein is. Vas megyében egyértelműen a szombathelyi iskolák a legeredményesebbek a diáksport versenyeken.

Lakossági (szabadidő) sport

A város szabadidő sportjának szervezése és lebonyolítása elsősorban a Szombathelyi Szabadidősport Szövetség feladata, amely 11 sportágban szervez, rendez versenyeket, bajnokságokat, kupákat a város lakosai részére. Legnépszerűbb a kispályás labdarúgás, amely sportágban évente több, mint 80 csapat versenyez. Ezen kívül nagy a népszerűségük a különböző futóversenyeknek, teke bajnokságoknak, tenisz tornáknak, sakk és korcsolya versenyeknek. A kiemelten támogatott Szövetség mellett a város sportszervezetei, egyesületei, civil szervezetei, alapítványai, munkahelyi közösségei is szerveznek rendezvényeket, színesítve ezzel Szombathely szabadidősportját, sportéletét.

Utánpótlásképzés

A szombathelyi utánpótlásképzésben központi szerepet játszó sportszervezet, a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft., ahol 11 szakosztályban, 32 csoportban, 47 edző irányításával, több mint 500 tehetséges fiatal versenyeztet. A város minőségi sportolói utánpótlásképzésében kiemelkedő jelentőséggel bír továbbá a Haladás VSE, az Illés Béla Labdarúgó Akadémia, az Ifjú Sólymok Kosárlabda Sportegyesület.

Versenysport-élsport

A városban több mint 110 sportszervezet működik, ebből 46 egyesület fő profilja a versenysport-élsport. Döntő többségüket valamilyen formában támogatja Önkormányzatunk. Kiemelt – külön tételsoron – támogatásban részesül a FALCO KC Kft., a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft., a Szombathelyi Haladás VSE, a Szombathelyi Dobó SE.

Sportrendezvények

A sportrendezvényeket két csoportra oszthatjuk. Az első csoport az úgynevezett nagyrendezvények, amelyek a városmarketing, valamint a sportolás iránti érdeklődés felkeltése szempontjából a leghatékonyabb formák közé tartoznak. A második csoporthoz tartoznak a sport és civil szervezetek, alapítványok által megszervezett kisebb, de a város életében mégis fontos sportrendezvények.

A városban megtalálható sportlétesítmények:

- Városligeti sporttelep
- Dolgozók úti sporttelep
- VAOSZ tekepálya
- Kolozsvár utcai sporttelep
- régi városi strand területe
- Műjégpálya
- Tófürdő
- Fedett uszoda és Termálfürdő
- Szabadidőközpont
- Művelődési és Sportház
- Pázmány Péter krt.-i tornaterem
- Sugár úti Sportcentrum
- Illés Béla Labdarúgó Akadémia sportpályái
- Homok úti lőtér
- Oladi Futóvad lőtér
- Késmárk utcai tenispályák
- Rohonci úti sportlétesítmény
- Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ sportlétesítményei
- Király sportlétesítmény
- Horváth Tekeklub

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szociális törvény) megfogalmazott, szociális alapszolgáltatások körébe tartozó feladatait:

- a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat útján,
- két 100%-os önkormányzati tulajdonú közhasznú társasággal (SAVARIA REHAB-TEAM Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. és a Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft.), valamint
- más, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel kötött ellátási szerződések alapján biztosítja.

A Szociális törvényben megfogalmazott ellátások közül 2014. évben Szombathely Város Önkormányzata valamennyi szociális alapszolgáltatást biztosította, az alábbiak szerint:

Szociális alapszolgáltatások

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés
- közösségi ellátások
  - pszichiátriai betegek közösségi ellátása (szerződés alapján biztosított)
  - szenvedélybetegek közösségi ellátása (szerződés alapján biztosított)
- támogató szolgáltatás (szerződés alapján biztosított)
- utcai szociális munka (szerződés alapján biztosított)
- nappali ellátások
  - idősek klubja
  - fogyatékosok nappali intézménye (szerződés alapján biztosított)
  - pszichiátriai betegek nappali intézménye (szerződés alapján biztosított)
  - szenvedélybetegek nappali intézménye (szerződés alapján biztosított)
  - nappali melegedő (szerződés alapján biztosított)

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

- időskorúak gondozóháza
- fogyatékos személyek gondozóháza (szerződés alapján biztosított)
- szenvedélybetegek átmeneti otthona (szerződés alapján biztosított)
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye (szerződés alapján biztosított)
- hajléktalanok átmeneti szállása (szerződés alapján biztosított)

Ápolást, gondozást nyújtó intézmény

- hajléktalanok otthona (szerződés alapján biztosított)
- idősek otthona (ellátási szerződés alapján biztosított – a Vas Megyei Szakosított Szociális Intézetben 50, a Johanneum Evangélikus Diakóniai
- Központban 32 örökös időotthoni férőhely)

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik számára tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

Az étkeztetés keretében normál, diabetikus és könnyű-vegyes étrendből lehet választani. A 2014. év során összesen 213.149 adag étel kiszolgálása történt meg. 245 fő helyben fogyasztással, az Idősek klubjaiban vette igénybe az ellátást. 2014-ben 409 esetben szűnt meg a szolgáltatás igénybevétele. A megszűnések között viszonylag magas, 29 % volt a háromhavi dijhátralékot felhalmozók aránya, akiknek a helyi rendelet szabályozása alapján került megszüntetésre az ellátása.

Az igénybevevők között a z idős korosztály szerepelt nagyobb arányban, de magas volt a 40-59 év közöttiek száma is (261 fő). Ők többségében munkanélküliek, rehabilitációs vagy aktív korúak ellátásában részesültek.

Az ebédszállítást igénybe vevők száma 2014. évben 433 fő volt, mely az előző évihez képest 30 fővel csökkent.

Az ebédszállítás lehetőségével a rászorulóknak 83,37 %-a a hét minden napján élt. Jelentős emelkedést mutatott azonban az „ettől eltérő” kategória, melybe azok az ellátottak tartoztak, akik nem rendszeresen, csak a hét bizonyos napjain igényelték az étkeztetést. Ez a szám a 2011-es évi 13 főről 2012-re 40 főre emelkedett, 2014-ben pedig 38 fő volt. Többségük korábban rendszeresen igényelte az ellátást, de anyagi nehézségeik miatt csökkentették az igénybevétel gyakoriságát.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás keretében az igénybe vevők számára saját lakókörnyezetükben kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges segítséget. Ennek keretében azok a személyek igényelnek gondoskodást, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, egyedül élnek, vagy családtagjaik, hozzátartozóik nem képesek róluk gondoskodni.

A házi gondozó feladatellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális és szociális szükséglete saját környezetében, az életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

Az ellátásban részesülők 2014. évi induló létszáma:	218 fő
Tárgyévben felvettek száma:	103 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	321 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	99 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	222 fő

2014-ben a házi segítségnyújtásban részesülők száma 321 fő volt (277 fő Szombathely városból, 2 fő Bucsú, 13 fő Nemeskolta, 7 fő Sorkifalud, 11 fő Szentpéterfa, 1 fő Söpte, 2 fő Balogunyom, 3 fő Gyanógeregye, 2 fő Torony, 1 fő Felsőcsatár, 1 fő Pornóapáti és 1 fő Kisunyom településekről), mely 5 fővel kevesebb az előző évinél.

Közülük 160 fő kizárólag csak házi segítségnyújtást igényelt (119 fő Szombathelyről, 41 fő a kistérségi településekről). 161 fő (158 fő Szombathelyről, 3 fő a kistérségi településekről) egyéb szociális szolgáltatásban is részesült.

**Az év folyamán házi segítségnyújtásban részesültek száma
életkor és nemek szerinti megoszlásban**

Életkori megoszlás	Férfi (fő)	Nő (fő)	Összesen (fő)
40-59 éves	15	8	23
60-64 éves	8	9	17
65-69 éves	3	8	11
70-74 éves	12	17	29
75-79 éves	17	38	55
80-89 éves	33	113	146
90- éves	9	31	40
Összesen:	97	224	321

A 2013. évihez hasonlóan magas volt (58%) a 80 év felettek, ezen belül is a nők aránya (64%), mely az öregedési folyamat további folytatódását bizonyítja. Ugyancsak ezt a tendenciát támasztja alá az öregségi index alakulása.

A 2013-as évhez hasonlóan legtöbben (51,4%) napi rendszerességgel, egy vagy több alkalommal részesültek segítségnyújtásban. 3,18%-kal emelkedett a szolgáltatást heti rendszerességgel igénybe vevők száma.

Az ellátásban részesülők többsége szenved valamilyen krónikus, jellemzően keringési, mozgásszervi betegségben, 84%-ra jellemző a multimorbiditás, azaz több betegség együttes előfordulása.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az ellátásban részesülők 2014. évi induló létszáma:	127 fő
Tárgyévben felvettek száma:	52 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	179 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	33 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	146 fő

A 2013. évihez képest 4 fővel emelkedett az igénybe vevők száma.

Az ellátotti létszám 179 fő volt (175 fő Szombathelyen, 1 fő Bucsuban, 1 fő Nemeskoltán, 1 fő Sében, 1 fő Kisunyomban), akik közül 61 fő (60 fő Szombathelyen, 1 fő Sében) kizárólag csak a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igényelte. Számuk 16 fővel emelkedett az előző évihez képest.

130 főről 118 főre csökkent azon ellátottak száma, akik részére más típusú ellátás mellett biztosította az intézmény a szolgáltatást.

A szociális rászorultság szerinti megoszlás a 2013. évihez hasonlóan alakult, változatlanul a 65 év felettek, közülük is az egyedül élők voltak túlsúlyban.

Az igénybe vevők életkor szerinti összetételében sem történt változás, legmagasabb a 80 év felettek, azon belül is a nők aránya.

A segélyhívások száma 2013-ban 185, míg 2014-ben 56 volt. A csökkenés oka, hogy az időseknek biztonságérzetük növelése érdekében volt szüksége a jelzőkészülékre, de viszonylag kevés alkalommal állt elő olyan veszélyhelyzet, mely indokolta volna annak használatát.

2013-ban a pszichés, mentális probléma miatti segítségkérések száma volt kiemelkedően magas, ezzel szemben 2014-ben mindössze egyetlen alkalommal jelent meg okként. A betegség, rosszullét miatti segítségkérések száma csökkent, viszont emelkedést mutatott a baleset, elesés miatti riasztás.

A segítségnyújtási módok közül leggyakrabban a beszélgetés, megnyugtató, illetve a gondozási tevékenység (pelenkacsere, mosdatás) szerepelt, valamint előfordult még ápolás, gyógyszerelés, vérnyomás- és vércukorszint mérés, mentőhívás.

Családsegítés

A családsegítés olyan segítő szolgáltatás, amely hozzájárul az egyének, családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez, fejlődéséhez és a szociális környezethez való alkalmazkodásukhoz. A családsegítő szolgálat segítséget nyújt a szociális és mentálhigiénés problémák, illetve a krízishelyzet megoldásában az ilyen élethelyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából.

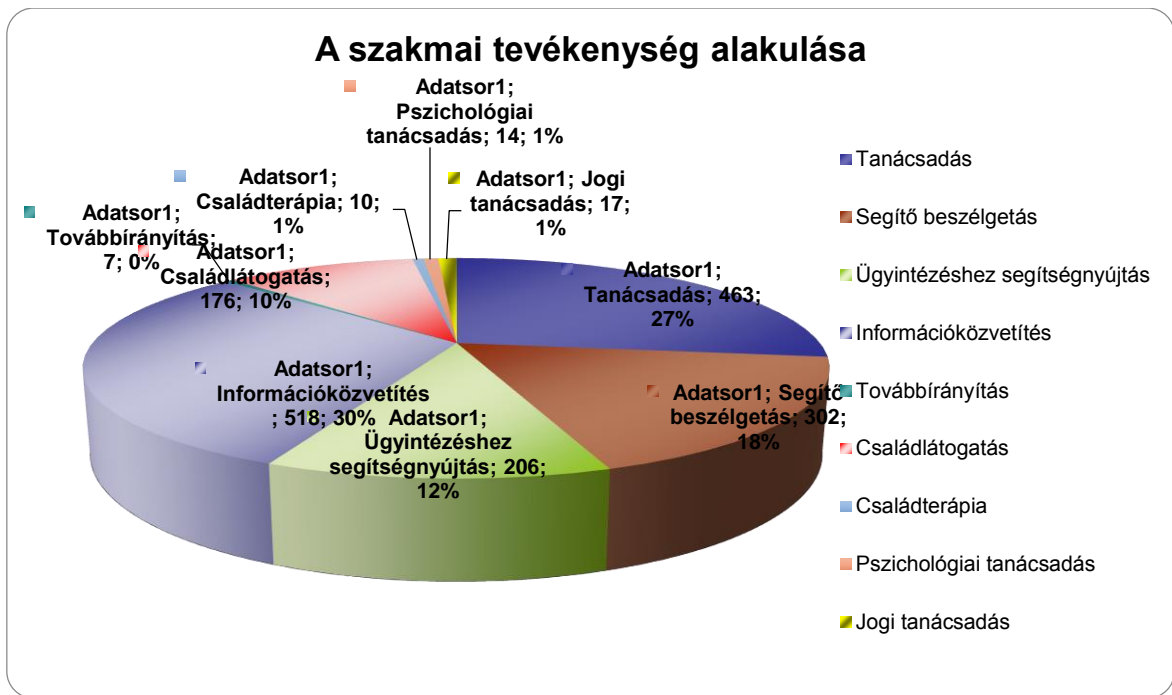
A családsegítő szolgálatoknál a 2014. évben 1713 kliens fordult meg, ebből 479 fő volt új kliens. A kliensforgalom 14.599 volt. A forgalomszám 4%-kal, míg az ellátotti létszám 12%-kal csökkent 2013-hoz képest. Hasonló tendencia volt tapasztalható a 2012-es és a 2013-as év hasonló adatainak összevetése során is. Ennek oka egyrészt, hogy az együttműködésre kötelezett rendszeres szociális segélyben részesülők száma folyamatosan csökkent, emellett változott az adósságcsökkentési támogatás ismételt igénybevételének feltétele is.

Az intézményt felkereső családok életében a legfőbb felmerülő problémák az anyagi (584), információs (438), a foglalkoztatással, a munkanélküliséggel kapcsolatos problémák (215), valamint az ügyintézési nehézségek (168) voltak. Az esetek döntő többségében a problémák komplexen jelentek meg az egyének, családok életében. Az anyagi problémák mögött ugyanis gyakran meghúzódtak foglalkoztatással kapcsolatos nehézségek, egészségi, életvezetési problémák, családi konfliktusok egyaránt. A családgondozók a problémához igazítva egyénre szabott komplex **esetkezelést**, esetenedzselést biztosítottak, melyhez segítségül hívták a kliens természetes és mesterséges támogatórendszerét egyaránt.

A felsoroltakon túl a kliensek egészségi, életviteli, gyermeknevelési, családi kapcsolati, lelki-mentális problémáik megoldásához kértek segítséget.

A családgondozók problémához igazított szakmai tevékenysége elsősorban információközvetítés, (518), tanácsadás (463), segítő beszélgetés (302), ügyintézésben való segítségnyújtás (206) formájában valósult meg, illetve lehetőség nyílt jogi, pszichológiai tanácsadás, egyéni, pár- és családterápiás szolgáltatás igénybevételére is.

A 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben a kliensek fő problémái és az esetkezelési formák lényegében nem változtak.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az **Egyenlő Bánásmód hatóság** összesítette a 2009. szeptember 1. és 2013. március 31. közötti időszakra vonatkozóan a megyei referensek ügyfélfogadási adatait. Az összesítés alapján a szóban forgó időszakban a regisztrációs lapok száma 92,3 %-ot, míg a panaszbejelentők aránya 7,7 %-ot tett ki, mely összesen 6310 fő ügyfelet jelentett. A panaszbejelentő lapok ügyfélfogadás helye szerinti megoszlásában Vas megye a 11. helyen áll a megyék között a 18 db (3,7%) panaszbejelentéssel. (Például Nógrád megyében 4 db, Budapesten pedig 66 db panaszbejelentő lap érkezett.) A vizsgált időszakban a bejelentések 82,8 %-a a bejelentő nevében, 3,5 %-a meghatalmazottként, 9,4 %-a törvényes képviselőként, 4,3%-a közérdekű igényérvényesítésre jogosultként került beadásra. A panaszbejelentő ügyfelek 56,2%-a nő, 43,4%-a férfi, míg 0,4%-a tranz nemű volt. Az ügyfél lakóhelye 35,7 %-ban megyeszékhely, 26,4%-ban község, 25,4%-ban város, míg 12,4%-ban Budapest volt. A panaszbejelentő lapok beadására 70,6 %-ban a nem hátrányos helyzetű kistérségből, míg 15,1 %-ban a hátrányos helyzetű, 5,8%-ban a leghátrányosabb helyzetű, és 8,5%-ban a leghátrányosabb helyzetű komplex programmal segített kistérségből került sor. Vas megyében a vizsgált időszakban 299 db regisztrációs lapok száma (5,1%), míg például a legkevesebb 163 db (2,8%) Győr-Moson-Sopron megyében, a legtöbb pedig 535 db (9,2%) Fejér megyében volt. A hatósági döntések 35,5 %-a elutasító határozat volt, míg a jogsértést megállapító határozatok aránya 3,5 % volt. (Forrás: http://www.egyenlobanasmod.hu/tamop/data/ugyfelfogadasi-statisztika_20130331.pdf)

	Regisztrációs lap	Panaszbejelentő lap
Budapest	295	66
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	273	45
Baranya megye	423	42
Bács-Kiskun megye	299	38
Békés megye	304	35
Hajdú-Bihar megye	171	30
Heves megye	347	28
Csongrád megye	351	27
Borsod-Abaúj Zemplén megye	393	21
Somogy megye	285	20
Fejér megye	535	19
Vas megye	299	18
Komárom-Esztergom megye	298	18
Zala megye	246	17
Pest megye	273	16
Jász-Nagykun Szolnok megye	235	13
Győr-Moson-Sopron megye	163	12
Tolna megye	178	11
Veszprém megye	192	8
Nógrád megye	261	4

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat ellátottai körében az étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, idősek átmeneti elhelyezése tekintetében a korábbi évek gyakorlatának megfelelően 2014. évben is készült elégedettségi felmérés.

A felmérés során 1431 db kérdőív került kiküldésre, melyből 1280 db érkezett vissza és volt értékelhető.

A kérdőívek kitöltése során sok pozitív visszajelzés érkezett, az ellátást igénybe vevők örültek, hogy fontos a véleményük, hogy elmondhatják tapasztalataikat. Többen a kérdőíven köszönték meg, hogy igénybe vehetik a szolgáltatást, illetve dicsérték az ellátást nyújtók hozzáállását, segítőkészségét.

Az étkeztetést igénybe vevők számára 2014. február 01-től egyetlen főzőkonyhán történik az ebéd elkészítése. Általánosságban elmondható volt az elégedettség az étel mennyiségével és változatosságával kapcsolatban.

Ugyanakkor természetesen a válaszadók kritikát is megfogalmaztak egyes ételféleségekkel vagy azok elkészítésével kapcsolatban.

Kevesellték az étrendben a palacsinta, a rakott ételek, a sütemény, a sült tészta előfordulását.

A szolgáltatást szervező gondozási körzetek munkatársai folyamatosan ellenőrizték a kiszolgált étel mennyiségét, minőségét valamint az étrend változatosságát.

Annak ellenére, hogy a közétkeztetés az egyéni ízlés kiszolgálását nem teszi lehetővé, továbbá az idősek idegenkednek a megszokottól eltérő típusú ételek fogyasztásától, minden megfogalmazott

észrevétel és kritika egyeztetésre került a szolgáltatóval, hiszen közös cél az igénybe vevők minél szélesebb körének elégedettsége.

Általános volt az elégedettség az ételkiosztó helyeken történő adagolás módjára, gyorsaságára, a tisztaságra és a személyzet viselkedésére vonatkozóan, valamint az étkeztetéshez kapcsolódó adminisztratív tevékenységekkel (kiértéssel, számla átláthatóságával, fizetéssel).

Az ebéd házhozszállítása a válaszadók véleménye szerint kifogástalanul szervezett volt. A szállítást végzők hozzáállásával, alaposágával, magatartásával igen magas százalékok voltak elégedett. Sok idős számára az ételszállító szinte az egyetlen kapcsolat a külvilággal, és nagyon hálásak minden jó szóért.

A házi segítségnyújtást biztosító négy gondozási körzetben dolgozó gondozók munkájával szinte 100%-os volt az elégedettség.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők megfogalmazták, hogy a jelzőkészülék azért fontos, mert biztonságot nyújt számukra. A készüléket használók közel 100%-ban elégedettek voltak a szolgáltatást nyújtó munkatársak szakmai munkájával.

Az idősek klubjai a válaszadók szerint jól szervezettek, képzett gondozói háttérrel működtek. A klubtagok körében 100%-os volt az elégedettség a klubban folyó közösségi élettel, a programokkal és a dolgozók hozzáállásával, magatartásával. Az idősek valódi közösségé formálódtak, segítették egymást, a klubon kívül is számíthattak egymásra.

Az Időskorúak Gondozóházában a válaszadók szerint a feladatellátás magas szakmai színvonalon, lelkiismeretes gondozói munkával történt. Az igénybe vevők elégedettek voltak a számukra biztosított ellátással, az őket gondozó munkatársak hozzáállásával, munkájával, a számukra szervezett programokkal, annak ellenére, hogy az épület adottságai nem feleltek meg sem az ott lakók életkorából és egészségi állapotából adódó igényeknek, sem a törvényi előírásoknak.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Korábbi adatokban (3.6. a)-g) pontokig) részletezve.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata jelentős és széles spektrumú közösségi programokkal rendelkezik, melyről a lakosság a különböző fórumokon, médiákon keresztül folyamatosan tájékozódhat. Az esélyegyenlőség témakörében fontos megemlíteni az évente megrendezésre kerülő Szociális Hét, valamint az Egészség Hét (Egészség Napok) programsorozatát.

Az idei évben már 19. alkalommal került megrendezésre a Szociális Hét 2015.május 5. és 8. között Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, annak intézményei, gazdasági társaságok, szociális szolgáltatásokat nyújtó egyházi fenntartók, valamint szociális szervezetek együttműködésével, melynek témája a „Fejlesztés” lett. Nyolc szervezet huszonöt programmal készült az idei szociális hétre, amely hivatalosan április 9-12-ig tartott.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata nem rendelkezik erre vonatkozóan adatokkal.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Önkéntes munka

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata – Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatával és Kisvárdai Város Önkormányzatával együttműködve vesz részt a „**Segítő Kezek**” című mintaprojektben, melynek célja egy olyan jelzőrendszer kialakítása, amelynek segítségével elérhetőek lesznek Szombathely város 80 év feletti idős lakosai. A program elő kívánja segíteni, hogy ezek az idős emberek az önálló életvitelüket saját otthonukban a lehető leghosszabb ideig tudják fenntartani. A projektben tevékenykedő munkatársak, mintegy 3000 fő 80 év feletti idős személyt kerestek fel, szükséglet – és igényfelmérés céljából.

A projekt kapcsán 2014. év végéig 10 fő önkéntes személy és 175 fő közösségi szolgálatot teljesítő diák nyújtott segítséget az idősek számára. Rajtuk kívül 6 fő közfoglalkoztatott és 4 fő foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy is vállalt segítő munkát.

Minden jól működő közösség segítőkész egyénekből áll. A közösség erejét az határozza meg, hogyan bánik embertársaival.

Az önkéntes munka egyrészt javítja az önértékelést, fejleszti a személyiséget, a hasznosságtudatot és biztosítja az új készségek elsajátításának lehetőségét. Az egyén lehetőségeire, képességeire, pozitív kapacitására alapoz. A munka során fontos személyiségjegyek fejlődnek; az optimizmus, altruizmus, empátia, szolidaritás, felelősségérzet, tolerancia.

Az önkéntes munka segíti az emberi kapcsolatok bővítését, tapasztalatok gyűjtését, humánus értékrend kialakítását, az egyénben lévő lehetőségek felismerését, kiaknázását.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat munkájában már hosszú ideje részt vesznek önkéntes segítők, elsősorban az idősek klubjaiban, az időskorúak gondozóházában végzik tevékenységüket, de a házi segítségnyújtásban részesülők ellátásában is kerültek már bevonásra önkéntes segítők. Az általuk végzett tevékenységek elsősorban beszélgetés, felolvasás.

Élelmiszerbank

A Magyar Élelmiszerbank Egyesület olyan non-profit szervezet, melynek célja, hogy az információgyűjtés és publicitás eszközeivel kapcsolatot teremtsen az országban felhalmozódó élelmiszerfeleslegek és az arra rászorulóknak között, ezzel elősegítve a szegénység és az éhezés csökkenését. Az Élelmiszerbank közvetlenül nem oszt élelmiszert, hanem kizárólag a szegénység elleni küzdelemben résztvevő szervezeteken keresztül juttatja el azt a rászorulókhöz.

Természetbeni adományokat gyűjt és felkutatja a kereskedelmi forgalomba nem hozható, de még tökéletesen fogyasztható állapotban lévő alap- és feldolgozott élelmiszereket, majd gondoskodik az így összegyűjtött élelmiszerkészletek szállításáról, biztonságos tárolásáról és szétosztásáról.

Az élelmiszerosztási programhoz Szombathelyen az alábbi szociális intézmények csatlakoztak:

1. Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.
2. Savaria Rehab –Team Nonprofit Kft..
3. Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
4. Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

Rászorultsági kategóriák:

- létminimum közelében élők, önhibájukon kívül létminimum közelében élők
- kisnyugdíjasok
- hátrányos szociális helyzetű gyermekek.

Az Élelmiszerbankon keresztül a szombathelyi METRO Áruház biztosít az intézmények részére az év során rendszeresen élelmiszeradományt. Általában vagy az elszállítás napján vagy esetenként (például hosszú hétvégéken) 1-2 nap múlva szavatosságát vesztő termékeket juttat a rászorulóknak. Az intézmény hetente, szerdai és pénteki napokon kapott adományt, melyet a munkatársak az esti órákban szállítottak el és még aznap ki is osztottak a rászoruló családoknak.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma népességnél mindazok a veszélyeztetettségi mutatók megtalálhatók, amelyekről a korábbiakban a szegénység tekintetében szóltunk. Esetükben egy átfogó hosszú távú helyzetjavító program kidolgozására és megvalósítására lenne szükség, ami azonban túlmutat a szociális ellátórendszer kompetenciahatárain és érinti a foglalkoztatás, az oktatás, valamint a közösségi programok szervezésében jelentős szerepkörrel bíró Nemzetiségi Önkormányzat illetékességi köreit is.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat a város azon területén, ahol a családok életében jelentkező problémák kumulálódása volt tapasztalható 2005. óta jelentős közösség fejlesztő munkát valósított meg. A közösség fejlesztés szakmai eredményei már jelenleg is tapasztalhatóak, a halmozottan hátrányos helyzetű, sok esetben elszegényedő családok képessé tévése ezzel a szakmai válasszal és jelentős szakma-, illetve intézményközi együttműködéssel akadályozható csak meg a különböző hátrányok generációról-generációra történő továbbörökítése. (Forrás: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2012. évi felülvizsgálata)

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat évek óta együttműködik a HÁROFIT Közhasznú Egyesülettel. A célcsoportokat (romák, mélyszegénységben élők, gyermekek, idősek, nők, fogyatékosokkal élők) nem külön, hanem együtt vizsgálva elmondható, hogy a tevékenységük során nem a származást, hanem a rászorultságot tekintik elsődlegesnek. Így gyakran előfordul az ügyfelek között a nem roma származású is.

Példák a tevékenységekre:

- közfoglalkoztatás szervezése,
- szemléletformáló, egészségre nevelő és életmódprogramok,
- szabadidős programok, felzárkóztatás-korrepetálás, nyári tábor gyermekeknek,

- a Szombathelyi Televízióval közösen elkészített pályázat (Roma Magazin műsor terve, nem nyert pályázati támogatást)
- kapcsolat a szombathelyi Közoktatási Esélyegyenlőségi Fórummal és munkacsoportjaival,
- részvétel a HEP Fórum tevékenységében
- közreműködés a megyei roma tanulmányi ösztöndíj pályázat lebonyolításában,
- kezdeményezések az Önkormányzat felé (roma diákok tanulását segítő támogatások, közfoglalkoztatás, Roma Nemzetiségi Nap támogatása, szociális felmérés, tanoda létesítése és helyiségügyek, stb.)

A partnerség a települési önkormányzattal és intézményeivel – a lehetőségekre figyelemmel – megfelelő. Az Önkormányzat támogatja a más szervezetekkel (állami, egyházi, civil) való kapcsolatépítést is.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem ismert a roma lakosság tényleges száma	Szociológiai felmérés
Nincs együttműködési megállapodása a Roma Önkormányzatnak a TKKI-val	Együttműködési megállapodás megkötése
Roma gyermekek és fiatalok tanulási nehézségei	Roma tanoda program

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

2011-es adat	lélekszám	arány %
Állandó népesség száma	78462	100
Gyermekek száma összesen	12723	16,21
Állandó népességből nő	41472	52,9
Állandó népességből férfi	36990	47,1
Állandó népességből a 0-2 évesek száma	1964	2,5
Állandó népességből a 0-14 éves férfiak száma	5309	6,8
Állandó népességből a 0-14 éves nők száma	4997	6,4
Állandó népességből a 15-17 éves férfiak száma	1250	1,6
Állandó népességből a 15-17 éves nők száma	1161	1,48

Forrás:(TeIR)|KSH-TSTAR

Demográfiai trend

Év	2009	2010	2011	2014
Gyermekek száma 0-17 éves korig	13159	13019	12723	14360

Forrás:KSH

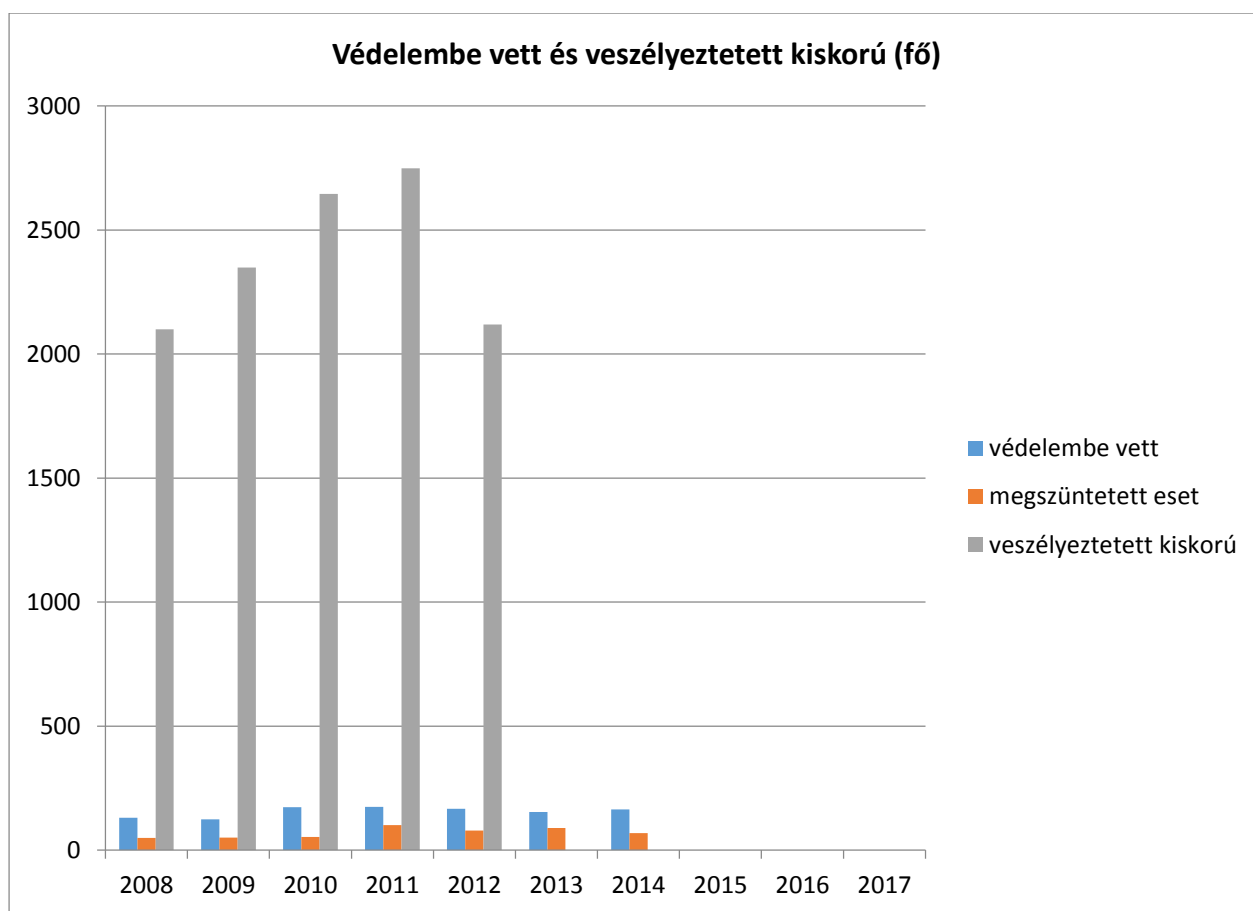
A fenti táblázatokból látható, hogy a 0-17 éves korúak száma nagymértékű változást nem mutat az elmúlt 5 év során. 2014.évben kismértékű növekedés figyelhető meg, azonban önmagában ez az adat nem jelenti a demográfiai trendek változását, hiszen összevetve a z időskorúak népességen belüli arányával látható, hogy szombathely népessége az országos jelenségnek megfelelően, öregedő.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2010	13019	174	54	2645
2011	12723	175	101	2748
2012		167	79	2119
2013		154	90	n.a.
2014	14360	165	69	n.a.

Forrás: KSH, Szombathelyi Járási Hivatal Gyámügyi Osztály

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

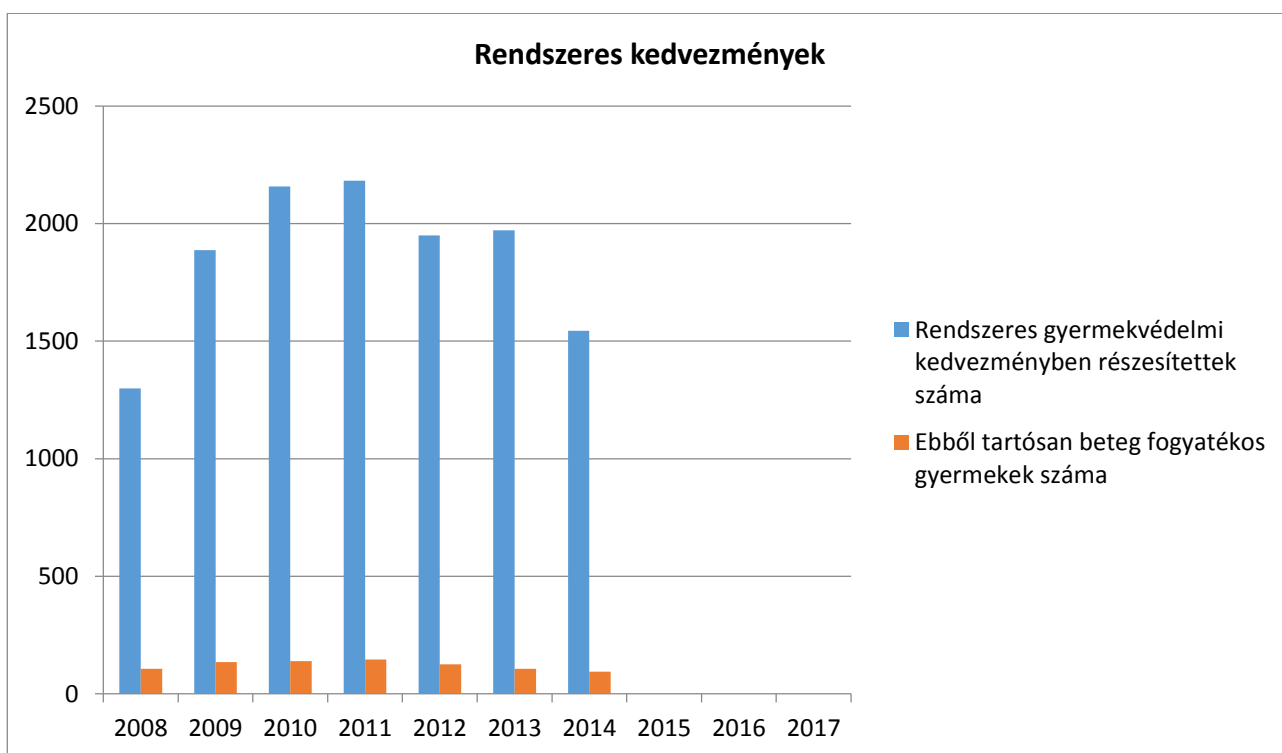
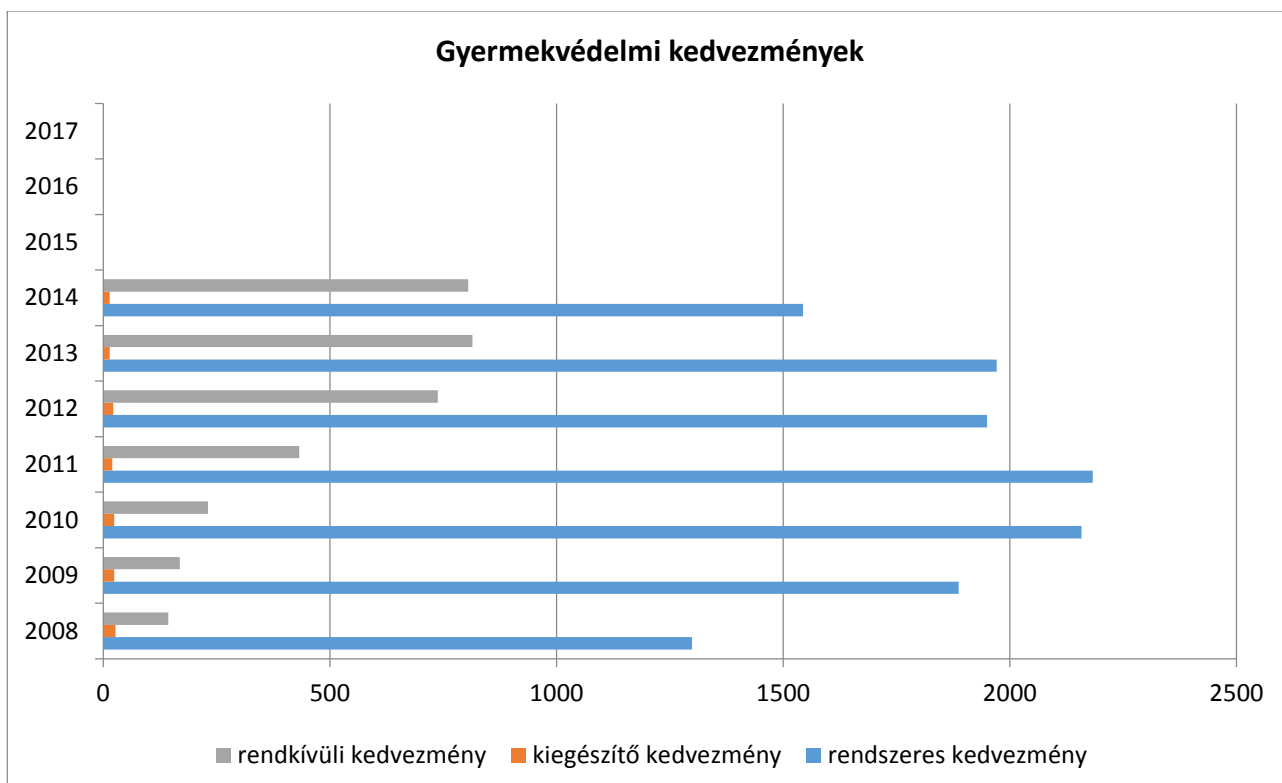
4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

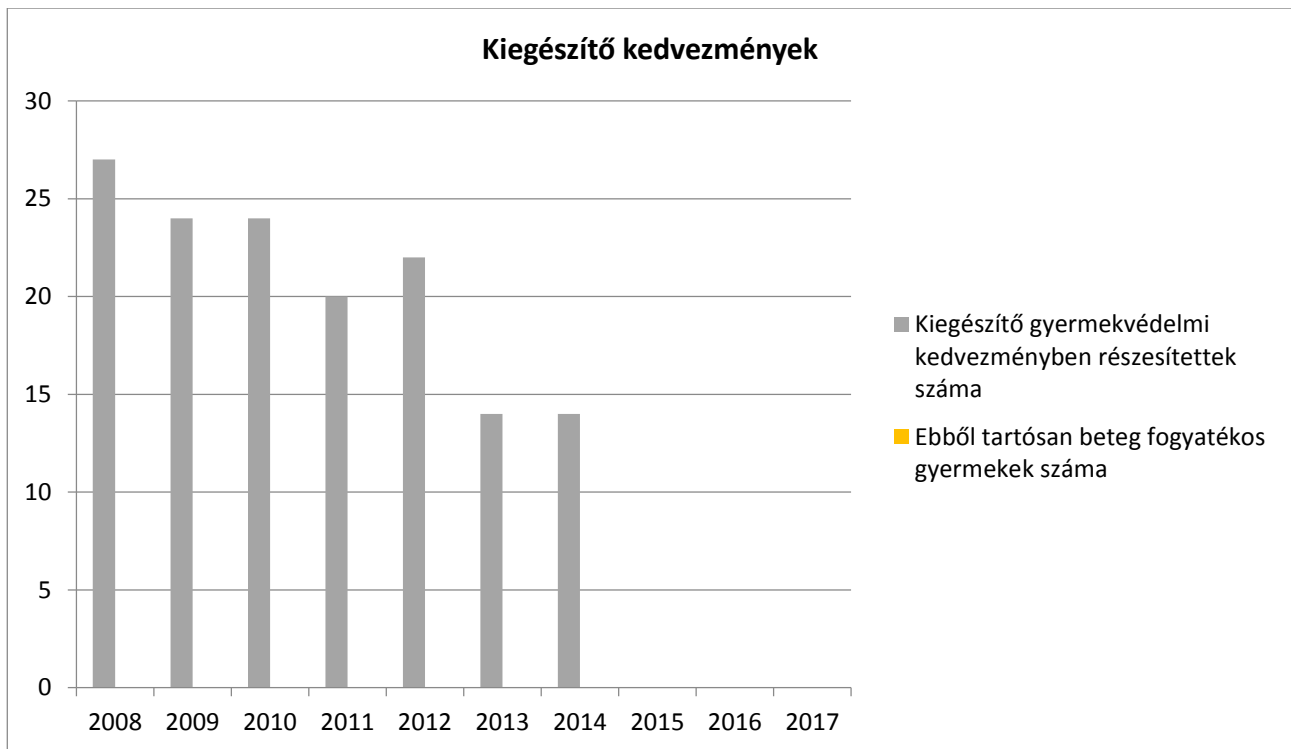
	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2010	2158	139	24	n.a	231
2011	2183	146	20	n.a	432
2012	1950	126	22	n.a	738
2013	1971	106	14	n.a	814
2014	1544	95	14	n.a	805

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázatból látható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek száma folyamatosan csökken, míg a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma növekszik. Előbbi adat változása valószínűleg összefüggésbe hozható a foglalkoztatási ráták javulásával.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Szombathelyen rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma:

Év	Fő / eset
2010	213 / 332
2011	432 / 646
2012	738 / 1481
2013	490 / 814
2014	791 / 805

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma jelentősen megemelkedett az elmúlt években a 2010-es adathoz viszonyítva, ennek egyik oka valószínűleg az lehet, hogy e támogatási formának kevésbé kötött feltételei vannak (nincs jövedelem és vagyon vizsgálat), mint az önkormányzati segélynek.

„Baba-mama szoba” támogatásra jogosult az a szülő, aki beteg gyermeke kórházi ellátása során a „baba-mama szobát” igénybe veszi, és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, egyedülálló esetén a két és félszeresét. Az ellátás 2014. évben 3 esetben került megállapításra, összesen 31.500 Ft összegben.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2013. április havi ülésén „Szombathely visszavár” elnevezéssel megalkotta **felsőoktatási ösztöndíjról szóló rendeletét**. A rendelet célja a felsőoktatásban nappali tagozaton tanulmányokat folytató szombathelyi fiatalok számára a Szombathelyhez történő kötődés erősítése, a tanulmányok ideje alatt felmerülő költség enyhítése és a szombathelyi hiányszakmákban az utánpótlás biztosítása. A rendelet hatálya kiterjed a szombathelyi lakóhellyel rendelkező nappali tagozatos hallgatóra, aki a pályázati felhívásban meghatározott hiányszakmában az első diploma

megszerzése érdekében végzi tanulmányait. Hiányszakma: az óvodapedagógusi, nemzetiségi óvodapedagógusi, a tanítói, a felnőtt és gyermek háziorvosi valamint a mérnöki szakmán túlmenően az ösztöndíjra vonatkozó pályázati felhívás kiírója által, a pályázati kiírásban meghatározott szakma.

A 2013-ban 22 fő részesült ösztöndíjban az alábbiak szerint: 10 fő óvodapedagógus, 4 fő tanító, 1 fő háziorvos, 6 fő gépészmérnök és 1 fő villamosmérnök képzésben vett részt.

A 2014. évben 15 fő részesült ösztöndíjban az alábbiak szerint: 6 fő óvodapedagógus 1 fő tanító, 4 logopédus, 2 fő gépészmérnök, 1 fő villamosmérnök képzésben résztvevő hallgató.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Étkezési támogatás

A 2011. évtől az ingyenes étkezésre jogosultak köre kibővült a 8. évfolyamra járó tanulókkal.

	Normatív étkezési támogatásra jogosultak			
	2009. évben	2010. évben	2011. évben	2012. évben
Óvoda	761	835	809	814
Általános iskola	1316	1432	1317	1445
Középiskola	434	459	474	425
Összesen	2511	2726	2600	2684

(Forrás: 2012. évi Ifjúságvédelmi beszámoló)

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya –iskolák vonatkozásában (állami fenntartású oktatási intézmények esetén)

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008/2009	352	591	969	4456	25	56
2009/2010	414	753	946	4653	119	76
2010/2011	472	885	977	4817	153	64
2011/2012	435	861	1040	5053	159	67
2012/2013	409	833	1037	4570	161	n.a

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok)

A kedvezményes étkezéssel kapcsolatosan fontos megjegyezni, hogy a **jogosultak körében igen jelentős változás áll be** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról szóló 2015.évi LXIII. törvény hatályba lépésével. Ennek értelmében normatív étkezési támogatásra jogosult a gyermek, ha bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesül és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül vagy tartósan beteg, fogyatékkal élő illetve olyan családban él, ahol ilyen gyermeket nevelnek vagy olyan családban él, ahol három vagy több gyermeket nevelnek vagy ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nettó minimálbér 130%-át vagy nevelésbe vették. Szintén ingyenes étkezésben részesül az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy ha nevelésbe vették.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

4.1.4. számú táblázat – Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya (állami fenntartású oktatási intézmények esetén)

	Magyar állampolgársággal nem rendelkező óvodások száma	Ebből hátrányos helyzetű	Magyar állampolgársággal nem rendelkező általános iskolások száma	Ebből hátrányos helyzetű	Magyar állampolgársággal nem rendelkező, 18 év alatti középiskolások száma	Ebből hátrányos helyzetű
2010/2011	2	n.a.	5	1	6	0
2011/2012	1	n.a.	13	1	2	0
2012/2013	4	n.a.	9	1	2	0
2013/2014	n.a.	n.a.	12	0	3	0
2014/2015	n.a.	n.a.	11	0	2	0

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerülete)

Tekintettel arra, hogy Vas megyében, illetve a városban nem nagyon jellemző vagy kismértékű a külföldiek bevándorlása, ezért a migrációs feladatok ellátása általánosságban nincs napirenden. Szükség esetén azonban fel kell készülni a migráns tanulók fogadására, ezen belül a magyar nyelv, mint idegen nyelv és a magyarországi ismeretek oktatására.

A pedagógus továbbképzések megtervezésénél törekedni kell az interkulturális oktatáshoz kapcsolódó módszertani fejlesztések és a magyar, mint idegen nyelv oktatásának támogatását szolgáló továbbképzések igénybevételére.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szombathely Megyei Jogú Város Közigazgatási területén nincs szegregált, telepszerű lakókörnyezet.

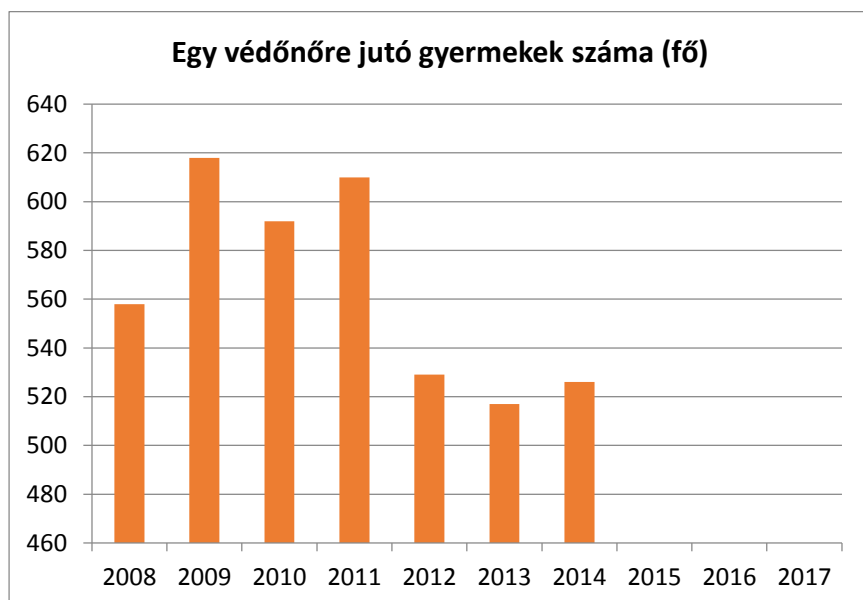
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2010	34	592
2011	34	610
2012	40	529
2013	40	517
2014	40	526

Forrás: Szombathelyi Egészségügyi és kulturális GESZ

A fenti adattáblázatban az egy védőnőre jutó gyermekek száma tartalmazza mind a területen, mind pedig az iskolákban ellátott gyermekek számát.

Iskola egészségügyi ellátás

A 17 szombathelyi általános iskolát 2012. január 1-jétől 13 iskolavédőnő látja el, akik két kivétellel középiskolát is ellátnak. Az iskola-egészségügyi ellátás az Önkormányzat által finanszírozott oktatási intézményeken túl kiterjed a város területén működő alapítványi és egyházi működtetésű oktatási intézményekre is.

Az iskola-egészségügyi ellátás orvosi részét a házi gyermekorvosok továbbra is az oktatási intézménnyel kötött megállapodásuk szerint végzik.

Védőnői szűrések a jogszabályi protokoll szerint: testtömeg, testmagasság, látásélesség, színlátás (6. osztályban), hallás vizsgálata és vérnyomásmérés. A szűrés időpontjáról, törvényben meghatározott rendjéről írásban tájékoztatást kapnak a szülők és kérik őket a gondozás korrekt lebonyolíthatósága miatti adatszolgáltatásra betegséggel, gyógyszereszedéssel kapcsolatban. Ezt követően sok új információt kapnak a védőnők, mely segíti munkájukat és jó kapcsolatot biztosít a szülőkkel.

Kiszűrt betegségek	2013/14	2012/13	2011/2012	2010/2011
Látás	252	324	312	351
Hallás	35	44	70	36
Mozgásszervek	182	256	191	224
Vérnyomás	20	12	28	10
Tisztaság-serke	151	142	213	130
Színlátás	15	21	26	19
Túlsúly	109	222	202	n.a.
testi fejlettség <3 PC	54	85	94	n.a.

Ebben a tanévben is sok gyermeket szűrtek ki látásprobléma miatt és küldték el őket szakrendelésre.

Egyre elterjedtebb a mobiltelefonok, illetve MP3, MP4 lejátszókkal történő zenehallgatás. A gyerekek elmondása szerint bizony nagy hangerőn hallgatják a zenét ezen eszközökkel. A bedugott hallgató hermetikusan lezárja a hallójáratot és a hanghullámok közvetlenül a dobhártyára irányulnak. Így tartósan, magas hangerőn hallgatva gyorsan halláskárosodáshoz vezet használatuk. Nagyon fontos erre felhívni a gyerekek figyelmét a hallásszűrés során. Emellett sok esetben derül fény megnagyobbodott orrmandulára is.

Továbbra is sok gyermeket szűrtek ki a védőnők és iskola-orvosok a mozgásszervi problémáik miatt. Kevés gyermek sportol rendszeresen. A primer prevenció lenne a célravezető. A mozgás szeretete és a helyes mozgáskultúra kialakítása tartozik ide. A kisgyermek lételeme a mozgás. Ezt kellene megőriznünk az iskolás korban is. A tartási rendellenességek, a gerincferdülés, a láb statikai eltérését megakadályozó torna nagyon fontos lenne a mindennapokban. A szűrés során észlelt eltéréseket felfedezve, megfelelő helyre irányítva a gyermeket sokat tehetünk az állapotuk javításáért.

Egyes iskolákban, azok kisebb közösségeiben sok munkát ad a védőnőknek a tanulók hiányos higiénés állapotából adódó fejtetvesség. Sajnos akad néhány család a városban, akik egész tan éveken át nem tudnak megbirkózni a problémával a hathatós védőnői segítség ellenére sem (tájékoztatás, ellenőrzés, szülői konzultáció, irtószer biztosítása). Nem sikerült még igazán jó módszert kidolgozniuk arra, hogyan lehetne a problémát végleg felszámolni a kritikus helyeken. A járványügyi szakemberek, családgondozók bevonása sem vezet eredményre minden esetben.

Magas a túlsúly miatt kiszűrt gyermekek száma is. Szám szerint 109 fő. A gyermekkorban túlsúlyos, elhízott gyermek nagyobb valószínűséggel lesz elhízott felnőtt. A túlsúly nagy egészségügyi kockázatot jelent számos betegségnél. Ez egy komoly rizikófaktor. Emellett figyelnek a védőnők az elégtelen fejlődésre is. Ebben a tanévben 54 olyan gyermeket is kiszűrtek, akinek a súlya 3 percentil alatt maradt, tehát kórosan soványnak tekintendő. Szerencsére általános iskolában többnyire inkább csak alkati tényezők állnak a háttérben.

Védőoltások az iskolában

A tanév során összesen 2 706 védőoltás beadása történt az általános iskolákban.

Gondozási tevékenység

Az iskolában tanuló egészségügyi okból veszélyeztetett, illetve a krónikus betegség miatt fokozott gondozásra szoruló gyermek ellátására is kiemelt figyelmet kell fordítani.

A védőnő feladata:

- a gyermek állapotának nyomon követése,
- állapotváltozások figyelemmel kísérése,
- állapotromlás megelőzése,
- gyógyszeresedés ellenőrzése,
- felülvizsgálatok megtörténtének dokumentálása,
- tanácsadás.

A Stefánia védőnői rendszerben történik a gondozási csoportok szerinti nyilvántartás és a dokumentáció vezetése.

A leggyakoribb gondozási csoportok:

- Légzőszervi betegségek
- Anyagcsere betegségek
- Obesitas
- Szív- és érrendszeri betegségek
- Allergiás megbetegedések
- Mozgásszervi betegségek
- Idegrendszeri betegségek
- Vese betegségei
- Érzékszervi betegségek
- Endokrin betegségek

Gondozási csoport	2013/2014 tanév
Légzőszervi betegségek	352 fő
Anyagcsere betegségek	131 fő
Obesitas	189 fő
Asthenia	72 fő
Szív- és érrendszeri betegségek	76 fő
Allergiás megbetegedések	247 fő
Mozgásszervi betegségek	310 fő
Idegrendszeri betegségek	128 fő
Vese betegségei	11 fő
Endokrin betegségek	17 fő
Fejlődési rendellenesség	76 fő
Egyéb	98 fő
Összesen	1 707 fő

A szülővel történő szorosabb kapcsolatfelvétel eredményeként több információt kaptak az eddig nem ismert gondozottakról. Vannak olyan tanulók is, akik esetleg csak szezonálisan

szednek gyógyszert (pl. allergiás megbetegedések esetén), mégis gondozni kell őket. Sokan nem hoznak szakorvosi leletet, de a szülői nyilatkozatból egyértelműen kiderül, hogy rendszeresen szednek gyógyszert, így őket is besoroljuk a gondozottak közé.

A táblázatból látszik, hogy a vezető megbetegedések a légúti betegségek, ide az asztmás gondozottakat soroljuk főként. Ehhez kapcsolódik szorosan, és az allergiás betegség miatt gondozottak jó részét teszik ki az allergiás náthával küzdők.

Elkülönítettük az elhízás miatt gondozottakat az endokrin betegségek csoportjától, mert ugyan van, aki endokrin probléma miatt túlsúlyos, mégis többnyire a táplálkozási problémákból adódó túlsúly a gyakoribb.

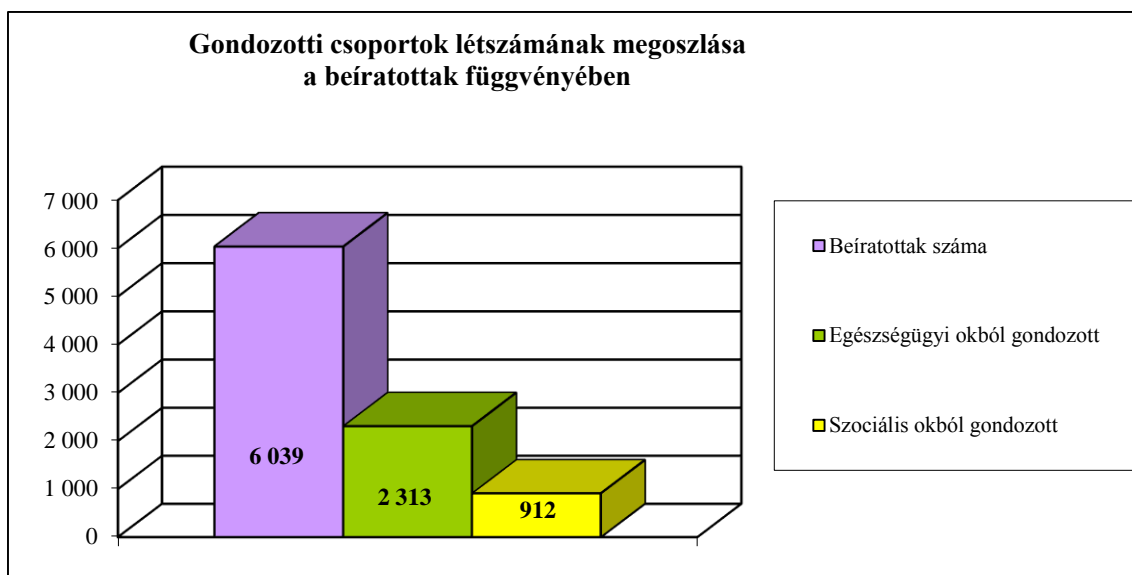
Magas a mozgásszervi betegség miatt gondozottak száma is, ezen belül a lúdtalp és a gerinc elváltozásai a gyakoriak. A serdülőknél tapasztalható Schlatter-Osgood féle betegség is egyre gyakoribb. Szerencsére ezek a tanulók hosszabb-rövidebb konzervatív kezelés után meggyógyulnak, így kikerülnek a gondozottak közül.

Az idegrendszeri betegség miatt gondozottak nagy részét az epilepsziás betegek teszik ki, de ide soroljuk az egyre gyakoribb fejfájásos kórképeket, beilleszkedési, tanulási zavarral küzdőket is.

Nagyon sok a szemüveges tanuló. Őket jórészt az évek során mi szűrjük ki. Folyamatosan ellenőriznünk kell azonban, hogy a gyermek hordja-e a szemüvegét, volt-e kontrollon, megfelelő-e még a szemüvege. Fontos, hogy a nagyon rövidlátó gyermekek könnyített testnevelésen vegyenek részt a további károsodások kivédése céljából, s ezt a testnevelő, valamint a gyermek felé is megfelelően kell kommunikálnunk.

Két oktatási intézményben történik a sérült tanulók oktatása. Az Aranyhíd Nevelési-Oktatási Integrációs Központban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, nevelése, oktatása folyik. A Bercsényi Miklós Általános Iskolában pedig az ép intellektusú mozgássérült gyermekek részesülnek speciális ellátásban.

Az egészségügyi ok miatt gondozott tanulók összes száma 2786 fő volt a 2013/2014-es tanévben.

Gyakorlatilag minden 6. gyermek hátrányos helyzetű. Ez nagy terhet ró a gyermekekre a mindennapok során. Aki nem megfelelő körülmények között él, sokkal nagyobb valószínűséggel betegszik meg, tanulmányi előmenetelét is kedvezőtlen irányban befolyásolják ezek a körülmények. Nagyon nehéz ebből a közegeből kitörni. Ezen tanulók

lelki segítése, vezetése is nagy empátiát, sok időt igényel a munkánk során. Sajnálatos módon nem egyszer kényszerülünk tovább lépni, ha úgy látjuk egy-egy problémát a család nem tud megoldani. Ilyenkor a jelzőrendszer tagjaként meg kell tennünk a további lépéseket és felvenni a kapcsolatot a családsegítő hálózattal. Ezt követően nem ér véget a feladatunk, hanem a többi szakemberrel együtt dolgozva kell követnünk a gyermek útját.

A gondozás tehát akár egészségügyi, akár szociális ok miatt veszélyeztetett a gyermek, nagyon fontos eleme a mindennapi munkánknak. Ehhez elengedhetetlen a jó kapcsolat a szülőkkel, a gyermekekkel, a nevelőtestülettel, az orvosokkal és a szociális segítséget nyújtó szakemberekkel egyaránt. A védőnő jelenléte az iskolákban lehetővé teszi, hogy fizikailag elérhető legyen, így a megadott időpontokban akár a szülőkkel vagy a családsegítő munkatársakkal is tudjunk találkozni. Sokkal jobb hatásokkal lehet dolgozni, ha van személyes kapcsolat.

2013/2014-es tanévben is több gyermek járt gyógytestnevelésre, mint az előzőben. Viszont csökkent a teljesen felmentett tanulók száma. A cél az, hogy minden gyermek mozogjon, minél kevesebb inaktív gyerek legyen, hiszen ismerjük ennek a hátulütőit. A gyógytestnevelési csoportba sorolt tanulók közül van, aki a testnevelés órákon is részt vesz, illetve vannak olyan tanulók, akik saját iskolájukban részesülnek a gyógytestnevelésben.

Fentebb már említettem a Schlatter-Osgood betegséget, ami a sípcsont felső részét érintő betegség. Többnyire teljes felmentés indokolt ezen esetben, de ezek a tanulók a betegségük gyógyulása után ismét visszakerülnek a normál testnevelési kategóriába. Ez adhatja a kategória fluktuálódását.

Minden tanév elején kell a testnevelési csoportbesorolásról a jelentést az iskola és a gyógytestnevelő felé küldeni. Ez a tanév során többször változik, így a kapcsolatuk is folyamatos.

Egyéni védőnői tanácsadások, baleseti ellátás, ambuláns ellátás

A védőnő aktív jelenléte az iskolában hozzájárul, hogy valamilyen szinten a gyermek életének részesei. Minden gyermekkel többször találkoznak egy tanév során, tehát tudják, hogy mikor, hol érhető el a védőnő. Egészségügyi és sokszor lelki problémáikkal is megtalálják őket a gyermekek.

A rendelő alkalmas a négy szemközti, intim beszélgetésekre is, hiszen ez nagyon fontos alapja a kapcsolatuknak. Fontos, hogy bizalmat, empátiát, elfogadást sugározzanak a gyerekek felé, főként, hogy a serdülők sokszor híján vannak ezeknek az érzéseknek. A meghallgatásuk során nagyon sok olyan problémára is fény derül, amit nem is sejtettek azelőtt. Tanácsaik, ötleteik, személyes példamutatásuk jó alap lehet a gyerekeknek, hogy merre is induljanak tovább. Esetlegesen pedig - a kompetenciájuk határait jól ismerve - szakemberhez irányítják őket.

A baleseti – és ambuláns ellátásban a 2013/2014-es tanévben 2872 fő részesült.

Balesetek alatt többnyire kisebb sérülések, horzsolások, sebek ellátását értjük. Azonban adódnak komolyabb esetek is, ahol a védőnő szaktudásán és talpraesettségén sok múlik. Nyugalma és higgadtsága fontos azokban az esetekben, mikor mentőt kell hívni vagy szükséges a tanulót szakorvoshoz küldeni. Ilyenkor a szülőt azonnal értesítik és kéri a beleegyezését, segítségét, hogy a gyermek minél előbb a megfelelő ellátásban részesülhessen.

Ambuláns ellátásra valamilyen akut tünet miatt jönnek a tanulók a védőnőhöz. Leggyakrabban fejfájás, hasi fájdalmak, szédülés, rossz közérzet, hányás, hasmenés fordul elő. Sok esetben az alapos kikérdezés során kiderül, hogy a gyerek nem eszik reggelit, nem fogyaszt elegendő folyadékot, s ez bizony testi tünetekhez vezet. Nagyon fontos, hogy ilyenkor újból felhívják a figyelmét erre és ne gyógyszerrel próbálják megoldani a visszatérő problémát. Ennek a rossz szokásnak, „lustaságnak”, „szülői hanyagságnak” a megváltoztatása nem könnyű.

Fertőző betegség gyanúja esetén fontos, hogy a gyerek mielőbb orvosi ellátásban részesüljön és mindent meg kell tenni a fertőzés továbbvitelének megakadályozására.

A védőnői fogadóórák alatt és egyéb időpontokban is szívesen keresik fel a tanulók és szüleik is a védőnőt. Ez az idő ad lehetőséget a leletekkel kapcsolatos konzultációra, tanácsadásra, a terápiás vagy preventív teendők átbeszélésére, lelki bajok felfedésére és megoldására, továbbtanulással kapcsolatos kérdések tisztázására, egybekre.

Fogászati szűrés

Évente egy alkalommal minden tanuló fogászati szűrése megtörténik az iskolafogászon. Elváltás esetén vagy további kezelés szükségességekor a gyermeket a szüleivel rendelik már vissza.

A szűrések, vizsgálatok során is felhívják a tanulók figyelmét a fogászati kezelés szükségességére caries és szabálytalan fogazat esetén.

A fogszabályzót viselő tanulóakra külön figyelmet fordítanak. Fontos a lelki támogatás, megerősítés, figyelmük felhívása a fokozott szájhygiéiára.

Egészségnevelő előadásokkal is igyekeznek a gyermekek figyelmét a megfelelő szájhygiére, annak szükségességére felhívni és gyakorlatban bemutatni a megfelelő fogmosási technikát.

Közegészségügyi tevékenységek

1. Étkezés, étkeztetés ellenőrzése, konzultáció a konyha vezetőjével, javaslat az egészségesebb étrend kialakítására. Sok iskola elnyerte az Öko iskola címet, mely megköveteli a fokozott felügyeletet, egészségesebb étrend kialakítását.
2. Személyi higiénia ellenőrzése.
3. Munkavédelmi szemlén való részvétel.

A tisztasági vizsgálatok az előírásoknak megfelelően szeptember, január, április hónapokban minden gyermekre kiterjedően megtörténtek. Ezen túl pozitívítás vagy jelzés esetén igény szerint is vizsgálnak még A szülőket minden esetben írásban, lezárt borítékban tájékoztatták a problémáról, első alkalommal mellékelve még egy tájékoztatót is a fejtetvességről, a kezelés módjáról. A tanulók visszaellenőrzése folyamatosan megtörtént. Sajnálatos módon vannak iskolák, ahol néhány tanuló fejtetvesség szempontjából gócként szerepel. Ezen tanulóknál visszatérő, vagy éppen állandósuló problémaként jelentkezik a fejtetvesség. A reménytelennek látszó esetekben kérik a járványügy és a családgondozó segítségét is a probléma felszámolásában.

Összefoglaló jelentés a közép fokú iskolákat ellátó védőnői munkáról a 2013/2014-es tanévben

A védőnők munkájukat az iskola - egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet, 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet - szűrővizsgálatok, 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet - járványügy, 19/2009. (VI. 18.) EüM rendelet – módosítások és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján végzik.

A tanév során az iskolai munkát 16 főállású iskolavédőnő látja el. Közülük 2 fő csak középiskolát, 2 fő csak általános iskolát és a maradék 12 fő általános és középiskolát is ellát.

Az intézmények száma: 15

Állami iskola: 12

Egyházi iskola: 1

Alapítványi iskola: 1

Gyakorló Általános iskola és Gimnázium: 1

Iskola típusaink:

Gimnázium: 5

Beíratottak száma: 2430 fő

Szakközépiskola: 10

Beíratottak száma: 4124 fő

Szakképző iskola: 6

Beíratottak: 1772 fő

Szakközép és szakképző intézményeinkben 14 évtől 22 éves korig, illetve felnőtt képzés is folyik, valamint a nyolcosztályos gimnáziumokban már a 11. életévtől gondozzuk a gyermekeket.

Beíratott tanulók összes száma: 8326 fő

Vizsgálatra kötelezettek: **3596** fő

Megvizsgált: **6027** fő

Szakrendelésre küldve: **1313** fő

Pályaalkalmassági vizsgálaton részt vett: **771** fő

A számokból jól látszik, hogy a törvény által előírt, kötelezően megvizsgálandó gyermekek számához képest csaknem duplája a ténylegesen megvizsgált tanulók száma. A védőnők fontosnak tartják, hogy ne csak két évente, hanem minden tanévben találkozzanak a fiatalokkal, így jobban követhető testi-lelki állapotváltozásuk. Ezáltal közvetlenebbé válik a kamaszokkal a kapcsolat és szívesebben jönnek a védőnőhöz örömmel és bánatukkal egyaránt.

Balesetet szenvedett: **33** fő

Elsősegély jellegű ellátás: **3050** fő

Mentő hívás: **56** alkalommal

A mentőhívások száma az előző évihez képest növekedést mutat, illetve az intézményben balesetet szenvedettek száma is növekedett. Ez is jelzi, milyen fontos a védőnő aktív

jelenléte az iskolában, ahol talpraesettségével, szakmai tudásának birtokában azonnali döntést tud hozni az esetleges gyors beavatkozás szükségéről.

A nyolcosztályos gimnáziumokban az általános iskoláskorú tanulók kötelező kampányoltásokban részesülnek. Szeptember hónapban a 6. osztályos tanulók **MMRvaxPro** oltóanyaggal történő kanyaró- rubeola-mumpsz oltása, október hónapban pedig **Boostrix** oltóanyaggal a diftéria-szamárköhögés-tetanusz elleni védőoltása történt meg.

A 7. osztályos tanulók szeptemberben esedékes **Engerix-B**, B-típusú májgyulladás elleni védőoltása zajlott le, akik az oltás II. részletét 2014. március hónapban kapták meg.

Önkormányzati kezdeményezésre lehetősége nyílt a 12 éves, szombathelyi lakcímmel rendelkező lányoknak, hogy önkéntes HPV-elleni védőoltást kérjenek. Ez az oltás 3 részből állt. Az első részletet 2013. szeptember hónapban, a másodikat októberben, a harmadikat pedig 2014. márciusában kapták a lányok.

A 2013/2014-es tanévben 286 kötelező oltást és 30 HPV elleni védőoltást kaptak a gimnáziumi tanulók.

A védőnő feladatai a védőoltások kapcsán:

- szülők tájékoztatása, értesítése az oltásról
- oltási kiskönyvek összegyűjtése, átnézése
- oltóanyag rendelés, szállítás
- adminisztratív feladatok (védőoltási kimutató, kiskönyv, jelentés, Stefánia dokumentációs rendszer)
- oltások felszívása, előkészület a beadásra
- oltás lebonyolítása
- oltás utáni ellátás, felügyelet

A beíratott tanulók közül gondozásba részesül:

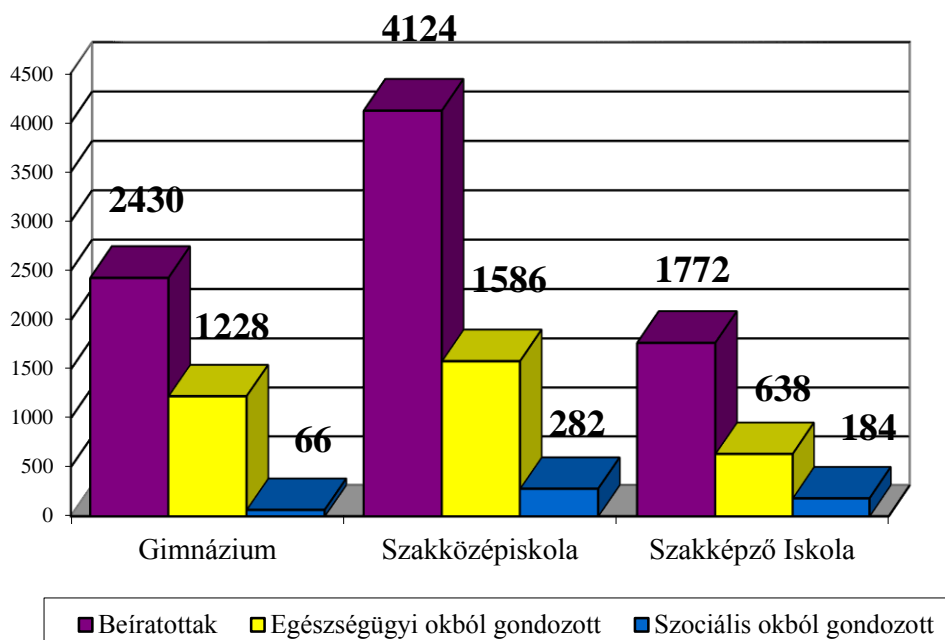
Egészségügyi ok miatt: **3452 fő**

Szociális ok miatt: **532 fő**

Iskolatípus	Egészségi ok	Szociális ok
Gimnázium	1228 fő	66 fő
Szakközépiskola	1586 fő	282 fő
Szakképző iskola	638 fő	184 fő

Az előző évhez viszonyítva valamennyi iskolatípusban megemelkedett az egészségügyi ok miatt gondozottak száma. A szociális ok miatt gondozott diákok száma lényegesen nem változott. A beíratottak több, mint **40%-a** küzd valamilyen egészségügyi problémával.

Veszélyeztettség megoszlása a beíratottak függvényében

Testnevelési csoportbesorolás

634 tanulót kellett különböző testnevelési csoportokba sorolni.

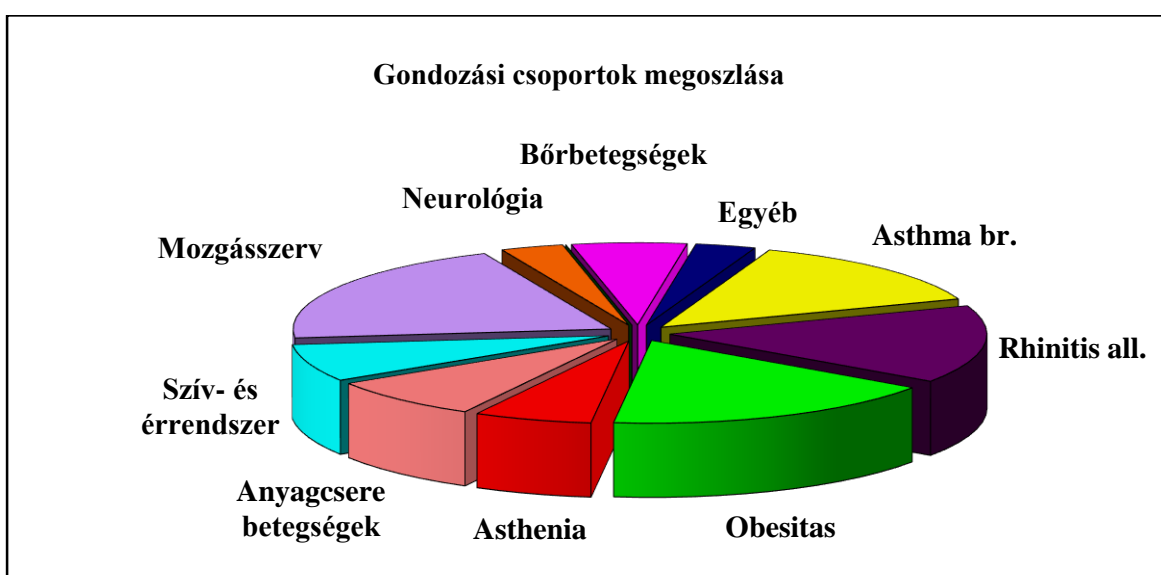
- I. könnyített testnevelés: **336** fő
- II. gyógytestnevelés: **138** fő
  - II/A kategória: 88 fő
  - II/B kategória: 50 fő
- III. teljes felmentett: **160** fő

A tavalyi tanévhez viszonyítva több tanulót kellett valamilyen betegség miatt a normáltól eltérő testnevelési csoportba sorolni. A cél az, hogy minél több gyerek mozogjon, ezért is öröndetes, hogy csökkent a teljesen felmentett tanulók száma. A krónikus betegségek modern kezelése lehetővé teszi a tanulók jobb terhelhetőségét (pl: asthma, epilepszia, diabetes).

A teljesen felmentettek között daganatos betegséggel küzdő, fejlődési rendellenességgel született, idegrendszeri károsodott, súlyos mozgásszervi beteg van. De mellettük sok az átmenetileg (pl. műtét miatti) teljesen felmentett.

Az egészségügyi ok miatt gondozottak megoszlása betegcsoportok szerint

Gondozási csoport	2013/2014 tanév	2012/2013 tanév
Asthma bronchiale	403 fő	444 fő
Rhinitis allergica	445 fő	343 fő
Anyagcsere betegségek	234 fő	145 fő
Obesitas	501 fő	466 fő
Asthenia	175 fő	187 fő
Szív- és érrendszeri betegségek	213 fő	221 fő
Mozgásszervi betegségek	588 fő	522 fő
Neurológiai betegségek	93 fő	93 fő
Bőrbetegségek	170 fő	178 fő
Egyéb	89 fő	196 fő

Ebben a tanévben nőtt az elhízottak száma. Vég nélküli harcot vívunk a civilizációs ártalmak okozta (mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás, rossz étkezési szokások) fiatalkori elhízással szemben. A személyes találkozások során mindig kitérünk az életmódi tanácsokra, helyes életvitelre, hangsúlyozzuk a mozgás fontosságát, de mindez mit sem ér, ha a család szokásai nem változnak meg.

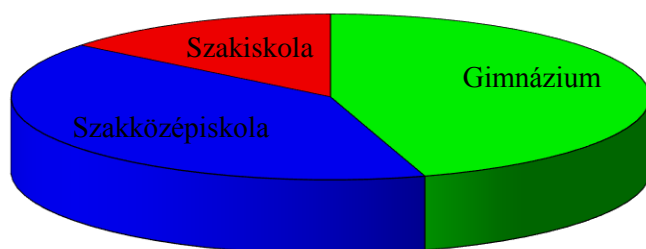
A szakma szabályai szerint 3 alkalommal visszarendeljük a diákot egy kontroll mérésre, ha a szűrés során emelkedett vérnyomást tapasztalunk. Ebben a tanévben **419** diákot hívtunk kontrollra. A háttérben az esetek többségében a méréstől való szorongás, vagy egyéb lelki tényezők állnak. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a nem megfelelő életmódból (túlsúly, helytelen táplálkozási szokások, energiatartalék fogyasztása, dohányzás, mozgásszegény életmód) fakadó figyelmeztető jeleket, melyek predesztinálják a gyermeket a későbbi életkorban kialakuló magas vérnyomás betegségre. Ezen tényezőkre a védőnők minden alkalommal felhívják a tanulók figyelmét.

218 tanulót küldtünk háziorvoshoz, illetve kardiológushoz. 24 tanuló hozta a leletét vissza, amely magasvérnyomás-betegséget igazolt.

Továbbra is sok diák hord szemüveget. Tavalyi évhez viszonyítva az arányok megváltoztak. A szakközépiskolások között több szemüveget tartunk nyilván, mint gimnáziumban tanuló társaik között.

Összehasonlítva a mozgásszervi gondozottak megoszlását a 3 iskolatípus szerint, láthatjuk, hogy szignifikánsan kevesebb a mozgásszervi gondozott a szakiskolások között. Ennek ellenére ez az alacsony szám is megnehezíti a szakmai alkalmasság elbírálását, hiszen vannak olyan szakmák, melyeknél a gerinc, a statikai rendszer elváltozásai kizáró okként szerepelnek.

A mozgásszervi gondozottak megoszlása iskolatípusok szerint

A hallásvizsgálaton kiszűrt tanulók száma stagnálást mutat, mely mögött régebbi fülészeti esemény, ritkán aktuális megfázás áll, illetve a nagy hangerőn hallgatott MP3, MP4 is okozhat hallásromlást. Ma már szinte elképzelhetetlen a fiataloknak ezen eszközök nélkül az utcán, buszon, vonaton közlekedni.

Középkorúakban jelzés esetén, illetve a nyolcosztályos gimnáziumokban az általános iskolás korú gyermekeknél évente 3 alkalommal történik tisztasági vizsgálat. Idén 522 tanulót vizsgáltunk, 11 diák lett kiszűrve. Sajnos az ápolatlanság mindennapi probléma. A szűrések során gyakran szembesülünk ezen problémával. Egészségnevelési órák során minden témába beleszójuk a személyi higiéne fontosságát.

Fogászati szűrés

Rendszeres évenkénti vizsgálatot végeznek a szakorvosok, illetve az osztály vizsgálatok kapcsán az iskolaorvos is figyelmezteti a diákot a száj higiéne fontosságára, az elváltozások kezeltetésére, fogszabályzás szükségességére.

Sajnos a problémákat a diákok nagy része csak akkor veszi komolyan, ha már fájdalommal járnak és a szűréseket nem tartják fontosnak. Könnyebb a megelőzésre szolgáló szűréseket népszerűsíteni ott, ahol a szülők egészségtudatosan, felelősséggel alakítják a család életét.

Egészségnevelés

A védőnői prevenció munkája a szűrések mellett a felvilágosító előadásokon, interaktív órákon, tanácsadásokon teljesebben ki.

A védőnő egészségnevelési munkája során kötelező és ajánlott témákat dolgoz ki és prezentál. **Kötelező téma a 11. évfolyamon az emlő- és a here önvizsgálata.** Sajnos minden évben az órák után akad olyan tanuló, aki magán elváltozást talál, de szerencsére ez ily módon időben felismerésre és kezelésre kerül, akár jó-, akár rosszindulatú folyamatról van szó. Több jelzést és köszönetet kaptunk a szülőktől és a tanulóktól, pedagógusoktól,

hogy foglalkozunk a rákszűréssel, s ezzel életet mentünk. Ez ad erőt nekünk a további munkánkhoz.

A további témák kidolgozása a védőnő ajánlása, illetve az iskola igénye szerint történik. Egészségfejlesztő munkánk szervesen kapcsolódik az iskolák egészségnevelési programjához. Beszélünk az egészséges táplálkozásról, személyi higiénéről, pubertáskori változásokról, szexualitásról, párválasztásról, fogamzásgátlásról, abortuszról, szexuális úton terjedő betegségekről (kiemelten az AIDSről), a normálistól eltérő szexuális magatartásformákról, lelki egészségről, agresszióról, stresszhelyzetek kezeléséről, egészségkárosító magatartásformákról (dohányzás, alkoholfogyasztás, energitalok, drog).

A tanórákon kívül nagyon fontos számunkra a diákokkal való négy szemközti beszélgetés. Sokan azért keresik fel a védőnőt, hogy meghallgatást nyerjenek, így szabadulva lelki terheiktől. A szülők lelki válsága egyre mélyebben érinti, vagy inkább sújtja a gyerekeket. Magukra maradnak egy-egy tragédia feldolgozása során. Nincs idő a beszélgetésekre, a szülői odafigyelésre, így a számukra a mentőövet gyakran a védőnő jelenti. Ez számunkra öröm és teher is. Hisszük, hogy a prevenció segítségével elérhető a testi-és lelki egészség, harmónia önmagunkkal. Ez vezérel bennünk, amikor egyéb feladatokat vállalunk.

Valamennyi alábbi program védőnői szervezésben illetve közreműködéssel valósult meg:

- **„Vigyázz magadra!”** – Klobusitzky György, a Rendőrtiszti Főiskola adjunktusának előadásai: Drog prevenció és biztonságos közlekedés témákban középiskolásoknak
- **Iskolai diáknapi, iskolai kampányok** – előadások az egészség „helyszínén”, kollégiumi egészségnevelés, ételkóstoltatás, sminkbemutató „tavaszi tüdőtakarítás”- dohányosok
- **Egészségfejlesztés pedagógusoknak**- vérnyomás, vércukor mérése, önvizsgálatokról
- **Véradások szervezése**
- **Tanfolyamok szervezése** – felkészítés csecsemőgondozási versenyre, elsősegély-nyújtási vetélkedőre
- **Egészségügyi felügyelet biztosítása** iskolai rendezvény alatt.
- **Előadások megszervezése és szűrővizsgálatok bonyolítása a lakosság részére a Prevenció Házban**
- **Munkahelyi Családi Nap az EPCOS-ban**
- **Baba-Mama nap Oladon**
- **Kapcsolattartás a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálattal**
- **Perint Parti Római Party – OÁMK szervezésében**
- **Napközis nyári tábor egészségügyi felügyelete, illetve a nyári tábor ideje alatt egészségfejlesztő órák tartása a táborozó gyerekeknek**
- **Kalandváros** – Az idén először a strand helyett itt vártuk a gyerekeket és a szüleiket, nagyszüleiket egyaránt. Népszerűek voltunk, vártak minket, bővülő kínálattal, változatos témákkal jelentünk meg ismét teljes héten keresztül. Programunk színvonalát emelte dr. Bali Gábor digitális dermatoscopes vizsgálata.
- **Családi nap a Prevenció Házban**

- **Az Egészségnapok keretében** az Agora-Savaria Filmszínházban szűrések, tanácsadás
- **Séta az emlőrák ellen**

Beszámoló a területi védőnők 2014. évi munkájáról

Szombathely városban 24 területi védőnő dolgozik.

A védőnők ellátási területe Szombathely város és a hozzá kapcsolódó két csatolt község Sé és Nára. A városban 7 gyermekorvosi rendelő működik, melyekhez kapcsolódnak az önkormányzati rendeletben megfogalmazott területi ellátási kötelezettségű védőnői körzetek. A védőnők munkájukhoz különböző közlekedési eszközöket használnak, annak megfelelően, hogyan tudják hatékonyan teljesíteni feladatukat. A belváros területén a sűrűn lakott körzet miatt gyalogosan, vagy igény esetén az Intézet által biztosított kerékpárral közlekednek. A külső nagyobb kiterjedésű területeken a védőnői szolgálat biztosítása nagyobb részt személygépkocsival történik, ami a védőnő saját tulajdona. A területeket tömegközlekedési járművel hatékonyan nehezebb lenne ellátni, mivel nem csak a rendelőtől való távolság, hanem a terület is nagyobb, továbbá a látogatások során könnyebb így a kismamák igényeihez igazodni.

A 24 védőnői körzetben 2014. évben a gondozotti létszám **6 076 fő**, mely átlagosan 253 gondozott/védőnői szolgálatot jelent. Az adatok azt mutatják, hogy Szombathely városban a védőnői körzetek gondozotti létszáma a jogszabályban meghatározott optimális (250 gondozott) ellátást biztosítja.

A védőnők feladatait rendeletek szabályozzák, munkájukat a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. ESZCSM rendelet útmutatása alapján végzik. A védőnői szakmai tevékenységet ezen kívül számos Módszertani levél, Védőnői Szakmai Kollégiumi állásfoglalás, Szakfelügyeleti iránymutatás, Szakmai Protokoll szabályozza.

A statisztikai adatok egy részét, a Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete szolgáltatta.

A területi védőnők munkája nagyon sokrétű, feladataik közé tartozik:

- **Családlátogatás**

A klasszikus védőnői ellátás színtere a család otthona, az a mikrokörnyezet, ahol kialakul az életmód, a szokásrend.

A védőnők által 2014 évben **18 693** (1 védőnőre jutó havi átlag 65) családlátogatás történt. Megállapítható, hogy a családok száma és a látogatások száma lényegesen nem változott az elmúlt évhez képest. (1-es, 2-es és 3. számú ábra)

- **Várandósok gondozása**

A várandósok felkészítése a testi, lelki változások elfogadására, a szülői szerepre, az újszülött fogadására. Tájékoztatás az együttszülés jelentőségéről, az anyatejes táplálás fontosságáról.

Ehhez a szülői szerepre felkészítő tanfolyamokat tartanak.

A **402** fő várandós, - a védőnői finanszírozáshoz az OEP felé továbbított, október 01.-i létszám- pillanatnyi adat. (2. számú ábra) De a védőnők egész évben ennél több várandóst látnak el. A létszám úgy alakul, hogy az előző évről áthozott még meg nem szület várandósok, és a 2014 évben újonnan felvettek. Tehát a 24 védőnő 2014 évben **1**

051 várandós gondozását végezte. Az újonnan nyilvántartásba vett várandósok számát a következő ábra szemlélteti.

- **0-7 éves korúak gondozása**

A harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének, és a szocializációjának segítése.

A helyes táplálkozási szokások kialakítása, anyatejes táplálás népszerűsítése, az anyák segítése ennek megvalósításában.

Pszichoszomatikus fejlődés figyelése, szűrővizsgálatok elvégzése, eltérések felismerése.

A számok tükrében az ellátandók köre a következőképpen alakult:

A védőnői körzetekben nyilvántartott családok száma: **4 224**

Az ellátott gondozottak száma: **6 076**

- Várandós anyák: 402
- 0-7 éves korú gondozottak: 5 674

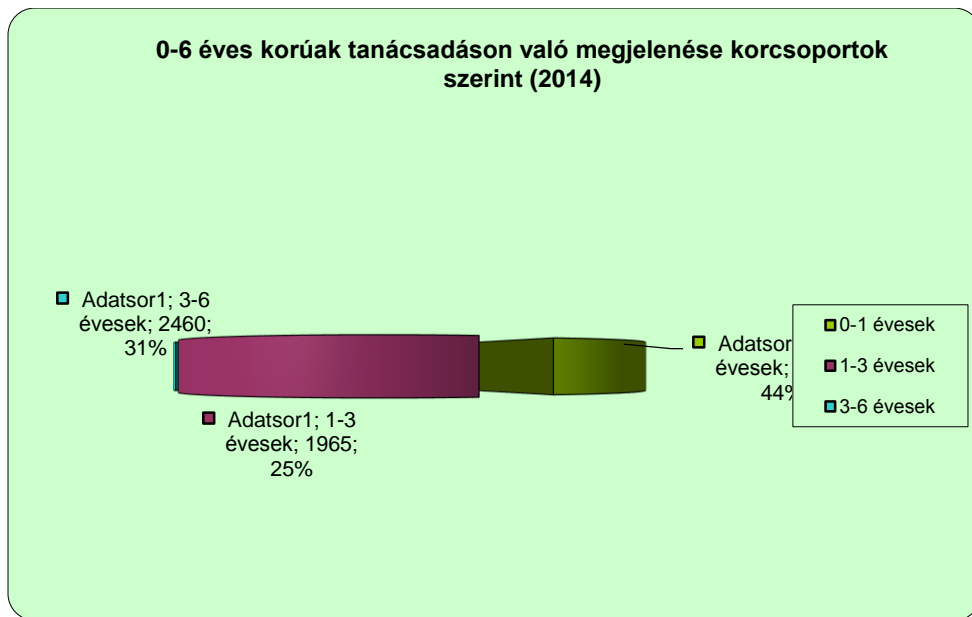
Szombathelyen 2014-évben az élve születések száma: **674**. Az előző évekhez viszonyítva, némi csökkenés figyelhető meg, mely hasonló a hazai demográfiai mutatókhoz.

- **Önálló védőnői tanácsadás**

Ennek keretében történik a várandósok előkészítése az orvosi vizsgálatokra, a 0-7 éves korosztály testi fejlettségének mérése, életkorhoz kötött státuszvizsgálatok elkészítése, egyéni beszélgetések lebonyolítása.

Önálló védőnői tanácsadáson megjelentek száma: (5.-6. számú ábra)

- **Várandós anyák: 6 502**
- **0-7 éves korúak: 7 853**
  - Csecsemők: **3 428**
  - 1-3 évesek: **1 965**
  - 3-7 évesek: **2 460**

Mint látható 2014 évben is az önálló védőnői tanácsadáson a várandósok nagy számban jelentek meg. A kismamák igénylik ezt az ellátási formát, előkészítésük az orvosi vizsgálatra /súly, vérnyomásmérés, vizelet ellenőrzés, beutalók adása / az önálló védőnői tanácsadás keretében történik.

A 0- 7 éves korcsoport tanácsadáson való megjelenése is emelkedést mutat, az előző évhez, évekhez viszonyítva. Az emelkedés (5. számú ábra) egyrészt a védőnői körzetszámok bővülésével, valamint jogszabályváltozással magyarázható (51/1997 (XII 18) NM rendelet), amely 2009. januárban került bevezetésre. Ennek értelmében a védőnő évente státuszvizsgálatra hívja a 6 év alatti gondozottakat. A szűréseket a védőnő önállóan végzi, majd a gyermek háziorvosa által végzett orvosi vizsgálat teszi teljessé a státuszt.

A korcsoportokat tekintve a csecsemők megjelenési aránya (6. ábra) magasabb, mivel életkorukból adódóan több a státusz, és fontos a súlyfejlődés gyakori nyomon követése. Ezen feladatok elvégzésére, és a négy szemközti beszélgetés lehetőségének biztosítása érdekében fontos, hogy a területi védőnők saját tanácsadóval rendelkezzenek. Jelenleg Szombathely városban minden védőnő számára biztosított a jó és pontos munkavégzéshez, valamint az előírt feladatok megvalósításához az önálló védőnői tanácsadó.

- **Életkorhoz kötött szűrővizsgálatok**

A vizsgálatok önálló védőnői tanácsadás keretében történtek. Mint látható, 2014 évben magasabb arányú volt a megjelenés. Ez azzal magyarázható, hogy, a szülők egyre inkább szükségesnek érzik gyermekük testi, szellemi fejlődésének nyomon követését és kötelességüknek tekintik, hogy részt vegyenek ezeken a szűréseken.

Életkor	Vizsgálatra kötelezett 2013/2014	Vizsgálaton megjelent 2013/2014	Százalékos arány 2013/2014
1 éves	695/676	695/676	100%/100%
2 éves	592/677	589/672	99%/99%
3 éves	653/610	649/607	99%/99%
4 éves	648/654	601/615	93%/94%
5 éves	692/657	688/651	99%/99%
6 éves	635/677	612/664	96%/98%

- **Orvossal tartott tanácsadás 0-7 éves korosztály részére**

Oltások szervezése, táplálási tanácsok adása, esetleg családlátogatásokon felmerülő problémák megbeszélése, hetente egy alkalommal.

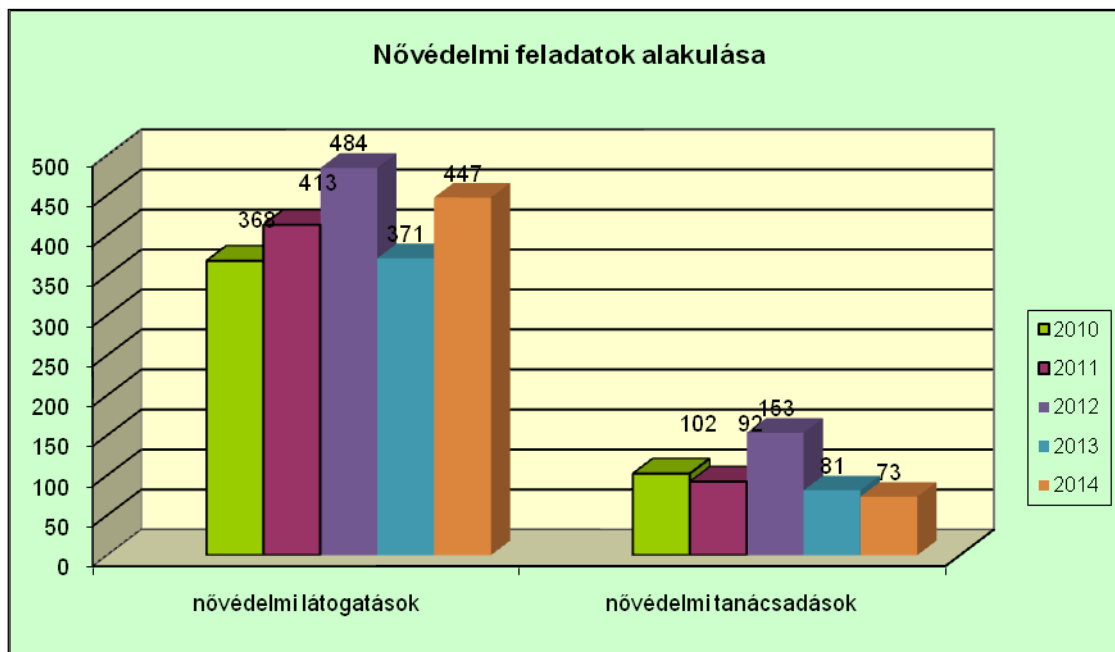
- **Védőoltásokkal kapcsolatos teendők**

A védőnő mindennapi prevenciós munkájának jelentős részét képezi a védőoltásokkal kapcsolatos tennivalók.

- Felvilágosítás, egészségnevelés,
- Védőoltásra való idézés,
- Védőoltás beadásának megszervezése,
- Dokumentáció, nyilvántartás vezetése
- A kevés számú oltásmegtagadás nyomon követése

- **Nővédelmi feladatok ellátása**

Az igénybe vehető lakossági szűrővizsgálatokról tájékoztatás adása, valamint ezeken való megjelenés fontosságának hangsúlyozása. Családtervezéssel kapcsolatos információk átadása. „Nők egészsége” Klub működtetése, amely Szombathely városban közel 16 éve működik. A változó korú hölgyek előadásokon, beszélgetéseken, szűréseken vehetnek részt.

- **Az anyatejes táplálás népszerűsítése**

A szoptatás meghatározó a gyermek és az anya egészségi állapotának alakulásában. Támogatása kiemelt népegészségügyi feladat, és primer prevenció védőnői alapfeladat. Ennek a feladatnak a védőnők eleget is tesznek. Az eredményesség mutatója a 4 illetve 6 hónapos korig kizárólagosan szoptatott csecsemők aránya, illetve a 12 hónap után is anyatejjel táplált csecsemők. A csecsemőtáplálásra vonatkozó adatokat a 8. számú ábra szemlélteti. 2014 évben a csecsemők 54%-a kapott kizárólag anyatejet 4 hónapos korig, 41% pedig 6 hónapos korig. Örvendetes, hogy az édesanyák is tovább szeretnének szoptatni, hiszen 36% táplálta anyatejjel gyermekét egy éves kora után is.

Az „Anyatej Világnapján”, augusztus 1.-én minden évben a védőnők köszöntik azokat az édesanyákat akik, sokáig anyatejjel táplálták gyermeküket. Ebben az évben is városi rendezvény keretében ünnepeltünk. A rendezvény anyagi részét, Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése Egészségügyi Szakmai Bizottsága támogatta. A rendezvény védnöke, a Szombathelyi Egészségügyi Alapellátó Intézet vezetője, Vigné Horváth Ilona volt.

Méltó helyet a rendezvénynek a Kámoni Arborétum adott. A program sikerének a jó idő is kedvezett, sok anyuka és kisbabája jött ki a szabadba.

Ebben az évben, második alkalommal, emléklappal köszöntöttük, az anyatejet leadó édesanyákat.

A Városházán kialakított szoptatós szoba kezdeményezésének és kialakításának is aktív részese volt a védőnői szolgálat.

- **Óvodai feladatok ellátása**

A területi védőnők 22 óvoda ellátását végzik. A gyermekintézményekben védőnői feladatok közé tartozik:

- Közegészségügyi teendők ellátása
- Egészségnevelési programok szervezése, megvalósítása
- Egészségfejlesztő előadások szervezése

- **Új fejezet a területi védőnői munkában**

Lisztérzékenység szűrés szombathelyi Óvodákban.

A területi védőnői munka egyik szelete, ami klasszikusan értelmezett primer prevenció.

2014. évben kezdődött a lisztérzékenység szűrése a szombathelyi óvodákba járó 6 éves korú gyermekek körében. A vizsgálat önkéntes jellegű, vagyis a szülő igénye alapján történik.

Előzménye ennek a feladatvállalásnak, egy a Szombathelyiek Egészségéért Egyesület által elnyert NEA pályázat, amelyben a 6 éves korú gyermekek glutén szűrését célozták meg. A programot megismerve Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése, az Egészségügyi Szakmai Bizottság támogatásával felismerve a program hasznosságát, a szűrés egyszerűségét, hatását a gyermekek egészségére, annak támogatását biztosította, és felkérte az óvodákat ellátó területi védőnőket, hogy a szűrést végezzék el. A területi védőnők munkájuk során az óvodákban végzik a tisztasági vizsgálatot, felkérésre a gyermekek egészségnevelését. Az óvodákkal kialakított jó kapcsolat zökkenőmentessé

teszi a glutén szűrés lebonnyolítását. A védőnök a szülőkkel is együttműködnek és nem kizárt a szűrésen az Ő jelenlétük sem.

2014. évben Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 1 000 000 Ft –ot biztosított a program lebonnyolításhoz, kiegészítve a Szombathelyiek Egészségéért Egyesület pályázati támogatását.

Az eddig elvégzett szűrések eredményei követik az országos statisztikai adatokat, amelyek szerint a lakosság 1-2 % szenved glutén érzékenységekben. Szombathely városban 2014. évben 380 fő 6 éves gyermeket szűrték le a területi védőnök.

4 kisgyermeknél volt pozitív az eredmény ebből 3 főnél bebizonyosodott, további kórházi vizsgálatok által a lisztérzékenység. 3 kis gyermek IgA hiányos eredményt kapott, akiknél további vizsgálatok történnek. Ezekben az esetben nem lehet kizárni, hogy akár felnőtt korban jelenik meg a lisztérzékenység, de a vizsgálati eredmény ismeretében, amikor a jellegzetes tünetek megjelennek, gondolni kell a lisztérzékenység betegségére.

A szűrő program 2015. évben is folytatódik és lehetőséget ad a 6 éves korú gyermekek szüleinek ennek igénylésére, és a védőnöki szolgálat kész a feladat elvégzésére.

A felsoroltakból is jól látszik, hogy a területi védőnöki munka rendkívül sokrétű, sok feladatot kell megoldani, ami rendkívüli szervezést igényel. Ennek ellenére a lakossági igényekhez alkalmazkodva, számos közösségi, egészségmegőrző programot szerveznek a területi védőnök. A következőkben ezeket szeretném bemutatni.

- **Közösségi, csoportos egészségfejlesztés**

A gondozottak részére több mint 15 éve működnek sikerrel klubfoglalkozások, tanfolyamok, a város több intézményében az általunk gondozott szinte minden korosztálynak. A kismamák szívesen keresik hasonló élethelyzetben lévők társaságát, szükségét érzik annak, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, megbeszéljék problémáikat. A védőnök által szervezett programokon a babák is rendszeresen találkozhatnak kortársaikkal, megismerhetik a társas érintkezés alapvető szabályait. Az anyukák tanácsot kérhetnek szakembertől, előadásokat hallgathatnak különböző témakörökben. A programok heti, havi gyakorisággal működnek.

Területi védőnök programjai

Prevenációs Ház:	Babamasszázs Lakossági szűrővizsgálatok Peti csiga klub Tipegő klub
Humán Civil Ház:	Baba Mama Klub Babamasszázs
Berzsenyi D. Könyvtár:	Szülői szerepre felkészítő tanfolyam Babamasszázs Baba-mama klub
Jáki úti Fiókkönyvtár: Fogarás úti	Nők Egészsége Klub
Gyermekrendelő:	„Elsősegély, ha riaszt a légzésfigyelő” tanfolyam Babamasszázs

(Forrás: Egészségügyi Alapellátó Intézet 2014. évi beszámolója)

4.3.2 számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői (esetek száma!)

	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis(ok) száma	Háziorvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátottak száma
2010	0	466230	119062	347168
2011	0	459945	122525	337420
2012	0	579827	117453	462374
2013	0	596052	131050	465002
2014	0	579824	121345	458479

(Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal, Szombathelyi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály „jelentés a háziorvosok)

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2010	52	35	16
2011	51	35	16
2012	51	35	16
2013	51	35	16
2014	51	35	16

(Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal, Szombathelyi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály)

Szombathely városban betöltetlen háziorvosi praxis nincs. Az elmúlt 4 évben 1 gyermek háziorvosi praxis működtetése került vissza az Önkormányzathoz, mivel a háziorvos az alacsony lakosságszám miatt nem tudta értékesíteni - ezért az ellátási terület felosztásra került a többi gyermek háziorvos között -, 12 praxisjog pedig értékesítésre került, ahol ennek következtében változott a háziorvos személye. Szombathelyen a város háziorvosi praxisaiban dolgozó orvosok átlagéletkora 57 év. 2011. évben felmérésre került a szombathelyi háziorvosok körében, hogy 5 éven belül ki szeretné értékesíteni működtetési jogát (ki tervezi a nyugdíjba vonulását). A beérkezett nyilatkozatok és a rendelkezésre álló adatok alapján az prognosztizálható, hogy a háziorvosok mintegy 20 %- a tervezi a nyugdíjazását illetve a működtetési jogának értékesítését, az elkövetkező 5 éven belül. Mindezeket figyelembe véve várhatóan jelentős problémaként fog jelentkezni a háziorvosi utánpótlás hiánya. A háziorvosi életpálya vonzóvá tételének elősegítése érdekében első lépésként 2011. évben módosításra került Szombathely Megyei Jogú Város lakásrendelete. A módosítás értelmében a polgármester bizottsági javaslat alapján egészségügyi ellátási érdekre tekintettel bérlakás biztosításáról rendelkezhet. Továbbá a „Szombathely visszavár” Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat is rendelkezik a háziorvosi utánpótlás lehetőségéről városunkban.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az "ARANYHÍD" Nevelési - Oktatási Integrációs Központ - Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Speciális Szakiskola 2004. augusztus 1-én jött létre a Korai Fejlesztő Központ és Micimackó Óvoda, valamint a Frim Jakab Általános Iskola és Előkészítő Szakiskola jogutód intézményeként.

Feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátása 0 éves kortól, a tankötelezettség befejezéséig, illetve a szakma megszerzéséig, a Köznevelési Törvény előírásai szerint. Az intézmény két telephelyen működik; a székhelyintézmény a Dózsa György. u. 6. szám alatt, ahol a tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók általános iskolai oktatása, valamint szakiskolai képzésük zajlik. Ezen intézményrészben működik a fejlesztő iskolai oktatás is. Ezen oktatási formában résztvevő tanulóink száma is folyamatosan emelkedik; az elmúlt tanévben 8 fő, az idei tanévtől 9 fő vesz részt ebben az oktatási formában. A telephely intézmény a Pázmány P. krt. 26/b. szám alatt működik, ahol a korai fejlesztés, a pedagógiai szakszolgálat, valamint a szegregált óvodai csoportok tevékenykednek. Az intézménnyel egy épületben lévő többségi óvoda felvállalta az integrációs óvoda szerepét, kikkel az együttműködés évek óta magas színvonalon valósul meg. Az Intézmény tevékenysége tovább bővült a városi integrációs hálózat működtetésével. Kollégáik a városi többségi bölcsődéiben, óvodáiban, általános és középiskoláiban ezt a tevékenységet nagyon magas óraszámokban végzik. A szolgáltatást igénybevevők köre folyamatosan bővül, egyre több gyermek, tanuló, fiatal szorul rá a speciális megsegítésre. Az elmúlt tanévben fokozatosan bővült az általuk működtetett iskolapszichológusi hálózat igénybevevőinek száma is. A városi logopédiai hálózat tevékenysége is magas színvonalú. Logopédusaik 9 körzetben látják el a város óvodáiban, és általános iskoláiban a rászoruló gyermekek fejlesztését.

Ellátási formák:

1.) Ambuláns ellátás (Telephely: Szombathely, Pázmány Péter Krt. 26/B)

1.1. Korai fejlesztő szakszolgálat: 0-3 éves testi-, érzékszervi-, értelmi-, beszéd- és halmozottan sérült gyermekek ellátása.

1.2 Pedagógiai szakszolgálat: 3-7 éves korú, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása.

Ellátási formák: A fogyatékoság jellegétől függően konduktív fejlesztést, gyógytornát, gyógypedagógiai (logopédiai, pszichopedagógiai, mentális fejlesztés) ellátást biztosítanak. Alkalmazott szervezeti formák: tanácsadás, felkészítés home - training-re, ambuláns ellátás, egynapos óvodai ellátás.

1.3 Városi logopédiai hálózat működtetése: Hat logopédiai körzetben végzik a város óvodás és általános iskolás gyermekeinek fejlesztését.

1.4 Integráció segítése: A város óvodáiban, általános iskoláiban és középiskoláiban integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek segítése (szakmai szupervízió, rehabilitáció). A szolgáltatást jelenleg 4 óvoda, 10 általános iskola és 2 középiskola veszi igénybe.

2.) Szegregált óvodai csoportok

Óvodánk a Micimackó óvoda nevet viseli, melyben a négy csoport a Malacka, Zsebibaba, Tigris és Bagoly nevet vette fel. Ezt azért tartják fontosnak, hogy a régebbi, fogyatékoság szerinti elnevezést elkerüljük.

- 2.1. Bagoly csoport - konduktív terápiát alkalmazó, mozgássérült gyerekeket ellátó csoport
- 2.2. Tigris csoport - beszédjavító óvodai csoport
- 2.3. Malacka és Zsebibaba csoport - értelmi fogyatékos és halmozottan sérült gyerekeket ellátó csoportok

3.)Integrált óvodai elhelyezés

Intézményük egy volt bölcsőde épület, egybe épült egy óvodával. Ezt a szerencsés adottságot kihasználva enyhébb részképesség-zavaros illetve beszéd fogyatékos gyerekek a normál óvodai közösség húzóerejében és a központ szolgáltatásaiban egyaránt részesülhetnek.

4.)Szülőcsoport

Mentálhigiénés szakember segítségével önsegítő csoportot működtetnek.

5.) Iskolai tagozat: (Székhely: Szombathely, Dózsa u. 6.)

Az iskolai tagozaton a sajátos nevelési igényű tanköteles korú tanulók nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatása folyik. A tanulásban akadályozott gyermekek számára nyolc évfolyamon, 4 évfolyamon összevont tanulócsoportokban az értelmileg akadályozott gyermekek, 1 tanulócsoportban pedig az autista tanulók nevelése - oktatása zajlik. A 9- 10. évfolyamon az előkészítő szakiskolai képzés folyik, mely a 2005/2006- os tanévtől a speciális szakiskolai képzéssel bővült. A jelenleg oktatott szakmák: dísznövénytermesztő, sütőipari munkás, adatrögzítő, szövött-tárgy készítő. A szakmai képzést a város szakképzést folytató intézményeivel együtt végezzük. Jelenleg a Herman Ottó és Élelmiszeripari Szakközépiskolákkal 2005 szeptemberétől végzik a súlyosan-halmozottan sérültek fejlesztő iskolai oktatását. A beszédhibás tanulók részére a logopédia foglalkozások az iskolán belül megoldottak, valamint a helyben zajlik a gyógytestnevelés is. Délutánonként az általános iskolások tanítási időn kívüli ellátása, felügyelete, szervezett foglalkoztatása, korrepetálása, az iskolai munkára való szakszerű felkészítése 5 napközis csoportban történik. A napközis csoportokban a kulturális és szabadidős foglalkoztatások is biztosítottak.

Céljuk:

- A társadalmi együttéléshez, az önműveléshez, a munkavégzéshez, a továbbtanuláshoz szükséges alapvető képességek kialakítása;
- Az eltérő ütemben fejlődő tanulók képességeinek egyéni fejlesztésről történő gondoskodás;
- Az alpműveltségi vizsgára történő felkészítés az iskola évfolyamszámának megfelelő követelmények teljesítésével;
- A gyermek- és ifjúságvédelem területén megelőző és feltáró tevékenység végzése;

Szakembergárdájuk a fejlesztést többféle munkaformában végzi, melynek alapvető jellemzője, hogy a munka alapját egyénre szabott, fogyatékos specifikus terápiás tervek jelentik. A fejlesztés lehetőség szerint mindig komplex fejlesztést jelent, melybe igény szerint kapcsolódnak be a szakemberek. A szakmai munka színvonalának biztosítása érdekében diagnosztikai team-et működtetnek. A team havi egyszer ülésezik. Ők jogosultak a kezelési tervekbe való betekintésre, ehhez javaslatok adására. Igény szerint szakvizsgálatokat tartanak.

A team összetétele:

- gyerekneuroológus,
- gyerekorvos,
- klinikai szakpszichológus,
- mentálhigiénés szakember,
- szociális munkás,

-gyógypedagógus

Az egészségügyi ellátásban gyermekorvos és rehabilitációs szakorvos működik közre. Orr - fül- gége szakorvos és szemész szakorvos a rendelőintézetben áll rendelkezésükre. Fejlesztő tevékenységükben az alapeljárásokon túl törekednek az újonnan megjelenő terápiás módszerek alkalmazására is: pl.: Ayres, Frostig, Delacato, BLISS, DSGM, HRG, Tunyogi féle gyógyító játszóház, gyógylovaglás, kutyás terápia, tibeti hangmasszázs stb. Szolgáltatásaink ingyenesek.

A vidéki gyerekek útiköltségét az Egészségbiztosítási Pénztár téríti. Tárgyi feltételeik jók, az óvodai és szakszolgálati telephelyen a csoportszobákon kívül minden gyógypedagógus egyéni fejlesztő helyiséggel illetve tornateremmel rendelkezik. Gyógyúszó medencéjük is van. Az iskolai tagozaton jól felszerelt tornaterem, szépen gondozott játszópark is van. Munkájukat 3 jól felszerelt műhely segíti. Rendelkeznek Ayres, Wesco eszközökkel. A szükséges teszt eljárások is rendelkezésükre állnak.

A Korai Fejlesztő Központ és Micimackó Óvodába jelentkezési lap kitöltésével lehet bekerülni. Prospektusuk mindenütt megtalálható, ahol fogyatékos gyerek felbukkanhat (PIC, Gyerekideggondozó, Kórház gyermekosztály, gyermekorvosi rendelők, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Nevelési Tanácsadók stb.). A jelentkezési lap beérkezése után hívják be a családot. Ambuláns felvétel minden második héten van. Itt a munkatársi közösség meghallgatja a panaszt, kijelöljük a kezelést végző szakembereket, és megkezdik a fejlesztést.

Munkájukat széleskörű kapcsolati hálózat segíti, melybe az egészségügyi hálózat, szakértői bizottságok, fogyatékos érdekvédelmi szervezetek, szociális ellátó rendszer, karitatív szervezetek, nonprofit alapítványok, klubok tartoznak.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	7	572	107	390
2009	7	582	110	390
2010	7	596	106	494
2011	7	523	109	538
2012	7	507	106	538
2014	7	538	73	538

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatközlés)

Bölcsődék

Szombathely Megyei Jogú Városban a gyermekek napközbeni ellátását a Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi 538 férőhellyel, 7 működő bölcsődével, 14 férőhelyen 2 családi napköziben biztosítja.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi felvételi területe: Szombathely Megyei Jogú Város és Térsége Szociális és Gyermekejóléti Intézményfenntartó Társulás közigazgatási területe, azaz összesen 32 település.

A fenntartói jogokat Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint külön megállapodásban rögzített jogok és kötelezettségek megjelölésével a társulásban részt vevő önkormányzatok gyakorolják.

Más településen élő gyermekek esetében csak az önkormányzattal kötendő feladat-ellátási megállapodás keretében biztosítható a gyermekek gondozása. Ez részben kiadás csökkenést, részben pedig bevételi többletet jelent a városnak, mert a bejelentkező szülők és gyermekek után valamennyi normatíva, valamint a személyi jövedelemadó meghatározott százaléka megilleti a várost.

1997.évi XXXI.törvény 42.§ szerint (1) a bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. (2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti fogyatékos gyermek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban a Nktv.4.§ 25 pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napköziben 2014. évben összesen 7 fő SNI kisgyermeket láttak el. A Csodaország Bölcsődében integráltan 3 főfogyatékkal élő kisgyermeket láttak el: egy megkésett mozgásfejlődésű, egy megkésett beszédfejlődésű, egy hallási sérült gyermeket. Csicsergő Bölcsődében 1 fő Down-szindrómás kislány korai fejlesztése heti 4-6 órában történt, csoportos formában kisgyermeknevelő által, gyógypedagógus irányításával. A Meseház Bölcsődében 1 fő megkésett mozgásfejlődésű gyermeket gondoztak. A Százszorszép Bölcsődében 1 siket és 1 megkésett fejlődésű gyermeket gondoztak.

Fogadják a látás-, hallás-, mozgássérült, enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket, valamint a szociálisan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekeket, és a bölcsődébe nem járó gyermekeknek és családjaiknak közös programokat ajánlanak.

Az intézménynek együttműködési megállapodása van az alábbi szervezetekkel:

- Esőemberke Alapítvánnyal,
- SINOSZ Vas megyei Szervezetével,
- Magyar Védőnők Egyesületének Szombathelyi Szervezetével,
- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejköltségi Szolgálat, Családok Átmeneti Otthona.

Kapcsolatban állnak a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, valamint az Aranyhíd Nevelési-Oktatási Integrációs Központtal.

A fogyatékkal élő gyermekek gondozásához és neveléséhez szükséges szakemberek is rendelkezésre állnak: 1 fő gyermekorvos, 1 fő gyógypedagógus rész munkaidőben, valamint 1 fő gyógypedagógiai asszisztens, 1 fő gyermekideg-elme ápoló és 2 fő jeltolmács kisgyermeknevelőként végzi a gyermekek szakszerű nevelését, gondozását, a szakvéleménnyel rendelkező gyermekek esetében integrált formában az intézmény korai megsegítést végez.

Hátrányos helyzetű családok támogatása

A gyermek bölcsődei elhelyezése létfontosságú azon hátrányos helyzetű családok számára, akiknek elengedhetetlen a többfajta segítség, a különböző szociális támogatások mellett a kisgyermek bölcsődei elhelyezése.

Mivel egyre gyakrabban tapasztalható a családok elszigetelődése, a rokoni és társas kapcsolatok beszűkülése, a családok sok esetben magukra maradnak. Ezért az intézmény alapvető feladatának tarja a család helyzetének nyomon követését, speciális szükségletek, problémák felismerését, a problémák okainak felderítését, megoldási alternatívák

megtalálásának segítését. Munkájuk során elengedhetetlen együttműködni azokkal a segítő intézményekkel, melyek a probléma megoldásban részt vesznek. Az alapellátáson túli szolgáltatások működtetése, családtámogató funkciója egyre nagyobb szerepet játszik a kisgyermeket nevelő családok számára. Ebben a bölcsődének érték közvetítő szerepe van. Esélyegyenlőséget biztosítanak a hátrányos helyzetben lévő gyermekek szüleinek. Hozzáférhető, megfizethető, adott esetben ingyenes igénybevétel biztosítanak számukra. Csökkenteni kívánják azokat a hátrányokat, mellyel ezen családok küzdenek. A „fizetős” szolgáltatásaik díjai nem magas összegűek, hiszen céljuk a széles körű igénybevétel lehetőségének biztosítása.

Támogatásban részesülő családok száma 2014. évben

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezmény 3 vagy több gyermek esetén	50 %-os kedvezmény tartós betegség esetén
123 fő	88 fő	15 fő

(Forrás: Gyermekjóléti Beszámoló 2014)

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napköziben gondozott gyermekek száma
2010	7	0	n.a
2011	21	0	n.a
2012	21	0	n.a
2013	21	0	n.a
2014	21	0	n.a

Forrás: TelR, KSH Tstar, Intézményi adatok

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekek szegénységének vizsgálatakor egy szélesebb fogalomkörrel, a gyermekek veszélyeztetettségének fogalmával is kell foglalkoznunk. A gyermekek veszélyeztetettsége nemcsak az anyagi veszélyeztetettséget, a gyermek családon belüli helyzetét, az életmódbeli, környezeti tényezőit veszi figyelembe, hanem a gyermek testi, lelki, mentális fejlődését is. Szombathelyen a veszélyeztetett (védelembe vett, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő) gyermekek száma a 2011. december 31-i állapot szerint 2.267 fő. A 2011. évben újként nyilvántartásba vett veszélyeztetett kiskorúak száma 351 fő, melyből legnagyobb arányszámú az anyagi okból veszélyeztetettek köre (247 fő). A gyermekek veszélyeztetettsége, a kiváltó okok megelőzése, megszüntetése, kezelése a gyermekjóléti szolgálatok kiemelt feladatai közé tartoznak. (Forrás: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2012. évi felülvizsgálata)

A Gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult

veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A Gyvt. 39. §-a értelmében a gyermekjóléti szolgáltatást az ellátásokhoz való hozzájutás elősegítésével, tájékoztatással, tanácsadással, gondozással, utógondozással és szervező tevékenységgel kell biztosítani.

A gyermekjóléti szolgálat az alábbi feladatokat látja el:

- közreműködik a szolgáltatást igénylő gyermekek és családjaik gondjainak rendezésében, az életüket hátrányosan befolyásoló okok feltárásában és megszüntetésében, mentálhigiénés problémáik megoldásában;
- figyelemmel kíséri az egyének, családok és hátrányos helyzetű csoportok szociális viszonyainak alakulását;
- az egészséges életmóddal összefüggő helyi felvilágosító és prevenciósz tevékenységgel közreműködik a társadalmi beilleszkedési zavarok csökkentésében;
- életvezetési, valamint pszichológiai és jogi tanácsadást szolgáltat;
- tájékoztatást nyújt a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, ellátásokról;
- megszervezi a családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadást és az ezekhez való hozzájutást;
- feltérképezi, és folyamatosan figyelemmel kíséri az illetékességi területén élő gyermekek szociális helyzetét, életkörülményeit és veszélyeztetettségét;
- segíti a nevelési-oktatási intézmények gyermekvédelmi feladatainak ellátását;
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozói és utógondozói tevékenységet folytat;
- szabadidős programokat szervez, illetve ezekről információt nyújt;
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében észlelő- és jelző rendszert működtet;
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében családgondozói tevékenységet folytat;

Gyermekjóléti Szolgálat

A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a jogszabály által meghatározottaknak megfelelően egészségügyi vagy közoktatási intézmény - szervezeti és szakmai tekintetben önálló - intézményegységeként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja. A Gyermekjóléti Szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

A gyermekjóléti szolgáltatást a Pálos Károly Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatterületi elosztás alapján három gyermekjóléti szolgálat (Domonkos u. 5., Nagy L.u.20., Wesselényi u. 4., valamint a Szöllősi stny. 36.) útján 29 családgondozóval végzi. A dolgozók 100%-a rendelkezik a megfelelő szakképzettséggel.

Alkalmazott munkaformák:

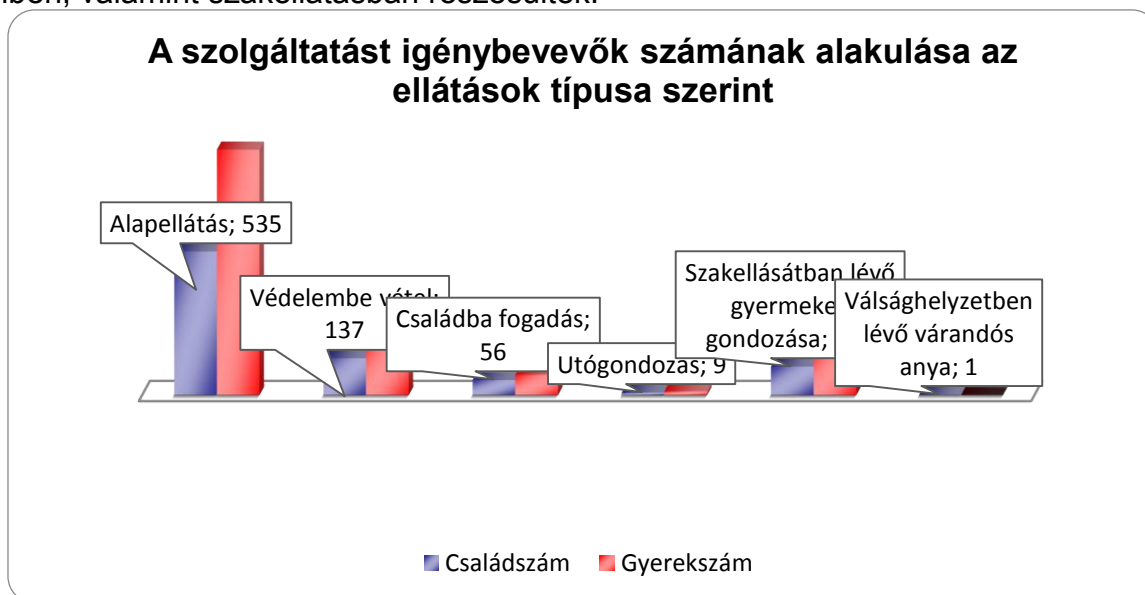
- individuális szociális munka (egyéni esetkezelés),
- szociális csoport munka,
- közösségi szociális munka

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a

veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

A három gyermekjóléti szolgálat tevékenysége 2014-ben 1420 gyermekre, illetve 844 családra terjedt ki.

Az ellátott gyermekek, ill. családok legnagyobb arányban alapellátásban, védelembé vételben, valamint szakellátásban részesültek.

A legjellemzőbb problémák az anyagi (711 eset), a szülők, család életvitele (679 eset), a gyermeknevelési probléma (504 eset), a családi konfliktus (488 eset), valamint a magatartászavar (461 eset) volt. Kisebbségi arányban előfordult szülői elhanyagolás, szenvedélybetegség, valamint családon belüli bántalmazás is.

A három gyermekjóléti szolgálat legjellemzőbb szakmai tevékenysége az elmúlt év során a tanácsadás (7459 eset), a családlátogatás (7265 eset) és az információnyújtás (7066 eset) volt.

A családgondozók részt vettek hivatalos ügyek intézésében, védelembé vételi és felülvizsgálati tárgyalásokon, elhelyezési értekezleteken. Hatósági felkérésre környezettanulmányokat készítettek családba fogadáshoz és örökbefogadáshoz. A szolgáltatást igénylőknek lehetőséget biztosítottak jogi, pszichológiai tanácsadás, egyéni-, pár- és családterápia igénybevételére. Szakmaközi megbeszéléseket, esetkonferenciákat szerveztek, válsághelyzetben lévő várandós anyát gondoztak.

Az ellátotti létszámban, a gondozási formák, a probléma és a hozzácsatolt szakmai tevékenységnyújtás tekintetében a 2013. évhez képest jelentős változás nem volt tapasztalható.

(Forrás: SZMJV Önkormányzat 2014. évről szóló gyermekjóléti beszámolója)

Gyermekvédelmi tevékenység a Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napköziben

A bölcsőde a gyermekvédelem rendszerében olyan gyermekjóléti intézmény, mely a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik, a 0-3 éves korú kisgyermek napközbeni ellátását biztosítja. Feladatát tekintve a probléma megelőző,

preventív gyermekvédelem intézménye. A problémamegoldás egyrészt a saját kompetencia körön belül, másrészt a jelzőrendszeri tagokkal együttműködve történik.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény tagbölcsődéiben gondozott gyermekek száma a 2014. év folyamán **474 fő** volt, Ebből a vidéki gyermekek száma 54 fő, tehát a szombathelyi gyermekek száma 420 fő. Ebből a bölcsődékben a hátrányos helyzetű gyermekek száma:9 fő. Az előző évekhez viszonyítva csökkenést mutat ez a szám.

A bölcsődék szakemberei az összes gondozott gyermekre vonatkozóan kb.: 90%-os arányban végeztek családlátogatást. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket tekintve minden családnál tett látogatást a kisgyermeknevelője. Szükség esetén ismételt családlátogatásra is sort kerítenek.

A bölcsődék bevonják a szülőket a család – bölcsőde programokba, a gyermekek mindennapi bölcsődei életébe különös tekintettel, a hátrányokkal küzdő családok esetében. Ezekben az esetekben a meggyőzés, mintanyújtás szerepel a módszerek között. Ingyenességet részvételi lehetőséget biztosítunk különböző források bevonásával. Ezek: baba-mama muzsika, pöttömturna, nyári testvér tábor, játszóház, só-szoba használat.

A 2014. év során összesen 66 programot szerveztek a bölcsődék, ezek az ünnepekhez kapcsolódtak illetve, az adott bölcsőde szakmai programjában meghatározott család programok voltak: Környezetvédelmi Nap, Magyar Mesék Napja, Szüreti multság, Tökös-Nap, Márton Napi vásár, Mikulás várás, adventi készülődés a családokkal, betlehemezés, Farsang Nyuszi várás, Szent György napi vásár, Anyák Napja, gyermeknap.

A bölcsődék szülőkkel való kapcsolattartásának formái a következők: szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetés, naponkénti tájékoztató a gyermekről, egyeztetett találkozó, írásos tájékoztató, bölcsőde, család programok, Szülői Fórum.

A szülőkkel való kapcsolattartás tapasztalatai:

A bölcsődei nevelőmunka elengedhetetlen feltétele a családokkal kialakított jól működő kapcsolat. A bölcsődék módszerei közé tartozik a szülőkkel való személyes és csoportos beszélgetés, bölcsődei-család közös programok, a családlátogatás, a beszoktatás, napi találkozások, nyílt napok és minden olyan közös tevékenység, ami a gyermekért történik a bölcsődében. A szülők többsége támaszkodik a bölcsődei szakemberek gyermeknevelési-gondozási ismereteire, tapasztalataira, együttműködik a nevelés során.

Töreksenek arra, hogy minél jobban megismerjék a gyermeket és a családi környezetét, felismerjék azokat a jelzéseket, tüneteket, melyek a problémák hátterében megjelennek. Cél, hogy hatékony prevencióval, megfelelő intézkedéssel megelőzzék a kialakult probléma súlyosbodását. Szükség esetén más szakemberhez irányítják a problémával küzdő családot.

2014. évben különböző területeket érintve tapasztaltak a bölcsődék problémát – 63 gyermeknél. Ezek döntő többségében **49 esetben anyagi, 5 esetben életviteli, 3 esetben lakhatással, 2 esetben gyermeknevelési, 1 esetben lelki-mentális, 12 esetben családi-párkapcsolati, 1 esetben jogi problémát** jelentett. Előfordul, hogy egy kisgyermeknél több probléma együttesen jelenik meg.

A felmerülő problémák miatt a bölcsődék 3 fő esetében jeleztek a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

A bölcsőde jelzésére szóban és telefonon is történt visszajelzés a szolgálat részéről. A bölcsődevezetők figyelmét az intézményen belül felhívták ismételten a az esetjelző lap használatára, jelentőségére.

A gyermekvédelmi felelőssel elsősorban a bölcsődevezetők vannak kapcsolatban. Jeleznek, beszámolnak az adott esetben felmerülő problémáról, az intézkedéseket illetően közösen döntenek.

Kiemelt jelentőséggel bír a szakemberek képzése, továbbképzése. Fontos, hogy tisztában legyenek saját kompetencia határaikkal, tudják, hogy a jelzőrendszer tagjaiként mi a kötelezettségük. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek könnyen „kiszűrhetők”, hiszen a szakemberek és a gyermekvédelmi felelős velük közvetlen kapcsolatban áll.

Az alapellátáson túli szolgáltatásoknál, ingyenes hozzáférést biztosítanak az arra rászoruló gyermekeknek. Térítési díjkedvezmény nyújtása, ruha és tárgyi felszerelések gyűjtése, civil szervezet bevonásával (Egyesített Bölcsődei Intézmény Gyermekeinek Egyesület) tárgyi feltételek javítása érdekében.

e) gyermekvédelem

GYÁMHATÓSÁG

A **gyámhivatal** a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási ügyekben elsőfokú hatóságként jár el. 2012. december 31. napjáig Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Közszolgálati Osztály részeként végezte munkáját a Petőfi Sándor utca 8. szám alatti önkormányzati épületben. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatósági szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendeletben meghatározott feladatokat 2012. évben 10,5 fő munkatárssal (hivatalvezető, 7,5 fő ügyintéző + 2 fő ügyviteli alkalmazott) végezte. A gyámhivatal illetékessége kiterjed a hivatkozott rendeletben meghatározott 39 településre is. 2012-ben a gyámhatósági ügyiratok száma 17.148 (2011-ben 15.979) volt.

A gyámhivatal által hozott I. fokú döntések száma 6.193 (2011. évben 5.555). Ebből 16 döntést támadtak meg fellebbezéssel, amiből 8 határozatot helybenhagyott, 2 esetben megváltoztatott, 3 esetben megsemmisít, 1 esetben megsemmisített és új eljárásra utasított a II. fokú hatóság a gyámhivatalt. Az I. fokú hatóság a fellebbezést követően 2 esetben saját hatáskörben módosította döntését.

Jelenleg gyámhivatali teendőket a Szombathelyi Járási Hivatal keretében a Járási Gyámhivatal látja el. A Járási Gyámhivatal ellátja mindazon feladatköröket, melyeket az 1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról illetve egyéb jogszabály a hatáskörébe rendel. Ezek a következők:

- **Ideiglenes elhelyezés** Erre az intézkedésre akkor kerül sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, erkölcsi fejlődését családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és azonnali elhelyezése szükséges.

- **Nevelésbe vétel** Célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, **amíg** a gyermek családja képessé válik a gyermek visszafogadására/számára családba fogadó gyám rendelésére kerülhet sor/örökbefogadása megtörtént/eléri nagykorúságát.
- A nevelésbe vétel megszűnése, vagy megszüntetése után a gyámhivatal legalább 1 évi időtartamra elrendeli a gyermek részére az **utógondozást** a családi környezetbe való visszailleszkedésének figyelemmel kísérése céljából. A fiatal felnőtt kérése alapján önálló életvitelének támogatása, illetve otthonteremtési támogatás igényléséhez, a támogatás felhasználásának figyelemmel kísérése érdekében kerülhet sor az utógondozás elrendelésére.
- A gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére elrendeli az **utógondozói ellátását**, ha létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét.
- **Otthonteremtési támogatás megállapítása:** célja az átmeneti, vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutásának, tartós lakhatásának elősegítése. (Gyvt. 26-27. §)
- **Gyermektartásdíj megelőlegezésének feltétele:** a tartásdíjat a bíróság jogerős határozatban megállapította, a gyermeket gondozó személy családjában az egy főre jutó jövedelem összege nem éri el az öregségi nyugdíjminimum kétszeresét, feltéve, ha a gyermektartásdíj összege átmenetileg behajthatatlan, és a gyermeket gondozó törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást biztosítani. (
- Ha a gyermek családi jogállása rendezetlen például az apa adatai nélkül anyakönyvezett és a természetes apa nem tett teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot (30 napon belül a gyámhatóság előtt) vagy az anyával utólag nem kötött házasságot, továbbá a gyermek „jogi” apja nem azonos a természetes apával stb. a gyámhivatal az érintett szülő vagy törvényes képviselő kérésére – amennyiben a gyermek érdekében áll – hozzájárul a perindításhoz (Csjt. 38-39. §, 43-45. §).
- A **kapcsolattartás** célja: hogy a gyermek és a szülő, valamint más kapcsolattartásra jogosult közeli hozzátartozó /pl. nagyszülő, nagykorú testvér stb./ közötti kapcsolatot fenntartsa, továbbá az arra jogosult személy a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel kíséresse, és tőle telhetően segítse. (Csjt. 92. §)
- A 16. életévét betöltött kiskorú a gyámhivataltól kérheti a **házasságkötéséhez** való előzetes hozzájárulást, mely csak akkor adható meg, ha a házasságkötés a kiskorú érdekét szolgálja. (Csjt. 10. § (2 - 4) bekezdés)
- Az **örökbefogadás** célja: családi kapcsolat létesítése az örökbefogadó és annak rokonai, valamint az örökbefogadott között olyan kiskorúak esetében, akiknek szülei nem élnek, vagy nevelésükről nem tudnak megfelelően gondoskodni. (Csj. 46-59. §)

- A pszichés állapot, szellemi fogyatkozás, vagy kóros szenvedély miatt belátási képességgel csak korlátozott mértékben vagy tartósan teljes mértékben nem rendelkező felnőtt személyek gondnokság alá helyezésére kerül sor, ha a házastárs, egyenes ági rokon vagy testvér kéri, illetve ha a feltételek fennállnak és a hozzátartozó nem indít pert 60 napon belül. Ez esetben a gyámhivatalnak kell benyújtani a keresetet a bíróság felé (Ptk. 14-21. §).

A per jogerős befejezését követően a gyámhivatal rendel ki gondnokot, akinek évente jelentési és számadási kötelezettsége van a gyámhivatal felé. Minden évben annak a hónapnak a 15. napjáig kell eleget tenni ennek, amelyik hónapban a kirendelésről szóló határozatot a hatóság meghozta, illetve közölte.

Ha a gondnoki tisztséget a hozzátartozó nem vállalja vagy nincs hozzátartozó, illetve a gondnokolt nem fogadja el őt gondnokként, akkor a gondnoki feladatot hivatásos gondnok végzi, megbízási szerződés alapján, lelkiismeretes munkával. (8 személy)

A gyámhivatal a gondnokság alatt állók helyzetét saját családjuknál történő környezettanulmány útján vagy a személyes gondozást nyújtó otthonok megkeresése útján kíséri figyelemmel.

- A szülő, a gyám, illetve a gondnok jognyilatkozatainak érvényességéhez - a jogszabályban részletesen felsorolt esetben - gyámhivatali jóváhagyás szükséges (pl. ingatlan elidegenítéshez, megterheléshez, lakásbérleti jogviszony keletkezéséhez, megszüntetéséhez, pénzintézetben elhelyezett pénz felvételéhez stb.). (Ptk. 13. § és 16. §)
- Büntető eljárás kezdeményezése – **kiskorú sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt.**

A gyámhivatal illetékességi területén (39 település) a **hozzátartozók közötti erőszak fennforgása** esetén – a 331/2006.(XII.23.) Korm. sz. rendelet 1/A. §-ában foglalt hatáskörénél fogva - családvédelmi koordinációs feladatokat lát el. A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szóló 2009. évi LXXII. törvényben rögzítettek alapján a bántalmazót, és a bántalmazottat külön-külön hallgatja meg a gyámhivatal, a feltárt tényekről pedig haladéktalanul tájékoztatja a rendőrkapitányságot, kiskorú gyermeket érintő esetben a gyermekjóléti szolgálatot is.

A gyámhivatali munkánkat nem elszigetelten, hanem az ügyek jellegétől függően más szervezetekkel, illetve intézményekkel való kapcsolatrendszerben végzik. A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat, a területi gyermekvédelmi szakszolgálat, valamint gyermek- és lakásotthonok kiemelten fontos együttműködő partnereik. Munkájukat segíti még a bíróság, ügyészség, rendőrség, igazságügyi hivatal, büntetés-végrehajtási intézet, közoktatási intézmények, szociális intézmények, munkaügyi szervek, felekezetek, társadalmi karitatív szervezetek, társadalombiztosítási szervek, államkincstár, védőnők, orvosok, pszichológusok, szakértők stb. (a felsorolás nem teljes körű). Valamennyi érdekelt közös célja a gyermek – a jövő – testi, lelki, erkölcsi arculatának jó irányú formálása, valamint a cselekvőképességet érintő és nem érintő gondnokság alatt lévő felnőtt személyek ügyeinek jogszerűen humánus, javukra és megelégedésükre szolgáló intézése.

(Forrás: 2012. évi gyermekjóléti beszámoló)

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése minden évben tájékozik a városban folyó gyermekvédelmi munkáról, mely elsősorban a szociális és az oktatási ágazatot érinti. A Szombathelyen működő gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint a gyámhatóság munkájáról szóló tájékoztatót Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése hagyja jóvá.

A közoktatási intézmények általános és speciális gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat láttak el az elmúlt tanévben is.

Az *általános gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok* közé a közoktatásban tanuló minden gyermeknek általánosan és az ingyenes oktatás keretei között kötelezően biztosított ellátások tartoznak: tankötelezettség biztosítása, egészségnevelés, drog-megelőzés, bűnmegelőzés, szabadidős programok, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók szűrése.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök közreműködtek iskolai prevenciós programok lebonyolításában: bűnmegelőzési programokat, egészségnevelési napokat, rendezvénysorozatokat szerveztek a rendőrség bűnmegelőzési munkatársai, iskolai védőnők, civil szervezetek, kortárssegítő fiatalok bevonásával. Több intézményben tartottak a munkatársak ún. „ifjúságvédelmi” órákat, ahol a segítő intézmények bemutatása mellett a gyermekeket fenyegető veszélyekre hívták fel a figyelmet.

A *speciális feladatok* közé tartozik a célcsoportok szerinti célzott segítség- és szolgáltatásnyújtás külső szakemberek bevonásával, az eset szükség szerinti továbbítása más szervezet felé, jelzés és együttműködés a gyermek- és ifjúságvédelem intézményekkel. Speciális gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő tevékenységi forma a hátrányos helyzet, veszélyeztetettség és sajátos nevelési igény felismerése, családlátogatás, igény szerinti foglalkozások megszervezése (felzárkóztatás, fejlesztő felkészítés, korrepetálás). A speciális feladatok az alábbiak szerint részletezhetők:

A családokkal való kapcsolattartás

A tanulókat és a szülőket írásban kell tájékoztatni a tanév kezdetekor, hogy ki az, aki ellátja a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatait. Tájékoztatást kell adni arról is, hogy ez a személy hol és mikor kereshető.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök mindegyike legalább heti egy alkalommal tartott fogadó órát az adott intézményben, ahol leginkább anyagi jellegű problémákkal keresték fel őket a szülők. A szociális ellátásokról szóló korrekt tájékoztatást segíti, hogy ezeket a megbeszéléseket az iskolai szociális munkások is segítették.

A szülőkkal történő szorosabb együttműködést hivatottak elősegíteni a családlátogatások. Míg az óvodai és általános iskolai ágazatban akár több alkalommal is felkeresték a veszélyeztetett gyermekek szüleit a pedagógusok, középiskolában a kapcsolattartás ezen formája a vidéki tanulók magas aránya miatt nehezebb.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A **Családok Átmeneti Otthona** az intézményen belül, mint önálló szakmai egység működik, önálló telephelyen, 40 férőhellyel. A folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézményben az otthontalanná vált szülő kérelmére, együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől. Az otthon befogadja a krízishelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyákat is, és a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

A Családok Átmeneti Otthona szolgáltatásainak igénybevétele maximum 12 hónap, amely indokolt esetben 6 hónappal, illetve a tanév végéig meghosszabbítható.

Az otthonban folyó gondozás célja

- az ellátásra szoruló családok lakhatásának biztosítása,
- segítségnyújtás a család otthontalanságának megszüntetéséhez,
- segítség krízishelyzet kezeléséhez, a jövő tervezéséhez,
- a társadalomba történő visszailleszkedés elősegítése,
- az otthonban töltött idő alatt a gyermeki jogok minél teljesebb érvényesülése.

Az ellátásban részesülők 2014. évi indulószáma:	44 fő/13 család
Tárgyévben felvettek száma:	43 fő/12 család
Tárgyévben ellátottak száma:	87 fő/ 25 család
Tárgyévben megszűntek száma:	58 fő/16 család
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	29 fő/ 9 család

A Családok Átmeneti Otthonába a családok jellemzően önkéntes jelentkezés alapján kerültek be, ez összesen 5 családot, 17 főt érintett. A gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján, 3 család 14 fővel, a TEGYESZÁ jelzése alapján 1 család, 2 fővel, a Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Közszolgálati Osztályának jelzése alapján 2 család, 7 fővel került felvételre.

A 2014-es évben az átmeneti otthonba két éven belül 1 család (1 gyermek) került ismételtellátásba.

Az otthonba érkező kérelmek esetében az elmúlt évek tapasztalataihoz hasonlóan körültekintően kellett vizsgálni, mely családok problémájára jelenthet valóban reális megoldást az átmeneti otthon által nyújtott szolgáltatás, illetve mennyi a realitása a családok majdani kiléptetésének.

Az igénybe vevők közül az elmúlt évben 2 család albérletből, illetve 8 család rokonoktól költözött az intézménybe. 1 család a gondozást megelőzően munkásszállón (várandós anya és élettársa), 1 család pedig önkormányzati bérlakásban élt.

A két albérletből költöző család a felvételi kérelme indokaként a magánszemélytől történő lakásbérlet költségei fedezésének nehézségét, illetve családon belüli konfliktusokat jelölt meg. Az otthonban történő gondozást megelőzően rokonoknál élő családok a felvételi kérelmekben indokként a több generációs együttélésekből származó konfliktusokat, lakhatásra alkalmatlan lakásokat és a helyszűkét adták meg. A munkásszállón élő család az átmeneti otthonba kerüléssel esélyt kapott gyermeke neveléséhez.

Az elmúlt év során az otthonban élő családoknál 2 gyermek született.

Krízishelyzetben 2 család és 1 várandós anya fogadására került sor. Ez összesen 7 főt jelentett, ebből 4 felnőtt és 3 gyermek volt.

Az év során 16 család (58 fő, ebből 31 gyermek) költözött ki az otthonból. A kiköltözött családok átlagban 11 hónapot töltöttek az átmenti otthonban. 2 család sikeres pályázatot nyújtott be önkormányzati bérlakásra, 4 család átmeneti szállásra költözött, 2 család albérletbe, 7 család pedig rokonokhoz távozott. 1 család esetében a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor, a szülők a SAVARIA REHAB-TEAM Kft-nél kerültek ellátásba.

Az átmenti otthonban az elmúlt évben az átlagos kihasználtság magasnak bizonyult, 98%-os volt. A havi kihasználtság közel azonos arányszámban jelentkezett, szezonális ingadozása 73,5–112,5% között mozgott.

A probléma megfogalmazásánál közel azonos arányban és rangsorban jelentkeztek a probléma típusai a szociális munkásnál és a kliensnél.

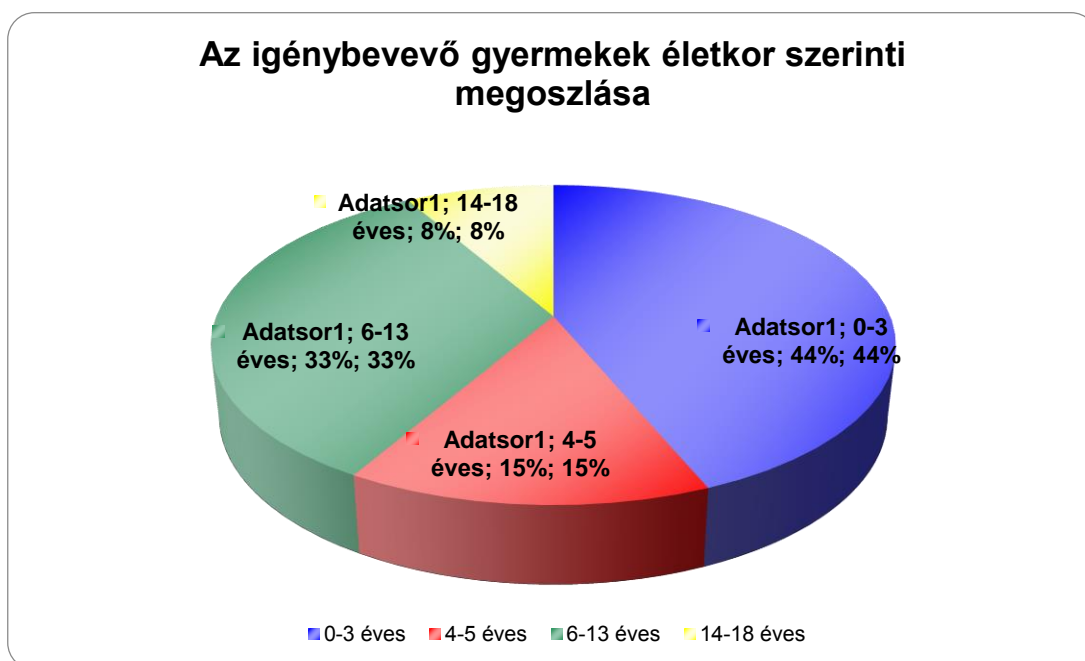
A klienseknél első helyen, 899 esetben, 87%-ban az életviteli probléma jelent meg, majd ezt követte jóval kisebb esetszámban az anyagi (66 esetben, mely 6%) és a gyermeknevelési probléma (52 esetben, mely 5%). A többi problémátípus: családi konfliktus 18, családon belüli bántalmazás 3 esetben jelent meg.

A szociális munkásoknál a problémátípusokat vizsgálva ugyanezt a tipizálást találtuk hasonló arányszámban: életviteli 900 (86 %), anyagi 72 (7 %), gyermeknevelési 51 (5 %), családi konfliktus 19, szülői elhanyagolás 5, családon belüli bántalmazás 2, gyermekintézménybe történő beilleszkedési nehézség 1 esetben jelent meg.

A probléma kezelése így mind a kliens, mind a szociális munkás részéről azonos szintről indult, mely elősegítette a hatékony segítségnyújtást.

2014-ben a legjellemzőbb szakmai tevékenység a tanácsadás 39%-ban (1231 esetben) az információnyújtás 31%-ban (988 esetben), ezt követte a családlátogatás 26%-ban (842 esetben). Kisebb esetszámokban jelentkezett a hivatalos ügyek intézésében való közreműködés, az esetmegbeszélés, a környezettanulmány készítése, a gondozási-nevelési terv egyeztetése, valamint az esetkonferencia.

Az otthonban ellátott gyermekek nemek szerinti megoszlása tekintetében bekerüléskor jelentős eltérés volt a fiúk és a lányok között: a fiúk száma 30 fő, míg a lányoké 18 fő volt. A gyermekek életkora tekintetében elmondható, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan legnagyobb arányban a 0-3 évesek éltek az otthonban, ez 44%-ot, azaz 21 főt jelentett. A 4-5 éves korosztályt 7 fővel, a 6-13 éves korosztályt 16 fővel képviselték. A 14-18 évesek 4 fővel képviseltették magukat a korcsoportos bontásban.

A szakmai munkavégzés során az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is kiemelt feladatként jelent meg annak elfogadtatása a lakók körében, hogy az igénybe vett szolgáltatás ellenértékét a meghatározott időben megtérítsék. Felismerték, hogy kiadásaik tervezésénél prioritást kell élveznie a lakhatásért fizetendő személyi térítési díj kiegyenlítésének. A következő munkák eredményeképpen – az elmúlt évekhez hasonlóan – a lakók fizetési morálja megfelelő volt.

Az otthonban intenzív családgondozás folyt a hatékonyabb együttműködés, problémamegoldás érdekében. A gyermekjóléti szolgálat közösen elkészített egyéni gondozási tervek során a lakókkal együtt kerültek megfogalmazásra az átmeneti gondozás igénybevételéhez vezető okok, a megoldáshoz vezető utak, illetve a célok eléréshez szükséges feladatok, tennivalók. A munkaviszonnyal nem rendelkező új lakóknál kiemelt helyen szerepelt a munkaerőpiacon való elhelyezkedés elősegítése. A családgondozók segítségével 2014-ben az átmeneti gondozás ideje alatt 8 főnek sikerült munkaviszonyt létesítenie.

Minden családdal előtakarékosági megállapodás került megkötésre, figyelembe véve a lakók tényleges bevételeit, terhelhetőségét. A havonta megtakarított összeg az otthonból való kiköltözéshez, az önálló lakhatás biztosításához teremtett anyagi forrást. A személyi térítési díjak fizetéséhez hasonlóan az előtakarékoság befizetései is rendben történtek.

A munkatársak aktív segítséget nyújtottak a szülőknek a gyermekekkel kapcsolatos napi gondozási, nevelési teendők ellátásában. A gyermekek egészséges fejlődése, táplálkozása érdekében heti rendszerességgel találkoztak a területileg illetékes védőnővel. A 2014-es év során is kiemelt figyelmet kaptak a korábban hajléktalanként élő családok. 3 családnál került biztosításra az átmeneti nevelésben részesülő, illetve különélő gyermekeikkel való rendszeres kapcsolattartás.

Az otthon munkatársai szakmai kapcsolatot ápoltak a szociális, gyermekvédelmi és egészségügyi ellátórendszer intézményeivel, így a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, a TEGYESZÁ, a SAVARIA REHAB-TEAM Kft. munkatársaival, a házi gyermekorvosokkal, a Polgármesteri Hivatal Szociális és Családvédelmi Irodája és a Szombathelyi Járási Hivatal Járási Gyámhivatalának ügyintézőivel, valamint a városban működő karitatív szervezetekkel. Az elmúlt évben több esetben kaptak lakók magánszemélyektől ruha- illetve élelmiszeradományokat.

Az utóbbi években komoly problémaként merült fel az ellátottak átmeneti gondozását követő lakhatásának megoldása.

Amelyik családnak nincs támaszt nyújtó rokonai kapcsolata, annak az albérletbe költözés is megoldást jelenthetne. Az utóbbi évek tapasztalati azonban ezen a téren lesújtóak. A sajtóban és az internetes felületeken meghirdetett kiadó ingatlanok jelentős részénél a tulajdonos magas albérleti díjat (50.000 Ft/hó felett) és két, esetenként háromhavi kauciót kér, ami szinte lehetlenné tette a kliensek számára lakások bérbevételét. Az ingatlanbérletben általában komoly akadályt jelentett a gyermek / gyermekek megléte. A lakást bérbe adók azon túl, hogy egy gyermekes család esetleg jobban „lelakja” az ingatlant, még attól is tartottak, hogy ha a későbbiekben a család anyagi krízisbe kerül, nem tudja majd kiegyenlíteni a lakhatás költségeit, és nehéz az ingatlan elhagyására kényszeríteni. Az albérletek felkutatásában a városban működő ingatlanközvetítő irodák sem tudtak segíteni, mivel kevés volt a kiadó lakás. A tapasztalatok szerint hiába állt a család rendelkezésére az ingatlan bérletéhez megfelelő pénzüsszeg (erre nagyon jól használható az otthonban gyűjtött előtakarékoság), a bérbevétel mégis sikertelen volt. A lakásukat kiadni szándékozók részéről számolni kellett az előítéletességgel is, mely elsősorban a

lakók cigány származása, a gyermekeik magas száma, vagy akár jelenlegi lakhelyükkel (átmeneti otthon) kapcsolatban merült fel.

Az otthonban közösségformáló ünnepi megemlékezések zajlottak Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Mikulás és Karácsony alkalmával, hagyományápoló, értékközvetítő célzattal.

A 18 helyi óvodával kötött együttműködési megállapodás szerint az óvodák nyitvatartási idején túl az ott maradt gyermekeket az óvoda alkalmazottai az intézmény bezárását követő fél - egy óra türelmi idő elteltével a Családok Átmeneti Otthonába kísérik. Az otthon ügyeletes átveszi a gyermeket, tájékoztodik arról, hogy a gyermek szüleinek, hozzátartozóinak felkutatására milyen intézkedéseket tett meg az óvoda illetékese, illetve kifüggesztették-e a gyermek elérhetőségét az óvoda bejáratára. Az ellátás maximum 24 órán keresztül tarthat. 2014. évben nem került sor intézkedésre.

A Családok Átmeneti Otthona 2005. július 1-től üzemelteti a Készenléti szolgálatot, mely a gyermekjóléti központ kötelező feladatai közé tartozik. Feladata a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tájékoztatás vagy tanácsadás. A problémamegoldáshoz igazítva a természetes és mesterséges erőforrások mobilizálása, az esetkezelésről, illetve a hívásokról nyilvántartások vezetése. A krízishelyzetben lévők intézményhez történő fordulásának megkönnyítése érdekében ingyenesen hívható, zöld számot biztosítása történt.

Erre a számra az elmúlt évben 10 hívás érkezett. Ezekből egy esetben a hívó fél a probléma felvázolása során tájékoztatást kapott az átmeneti otthonba való bekerülés feltételeiről. 3 esetben utcán fekvő hajléktalan személyről érkezett bejelentés, 6 hívás téves volt.

A helyettes szülői szolgáltatás esetében 2014-ben nem történt igénybevétel, nem került sor helyettes szülőnél történő gyermekelhelyezésre.

Az év folyamán több alkalommal érdeklődtek a szolgáltatás iránt, jellemzően inkább telefonon kértek információt. Az átmeneti gondozás igénybevételét 3 esetben a családdal kapcsolatot tartó családgondozó kezdeményezte. Egy esetben maga a szülő kereste meg a helyettes szülői tanácsadót, mivel már volt saját tapasztalata az ellátásról. A tájékoztatás 4 család esetében történt meg, ez összesen 7 gyermeket érintett. A helyettes szülői tanácsadó esetszembeszéleket folytatott a gyermekjóléti szolgálat családgondozóival, két alkalommal személyesen tájékoztatta az érdeklődő szülőket. A szülők a szolgáltatást munkahelyi továbbképzés, illetve egészségi probléma (kórházi kezelés) miatt szerették volna igénybe venni, de végül más módon oldották meg a gyermekek ellátását. Két esetben rokonok vállalták a gyermekek felügyeletét, egy esetben pedig a kiskorú gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntött a gyámhatóság.

Az év folyamán a férőhelyek és a helyettes szülők száma nem változott, 9 engedélyezett férőhellyel, valamint 6 fő helyettes szülővel folyt a munka.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Egészségnevelés, egészségfejlesztés

Az egészségnevelés, a primer prevenció és a védőnő fogalma összefonódik. Nagyon fontos szelete ez a munkájuknak, szívesen vállalnak részt a tanulók egészségmagatartásának, egészségtudatos életmódjának kialakításában, fejlesztésében.

Az iskolák igényei szerint alakítják ki az egészségnevelési ütemtervüket. Vannak kötelezően megvalósítandó feladatok és persze ezek mellett sok-sok aktuális, vagy éppen az adott közösséget jobban érdeklő témák.

Alsó tagozatban kiemelten fontos témák a helyes fogápolás, napirend, mindennapi tisztálkodás, balesetek megelőzése.

A serdülőkorról, annak változásairól már 4. osztálytól folyamatosan az életkornak megfelelően kell beszélgetniük. A egészséges táplálkozás megtárgyalása az 5. évfolyamon kötelező. A 6. osztálytól kezdődnek a szenvedélyek megelőzését célzó órák, különös tekintettel a dohányzásra, alkoholfogyasztásra, droghasználatra és újabban az energiatalokra is. A nemiséggel, szexualitással kapcsolatban a 8. évfolyamos tanulókkal szoktunk beszélgetni.

A tanulókat jól ismerő védőnő együttműködve az osztályfőnökkel pontosan látja, hogy egy-egy osztálynak, közösségnek mely témára van jobban szüksége, hol tartanak a fejlődésben. Eszerint alakítják egyes óráikat és térnek vissza mindaddig a témához, amíg a tanulók vagy tanáruk ezt igényli. Emellett a Nemzeti Népegészségügyi Program elemeit is figyelembe veszik.

Érintett témák még:

- biztonság, balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás
- családi életre nevelés
- szűrővizsgálatok, oltások
- környezetvédelem
- allergiák
- kullancsok
- testmozgás fontossága

Az egészségnevelési programok megvalósulnak:

- tanórai keretek között
- tanórák után, klubok, szakkörök formájában
- szervezett egészségnapokon szülők bevonásával
- öko-napon, sport napon, családi délután keretében
- gyakoriak a vetélkedők, melyek feladatait az egészség témaköreiben állítjuk össze a gyermekek életkorának megfelelően

Az egészségfejlesztés kiemelt fontosságú a munkájuk terén, hiszen a gyermekek, tanulók egészségtudatos magatartásának kialakítása lenne a cél. Ez pedig csak helyes iránymutatással, az egészséges életmód bemutatásával lehetséges.

Az egészségfejlesztő órák, programok megvalósításához sok szemléltető eszköz áll a rendelkezésükre. A gyerekek szeretik, élvezik az ezek segítségével tartott órákat. Nagyon fontos a védőnő folyamatos önképzése, kreativitása, új ismeretei a témák és a módszerek terén is.

Felgyorsult világunkban nagyon sok a helytelen életmódból adódó probléma, tünet, állapot, betegség. Ezek már nem csak a szülőknél okoznak gondot, hanem sajnos egyre fiatalabb életkorban a gyermekeknél is. Ezért is igyekeznek olyan programokat is szervezni, ahol a szülőket tudják megszólítani, hiszen a gyermek azon az úton indul el, amelyre a szülő vezeti őt. Egy sportoló, sokat mozgó, egészségesen táplálkozó, káros szenvedélyektől mentes szülői környezetből érkező gyermek biztosabban, könnyebben választja a helyes utat. Magabiztosan mond nemet a feléje érkező csábításoknak.

Szülői értekezleteken, öko napokon, családi napokon, délutánokon próbálnak kapcsolatba lépni a szülőkkel és felhívni figyelmüket a helyes példamutatásra.

Az 5. osztályos lányoknak szóló Ciklus Show nagyon népszerű a programban résztvevők között, ugyanúgy a fiúk számára tartott „Titkos küldetés” is.

Speciális feladatok

- Egészségnapok szervezése - Agora-Savaria Filmszínház *Egy nap az egészségért* program, szűrések, tanácsadás, bemutatók
- *Tanfolyamok, klubok, szakkörök* (elsősegélynyújtás, csecsemőgondozás, tini-klub, versenyekre felkészítés)
- *A-HA* szexuális felvilágosító programban való aktív részvétel
- *Iskolai büfé* egészségesebbé tétele, folyamatos kapcsolat, javaslattevétele
- *Egészségügyi felügyelet* rendezvényeken
- *Egészségügyi felügyelet* táborok, túrák, kirándulások alkalmával
- *Oktató védőnői feladatok*
- Iskolai *honlap* szerkesztésében való aktív részvétel, iskolai dekorálás
- *Pályázatírás*
- *Szombathelyiek Egészségéért Egyesület* munkájában aktív részvétel
- *Helyettesítés*
- *Csapatépítő programok* (advent, farsang)
- *Prevenációs Ház* programjainak népszerűsítése, aktív részvétel, ötletelés, szervezés, lebonyolítás
- *Öko rendezvények*
- *Strand-programban történő aktív részvétel*
- *Családi délután a Prevenációs Házban*

A védőnői prevenció munkája a szűrések mellett a felvilágosító előadásokon, interaktív órákon, tanácsadásokon teljesedhet ki.

A védőnői egészségnevelési munkája során kötelező és ajánlott témákat dolgoz ki és prezentál. Kötelező téma a 11. évfolyamon az emlő- és a here önvizsgálata. Sajnos minden évben az órák után akad olyan tanuló, aki magán elváltozást talál, de szerencsére ez ily módon időben felismerésre és kezelésre kerül, akár jó-, akár rosszindulatú folyamatról van szó. Több jelzést és köszönetet kaptunk a szülőktől és a tanulóktól, pedagógusoktól, hogy foglalkozunk a rákszűréssel, s ezzel életet mentenek.

A további témák kidolgozása a védőnői ajánlása, illetve az iskola igénye szerint történik. Egészségfejlesztő munkájuk szervesen kapcsolódik az iskolák egészségnevelési programjához. Beszélnek az egészséges táplálkozásról, személyi higiénéről, pubertáskori változásokról, szexualitásról, párválasztásról, fogamzásgátlásról, abortuszról, szexuális úton terjedő betegségekről (kiemelten az AIDSről), a normálistól eltérő szexuális magatartásformákról, lelki egészségről, agresszióról, stresszhelyzetek kezeléséről,

egészségkárosító magatartásformákról (dohányzás, alkoholfogyasztás, energiatalok, drog).

A tanórákon kívül nagyon fontos számunkra a diákokkal való négy szemközti beszélgetés. Sokan azért keresik fel a védőnőt, hogy meghallgatást nyerjenek, így szabadulva lelki terheiktől. A szülők lelki válsága egyre mélyebben érinti, vagy inkább sújtja a gyerekeket. Magukra maradnak egy-egy tragédia feldolgozása során. Nincs idő a beszélgetésekre, a szülői odafigyelésre, így a számukra a mentőövet gyakran a védőnő jelenti. Ez számunkra öröm és teher is, mert nincs lehetőségük szupervízióra, s nehezen tudjuk feldolgozni egyedül az egyre súlyosabb problémákat.

(Forrás: Egészségügyi Alapellátó Intézet beszámolója a 2014. évről)

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az 51/2015.(II.26.) Kgy.sz. határozatában döntött a Szent Márton Köpenye Szociális Program megvalósításáról. A program egyik eleme egy **„Komplex egészségnevelési és ifjúsági program kidolgozása** a város óvodásai, általános és középiskolásai részére. A program célja, hogy az egészségtudatos magatartás folyamatosan beépüljön a gyermekek mindennapjaiba. A program komplex ismeretterjesztést biztosítva – elméleti és gyakorlati oktatás – teszi eredményesebbé a hatékonyságot. A program várhatóan a 2016.évben veszi kezdetét.

Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi

Az egészség megőrzésére mint bölcsődei feladatra nagy hangsúlyt fektet az intézmény. Fontos számunkra az egészségvédelem és a prevenció. Az egészségnevelés összetartozik a gondozással, a szomatikus, a pszichés, az érzelmi, az értelmi, akarati neveléssel, valamint a szociális fejlődéssel.

Cél: az egészségügyi szokások, az egészséges életmód kialakítása, amelynek a jövőre nézve alapozó jellegük van.

E feladatok közül az egészségvédelem és az egészséges életmód megalapozása az elsődleges.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

- a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása;
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése;
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás);
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Az egészségért végzett tevékenységek

Egészségnevelési programok:

1. Primer prevenció – alapfeladat
2. Egészséges táplálkozás
3. Személyi higiéné
4. Mindennapi testmozgás
5. Lelki egészség (Harmonikus kapcsolat, kiegyensúlyozott családi élet)
6. Egészséges és biztonságos környezet

- **Só – szoba használat:**

„Az egészség érték”. Fontos számukra a gyermekek egészségvédelme, egészségének megőrzése. Az egészséges gyermek jól fejlődik, rendszeresen jár a bölcsődébe, a szülő gyermeke betegsége miatt kevesebbet hiányzik a munkahelyéről.

Ez évek óta hatékonyan működő ingyenes szolgáltatási forma. Heti két alkalommal minden gyermek számára hat tagbölcsődében biztosított ez a szolgáltatási forma. Ősztől tavaszig terjedő időszakban a légúti betegségek megelőzésére, az immunrendszer megerősítésére szolgál.

A só – szobában énekes-mondókás játékok, beszélgetések, „légző-játékok” zajlanak, az intenzívebb ki-és belézés, a tüdő vitálkapacitásának jobb kihasználtsága érdekében, a saját kisgyermeknevelővel valamennyi kisgyermek számára csoportbeosztás szerint.

A természetes só-barlangok hatását a Parajdi sóoldat használatával biztosítják. Intézményi szinten 500 fő fölötti gyermeket érint az igénybevétel évente.

November hónapban az egészség napok rendezvénysorozat keretében a bölcsődébe nem járó „külső” gyermekek számára is biztosítják a só-szoba használat lehetőségét.

▪ **Gyermek vendég étkeztetés:**

A szolgáltatás keretében vállalják előre jelzett igény alapján, a 0 - 3 éves korosztály számára korszerű, táplálkozástanilag helyesen összeállított étrend biztosítását. Ezt a szolgáltatást a bölcsődébe nem járó gyermekek szülei is igénybe vehetik. Nagy segítséget jelent ez a szolgáltatás a bölcsődék környezetében élő kisgyermekes családok, a Családok Átmeneti Otthonában élő kisgyermeket nevelő szülők számára. Ezzel a szolgáltatással mintát is nyújtanak a korszerű kisgyermek ételmezés alkalmazására a családoknak. Szemléletüket formálják, a helytelen étkezési szokások kialakulását próbálják csökkenteni. A szolgáltatás díja önkormányzati rendeletben szabályozott. A bölcsődékben a heti étlapok közzétételével is alakítják a szülők szemléletét az egészséges táplálkozás irányába. A korosztály számára recepturát, évente két alkalommal ételkóstolási lehetőséget is biztosítanak számukra. A bölcsődéből hiányzó gyermekek szüleinek is a rendelkezésére áll a lehetőség, hogy ebédjüket elvihessék.

▪ **Gyermek nevelési tanácsadás:**

Ennek keretében heti egy alkalommal, bölcsődei szakemberek, gyermekorvos, pedagógus, gyógypedagógus, szociálpedagógus, szociális munkás áll a szülők rendelkezésére. Nevelési, életviteli, gondozási feladatokat, szülői kompetenciájuk megerősítésében kívánnak segítséget, mintát nyújtani. Sok szülőnél tapasztalnak szerepbizonytalanságot, ami megnehezíti a gyermekével való egészséges egymásra hangolódást, a gyermek fejlődését hatékonyan segítő anyai ellátás biztosítását. Az anyai szerep megvalósításához olyan ösztönzést, segítséget, mintát kívánnak nyújtani, mely a meleg elfogadó anyai magatartást erősíti a gyermekükkel való kapcsolatukban.

Ennek keretében:

- Támogatják a szülőtől való időszakos elválás folyamatának megkönnyítését
- Közvetítik a másodlagos szocializációs szabályokat, helyes szokások kialakulását
- Összehangolják a család és a bölcsőde nevelési elveit
- Mintanyújtást, érték közvetítést, a szülők pozitív megerősítését, tartják fókuszban
- Segítséget nyújtanak a pozitív anya-gyermek kötődés kialakulásában
- Törekednek a gyermek fejlődését gátló tényezők elhárítására, felszámolására, illetve ehhez a segítséget nyújtanak
- Életmód és háztartásvezetési tanácsadást végeznek
- Nevelési módszerek és eszközök megismertetésében segítséget adnak
- A helyes nevelői attitűdöt támogatják a családok szemléletében
- A korai fejlesztésben rejlő lehetőségek megismertetésében, szükség esetén segítséget nyújtva működünk együtt a szülőkkel.

Valamennyi hozzájuk forduló számára **ingyenes** a szolgáltatás igénybevétele. Amennyiben szükség van rá más szakembert is bevonnak a probléma megoldásba.

▪ **Babamuzsika:**

A zenei nevelés fontos szakasza a bölcsődés kor, előkészítője a későbbi zenei fejlesztésnek. A kodályi elvekhez híven a gyermekeknek a legjobb, értékes zenei anyagot válogatják: a néphagyományt, a felnőtt játékát a gyermekkel, meghallgatásra pedig népdalokat, műdalokat hangulatkeltésként. Ez a kisgyermeknél természetesen adódó indítás: a felnőtt énekel nekik, velük játszik. A zenei készségek- a fogékonyság, a zenei hallás, éneklés ritmusérzék- fejlesztése külön gyakorlást nem igényel, mert a gyermekben ezek a képességek játék közben, vagy éneklés hallgatása közben szabadon fejlődnek.

Babamuzsika szolgáltatás keretében „Ringató” tanfolyamot végzett kisgyermeknevelő vezetésével heti egy alkalommal, őszi és tavaszi időszakban biztosítják a lehetőséget. A szülővel közösen a korosztálynak megfelelő, értékes zenei anyag biztosításával a gyermekek kedvét érdeklődését kívánják felkelteni a zene az éneklés iránt. Az örömteli, élményekben gazdag együttlétek alkalmával a szülővel közösen a szakember vezetésével kívánják fogékonnyá tenni a gyermekeket a zene iránt. A pozitív hangulatkeltést néphagyomány őrzését, a zenei készségek játékos formában történő megismerését kívánják elérni.

Céljuk, hogy érzékennyé, fogékonnyá tegyük a gyermeket az éneklésre, felkeltsék érdeklődését a zene iránt, kedvet ébresszenek az önkéntes utánpótlásra, de semmiképpen sem cél a megtanítás. Ennek eredményeként a gyermekek szívesen hallgatnak majd éneklést, örülnek a felnőtt- gyermek közös játéknak, önként vállalják a rendezett, ritmikus mozgás szabályosságát. Nyitottak lesznek a környezet zörejeinek és zenei hangjainak érzékelésére, és maguk is próbálgatnak énekelni, dúdolgatni. A szolgáltatás díja az önkormányzati rendeletben szabályozott. A hátrányos helyzetű gyermekeknek és szüleiknek ingyenes a részvétel, esélyegyenlőséget biztosítva számukra.

▪ **Nyári testvértábor:**

Jelenleg három bölcsődében a bölcsődék nyári lezárásának idejére biztosít az intézmény táborozási lehetőséget 0 – 10 éves korig a testvérekkel együtt. A szolgáltatás létrejöttét szülői igények, jelzések alapján indították be először egy, majd a következő évben már három bölcsődében. Segítséget nyújtva azon családok számára, ahol nehezen oldható meg a gyermekek elhelyezése a lezárás ideje alatt és nem kívánnak ügyeletes bölcsődei ellátást igénybe venni. A tábor a nagyobb testvérekkel is igénybe vehető. Ez egy másfajta közös élményt is jelent számukra. Igény szerint egy, vagy két hétig fogadják a gyermekeket. A különböző korosztályoknak megfelelő tartalmú programok és étrend biztosított, egész napos ellátás keretében. A programok szervezésében a bölcsődei kisgyermeknevelőkön kívül „játékmester” közreműködését is igénybe veszik. A nyári tábor díja önkormányzati rendeletben szabályozott. A hátrányos helyzetű gyermekek számára térítési díj kedvezményt/ingyenességet biztosítanak.

▪ **Játszóházi szolgáltatás:**

Egyik tagbölcsődében ennek a speciális feladat ellátásához teremtették meg a tárgyi és személyi feltételeket bölcsődei és óvodai korosztály számára.

Azoknak a családoknak biztosítják az igénybevitel lehetőségét, akik nem tudják, vagy még nem kívánják igénybe venni a bölcsődei, óvodai ellátást. A játszóházat nyitvatartási napokon, illetve ügyeleti napokon lehet igénybe venni. A szülő kérésére, heti, havi bérlet vásárolható, de egy órára is igénybe lehet venni a szolgáltatást. Külön étkezés is igényelhető.

A háziasszony kisgyermeknevelő vezetésével egyéni fejlesztő foglalkozások, változatos programok, pöttöm torna, mesekuckó, manó zene várja az ide betérőket. A sokszínű, nagyobb korosztály igényeit is kielégítő játékkészlet sokféle tevékenységet kínál.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, beláthatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával, közös tevékenységekkel, konkrét ötlet- vagy segítségadással, tud segíteni. Kiemelten fontos a kompetenciaélmény átélésének segítése. A játék helyzetekben a gyermekek a szülőkkel közösen ismerkedhetnek a társas együttlét élményt adó helyzeteivel is.

Ezzel a családtámogató szolgáltatással lehetőséget biztosítanak a közösséghez való csatlakozáshoz. Megteremtik a feltételeit a nyugodt, biztonságos környezetben való együttjátszásnak, mintát nyújtanak, szülői kompetenciájuk erősítésében segítik az igénybe vevőket. A szakembertől választ, támaszt, segítséget kapnak felmerülő nevelési és gondozási kérdésekben. Ezen alkalmakkor a szülők megismerkedhetnek, képet kaphatnak a bölcsődei életről is.

▪ **Csecsemőszínházi szolgáltatás:**

A szolgáltatás biztosításával az élménypedagógia eszközeivel, kreatív játékokkal, a bábjáték, a drámajáték művészetének erejével a „**csecsemőszínház**” nyújt örömteli, pozitív együttlétet a gyermekek és szüleik számára. Ebben a szolgáltatásban profi szakemberek közreműködését veszik igénybe. Szerződés alapján a Mesebolt Bábszínház művészei vesznek részt ennek a minőségi tartalmú játszóházi program megvalósulásában.

Ezzel a programmal is segíteni kívánják a hátrányos helyzetű, az érzelmileg elhanyagolt gyermekeket. Számukra ingyenes az igénybevétel. A hetente délutáni órákra tervezett közös együttlét a bábjáték varázslatos nyelvén szól a résztvevőkhöz. A Csecsemőszínház működtetése a Játszóházban modell értékű, pozitív kezdeményezés. A bölcsődei korosztálynak szánt produkciók létrehozását tűzte ki célul, bábművészek közreműködésével. Célja a korai fejlődés, élményfeldolgozás, tanulás és a bölcsődei nevelés ehhez tartozó módszertanának összefogása.

Az intézmény terepintézménye a Mesebolt Bábszínház művészeinek – a bölcsődei korosztályra alkalmazható csecsemőszínházi előadások módszertanának gyakorlatára.

▪ **Idegen nyelvű játékok:**

Nyelvvizsgálóval rendelkező, pedagógus végzettségű kisgyermeknevelő vezetésével zajlik a németes és angolos játék a nagycsoportos gyermekek számára a délelőtti folyamatban. A németes játékoknak a bölcsődei korosztályra kidolgozott módszertani anyaga van.

Mindkét nyelven folyó játékot a saját csoportjában dolgozó szakgondozó vezeti. Az idegen nyelvi játékok célja a beszédkedv felkeltése, az újdonságok iránti nyitottság támogatása. Az októbertől májusig tartó játékok dalokat, mondókákat, a napi életet átszövő szituációkat tartalmaznak. A szituációkhoz megfelelő szókinccs, dal, mondóka tartozik. A mindennap elhangzó kifejezések számukra érthető irányt mutatnak a játék menetében. A program megvalósításának „hogyan”-jánál az életkori sajátosságok figyelembe vétele a fontos. A testi – lelki – szociális fejlődésük, valamint verbális, metakommunikációs megnyilvánulásaik alakítják a megvalósulás menetét.

Az idegen nyelvi játékok programja egy játékos keretek között zajló, örömszerző tevékenység, amire a játék funkciói, jellemzői vonatkoznak. Ebben az életkorban a cselekvésbe ágyazott gondolkodás tapasztalatai és utánzásos megismerése zajlik. A témakörök az ő saját életükből, hétköznapjaikból, kedvelt tevékenységeikből tevődnek

össze. Így ráismernek a részletekre, újra átélik az élmény feszültségét és élményeik megszilárdulnak. A gyermekek a nyelv zenéjét, intonációját tökéletesen képesek felfogni. Az idegen nyelvi játék dalai, mondókái egyben a társas együttlét örömét is érzékelhetik, szocializációs szerepet is betöltenek. A mondókás énekes játék nem az egyetlen tevékenysége a gyermeknek. „Ez az egyetlen játékforma azonban, mely a társas együttesség önkéntes kialakítását ritmikus együttmozgásban teszi lehetővé, megemelve ezzel a mondott és az énekelt szöveg együttességét sugárzó hatást”.

Az idegen nyelvű játék a bölcsődei nagycsoportban zajlik. A játék időtartama kb.15 – 20 perc, de ezt az időtartamot rugalmasan kezelik, hiszen a gyermekek kedve, hogyléte befolyásolja. Ebben a korban egy személyhez a kisgyermeknevelőjükhöz kötődnek a gyermekek. A báb egy külön „személyiség” Teddy és Sally - szól idegen nyelven a gyermekekhez. A bábhoz érzelmileg közel kerülnek a észrevétlenül jutnak új ismerethez. A játékban ötvöződik a drámapedagógia, élménypedagógia, egyben a bábjáték is. A szolgáltatás díja helyi rendeletben szabályozott.

▪ **Pöttömorna:**

Az egészséges gyermek lételeme a mozgás. Két tagbölcsődében van lehetőség külön mozgásos játék igénybevételére, ehhez az egyikben már tornaszoba is kialakításra került. A kisgyermeknevelők által szervezett játékos tornán az egyensúlyérzék fejlesztését, járásbiztonságot, koordinációs képességet, az ügyesség kibontakoztatását, fejlesztését tartják szem előtt. Mondókás- mozgásos játékok formájában gyakorolhatják tornaeszközökkel a gyermekek a különböző mozgásformákat. A gyermekek életkori és egyéni sajátosságait ismerve a kisgyermeknevelő tudatosan megteremti azokat a feltételeket, amelyek a „fejlesztő funkció” gyakorlására, működtetésére lehetőséget adnak. A játékhelyzetek tematikájának kidolgozásakor és annak megvalósításában figyelembe vesszük a fokozatosság elvét, a gyermekek mozgás iránti természetes igényét.

A tornaszobát heti beosztás alapján használják a gyermekek. Az igénybevétel lehetősége a szülőknek is rendelkezésére áll a délutánok folyamán.

Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

Az **iskolai szociális munkát** együttműködési megállapodás alapján 16 alább felsorolt oktatási intézmény vette igénybe:

- Szombathelyi Váci Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola,
- Paragvári utcai Általános Iskola,
- Szombathelyi Derkovits Gyula Általános Iskola,
- Bercsényi Miklós Általános Iskola,
- Zrínyi Ilona Általános Iskola,
- Reguly Antal Általános Iskola,
- Dési Huber István Általános Iskola,
- Oladi Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola (Simon István Utcai Általános Iskola),
- Oladi Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola (Teleki Blanka Középiskola és Szakiskola),
- Hermann Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium,
- Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium,
- Szombathelyi Műszaki Szakképző Iskola és Kollégium,
- Hefele Menyhért Építő- és Faipari Szakképző Iskola,
- Aranyhíd Nevelési-Oktatási Integrációs Központ Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Általános Iskola.

Az együttműködés során a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat vállalta, hogy az iskolában a szociális munka eszközeivel és módszereivel, az iskolai szociális munkához kapcsolódó szolgáltató, tájékoztató és közvetítő tevékenységet végez, mely kiterjed az iskola egész viszonyrendszerére (tanulók, szülők, illetve gondviselők, intézmény dolgozói).

A szolgáltatást 2014-ben 115 fő vette igénybe (pedagógus 87 fő, gyermek 21 fő, szülő 7 fő).

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja: olyan gyermekek, fiatalok és csoportjaik felkutatása, valamint célzott megkeresése, akik iskolaidőben vagy szabadidejükben felügyelet nélkül közterületeken, illetve szórakozóhelyeken tartózkodnak, az utcán csellengnek. Fő célkitűzés, hogy a személyes kapcsolat kialakítása során olyan bizalmi viszony kerüljön kiépítésre a fiatalokkal, ami lehetővé teszi, hogy megnyíljanak, problémáik megoldásában segítséget merjenek kérni. Az intézmény közösségi tereinek népszerűsítésével a fiatalok minél kevesebb időt töltsenek el felügyelet nélkül, s esetlegesen a regresszív hatású tiltott szerek használata és a szegregálódás helyett tagjai legyenek egy szervezett közösségnek.

A szolgálat munkatársai hétfőtől péntekig a délelőtti, a délutáni és a kora esti órákban egyaránt jelen voltak Szombathely azon pontjain, ahol az eddigi tapasztalatok, illetve a jelzés alapján a célcsoporttal kapcsolatba lehet kerülni.

Az eredményes együttműködés céljából mindhárom gyermekjóléti szolgálattal rendszeresek voltak az esetmegbeszélések.

A tanév folyamán az iskolaidőben csellengő gyermekek, fiatalok felkutatása volt az elsődleges feladat. A hatékonyság növelése érdekében több oktatási intézményben is tájékoztatást nyújtottak az utcai szociális munkások. A Hermann Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakképző Iskolában nevelési értekezleten mutatták be tevékenységüket. A Szombathelyi Műszaki Szakképző Iskola és Kollégium Savaria Szakképző Iskolájában tanórákon vettek részt és beszélgettek a diákokkal a szabadidő hasznos eltöltéséről, a kábítószer használatának veszélyeiről és hazai tendenciáiról. A Simon István Utcai Általános Iskolában a tanári karnak mutatták be a szolgálat szakmai munkáját.

A korábbi évekhez hasonlóan a nyári hónapokban a Máltai Szeretetszolgálat önkénteseivel együttműködve a Derkovits lakótelep fiataljainak széles körben nyújtottak információt és kínálták fel programjaikat. Ennek eredményeként a „Nyárzáró Sportrendezvényen” nagy létszámban jelentek meg a lakótelepi „kulcsos gyerekek”. Ez a nagyszabású egy napos programsorozat méltó lezárása volt 2014 nyarának. Kicsik és nagyok egyaránt kedvükre válogathattak a foglalkozások között.

A rendezvényre kilátogatók kispályás focitornán mérhették össze tudásukat, kézműves foglalkozás, illetve kötetlen labdajátékok színesítették a napot.

A Vas Megyei Rendőr-főkapitányságtól a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat felé érkezett hivatalos megkeresésnek eleget téve az utcai szolgálat munkatársai rendőrségi bejáráson vettek részt egyéb szervezetekkel együtt (NAV, NFH, Közterület Felügyelet, Polgárőrség, Katasztrófa Védelem) éjszakai szórakozóhelyeken. Az akció fő célja a 18 éven aluliak és fiatal felnőttek alkoholfogyasztásának preventív „szankcionálása” volt. A 4 alkalomból álló razziasorozat folyamán mindösszesen 1 fő 18 év alatti fiatallal kerültek kapcsolatba. A rendőrség mellett a SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft. és a Polgárőrség munkatársaival is folyamatos volt az együttműködés.

A terepmunka során szórólapok segítségével népszerűsítették a Szabad Tér Klub, valamint „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés Szombathelyen” című TÁMOP projekt

szolgáltatásait. Ebből a célból elsősorban a köztereket, játszótereket keresték fel, ahol számos fiatal sikertelenül megszólítaniuk.

Az év során 3 alkalommal érkezett jelzés az utcai szociális munkásokhoz. 5 esetben volt szükséges a gyermekjóléti szolgálat felé jelzést tenni az utcai és lakótelepi munkavégzés kapcsán tapasztalt problémákról vagy fiatalokról. A jelzések a legtöbb esetben elhanyagolásról és iskolai igazolatlan hiányzásról szóltak.

2014-ben az utcai szociális munkások összesen 99 fiatallal kerültek kapcsolatba munkájuk során, 291 alkalommal (2013-ban 76 fiatallal 302 alkalommal, 2012-ben 144 fiatallal 341 alkalommal történt kapcsolatfelvétel). A szigorodó törvényi előírásoknak köszönhetően kevesebb csellengővel találkoztak iskolaidőben az utcai szociális munkások. A szünidőkben a délelőtti, iskolaidőben a délutáni terepmunkára volt leginkább szükség.

2014-ben is működtek **ifjúsági közösségi terek** Szabad tér, valamint Belvárosi Ifjúsági Klub elnevezéssel. Szolgáltatásaikat 216 fő fiatal vette igénybe.

A szakmai munkában nagy szerepet kapott a prevenció és korrekció, a megfelelő életvezetés és értékrend elfogadtatása. A szervezett programokon túl a fiatalok előnyben részesítették a számítógéppel végezhető tevékenységeket, a csocsót, a billiárdot, továbbá igényelték a szakemberekkel való beszélgetést. Elsősorban a tanulással, párkapcsolati problémákkal, különféle szabadidős tevékenységekkel kapcsolatban fordultak a családgondozókhoz.

A Szabad-tér Ifjúsági Közösségi Térben a következő kiemelt programok kerültek megvalósításra:

Január hónapban „kent-kupé” elnevezéssel kártyabajnokság zajlott.

Februárban farsangi multság került lebonyolításra, karaoke és kártyaversennyel egybekötve, ezt követően házi csocsó bajnokságra nevezhettek a klubtagok. A dobogósok értékes nyereményeket vehettek át. Ebben a hónapban kezdődött az „Egyszer én is felnövök. Családom és munkám a jövőben” elnevezésű rajzpályázat előkészítése.

Márciusban a szociális munkások a Lakóközösségi, Információs és Szolgáltató Iroda (Evangélikus Egyház) munkatársával folytattak konzultációt az együttműködés lehetőségeiről az Oladi Művelődési Központban. Az együttműködésnek köszönhetően a klubtagok kutyaneveléssel kapcsolatos programon vettek részt. Az előző hónapban indult rajzpályázat értékelésére és a díjak átadására a Szociális Hét keretében került sor Rasperger József grafikus közreműködésével.

Áprilisban a Parkerdőben került megszervezésre a szalonnasütéssel egybekötött foci- és kosármeccs.

Májusban a Lakóközösségi, Információs és Szolgáltató Irodával együttműködve a „Mázd meg a falat” elnevezésű program keretében a fiatalok kipróbálhatták a falmászást. Ezután az egészséges életmód jegyében különböző salátákat készíthettek. A korábbi évekhez hasonlóan megrendezésre került az „Újperinti horgászat” és bográcsozás.

A nyári hónapokban az iskolaszünet miatt jelentősen megnőtt a forgalom, emiatt több és színesebb programot igényelt a közösség.

Augusztusban a Savaria Történelmi Karneválra látogattak el az érdeklődő gyerekek. A Tófürdő ingyenes belépést biztosított egy remek strandolás erejéig, a program nagy érdeklődésnek örvendett.

Az októberi Darts verseny helyezettei értékes nyereményeket vehettek át.

Az év utolsó hónapjában 11 fő fiatal szurkolt az Arena Savariában a Falconak, a meccsre ingyenes belépést a csapat edzője biztosított.

Az év során 3 főiskolai hallgató végezte a klubban szakmai gyakorlatát. Az elmúlt két évhez hasonlóan a klub kihasználtsága a nyár folyamán 100%-os volt. Az év folyamán 106 fiatal kereste fel a Szabad Tér Klubot, illetve vette igénybe a szolgáltatásokat (2013-ban ez a szám 84 fő, 2012-ben 86 fő volt). A forgalom az elmúlt három évben a következőképpen alakult: 2014-ben 1461, 2013-ban 1620, 2012-ben 1793 alkalommal történt klublátogatás. A taglétszám növekedése annak volt köszönhető, hogy a programok sokszínűen, a fiatalok igénye alapján széles körben meghirdetve kerültek megszervezésre.

A **Belvárosi Ifjúsági Klub** 2013 májusától indult 12-23 éves korú szombathelyi fiatalok részére. Működéséhez a TÁMOP-1.4.3-12/1-2012-0023 számú, „Válts jegyet az életbe” elnevezésű projekt biztosított lehetőséget, melynek megvalósításában az intézmény, mint konzorciumi partner vesz részt.

A Belvárosi Ifjúsági Klubot 2014. évben 110 fiatal látogatta meg, 77 fiatal újként jelentkezett. A forgalomszám 2162 volt. A programok sokszínűségének köszönhetően folyamatosan bővült a célcsoport.

Január hónapban került megrendezésre a „Szolidaritás napja”, ahol egy látássérült és egy mozgássérült leány beszélt mindennapjaikról.

A februári farsangi mulatságon a „Válts jegyet az életbe” pályázatban részt vevő egyik fiatal capoeira bemutatót tartott. A sütemények elfogyasztása mellett farsangi álarc készítésére és beszélgetésre is nyílt lehetőség. A fiatalok napi rendszeres elfoglaltságai: a házi feladat írás, tanulás, társasjátékozás, dartsozás, csocsózás, és lehetőség nyílt az általuk kiválasztott filmek megtekintésére is.

Március hónapban a „Tavaszköszöntő délután”-on a kellemes időnek köszönhetően a rendezvény résztvevői már a szabadban játszhattak ismerkedési játékokat.

Április hónapban elindult az 5 fordulós „csocsóbajnokság”, mely a fiatalok körében igen nagy népszerűségnek örvendett. Április közepén a húsvéti készülődés jegyében tojásfestés és gyertyakészítés zajlott. A program felkeltette a klubba látogató fiatalok figyelmét és a klub újrainvitása óta eddig soha nem tapasztalt aktivitással vettek részt a rendezvényen.

Májusban a csocsóbajnokság két utolsó fordulója került megrendezésre. Ebben a hónapban „Legyen Ön is milliomos” címmel vetélkedtek a fiatalok. A hónap végén a szabadtéri labdajátékok közül a foci vonzotta legjobban az érdeklődőket.

Június közepén „Kizökkentő” címmel a klub szolgáltatásait népszerűsítették a szociális munkások.

Június végén „Szókereső Bajnokság” megszervezésére került sor. A játékban résztvevők izgatottságát felváltotta a kreativitásukat igénylő versenyhelyzet, valamint az idővel való küzdelem.

Július hónapban nagy VB párbajt szerveztek a klub vezetői, melynek aktualitását a Brazíliában megrendezett labdarúgó világbajnokság adta. Július közepén Activity párbaj zajlott.

Október hónapban „Őszköszöntő klubdélután” került megrendezésre, ahol a kreativitásé volt a főszerep. A fiatalok gesztenyefigurákat, gyertyát, szárított levelekből, ablakdísz készíthettek. A hónap végén „Halloween Party” volt. A maratoni tökfárgást csapatjátékok követték. Az önállóan alakult csapatok a televízióból már jól ismert „Egy perc és nyersz” egy-egy népszerű játékában próbálhatták ki ügyességüket.

December hónapban karácsonyi évszóró rendezvény került megrendezésre. Az ajándékkészítés után mézeskalácsokat díszíthettek fel a fiatalok, melynek során lehetőség nyílt meghitt beszélgetésre a karácsony történetének megismertetésére.

Az év folyamán a két ifjúsági közösségi tér több közös programot is szervezett.

Január hónapban a „Szolidaritás napjának” célja a fogyatékkal élőkkel szembeni tolerancia erősítése volt. A hónap végén 16 fő fiatal Falco meccsen szurkolhatott a csapatért, Kálmán László edző meghívására.

Április hónapban a Pannónia Ringre látogathattak el a fiatalok, ahol autóversenyt tekintettek meg, majd kerékpárral próbálták ki a versenypályát.

Júliusban Gyöngyösfaluban a Holdfény Liget Kalandpark, majd a parkerdei számháborúzás és bográcsozás nyújtott tartalmas időtöltést. Megindult a Nyárázó sportnap szervezése.

Augusztus hónapban zajlott a „Nagy csata” elnevezésű csocsóverseny két helyszínen, valamint a „Nyárázó rendezvény” a Sportligetben. A közel 40 fiatal kispályás focitornán, illetve kézműves foglalkozáson vehetett részt. A programot kötetlen labdajátékok, illetve más szabadtéri sportjátékok színesítették.

Az őszi időszak parkerdei szalonnasütéssel indult. A programon a játéknak - számháború és focimeccs - is nagy szerepe volt a fiatalok kérése alapján.

Novemberben Karakó István bokszedző beszélt életéről és a sportról a két ifjúsági klub tagjainak. Ezzel egy viszonylag olcsó, de jó közösségi hatással bíró sportot mutattak be a fiataloknak. November végén „LAN parti – számítógépes játék” zajlott.

A **Szentkirályi Tanodában** 2014 januárjától folytatódtak a havi egyszeri foglalkozások. Kialakult egy „törzsközösség”, akik rendszeresen résztvevői voltak a programoknak. Létszámuk 89 fő volt, az év során 19 új érdeklődő érkezett. Egészségprogram, farsangi multság, tavaszváró délután, a húsvéti, valamint a karácsonyi ünnepekre való készülődés zajlott. A tematikus programokon részt vevő gyermekek életkora a 15 hónapostól a 12 éves korig terjedt. A gyermekek szüleikkel, nagyszüleikkel együtt látogatták a Tanodát, ezért a programkínálat a felnőttek és gyermekek igényeihez egyaránt alkalmazkodott.

A tematika részét a kreatív foglalkozások, az elfelejtett népszokások felelevenítése, néptánc és népi gyerekjátékok tanítása és tanulása képezték. Az ünnepekre való ráhangolódást ajándékok készítése, ünnepkörökről tartott előadások, mese és bábjátékok segítették.

2014-ben is folytatódott a „Baba-Mama klub”. Az új lakótelepre nagyon sok kisgyermekes család költözött. Az újonnan érkezett édesanyák nagy örömmel fogadták a programokon való részvételi lehetőséget.

A tematikus foglalkozások keretén belül gyermeknevelési tanácsadás, valamint tapasztalatcsere történt.

A résztvevő gyermekek életkorához igazodva nagy hangsúlyt kaptak a beszéd- és mozgásfejlesztő játékok, a torna, valamint a mondókák és versek tanulása is. A foglalkozásokon 30 fő vett részt.

2014. július 07-11-ig Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Szociális és Családügyi Bizottsága anyagi támogatásával a szentkirályi városrészen élő családok 6-12 éves gyermekei számára **napközis tábort** szervezett az intézmény a Tanodában. A táborban 15 gyermek vett részt, a szakmai munkában családgondozók és önkéntesek segítettek.

A tábor programja:

- akadályverseny, váltóverseny, labdajáték;
- a biztonságos közlekedés szabályainak elsajátítása a KRESZ Parkban;
- régi korok használati tárgyainak megismertetése a Savaria Múzeum – Vasi Skanzen két munkatársának közreműködésével;
- kirándulás Bükre, a Napsugár Játzóparkba;
- kirándulás a Kámoni Arborétumba, ahol szakszerű vezetés mellett játékosan ismerkedtek a gyerekek az Arborétum növényvilágával.

A tábor utolsó napján a gyermekcsapat az I. számú Idősek Klubjában az idősekkel közösen bátorságpróbán és kreatív foglalkozáson vett részt.

A gyermekek a szülők visszajelzése szerint nagyon jól érezték magukat, sok-sok élménnyel gazdagodtak a táborban.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetésről a 4 fejezet b) pontja szól részletesen.

Tankönyvtámogatás

A tanulói tankönyvtámogatást az intézmények tankönyv-kölcsönzés lehetőségével, napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevételével, használt tankönyvek biztosításával, illetőleg tankönyvek megvásárlásához nyújtott támogatás formájában is megoldhatják.

Intézménytípus	Ingyenes tankönyvre jogosultak száma			
	2010/2011	2011/2012	2013/2014	2014/2015
Általános iskola	1907	2074	n.a.	n.a.
Középiskola	2269	2163	n.a.	n.a.
Összesen	4176	4237	3780	3932

Az adatokból megfigyelhető, hogy míg a tanulólétszám az önkormányzati intézményekben csökkenést mutat, addig az ingyenes tankönyvre jogosultak száma emelkedik. Ennek következtében az iskolák egyre nehezebben oldják meg a normatív támogatási összeg feletti tankönyvek biztosítását.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Egyenlő Bánásmód Hatóság

A hatóság az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének gyanúja esetén a jogaiban sértett fél kérelmére, vagy a törvényben meghatározott esetekben hivatalból, hatósági eljárást folytat le annak megállapítása érdekében, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés. 2009. szeptember 1-jétől a TÁMOP 5.5.5 program keretében megvalósuló „Diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és a hatósági munka erősítése” című projektjének keretében 20 egyenlő bánásmód referens várja a panaszosokat összes megyében, valamint Budapesten. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság célja a hálózat létrehozásával, hogy a védett tulajdonságokkal rendelkezők minél hatékonyabban tudjanak élni törvény által biztosított jogorvoslati lehetőségeikkel. Az egyenlő bánásmód referensek hetente ingyenes ügyfélfogadást tartanak: fogadják és továbbítják a panaszokat a hatóság felé. Feladatuk az ügyfelek, valamint a helyi szakmai és civil partnerek tájékoztatása az egyenlő bánásmód követelményéről és a hatóság tevékenységéről. az egyenlő bánásmód érvényesítése és a társadalmi érzékenység fejlesztése című akkreditált programban 2011-ben 463 fő vett részt, további három helyszínen tematikus work-shops lebonyolítására került sor. A projekt keretében megvalósuló hét társadalomtudományi, illetve szociológiai háttérkutatás elsődleges célja a hátrányos megkülönböztetést eredményező gyakorlatok és ok-okozati összefüggések feltárása volt a különböző védett csoportok, különösen a nők, a romák és a fogyatékkal élő emberek vonatkozásában.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az Önkormányzat tanulmányi ösztöndíj rendszere a jó tanuló, de nehéz helyzetben levő szombathelyi lakosú általános és középiskolás gyermekek, fiatalok anyagi helyzetét hivatott segíteni. Az Önkormányzat a mindenkori költségvetési lehetőségek ismeretében biztosít forrást az ösztöndíjakra.

Az Önkormányzat által kezelt PETZ ösztöndíjak háttérét Petz Gyula szombathelyi mérnök hagyatékából 2005-ben létrehozott alap fedezi. Az ösztöndíjat évente 10 általános és 10 középiskolás tanuló nyerheti el.

Szombathely önkormányzata a BURSA ösztöndíjprogramhoz való csatlakozással mind a szakmához jutást, mind a felsőfokú tanulmányok elvégzését segítő ösztöndíjba részesítheti az arra rászoruló fiatalokat. Az Önkormányzat 2014. novemberében 2015. évre vonatkozóan is csatlakozott az Ember Erőforrások Minisztériuma által elindított „Bursa Hungarica” Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz.

Az ösztöndíjpályázatot az Emberi Erőforrások Minisztériuma a szociális helyzetük miatt rászoruló egyetemi és főiskolai hallgatók („A” típusú), valamint felsőoktatási intézménybe jelentkezni kívánó fiatalok részére („B” típusú) hirdette meg. Az „A” típusú pályázat esetén az ösztöndíj időtartama 10 hónap, azaz két félév, a „B” típusú pályázat esetében hat félév. A 2015. évre kiírt pályázati fordulóban összesen 108 db pályázat érkezett papír alapon és elektronikus formában, melyből „A” típusú 97 db, míg „B” típusú 7 db. Előzőeken túlmenően további 4 db pályázat kizárólag elektronikus formában került benyújtásra.

A pályázati kiírásban meghatározott feltételeknek az „A” típusú pályázatok közül 78 db felelt meg, a „B” típusú pályázatok közül 6 db.

Az iskolák pedagógusai minden lehetőségről értesítik a szülőket, gyermekeket és szükség esetén közreműködnek a szükséges formanyomtatványok kitöltésében, kérelmek megírásában. Tájékoztatást nyújtanak a helyi lehetőségek mellett országos ösztöndíjprogramokról is (pl.: Útravaló elnevezésű program, ahol az anyagi támogatás mellett mentori rendszer is segíti a szociálisan rászoruló gyermekek tanulmányi előmenetelét).

Az arra jogosult tanulók esetében az iskola és a diákotthon által nyújtott pénzbeli ellátásokhoz való hozzáférés és a különböző szolgáltatások igénybevételének támogatását is segítik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök, egyes iskolák mellett működő alapítványok szociális jellegű ösztöndíjak biztosításával támogatják az arra rászoruló tanulókat.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a nevelési-oktatási intézményben folyó nevelési-oktatási munka aktív részeseként segíti a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ugyanakkor aktív és hatékony tagja az észlelő –és jelzőrendszernek. Tevékenységének elsődleges célja a prevenció, azaz munkáján keresztül a gyermekek problémáinak minél korábbi felismerése és minél hatékonyabb kezelése, súlyosabbá válásának megelőzése.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Szombathely oktatási intézményhálózata sokszínű. Az óvodától a felsőoktatási intézményig megtalálható minden oktatási szint, többféle oktatási irányzat, módszer, amelyek biztosítják a gyermekek, tanulók, a hallgatók fejlődését, a szellemi ismeretanyag elsajátítását, egyéni képességeik kibontakozását. Szombathely egyetemi város.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	18	
Hány településről járnak be a gyermekek	35	
Óvodai férőhelyek száma	2685	
Óvodai csoportok száma	102	
Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30 h-tól 17,00 h-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: (hét)	4-6	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	224	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	200	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gonozónő	103	0
Kisegítő személyzet	62	0

(Forrás: önkormányzati adatgyűjtés 2014.áprilisi állapot szerint)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2.

Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma	Fő	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0

(Forrás: önkormányzati, intézményi adatgyűjtés)

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladatellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2010	2587	102	2698	18	2696	0
2011	2631	102	2698	18	2731	0
2012	2602	102	2698	18	2746	0
2013	2494	102	2698	18	2598	0
2014	2409	102	2685	18	2517	0

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

A nemzetiségi óvodai nevelés a város három óvodájában, (a Pipitér és a Napsugár Óvodákban a német, a Mesevár Óvodában a horvát) biztosított a szülők igénye alapján.

A nemzetiségi iskolai nevelést-oktatást Szombathelyen a Reguly Antal Általános Iskola (német) és a Váci Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (horvát) biztosítja.

Az önkormányzatnak az alapfeladatként deklarált nemzeti és kisebbségi jogok érvényesítése érdekében támogatni kell a nemzetiségi nyelv és népismeret oktatásának igényeknek megfelelő oktatását.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma a szombathelyi tankerülethez tartozó iskolákban

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	3142	2883	6025	3345	55,52
2011/2012	3177	2834	6011	3316	55,17
2012/2013	3226	2837	6063	3383	55,80
2013/2014	2543	2375	4918	2446	50,1
2014/2015	2625	2383	5008	2699	53,9

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerülete)

Alapítványi és egyházi fenntartású általános iskolák adatai

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	681	454	1135	682	60
2012/2013	716	443	1159	430	37
2013/2014	724	445	1169	446	38

A jogszabályi háttér megváltozása miatt a napközis ellátás, napközis foglalkozás jelentése és tartalma megváltozott. A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény értelmében az általános iskolában 16 óráig foglalkozásokat, 17 óráig pedig felügyeletet kell biztosítani. A tanulóknak kötelessége a 16 óráig szervezett foglalkozásokon részt venni, ami lehet napközi vagy tanulószoba is. Ezek a szabályok minden évfolyamra vonatkoznak. A szülő kérésére az igazgató felmentést adhat. A tapasztalat szerint a szülők nagy számban élnek a mentesítési kérelem lehetőségével.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai a szombathelyi tankerülethez tartozó iskolákban

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat- ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	126	118	244	6	6	12	17
2011/2012	129	120	249	6	6	12	17
2012/2013	129	120	249	6	6	12	17
2013/2014	104	96	200	7	6	13	12
2014/2015	107	97	204	7	6	13	12

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerülete)

Megjegyzés: az alapítványi és egyházi fenntartású iskolák adatait a táblázat nem tartalmazza)

4.4.9. számú táblázat - Általános iskolások adatai – el- és bejárás –2014/2015. tanév

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	n.a
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	740+126
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	n.a
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	109+28
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	19+3

(Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A Brenner János Óvoda , Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium adatai piros színnel jelölve))

Óvodás,iskolás, középfokú oktatásban - hátrányos helyzet, lemorzsolódás

	óvodás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	SNI-s gyermekek száma	Lemorzsolódott gyermekek száma
2010	2762	458	157	59	0
2011	2808	433	162	56	4
2012	2789	376	164	53	5
2013	2598	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	2517	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

	Általános iskolás gyermekek száma	Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	SNI-s gyermekek száma	Lemorzsolódott gyermekek száma
2008/ 2009	6534	720	283	305	61
2009/ 2010	6463	920	338	348	69
2010/ 2011	6025	1093	361	368	83
2011/ 2012	6011	1015	347	411	72
2012/ 2013	6063	951	309	426	n.a
2013/2014	4918	754	275	424	33
2014/2015	5008	109	19	524	32

*Az adatok a szombathelyi tankerülethez tartozó iskolákra vonatkoznak.

	Középfokú oktatásban részesülő gyermek száma	Hátrányos helyzetű gyermek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma	SNI-s gyermek száma	Lemorzsolódott gyermek száma
2008/ 2009	8145	480	91	33	159
2009/ 2010	8669	643	113	37	201
2010/ 2011	8627	771	90	83	240
2011/ 2012	8871	760	104	128	299
2012/ 2013	8272	615	67	149	n.a
2013/2014	5413	364	71	251	81
2014/2015	5201	93	15	255	132

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerülete

Megjegyzés: az alapítványi és egyházi fenntartású iskolák adatait a táblázat nem tartalmazza)

Alapítványi és egyházi, minisztériumi fenntartású, kezelésű középiskolák adatai

	Középfokú oktatásban részesülő gyermek száma	Hátrányos helyzetű gyermek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma	SNI-s gyermek száma	Lemorzsolódott gyermek száma
2010	2657	192	26	30	75
2011	2589	196	20	43	54
2012	2579	168	13	60	82
2013	2541	134	2	73	64
2014	2499	38	6	107	55

Forrás: Intézményi adatszolgáltatás

A táblázat az alábbi oktatási intézmények adatait tartalmazza:

- Perintparti Szó-Fogadó Szombathelyi Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
- Brenner János Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium
- Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium
- Nyugat-magyarországi Egyetem Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium
- Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakképző Iskola és Kollégium

- A táblázat adatainak értékelésénél meg kell említeni, hogy az oktatási intézmények közül a Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakképző Iskola és Kollégium esetében a legnagyobb mértékű, mind a hátrányos helyzetű, mind pedig a

lemorzsolódott gyermekek száma. Mindez a társadalmi helyzet és az iskola elhagyás közötti összefüggéseket mutatja.

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek- állami fenntartású oktatási intézmények esetén

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	44	1
Szaktanítást végző tanítók száma	152	8
Szaktanítást végző tanárok száma	696	14
Gyógypedagógusok létszáma	72	3
Gyermekvédelmi felelős	*	n.a
Iskolaorvos	**	n.a
Iskolapszichológus	1	n.a
Kisegítő személyzet	136	5

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerülete, 2014/2015 tanév)

*Gyermek- és ifjúságvédelmi státusz nincs az intézményekben. A feladatot minden iskolában ellátják a pedagógusok.

** Az iskola orvos és az iskolai védőnő nem az iskola alkalmazottja, feladat ellátási megállapodás alapján látják el a feladatot. Az ellátás minden iskolában biztosított.

A szakos ellátottság az általános és középiskolákban is megoldott, bizonyos esetekben óraadó alkalmazásával. A hiány elsősorban a szakképzésben tapasztalható, nehezen biztosítható a szakmai elméleti és a szakmai gyakorlati órák ellátása, elsősorban a műszaki szakképzésben.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban- állami fenntartású oktatási intézmények esetén

	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
	%
2013/2014	99,3 (549 fő)
2014/2015	99,3 (546 fő)

(Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok)

4.4.17.számú táblázat – Hátránykompenzáló programok

tanév	tanodai program létszám	HH/ HHH tanuló létszáma	tehetséggondozó program	HH/ HHH tanuló létszáma	nyári tábor	HH/ HHH tanuló létszáma	Alapfokú művészetoktatás	HH tanuló létszáma
2008/2009	0	0	7	9	215	67	1169	54
2009/2010	0	0	2	1	162	52	1211	51
2010/2011	0	0	2	4	151	58	1212	53
2011/2012	0	0	5	6	214	84	1218	57
2012/2013	0	0	5	3	n.a	n.a	1202	46
2013/2014	0	0	n.a.	n.a.	239	67	1193	n.a.
2014/2015	0	0	n.a.	n.a.	90	27	1217	n.a.

(Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok)

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók tekintetében a regionális közoktatás fejlesztés stratégiai prioritása között is szerepel az együttnevelés, a befogadó oktatási rendszer feltételeinek megteremtése és folyamatos fejlesztése. E nevelési, oktatási gyakorlat minél szélesebb körű elterjesztése kiemelt jelentőséggel bír, mind a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, mind a sajátos nevelési igényű gyermekek, de a többi gyermek vonatkozásában is. A figyelmet igénylő csoportokba tartozó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek esélyeit, hátrányos megkülönböztetésüket a társadalmi környezet is alakítja. A megkülönböztetés felszámolását a társadalmi tolerancia erősítésével, az ágazaton kívülről is szükséges támogatni. Egyszerre kell tiszteletben tartani a diszkrimináció tilalmát és elő kell mozdítani az érintett csoportok esélyteremtését, esélyegyenlőségét. az oktatáson belül elsődleges a közoktatásban dolgozók szemléletének megváltozása, az alkalmazkodóképesség változásának elősegítése, a pedagógusok módszertani kultúrájának megújítása.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az állami fenntartású oktatási intézményekben a sajátos nevelési igényű tanulók, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai ellátása a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosított. A sajátos nevelési igényű tanulókkal fejlesztő pedagógusok, valamint az Aranyhíd NOIK gyógypedagógusai foglalkoznak. A tanulási nehézséggel küzdő tanulókat az osztálytanítók és szaktanárok fejlesztik, korrepetálják. A pedagógusok fokozott figyelmet fordítanak a rászoruló tanulóakra, indokolt esetekben egyéni bánásmódot alkalmaznak.

(forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

A nem állami fenntartású oktatási intézmények közül például a Waldorf pedagógia integráltan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyermekek iskolai ellátásával. A Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola a hátrányos helyzetű tanulók eredményességének javítása érdekében felzárkóztató foglalkozásokat tartanak, korrepetáláson és a tanulást segítő programjaikon segítik az arra rászorulókat. Az osztályfőnökök munkáját gyermekvédelmi-felelős segíti. A szülőkkel közvetlen kapcsolatot tartanak, és szakképzett gyógypedagógus foglalkozik az SNI-s tanulókkal. A Brenner János Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium pedig a hátrányos helyzet enyhítésére ingyenes tankönyvtámogatással és étkezési támogatással segíti a rászoruló családokat. A Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium is lehetőséget biztosít korrepetálásra és egyéni konzultációkra.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Szombathely Megyei Jogú Városban a 21 óvodában 12 fő gyógypedagógust alkalmaznak, az állami fenntartású oktatási intézményekben a gyógypedagógusok létszáma 73,5 fő, gyermekvédelmi felelős 24 fő, iskola-pszichológus 3 fő áll alkalmazásban.

Az állami fenntartású oktatási intézményekben valamennyi sajátos nevelési igényű tanuló számára biztosított az állapotának megfelelő rehabilitációs foglalkozás, amelyet részben az Aranyhíd Nevelési - Oktatási Integrációs Központ utazó szakember hálózata, részben az Aranyhíd NOIK gyógypedagógusainak szakmai irányítása mellett az iskolák fejlesztő pedagógusai látják el. Az Aranyhíd NOIK-ban foglalkoztatott 3 fő pszichológus biztosítja az óvodák, általános- és középiskolák számára az iskolapszichológiai ellátást. A köznevelési törvény a 2013/2014. tanévtől meghatározza az intézményekben alkalmazandó pszichológusok létszámát.

(Forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

A nem állami fenntartású oktatási intézmények közül a Brenner János Általános Iskola esetén az SNI-s tanulók felzárkóztatását fejlesztő pedagógus végzi. A Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskolában 3 gyógypedagógus segíti a munkát, akik az Aranyhíd Nevelési-Oktatási Integrációs Központ munkatársai.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés, szegregáció az oktatás, képzés területén a szombathelyi intézményekben nem tapasztalható. Minden gyermek, tanuló számára képességinek, sajátos helyzetének megfelelően biztosított a hozzáférés lehetősége a nevelés-oktatás valamennyi területén. (forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Valamennyi iskolában biztosított a tanulók számára a korrepetálásokon, szakkörökön, tehetséggondozó foglalkozásokon való részvétel lehetősége.

(forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A nevelési-oktatási intézmények kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányok kiegyenlítésére. Rendszeresen szerveznek az érintett tanulók számára programokat. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók számára a fejlettségi állapotuknak, fogyatékoság-típusuknak megfelelő ellátás biztosított a városban a korai fejlesztéstől a szakképzés megszerzéséig, szükség esetén szegregált formában.

(forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ)

A hátrányos helyzetű, rászoruló tanulók hátránykompenzáló juttatása a versenyeztetésben való hozzájárulás, a versenydíjak kifizetésével. Az osztály és iskolai kirándulások költségeinek enyhítése, vagy teljes átvállalása. A nyári táborok költségeihez való hozzájárulás. Karácsonykor étkezési utalvány biztosítása a nagycsalásos gyermekeknek. Hátrányos helyzetű tanulók eredményességének javítása érdekében felzárkóztató foglalkozások tartása, korrepetálás és tanulást segítő programok is segítik az erre rászorulókat. Amelyik iskolatípusban magasabb az SNI-s gyermekek száma ott, szakképzett gyógypedagógust alkalmaznak. Segítik a tanulókat egyéb szociális pályázati lehetőségek igénybevételeiben.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családmodellek átalakulása: szülők válása, szülő elvesztése, munkanélküliség	Fokozott figyelem, egészségnevelés, mentálhigiéné, projektek, iskolapszichológus alkalmazása
Problémákkal terhelt családi háttér	Kapcsolattartás a családdal, lehetőségekhez mérten segítségnyújtás, problémák jelzése a segítő szolgálatok felé
Tanulási és magatartási zavarok megjelenése	Mentálhigiéné, tárgyi feltételek kihasználása
Lemaradás a tanulásban	korrepetálás
Pszichés zavarok	Szorosabb együttműködés a nevelési tanácsadóval
Igazolatlan hiányzások	Együttműködés a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és gyermekjóléti Szolgálattal

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A **Nők a nemzetgazdaságban** sorozat keretében szervezett konferenciát 2013. március 7-én Szombathelyen, a Martineum Felnőttképző Akadémián az Európai Regionális Szervezet (ERGO). A rendezvényen a polgármesteri köszöntő után dr. Veres András megyéspüspök beszélt az Egyház nőkkel, nőiséggel kapcsolatos tanításáról. A konferencia előadói – Szalai Piroska miniszteri biztos, Asztalosné Zupcsán Erika helyettes államtitkár, valamint Bábiné Szottfried Gabriella országgyűlési képviselő – szóltak az EU-s és a magyar helyzetről, a nők foglalkoztatásának bővítése előtt álló akadályokról és lehetőségekről.

A tapasztalatcsere négy témakörben zajlott:

- A HR szakma előtt álló kihívások a női foglalkoztatás bővítése esetén
- Kisgyermekes édesanyák lehetőségei és igényei
- Hátrányos helyzetűek foglalkoztatása
- Női vállalkozások – vállalkozónők

A konferencia résztvevői és előadói is egyetértettek abban, hogy foglalkozni kell a nők problémáival, segíteni őket, hogy minél jobban összehangolhassák a munkát és a családi életet. (Forrás: <http://www.martinus.hu/hirek/3921/konferencia-a-nok-munkaeropiaci-helyzeterol>)

A **Zonta Club Szombathely** 1990. novemberében csatlakozott az 1919-óta működő Nemzetközi Zonta hálózatához, önálló, helyi társadalmi szervezetként, hazánkban elsőként. Klubunk hivatalos beiktatására 1991. januárjában került sor. 2005. december óta közhasznú a szervezet.

Céljaik, feladataik meghatározásánál, szervezeti életük, nemzetközi - Európai kapcsolataik kialakításánál figyelnek a Zonta International elvárásaira, javaslataira, de tevékenységünk meghatározásában döntő szerepet játszik a helyi környezet, annak szükségletei, igényei.

A nők érdekében végzett tevékenység és a szociális jellegű szerepvállalás párhuzamossága jellemzi működésüket. A nők élethelyzetének javítására, közéleti szereplésének erősítésére irányuló lépések, segítségnyújtás a gyermekeknek, fiataloknak - legyenek fogyatékkal élők vagy támogatásra szoruló tehetségesek - idős emberek, gyermeküket egyedül nevelők felkarolása, visszatérő mozzanatok a klub éves munkájában. A szükséges anyagiak, s egyéb erőforrások előteremtése jótékonysági rendezvények szervezésével, az 1 %-ok mozgósításával, pályázatok írásával, adományozók, támogatók felkutatásával, s a klubtagok /jelenleg 14 fő/ tagdíjával, további saját hozzájárulásával, önkéntes tevékenységével történik.

A fentiek alapján érzékelhető, hogy nagyon gazdag programot, színes életet, sok munkaórát tudhatnak maguk mögött.

Az egyes programokban összetetten jelentek meg tevékenységük eredményei: sikerült megszólítanuk a társadalom különböző rétegeit, embercsoportjait, kulturális értékeket közvetítettek, segítették a fogyatékkal élő gyermekek elfogadtatását, tehetséges zenész fiatalokat szerepléshez juttatták, a programok szervezéséhez intézményeket, vállalatokat, vállalkozókat nyertek meg. A rendezvények szerény összegű adományai a jószolgálati tevékenységüket segítették.

A Zonta célja, hogy a nőkért tegyen, a jogi, politikai, gazdasági, oktatási, egészségügyi és szakmai helyzetükön javítson, magas etikai normákkal, kölcsönös támogatással és összetartozás érzésének erősítésével tagjait és támogatóit szolgálja.

Az egyesület tagjai különböző foglalkozású nők, akik elismert üzleti vagy szakmai szervezetben különböző háttérrel és tapasztalattal rendelkeznek. A tagság előnyei körében a tag képességeinek hasznosítása, önfejlődésének biztosítása érdekében tud tevékenységet folytatni. A rendszeres havi találkozók lehetővé teszik, hogy a tagok jó kapcsolatot teremtsenek egymással, hálózatot építsenek helyileg, országosan és nemzetközileg is, a sokféle üzleti és szakmai területen dolgozó nőkkel. Ez a lehetőség nagy perspektívát nyújt a közös célokért együtt munkálkodásra.

A klub tagjai a nők helyzete javításáért helyileg segítik a női részvétellel is működő hasonló célú szervezetek alakulását, tevékenységét, de bekapcsolódnak szakmai céllal működő szervezetek munkájába is. Így tagjaink közül a Szombathelyi Pedagógusok Szakmai Képviselőtében, a Gyógypedagógiai Szaktanácsadók Országos Egyesületben, az Országos Vasutas Cukorbeteg Egyesületében, a Vas Megyei Iparkamara Vendéglátóipari Tagozatában, a Vállalkozó Nők Klubjában, a Vállalkozók Országos Szövetségének Vas Megyei Szervezetében, KISOSZ tagként ellenőrző bizottságban, Európai Borlovagrendben, Magyar Ügyvédnők Egyesületében, valamint a Vitézi Rendben fejtenek ki tevékenységet. A klub helyileg támogatta a jó képességű rászoruló gimnáziumi leánytanulók külföldi nyelvtanulási programját, a kötélugró lányokat, évről-évre mozgósította a középiskolás lányokat a nemzetközi kiírású pályázat a "Fiatal nők a közéletben" megírására, segítette civil szervezetként egy fiatal gyógypedagógusnő külföldi, önkéntes, szociális jellegű munkavégzését. Fórumot szervezett a tanulási nehézségekkel küszködő gyermekek oktatási, nevelési problémáinak megismerésére, majd legutóbb pedig a családon belüli erőszak témában a városi önkormányzati, rendőrségi, igazságügy-minisztériumi és civil szervezetek részvételével, e társadalmi probléma cselekvési programjának összehangolása érdekében, a nők tudatosságának erősítése céljából is. Évekig közreműködött a klub az önkormányzat által szervezett szociális kerekasztal munkájában. A Zonta nemzetközi szervezete alapítványt hozott létre, amely célja többek között az, hogy felkeltse a tudatosságot a nők helyzetével kapcsolatos kérdésekben, biztosítsa a tanulást és fejlődést a nők számára, népszerűsítsen és anyagilag támogassa a nők helyzetével kapcsolatos helyi programokat, díjprogramokat és aktuális nemzetközi projekteket. Feladata az, hogy támogatást szerezzen, hagyatékokat felderítsen, amelyek a nők helyzetének javítására használhatók, helyileg és nemzetközileg.

(Forrás: <http://szombathelyicivilek.hu/index.php/egeszsegugyi-szocialis/65-zonta-klub>)

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2010	26698	28530	25433	27207	1265	1323
2011	26476	28323	25518	27303	958	1020
2012	25514	27640			1026	1089
2013	25241	27393			1091	1094
2014	25096	27305			800	801

(Forrás: Szombathelyi Járási Hivatal Foglalkozási Osztály)

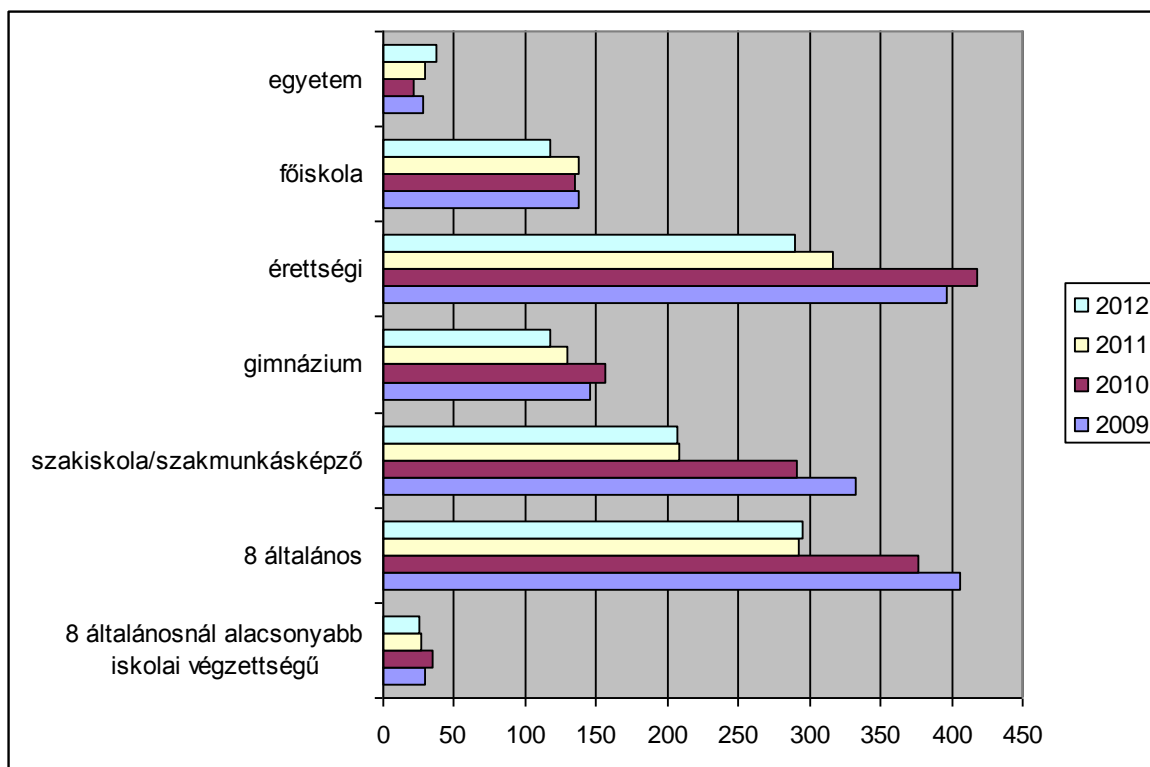
A fenti táblázatban a foglalkoztatottak számára vonatkozó adatok nem relevánsak, mert a munkanélküliek számában, csak a Munkaügyi Központban regisztráltak szerepelnek.

5.1.4. számú táblázat - Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

	munkanélküli nők száma	8 általánosnál alacsonyabb végzettségű	8 általános	szakiskola/ szakmunkás-képző	gimnázium	érettségi	főiskola	egyetem
2010	1434	35	376	291	156	419	135	22
2011	1141	27	292	208	130	317	138	29
2012	1089	25	294	207	118	289	118	38
2013	1094	22	290	205	133	298	105	41
2014	800	19	202	158	98	226	68	29

(Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály)

Csökkenő tendenciát mutat a regisztrált munkanélküli nők aránya Szombathelyen. Minimális emelkedés tapasztalható a munkanélküli, egyetemi végzettséggel rendelkező nők körében.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

	3 év alatti gyermek száma a településen	működő bölcső- dék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközik- ben	férőhelyek összesen
			önkor- mányzati	egyéb			
2008	2864	7	390	0	0	0	390
2009	2861	7	390	0	1	7	398
2010	2833	7	494	0	1	7	502
2011	2710	7	538	0	2	21	561
2012	n.a.	7	538	0	2	21	561
2014	n.a.	7	538	0	2	14	552

(Forrás: TeIR, helyi adatgyűjtés)

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő intézmények biztosítják a képzéseken, továbbképzéseken, szakmai napokon való ingyenes részvételt.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Összehasonlítva a foglalkoztatottakkal, a regisztrált álláskeresőkre a legfeljebb általános iskolai végzettségűek magasabb, ugyanakkor a diplomások kisebb aránya jellemző. 2011. év végén szombathelyen a munkanélküliek háromtizede tartozott az említett alacsonyabban iskolázottak közé, közel hattizedük középiskolai, 12 %-uk főiskolai vagy egyetemi oklevéllel rendelkezett. 2000-hez viszonyítva a középfokú iskolát végzettek részaránya számottevően csökkent, a felsőfokúaké pedig nőtt és kisebb hullámmal az időszakot is ezek a tendenciák jellemezték mindkét iskolázottsági körben.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

Regisztrált álláskereső nők száma zárónapon	2009	2010	2011	2012
ált. iskolai végz. nélkül	29	35	27	25
általános iskola	406	377	292	295
szakiskola	27	32	25	19
szakmunkásképző	306	259	183	188
gimnázium	146	156	130	118
szakközépiskola	340	353	269	250
technikum	57	65	48	40
főiskola	137	135	138	118
egyetem	28	22	29	38
kitöltetlen	0	0	0	0
Összesen	1475	1434	1141	1091

(Forrás: Munkaügyi központ)

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A férfiak és a nők átlagkeresete 2011-ben Szombathelyen 230 ezer, illetve 185 ezer Ft-ot tett ki. A kereseti színvonal Szombathelyen mind a nők, mind a férfiak esetében magasabb volt, mint a megyében, de a férfiak átlaga az országosan kimutatottnál 21 ezer Ft-al, a Győrben fizetett összegnél pedig több mint 68 ezer Ft-al volt alacsonyabb, míg a nők átlagkeresetében kisebb, 12-13 ezer Ft közötti eltérést regisztráltak. A férfiak keresete többnyire magasabb volt a nőkéénél. Átlagot jóval meghaladó kereseti előnyt élveztek a pénzügyi szolgáltatásban (87%), valamint a feldolgozóiparban (36%), az információ és kommunikáció területén (30%) és az egyéb szolgáltatásban (30%). A női munkaerőt mindössze a tudományos, műszaki tevékenységben, a víz-és hulladékgazdálkodásban, az ingatlanügyletekben, valamint az építőiparban fizették jobban a férfiaknál.

(Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményben a férőhelybővülések következtében a 380 férőhely 538 férőhelyre emelkedett. A Családi Napközi-re benyújtott nyertes TÁMOP 5.4.5.-12/1 pályázat keretében rugalmasan tudnak alkalmazkodni a különböző munkarend szerint munkát vállaló szülőkhöz. A CSANA nyitvatartási idején túl reggel ½ 6 órától este 22.30 óráig biztosítják az időszakos gyermekfelügyeletet a hét minden napján.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményben 164 fő női munkavállaló dolgozik. Részükre biztosított:

- csúsztatott és rugalmas munkaidő beosztás, probléma esetén csere lehetősége
- nevelői szabadság
- munkaruha juttatás
- műszakpótlék
- képzésen, továbbképzésen, szakmai napokon való ingyenes részvétel lehetősége
- ingyenes jogi tanácsadás
- 3 éven aluli gyermekét magával hozhatja a dolgozó nő

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekejöléti Szolgálat a 2013-2014. évekre vonatkozó Esélyegyenlőségi Tervében a felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a 40 év feletti nők és családos munkavállalók esélyegyenlőségének elősegítése érdekében támogató intézkedéseket hoznak, különösen a képzés, a munkakörülmények, a gyermekneveléssel és a szülői szereppel kapcsolatos kedvezmények terén. A 2012. évi helyzetfelmérés adatai szerint az intézményben 173 fő áll alkalmazásban, a nők száma: 156 fő (90,17%). Az Esélyegyenlőségi tervben megállapításra került, hogy a nők foglalkoztatásukat, bérezésüket, képzésben való részvételüket tekintve a többi munkavállalói csoporttal azonos helyzetben vannak, velük kapcsolatban semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem állapítható meg, pozitív diszkriminációban egyéb körülményeik miatt részesülnek (szülőként, stb.). Itt is megtalálható a kisgyermekes munkavállalók számára rugalmas munkaidő felajánlása, valamint családi okok miatt soron kívüli szabadság lehetőségének biztosítása.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény két bölcsődéjében pályázat keretében 44 fő férőhely bővítésére került sor az alábbiak szerint:

Az NYDOP 2009.-5.1.1/B. számú pályázat keretein belül az elnyert támogatásból 2011. évben a Meseház Bölcsőde 24 férőhellyel történő bővítése valósult meg, míg az NYDOP-2008-5.1.1 - Szociális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése c. nyertes pályázat segítségével a Csicsergő bölcsőde 20 férőhellyel bővült 2011. május 3. napjával.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. §-a határozza meg a gyermekek napközbeni ellátásának formáit, melyen belül a bölcsőde mellett szerepel a családi napközi, valamint az alternatív napközbeni ellátás is. E törvény adta lehetőséggel élve 2011. évben Szombathely Megyei Jogú Városban 21 fő bölcsődés korú gyermek ellátására alkalmas Családi Napközi kezdte meg működését. (Forrás: 2013. február havi Közgyűlési előterjesztés)

A családi napközi a Csodaország Bölcsőde (Szombathely, Szűrcsapó u. 43-2.) épületében működik 7-7 férőhellyel.

Családi Napközi:

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskolai nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása./1997.évi XXXI. törvény 43.§ (1)/

A családi napköziben húszhetestől tizennégy éves korig gondozható gyermek. A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi keretében működő családi napközik 20 hetestől 3 éves korig fogadják a gyermekeket. Mindkét családi napközi önkormányzati fenntartásban működik.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi 2 családi napközi működtetésével 14 férőhelyen biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását. Hosszabb nyitva tartással, szélesebb kínálattal várja a részmunkaidőben, többműszakos vagy váltott munkarendben dolgozó szülők gyermekeit. A családok munkarendjéhez igazodó 13,5 órán át tartó nyitva tartási időn túl további szolgáltatásként hétköznapokon további 3,5 órában a hétvégéken akár napi 17 órában segítik a családok munkavállalását a gyermekeik napközbeni ellátásának biztosításával.

A Polgármesteri Hivatalban sor került pelenkázó helyiség kialakítására, valamint a GYES ideje alatt a Hivatalba visszatérő köztisztviselők kérhetik a részmunkaidő biztosítását a GYES fennállásáig.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos 0-3 év közötti gyermekszám védőnőnként
2008	34	2864	84,2
2009	34	2861	84,1
2010	34	2833	83,3
2011	34	2710	79,7
2014	40	n.a	n.a

(Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés)

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A **hózzátartozók közötti erőszak** megelőzéséhez kapcsolódó feladatot látnak el alaptevékenységük körében pl. az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a gyermekjóléti szolgálat, közoktatási intézmények, gyámhatóság, rendőrség, ügyészség, bíróság. Kötelesek jelezni a *családvédelmi koordinációért felelős szervnek (járási gyámhivatal)*, ha hózzátartozók közötti erőszak veszélyét észlelik. A jelzési kötelezettséggel érintett intézmények és a családvédelmi koordinációért felelős szerv a hózzátartozók közötti erőszak megelőzése és a bekövetkezett hózzátartozók közötti erőszak ártalmainak csökkentése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A súlyos krízis kialakulása gyakran hosszabb folyamat - például tartós sanyargatás - eredménye. A családok/egyes személyek veszélyeztetettségét a velük kapcsolatba kerülő szakemberek a krízis kialakulása előtt is észlelhetik.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv jelzések vagy kérelem esetén a konfliktus kezelésére és feloldására törekszik és információkat szolgáltat (családvédelmi eljárás):

- meghallgatja a bántalmazót, bántalmazottat, a bántalmazottnak tájékoztatást ad a hózzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről, a bántalmazottat megillető jogosultságról, a család és a gyermekek védelmét szolgáló szociális intézményrendszerrel és szolgáltatásokról, valamint arról, hogy a hózzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának. A bántalmazott kérelmére gondoskodik arról, hogy a bántalmazott jogi, egészségügyi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget kapjon.
- tájékoztatást ad a bántalmazónak a hózzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről,
- tájékoztatja a bántalmazót és a bántalmazottat az igénybe vehető terápiás kezelésekről, és más segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv az eljárásáról és a feltárt tényekről minden esetben köteles a rendőrséget, kiskorú gyermek érintettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatot is tájékoztatni.

A jelzőrendszer és családvédelmi eljárás nyújtotta segítséget a bántalmazott igénybe veheti, de számára az nem kötelező. Így nem szükségszerű az sem, hogy ez az eljárás megelőzze az **ideiglenes megelőző** és a **megelőző távoltartás** elrendelést. Ez egy preventív hatású eljárás. Azt a célt szolgálja, hogy azokban az esetekben, amikor erre még lehetőség van ne csak a bűncselekmények kialakulása, de adott esetben a távoltartás elrendelése is elkerülhető legyen, és távoltartás alkalmazása nélkül álljon helyre a család békéje.

Szombathely vonatkozásában a 2011. évben 4 esetben érkezett jelzés a gyámhivatalhoz. Az intézkedés 7 gyermeket érintett. 2012. évben a gyámhivatalnak családvédelmi koordinációért felelős szervként nem kellett eljárnia.

(Forrás: Gyámhivatal)

TÁMOP-5.6.1.C-11/2 kódszámú, „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés Szombathelyen” című pályázat

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat (9700 Szombathely, Széll K. u. 4.) mint főpályázó és a Vas Megyei Kormányhivatal (9700 Szombathely, Berzsenyi D. tér 1.) mint konzorciumi partner konzorciumi megállapodást kötött abból a célból, hogy Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében. Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés c. pályázati kiírásra az ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. közreműködő szervezethez **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés Szombathelyen** címmel pályázatot nyújtson be, és a pályázat támogatása esetén az abban foglalt pályázati célt közös együttműködéssel megvalósítsa.

Rövid összefoglalás a projektről:

Az áldozatok segítésére kijelölt szervek, a megyei rendőr-főkapitányság áldozatvédelmi referensei, valamint néhány nem állami szervezet közvetlen segítséget nyújt az áldozatoknak. A pályázat célja, hogy a fenti szervezetek szolgáltatásait helyi szinten összekapcsolják egy komplexebb és hatékonyabb ellátórendszer érdekében. Tevékenységeikkel személyre szabott segítséget, hasznosítható információkat, módszereket nyújtanak az áldozatoknak és az áldozattá válás megelőzésére a célcsoport számára.

A projekt célja:

Az állampolgárok áldozattá válásának megelőzése, a már bűncselekmény áldozatává vált személyek és sérelmeik kezelését célzó ellátórendszer hatékonyabbá tétele az állami és nem állami szervezetek helyi együttműködésének kialakításával, a szolgáltatások fejlesztésén és összekapcsolásán keresztül. **Rövid távú célok:** helyi együttműködések révén az állampolgárok jól hasznosítható, könnyen elérhető információkat, módszereket, képességeket szerezzenek arról, hogyan előzhető meg az, hogy kriminális cselekmények sértettjeivé váljanak. Mindezt specifikus előadásokkal, előadásorozattal, nyomtatott és elektronikus sajtó segítségével, konfliktuskezelési tréningekkel kívánják elősegíteni. Az áldozattá vált személyek és közvetlen környezetük megfelelő mentálhigiénéjének visszaállítását krízisintervencióval, egyéni terápiával, önvédelmi és reintegrációs foglalkozásokkal célozzák meg, kiegészítve az állami áldozatsegítés során igénybe vehető segítségnyújtási lehetőségeket. Az áldozatokkal kapcsolatba kerülő intézmények, szakemberek érzékenységének, tudásának növelését, empatikusabb munkavégzésre ösztönzését, felkészítését kommunikációs tréning, szupervízió és esetmegbeszélés során, valamint a tapasztalatok megosztását célzó szakmai csoportokkal kívánják elősegíteni. Az áldozattá válás megelőzése érdekében komplex települési mediációs program megvalósítása a céljuk.

Hosszú távú célok: az állami és nem állami áldozatsegítő szervezetek igénybe vehető szolgáltatásai között megfelelő, az áldozatok védelmét, megsegítését leghatékonyabban szolgáló egyensúlyi helyzet kialakítása. Az állampolgárok biztonságérzetének és tájékozottságának növekedése az áldozattá válás megelőzésében. **Várt eredmények:** a felkészített állampolgárok számának növekedésével a bűncselekmények számának csökkenése. A lakosság tájékozottságának, elégedettségének és biztonságérzetének növekedése min. 5%-kal. Szolgáltatásokat igénybe vevők 330 fő, felkészített szakemberek 50 fő, tájékoztatottak 2000 fő.

Együttműködő szervezetek: 17 szervezet

1. Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejkölési Szolgálat
2. Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala
3. Szombathely Megyei Jogú Város Gyámhivatala
4. Vas Megyei Rendőr-főkapitányság
5. Egészségügyi Alapellátó Intézet
6. Egyesített Bölcsődei Intézmény
7. Vas Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Gyermekotthon és Általános Iskola
8. Szombathelyi Vagyonhasznosító és Városgazdálkodási Zrt.
9. Vas Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve
10. Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara Vas Megyei Szervezete
11. SAVARIA REHAB-TEAM Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.
12. Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.
13. Szombathelyi Egyházmegyei Karitás
14. Hátrányos Helyzetű Roma Fiatalokat Támogató Közhasznú Egyesület
15. Szombathelyi Diákönkormányzat
16. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szombathelyi Csoportja
17. Kálvária Polgárőr Egyesület

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

5.5. számú táblázat - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Férőhelyek száma	önkormányzati anyaothton a településen	önkormányzati anyaothton a település 50 km-es körzetében	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaothton a településen	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaothton a település 50 km-es körzetében
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2015	0	0	0	0

(Forrás: Helyi adatgyűjtés)

Lásd még **Családok Átmenti Otthonáról** szóló részt **4.3. fejezet f. pontja**

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	0	0	n.a	n.a	27	2
2009	0	0	n.a	n.a	27	2
2011	0	0	n.a	n.a	20	1
2012	0	0	n.a	n.a	20	1
2015	0	0	n.a.	n.a.	20	1

(Forrás: Helyi adatgyűjtés)

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A Vas Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 2013 októberében „**Előadás a Családbarát munkahely kialakításáról**” szóló programmal várta a Vas megye területén élő, kisgyermeket nevelő, GYES-en, GYED-en lévő édesanyákat, gyermeket tervezőket, a megye területén működő for-profit, illetve állami szféra szereplőit. A programmal a céljuk, hogy a kisgyermekes anyukák könnyebben visszatérhessenek a nyílt munkaerőpiacra, a részmunkaidő illetve a home office elterjedését is preferálják az előadással. Továbbá népszerűsíteni szeretnék a családbarát munkahelyek létrejöttét, előnyeit. Az előadásra a for-profit szféra szereplőit is meginvitálják, lehetőséget adva nekik, hogy felvázolják álláspontjukat a témával kapcsolatban.

Az Önkormányzat egészségügyi, szociális és gyermekjóléti intézményei egyaránt rendelkeznek esélyegyenlőségi tervvel.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat 2013-2014. évi Esélyegyenlőségi Tervében szerepel, például a 2012. évi helyzetfelmérés adatát figyelembe véve, hogy a munkáltatónál 173 fő áll alkalmazásban, a nők száma: 156 fő (90,17%). A tervet aláíró felek megállapították, hogy a nők foglalkoztatásukat, bérezésüket, képzésben való részvételüket tekintve a többi munkavállalói csoporttal azonos helyzetben vannak, velük kapcsolatban semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem állapítható meg, pozitív diszkriminációban egyéb körülményeik miatt részesülnek (szülőként, stb.). Az intézményben 97 fő negyven év feletti munkavállaló dolgozik, mely az összes dolgozói létszám 56,07%-a, foglalkoztatási arányukból hátrányos megkülönböztetés nem állapítható meg. A munkáltatónál foglalkoztatási jogviszonyban állók átlagéletkora 41 év. A két vagy több, tíz éven aluli gyermeket nevelő munkavállalói körbe 21 fő, a tíz éven aluli gyermeket nevelő egyedülálló munkavállalók körébe 1 fő alkalmazott tartozik.

A konkrét célok között szerepel a tervben a gyermekgondozási távollét ideje alatt folyamatos kapcsolattartás a munkavállalóval, intézményi rendezvényeken való részvétel biztosítása. A szabadságolásoknál a gyermekintézmények szüneteinek

figyelembevétele. A két vagy több tíz éven aluli gyermeket nevelő vagy gyermekét egyedül nevelő munkavállalók részére gyermekneveléshez jobban igazodó kötetlen munkaidővel járó területi gondozás felajánlása. Kisgyermekes munkavállalók számára rugalmas munkaidő felajánlása. Családi okok miatt soron kívüli szabadság lehetőségének biztosítása.

Nők kedvezményes öregségi nyugdíja: öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül az a nő jogosult, aki legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkezik. Ebben az esetben a jogosultsági időbe beszámít a terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban és a súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekekre tekintettel megállapított ápolási díjban eltöltött idő is

(Forrás: <http://nyugdij.adohirek.hu/oregsegi-nyugdij/nyugdij-2013-oregsegi-nyugdij-valtozasok>)

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
családon belüli erőszak áldozatai számára nincs elhelyezési lehetőség	Krízis szoba biztosítása a Családok Átmenti Otthonában
munka és a család összeegyeztethetőségének nehézségei	férőhely szám növelés a gyermekek napközbeni ellátása területén

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az idős korú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2010	9550	13704	23254
2011	9608	14132	23740
2012	9449	14134	23583
2013	9080	13978	23058
2014	n.a	n.a	n.a

(Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis)

A fenti táblázatban szereplő összes nyugdíjasra vonatkozó adatban nemcsak az idős korosztály képviselteti magát, hanem a rokkantnyugdíjasok, az előrehozott és korkedvezményes nyugdíjban részesülők is.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Tényszerű adatokkal nem rendelkezik Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében szüneteltetni kell az öregségi nyugdíj folyósítását, amennyiben az illető személy:

- közalkalmazotti jogviszonyban,
- kormányzati szolgálati jogviszonyban,
- állami vezetői szolgálati jogviszonyban,
- közszolgálati jogviszonyban,
- bírói szolgálati viszonyban,
- igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban,
- ügyészségi szolgálati viszonyban,
- fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban,
- vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2010	2829	257	9,1	809	109	13,5
2011	2209	234	10,6	598	112	18,7
2012	2115	256	12,1	457	121	26,5
2013	2185	290	13,3	615	146	23,7
2014	1601	269	16,8	434	137	31,6

(Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály)

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Idősök Szabadegyeteme

Folytatódott a 2013. októberében indult **Idősök Szabadegyeteme,,...vissza nem foly az időnek árja...** címmel meghirdetett előadássorozata, amelyet a 2013/2014-es évben a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejkölési Szolgálat közösen szervezett a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeummal.

2014. októberében indult a Szabadegyetem XII. évfolyamának **Fitten, frissen idős korban is!** című előadássorozata. A program elő kívánja segíteni, hogy az idős emberek is karban tudják tartani magukat mind fizikai, mind lelki, mind szellemi szinten. Októberben Kovácsné Károlyi Gizella Etka jóga oktató meridián tornabemutatót tartott. Novemberben gerinctorna bemutató zajlott, decemberben pedig az ételkóstolóval egybekötött „Egészséges táplálkozás idős korban” című előadást hallgathatták meg a résztvevők. Mindkét alkalommal Zsenák-Keresztes Kinga táplálkozás és életmód tanácsadó volt a meghívott előadó. A programok az I. számú Idősök klubjában kerültek megrendezésre, alkalmanként 35-40 fő érdeklődő részvételével.

„Aktív időskor Szombathelyen” elnevezésű önkormányzati program

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 319/2013. (VI.19.) Kgy. sz. határozatában jóváhagyta Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP), amelyben beazonosított problémaként szerepel a szombathelyi idősök vonatkozásában az elszigetelődés és az elmagányosodás jelensége.

Mivel a magyar társadalom tendenciózus idősödéséről beszélhetünk és a születéskor várható átlagos élettartam folyamatos növekedését tapasztaljuk mindkét nem esetében, új kihívásokkal és feladatokkal kell szembenéznie a helyi társadalmaknak is. Fontos a 60 év felettiekkel kapcsolatos szemlélet alakítása, hiszen nem tekinthetjük a lakosság 60 évnél idősebb tagjait homogén, gondozásra szoruló csoportnak. A megnövekedett és speciális gondoskodás iránti igényt felismerve Szombathely Megyei Jogú Város működteti „Az értékteremtő közfoglalkoztatás és önkéntesség az idősök szociális biztonságáért” mintaprojektet, amely jelentős mértékben épít a generációk közötti szolidaritásra illetve hozzájárul annak fokozásához. Mindemellett ugyanakkor figyelmet kell fordítani a

gondozásra (még) nem szoruló idősödő emberekre, hiszen az aktivitás hozzájárulhat a krónikus betegségek, a társ elvesztése miatti elmagányosodás megelőzéséhez.

Fentiek miatt indokolttá vált, hogy az Önkormányzat városi szintű programot dolgozzon ki az aktív idősök számára, és hosszútávon működtesse azt. A program céljai az alábbiak szerint összegezhetők:

- a 60 év feletti helyi lakosok társadalmi részvételének fokozása, társadalmi összetartozás erősítése;
- az érintett korcsoport aktivizálása;
- lehetőség a társas kapcsolatok kiépítésére, ápolására – kiemelt jelentősége van a különböző társadalmi csoportba tartozó idős emberek közötti kapcsolatok kialakulásának;
- a generációk közötti kapcsolatok újjáépítése, szolidaritás erősítése.

A program lényege:

Aktív kikapcsolódási lehetőségek nyújtása a város 60 év feletti lakosai számára, elősegítve ezzel a különböző prevenciós és egészségnevelési célok megvalósulását, testi-lelki egészségi állapot romlásának megakadályozását, illetve a folyamat lassítását. A helyi közösségek szervezése illetve a városi szintű közösségfejlesztés hozzájárul az elmagányosodás, izoláció, időskori depresszió és egyéb mentális problémák megelőzéséhez is.

Kiemelendő, hogy Szombathelyen szép számmal működnek nyugdíjas klubok és egyesületek, amelyek azonban többségében vagy egy adott foglalkozási ág egykori képviselőit vagy egy nagyobb intézmény hajdani munkatársait illetve egy adott településrész idős embereit tudhatják tagjaik között. Ezen oknál fogva többségében az adott klubok tagjai azonos társadalmi csoportba tartoznak illetve társadalmi státuszukat tekintve hasonlóságokat mutatnak. Ezzel szemben a városi szintű program előnye lenne, hogy lehetőséget biztosítana a különböző társadalmi rétegbe tartozó idősök közötti kapcsolatok kialakítására, ezáltal is hozzájárulva a társadalmi kirekesztődés megelőzéséhez illetve megszüntetéséhez.

Lényeges, hogy a program nem a helyben működő idősklubok és szervezetek programjainak alternatívájaként kíván működni, sokkal inkább azokkal együttműködve, tagjaik aktív részvételére számítva, a város valamennyi 60 év feletti lakosának nyújt lehetőséget a közösségi életbe való bekapcsolódásra. Az önkormányzati fenntartású óvodák a pedagógiai program megvalósításához összeállított éves munkatervbe illesztve fogják mindezt megszervezni.

A generációk közötti szolidaritás erősítésének érdekében, olyan alkalmak megteremtése is szükségessé válik, ahol a gyermekek és az idősök közös tevékenységére, időtöltésére is lehetőség adódik. Ennek jegyében a városban működő önkormányzati óvodák egyes programjaira idős emberek – akiknek a személyét illetően az egyes óvodák vezetőivel való előzetes egyeztetés szükséges –

is meghívást kapnak. Ezen alkalmak - melyek általában egyes ünnepkörökhöz kapcsolódnak – mind a gyermekek, mind pedig az idős emberek számára hasznosak, hozzájárulnak a gyermekek személyiségfejlődéséhez és az idős emberek aktivitásának megőrzéséhez egyaránt.

Célcsoportok:

- A programban kiemelt célcsoportként jelennek meg azok az idős vagy idősödő emberek, akik a következő szociális ellátások valamelyikében részesülnek: időskorúak járadéka, átmeneti segély, lakásfenntartási támogatás. (Megjegyzendő, hogy az egyes ellátásokban részesülők körében átfedések előfordulhatnak.) Valószínűsíthető, hogy a nevezett szociális ellátásokban részesülők a helyi társadalomnak azon csoportját alkotják, akik nem tudnak részt venni kulturális és egyéb rendezvényeken – elsődlegesen anyagi okok miatt - továbbá az említett nyugdíjas klubokban sem rendelkeznek tagsággal. Feltételezzük, hogy ezek a lakosok alkotják a város legszegényebb idős csoportját, így többszörösen is veszélyeztetve vannak a társadalmi kirekesztés által;
- Az önkormányzati képviselők látókörében lévő 60 év feletti, szombathelyi lakosok;
- A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti szolgálat keretein belül szociális szolgáltatásban részesülő, aktivizálható 60 év feletti lakosok köre;
- A program célcsoportként meg kívánja szólítani azokat a 60 év feletti szombathelyi lakosokat is, akik ez ideig sem a szociális ellátások igénybevételének okán, sem pedig a nyugdíjas szervezetek által nem kerültek az önkormányzat látókörébe. Ennek érdekében felhasználásra kerülnek a program lényegét összefoglaló szórólapok, és a helyi médiában is népszerűsítésre kerül a program;
- A Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetségének kötelékébe tartozó, helyben működő nyugdíjas klubok és egyéb civil szervezetek tagjai;
- Egyházi közösségek, elsődlegesen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szombathelyi Csoportja, a Szombathelyi Református Gyülekezet, a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség és Szombathelyi Egyházmegyei Karitás Központ által az egyes programokon való részvételre ajánlott, 60 év feletti, szombathelyi lakosok;
- Vas Megyei Szakosított Szociális Intézet lakói.

Az aktív időskor program célkitűzésének megvalósulását az segítené leginkább, ha az egyes programokon mindig más, és más kör venne részt.

Az adott programokon a meghatározott létszámkeret erejéig vehetnek részt a 60 év feletti szombathelyi lakosok. A programok és az egyes célcsoportokhoz tartozók különbözősége miatt sem létszámok, sem arányszámok nem definiálhatók előzetesen az egyes programok tekintetében.

Az Aktív időskor Szombathelyen” elnevezésű önkormányzati program a jövőben, az egyes tárgyévek vonatkozásában, a Közgyűlés által minden évben elfogadásra kerülő Civil Cselekvési Terv részét képezheti, és a HEP Intézkedési Tervében is megjelenésre fog kerülni, mint az idős emberek elszigetelődését, elmagányosodását megelőzni és kezelni hivatott program. A program szervezése a Polgármesteri Hivatal feladata.

A programsorozat 2013. december 12. napján a Weöres Sándor Színház Máli néni c. előadásának megtekintésével és adventi hangulatú teázással vette kezdetét, mely programon összesen 540 idős szombathelyi személy vett részt.

Aktív időskor Szombathelyen” önkormányzati program rendezvényei és résztvevőinek száma 2014. december 31. napjáig:

• 2013. december – színház: „Máli néni” című darab megtekintése	548 fő
• 2014. január – mozi: „Anna Karenina” című film megtekintése	600 fő
• 2014. március, április: budapesti kirándulás (Országház és Hadtörténeti Múzeum megtekintése)	580 fő
• 2014. május - Írottkö- túra:	285 fő
• 2014. június – Bécs, hangverseny:	100 fő
• 2014. július – egészségnap:	100 fő
• 2014. szeptember- Vasi Múzeumfalu	200 fő
• 2014. október – Iseum látogatás	245 fő
• 2014. december- színház: „A hülyéje” című darab megtekintése (várható létszám)	540 fő

Programok összlétszáma: 3.198 fő

A program népszerűsége 2015. évben is töretlen több, mint 1000 fő vett részt az év elején „Az élet ízei” című mozifilm megtekintésén, szintén meghaladta az 1000 főt azoknak a száma, akik részt vettek a Budapesti kiránduláson és 652 fő 60 év feletti szombathelyi lakos tekintette meg a Püspöki Palotát a program keretében. Az év hátralévő részében még 4 további programelem megvalósítása várható. A nagyobb rendezvények mellett idén először lehetősége nyílt az érdeklődőknek gasztro-klub foglalkozáson illetve kézműves foglalkozáson való részvételre is.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Lásd a 6.2. a) pontban.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

2011. évben például akadálymentessé vált a II. számú idősek klubja Szombathelyen. Ezáltal 906 időskorú, beteg, fogyatékkal élő ellátott élete javult. A Karmelita utca 2C. alatti Nyugdíjas Bérlok Házának akadálymentesítésével a cél az volt, hogy valamennyi ellátott részére biztosított legyen a környezet kényelmes, biztonságos, önálló használata beleértve azokat az egészségkárosodott személyeket, csoportokat is, akiknek speciális létesítményekre, eszközökre, műszaki megoldásokra van szükségük.

A kivitelezés során a telken belül olyan akadálymentes parkolót kellett kialakítani, amelyről speciális burkolatú felületen lehet megközelíteni a bejáratot. A burkolat a környezettől eltérő színű, és textúrájú. Az épületen kívül elindított vezetősávok az épületen belül is folytatódnak, és jelölik a főbb helyiségek bejáratait, a főbb irányokat, szerkezeti elemeket.

A kiépített akadálymentes fürdő és WC mérete kialakítása folytán alkalmas arra is, hogy kerekesszékekkel is könnyen mozogjanak itt az ellátottak, használhassák a helyiségeket. Az épület nyílásait 90 centiméter szélességűre tágították, bennük acéltokokat helyeztek el, az előtérben korszerű információs pultot alakítottak ki. Itt építették ki azt a mobil erősítő rendszert, amely lehetővé teszi a siket és nagyothalló emberek számára készülékeik segítségével a beszéd jobb megértését. Az előtérből nyíló közös helyiségeket szöveges felirattal és piktogrammal látták el, de az ajtók mellett lévő táblákon Braille-írással is feltüntették a helyiség funkcióját.

Az idősügyi érdekképviselő területén szükséges megemlíteni, hogy 2006. decemberében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése kinyilvánította azon szándékát, hogy fontosnak tekinti az időskorúak önszerveződésének támogatását, ezért egyetértett azzal, hogy Szombathely városban 2007. január 1-től **Idősügyi Tanács** működjön. A Tanács tényleges működését 2007. szeptemberében kezdte meg. A Tanács feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat az alábbiakban határozta meg:

Az Idősügyi Tanács általános feladatai:

- a szombathelyi idősek érdekeinek képviselője, védelme,
- a generációk közötti kapcsolat, szolidaritás erősítése,
- művelődési, képzési lehetőségek összehangolása,
- együttműködés kialakítása az idősekkel foglalkozók között,
- évente a Tanács munkájáról jelentést készít a közgyűlés felé,
- az „Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerésére kiírt pályázaton való részvétel lehetőségeinek megvizsgálása, a pályázati határidő betartásával,
- javaslatot tesz az átlag felett tevékenykedő időskorúak és szervezetek munkájának Idősek Világnapján (minden év október 1.) történő elismerésére, jutalmazására és díjazására.

Az Idősügyi Tanács részletes feladatai:

- a./ Szombathelyen élő időskorúak, elsősorban a nyugdíjasok és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti folyamatos együttműködés megvalósítása;
- b./ Az idős emberek számára az életkörülményeiket érintő intézkedésekkel összefüggő konzultációs, javaslattételi lehetőség biztosítása;
- c./ Az időskorúak körét érintő közérdekű kérdések, érdekvédelmi jellegű gondok ismertetése, megvitatása, szükség esetén intézkedés kezdeményezése;
- d./ Tájékoztatás a nyugdíjas szervezetek belső életéről, mozgalmi eredményeiről, jelentős eseményeiről;
- e./ Állásfoglalás/ok/ kialakításával, javaslat/ok/ tételével részvétel Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése időskorúak életminőségét és életkörülményeit közvetlenül érintő döntéseinek előkészítésében;
- f./ Konzultáció kezdeményezése az időskorúak életminőségét és életkörülményeit érintő jogszabályok, döntések végrehajtásának tapasztalatairól;
- g./ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által alkotott, időskorúakat érintő rendeletek, rendelettervezetek véleményezése, illetve a rendeletekhez, rendelettervezetekhez javaslatok készítése;
- h./ Közreműködés az Idősek Világnapjával összefüggő önkormányzati feladatok ellátásában, illetve más, időseket is érintő rendezvények, programok megszervezésében.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2012. május havi ülésén „**Idősek az idősekért**” elnevezéssel új díjat alapított, mely annak a 62 év feletti idős személynek adományozható, aki idős korában kiemelkedő önkéntes munkájával – legalább 5 éven keresztül – az időskorú személyek szolgálatában tevékenykedett. A díjat évente két személy

kaphatja, és a díjjal személyenként 50.000,- Ft összegű jutalom jár. A díj átadására minden évben az idősök világnapi rendezvényen (október 1.) kerül sor. (Forrás Szolgáltatástervezési Konceptió 2012)

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a város időstársadalmával, idősügyi civil szervezetekkel való együttműködés fejlesztése és kiszélesítése érdekében **megállapodást kötött** Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Közösségek Érdekvédelmi Szövetségével. A megállapodás értelmében a Nyugdíjas Szövetség vállalta, hogy:

- segíti az Önkormányzat munkáját a város időskorú lakosságát érintő feladatok ellátásában;
- a város időskorú lakosságát érintő Közgyűlési és Bizottsági előterjesztések előkészítése során az Önkormányzat megkeresésére átadja a rendelkezésére álló információkat;
- tájékoztatást nyújt az Önkormányzat részére a Nyugdíjas Szövetség tevékenységéről, eredményeiről, jelentős eseményeiről;
- javaslatok tételével részt vesz az Önkormányzat időskorúak életminőségét és életkörülményeit közvetlenül érintő döntéseinek előkészítésében;
- az Önkormányzat által alkotott, időskorúakat érintő rendelet-tervezeteket, egyéb közgyűlési előterjesztések tervezeteit véleményezi, illetve azokhoz javaslatokat készít;
- közreműködik az Idősök Világnapjával kapcsolatos feladatok ellátásában, illetve szükség esetén egyéb, időseket érintő rendezvények, programok megszervezésében.

A szóban forgó megállapodásban Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata vállalta, hogy értesíti a Nyugdíjas Szövetséget az idősügyet érintő napirendet tárgyaló Közgyűlések, bizottsági ülések időpontjáról, helyszínéről, valamint az idősüggyel kapcsolatos napirendről, és részére az Önkormányzat hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatában, valamint a bizottságok ügyrendjében foglaltak betartásával hozzászólási jogot biztosít, továbbá, hogy anyagi erejéhez mérten támogatást nyújt a Nyugdíjas Szövetség számára működésének biztosítása, egyes rendezvényeinek lebonyolítása érdekében.

Az együttműködési megállapodás rendelkezik arról is, hogy az Önkormányzat anyagi erejéhez mérten támogatást nyújt a Nyugdíjas Szövetség számára működésének biztosítása, egyes rendezvényeinek lebonyolítása érdekében külön megállapodás alapján.

1992. május 23-án megalakult a **Vas Megyei és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Kamarája** (Képvisellete). A Képviselettel együtt a megyében három nyugdíjas szervezett működött szombathelyi székhellyel. Több esztendőn keresztül a három szervezet együtt, közösen végezték feladatukat, mivel az érdekvédelem területi azonos feladatot jelentettek.

1996. május 25-i Küldöttgyűlésen új nevet vett a Megyei Nyugdíjas Közösségek Szövetsége és Nyugdíjasok Szombathelyi Egyesülete. (Egyesülés után.) Ezen az új néven működünk jelenleg is: "Vas Megyei és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szövetsége". 2002-ben Szombathelyen 21 klub, a megyében további 24 klub működött.

2005. május 31-i Küldöttértekezleten egyesült a Szövetséggel a Nyugdíjasok Vas Megyei Szombathely Megyei Jogú Város Képvisellete. (A képviselőlet bírósági nyilvántartása is megszűnt.) A Szövetség megtartva eddigi névhasználat új elnökséget, vezetőséget

választottak, akik közül többen a képviselete vezetőségi tagja volt. A Szövetségnek 2007-ben 31 nyugdíjas szervezet tagja – 1700 fő taggal.

Nyugdíjas Szövetség célja és feladata

1./ A Szövetség célja a megye és Szombathely nyugdíjasainak, nyugdíjas közösségeinek (egyesületek, klubok) összefogása, új közösségek létrehozásának, csatlakoztatásának elősegítése, érdekeinek képviselete, érvényesítése.

2./ A Szövetség célját és feladatait a Magyar Köztársaság Alkotmányának, törvényeinek szellemében, demokratikusan valósítja meg, kész minden demokratikus szervezettel együttműködni.

3./ A Szövetség olyan közhasznú társadalmi szervezet, amely közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt. Országgyűlési, megyei és megyei önkormányzati választásokon közvetlen jelöltet nem állít.

4./ A Szövetség szívesen lát szervezeteiben minden demokratikus gondolkodású és magatartású nyugdíjas és időskorú magyar állampolgárt, függetlenül nemzetiségi, etnikai, párt- és vallási hovatartozásától.

5./ A Szövetség és tagszervezetei az 1997. évi CLVI. törvény 26. § c./ pontjában tevékenységek közül különösen a következőket vállalja: nyugdíjasok és időskorúak érdekképviseletét és érdekvédelmét; az egészség megőrzését, betegség megelőzését, egészségügyi felvilágosítást – együttműködve az egészségügyi szervekkel – szolgáltató tevékenység szervezését; a szociális gondoskodás szervezésének támogatását; figyelemmel kíséri a nyugdíjasok életkörülményeinek alakulását, kezdeményezi a rászorulóknak segítségét; szervezi, szorgalmazza az időskorúak társadalmi, kulturális, ismeretszerző igényeinek kielégítését, törekszik a kulturális örökség megóvására. Fogyasztóvédelem segítése az időskorúak számára; védelmezi a nyugdíjasok emberi és állampolgári jogait, segíti a hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségének érvényességét; figyelemmel kíséri az időskorúakkal kapcsolatos helyi döntéseket, azok érvényesítését, kezdeményezi a rászorulóknak támogatását; szívügyének tekinti a kapcsolatok ápolását a nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a szomszédos országokban élő magyarokkal, nyugdíjas szervezetekkel. A Szövetség feladatainak ellátásában számít az állami szervezetek, a helyi önkormányzatok, társadalmi, gazdasági és egyházi szervezetek anyagi és erkölcsi támogatására. A Szövetség gondot fordít a nyugdíjas közösségek közötti információ-áramlás folyamatosságára, rendszeresen ellátja a szervezeteket a nyugdíjasokkal foglalkozó ismeretekkel; Kitüntetést alapít és adományoz. Javaslatot tesz külső szervezeteknek adományozásra.

Főbb tevékenységi körök:

1. Érdekvédelem, érdekképviselet
Egyéni és kollektív sérelmek kivizsgálása, továbbítása az illetékes szervek felé.
Idősügyi Tanácsokban az időskorúak érdekvédelmének megvalósítása, Idősek Világnapja rendezvény
2. Nyugdíjas klubvezetők továbbképzése évenként, rendszeres az információ adása, fogadása
3. Fogyasztóvédelem, károsultak ügyintézése, fogyasztóvédelmi ügyelet tartása, fogyasztóvédelmi klub működtetése. Fogyasztóvédelmi napok, hetek rendezése

4. Kulturális és sportrendezvények:
Megyei és helyi sportnapok rendezése. Országos rendezvényeken való részvétel (pl. Fonyódliget)
Kulturális területen ének, vers, hangszeres előadások, Idősek bálja stb.
5. Kirándulások, üdülések szervezése, lebonyolítása. Hazai és külföldi utak szervezése. Üdülési csekk elnyerésének intézése
6. Fórumok, előadás-sorozatok tartása 2007. évben:
A NYOK nyugdíjas politikája
A Vas megyei kistérségek szerepe, feladata
Vas megye egészségügyi helyzete
Az egészséges életmód előadás-sorozat
Az életvitel tervezése 65 év felett

Tárgyi feltételek:

2006. év második fele óta rendelkeznek önálló irodahelyiséggel, amelynek befogadó képessége 20 fő. Jelenleg egy számítógéppel dolgoznak.

Fentiekén túlmenően Szombathely Megyei Jogú Városban az alábbi **nyugdíjas egyesületek, klubok** működnek:

- Szombathelyi Határőr Nyugdíjasok Egyesülete,
- Vasi Honvéd Bajtársi Egyesület,
- Aranykorúak Sport és Egészséges Életmód Egyesület,
- Szív a Szívért Egyesület,
- Fogyasztóvédelmi Klub,
- Vas Megyei Önkormányzat Nyugdíjas Klubja,
- Oladi Nyugdíjas Klub,
- Szöllősi Klub,
- Civil Kerekasztal,
- Polgármesteri Hivatal Nyugdíjas Klubja,
- Vasutas Nyugdíjas Klub,
- Vöröskereszt Nyugdíjas Klub,
- Utazók Klubja,
- SENIOR Színpad Klub,
- Örökzöld Nyugdíjas Klub.

Az Önkormányzat figyelmet fordít a fenti civil szervezetek munkájának segítésére, támogatására, így e szervezetek 2011. évben mintegy 660.000,- Ft összegű önkormányzati támogatásban részesültek bizottsági döntések alapján.

Szombathely Megyei Jogú Városában az **idősek világnapi rendezvényen** minden évben ünnepélyes keretek között elismerő oklevelek átadására kerül sor az időskorúak munkájának elismeréseként.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Oktatási és Szociális Bizottságának üléseire az **állandó meghívottak** között szerepel a város Nyugdíjas Szövetségének képviselője, aki aktív részvételével segíti és figyelemmel kíséri a városban élő idősök szociális helyzetének alakulását.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Jogszabály alapján az idősök részére Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának az alábbi szociális szolgáltatásokat kell biztosítani:

- időskorúak járadéka
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- idősök nappali ellátása (idősök klubja)
- időskorúak gondozóháza
- idősök otthona

A házi segítségnyújtás keretében az igénybe vevők számára saját lakókörnyezetükben kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges segítséget. Ennek keretében azok a személyek igényelnek gondoskodást, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, egyedül élnek, vagy családtagjaik, hozzátartozóik nem képesek róluk gondoskodni.

A házi gondozó feladatellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális és szociális szükséglete saját környezetében, az életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

Az ellátásban részesülők 2014. évi induló létszáma:	218 fő
Tárgyévben felvettek száma:	103 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	321 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	99 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	222 fő

2014-ben a házi segítségnyújtásban részesülők száma 321 fő volt (277 fő Szombathely városból, 2 fő Bucsú, 13 fő Nemeskolta, 7 fő Sorkifalud, 11 fő Szentpéterfa, 1 fő Söpte, 2 fő Balogunyom, 3 fő Gyanógeregye, 2 fő Torony, 1 fő Felsőcsatár, 1 fő Pornóapáti és 1 fő Kisunyom településekről), mely 5 fővel kevesebb az előző évinél.

Közülük 160 fő kizárólag csak házi segítségnyújtást igényelt (119 fő Szombathelyről, 41 fő a kistérségi településekről). 161 fő (158 fő Szombathelyről, 3 fő a kistérségi településekről) egyéb szociális szolgáltatásban is részesült.

Az év folyamán házi segítségnyújtásban részesültek száma életkor és nemek szerinti megoszlásban

Életkori megoszlás	Férfi (fő)	Nő (fő)	Összesen (fő)
40-59 éves	15	8	23
60-64 éves	8	9	17
65-69 éves	3	8	11
70-74 éves	12	17	29
75-79 éves	17	38	55
80-89 éves	33	113	146
90- éves	9	31	40
Összesen:	97	224	321

A 2013. évihez hasonlóan magas volt (58%) a 80 év felettek, ezen belül is a nők aránya (64%), mely az öregedési folyamat további folytatódását bizonyítja. Ugyancsak ezt a tendenciát támasztja alá az öregségi index alakulása.

A 2013-as évhez hasonlóan legtöbben (51,4%) napi rendszerességgel, egy vagy több alkalommal részesültek segítségnyújtásban. 3,18%-kal emelkedett a szolgáltatást heti rendszerességgel igénybe vevők száma.

Az ellátásban részesülők többsége szenved valamilyen krónikus, jellemzően keringési, mozgásszervi betegségben, 84%-ra jellemző a multimorbiditás, azaz több betegség együttes előfordulása.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az ellátásban részesülők 2014. évi induló létszáma:	127 fő
Tárgyévben felvettek száma:	52 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	179 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	33 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	146 fő

A 2013. évihez képest 4 fővel emelkedett az igénybe vevők száma.

Az ellátotti létszám 179 fő volt (175 fő Szombathelyen, 1 fő Bucsuban, 1 fő Nemeskoltán, 1 fő Sében, 1 fő Kisunyomban), akik közül 61 fő (60 fő Szombathelyen, 1 fő Sében) kizárólag csak a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igényelte. Számuk 16 fővel emelkedett az előző évihez képest.

130 főről 118 főre csökkent azon ellátottak száma, akik részére más típusú ellátás mellett biztosította az intézmény a szolgáltatást.

A szociális rászorultság szerinti megoszlás a 2013. évihez hasonlóan alakult, változatlanul a 65 év felettek, közülük is az egyedül élők voltak túlsúlyban.

A szolgáltatásban részesülők életkor és nemek szerinti megoszlása

ÉLETKORI MEGOSZLÁS	FÉRFI (fő)	NŐ (fő)	ÖSSZESEN (fő)
40 - 59 év	1	2	3
60 - 64 év	2	1	3
65 - 69 év	1	3	4
70 - 75 év	5	13	18
75 - 79 év	9	23	32
80 - 89 év	18	82	100
90 év felett	2	17	19
Összesen:	38	141	179

Az igénybe vevők életkor szerinti összetételében sem történt változás, legmagasabb a 80 év felettek, azon belül is a nők aránya.

A segélyhívások száma 2013-ban 185, míg 2014-ben 56 volt. A csökkenés oka, hogy az időseknek biztonságérzetük növelése érdekében volt szüksége a jelzőkészülékre, de viszonylag kevés alkalommal állt elő olyan veszélyhelyzet, mely indokolta volna annak használatát.

2013-ban a pszichés, mentális probléma miatti segítségkérések száma volt kiemelkedően magas, ezzel szemben 2014-ben mindössze egyetlen alkalommal jelent meg okként. A betegség, rosszullét miatti segítségkérések száma csökkent, viszont emelkedést mutatott a baleset, elesés miatti riasztás.

Az Időskorúak Gondozóháza 17 férőhelyen átmeneti ellátást biztosít azoknak a 18. életévüket betöltött személyeknek, akik betegségük, vagy más ok miatt önmagukról nem képesek gondoskodni, illetve állandó felügyeletre szorulnak.

Ők olyan 24 órás, folyamatos ápolást-gondozást igényelnek, melyet a területi idősellátó rendszer nem tud felvállalni.

Az intézményben a szociális gondozás valamennyi eleme alkalmazásra kerül. Alapfeladat a gondozottak állapotának szinten tartása, javítása, idejük tartalommal való megtöltése és ügyeik intézése.

Az ellátásban részesülők 2014. évi induló létszáma:	17 fő
Tárgyévben felvettek száma:	14 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	31 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	15 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	16 fő
Várakozók száma tárgyév december 31-én:	18 fő

Életkor szerint továbbra is a 80-89 év közötti korosztály szerepelt a legmagasabb arányban, illetve jelentős emelkedést mutatott a 90 év felettek száma.

Az előző évhez képest jelentősen csökkent a férfi igénybe vevők száma (9,7%), ők a 90 év feletti korosztályban már nem is jelentek meg.

Jelentős mértékben emelkedett a teljes ellátást igénylő ellátottak száma.

A korábbi évekhez hasonlóan kiemelkedően magas volt azok aránya, akik egy évnél hosszabb időt töltöttek el az intézményben. Ők egészségi állapotuk miatt otthonukban már nem voltak gondozhatók, ezért tartós bentlakásos intézményi elhelyezésre vártak. Az igénybevétel időtartamában lényeges változás nem történt.

60%-os volt azok aránya, akiknek ellátása tartós bentlakásos intézményi elhelyezés miatt szűnt meg.

A szolgáltatást igénybe vevők mindegyike rendelkezett öregségi nyugdíjjal és térítési díjat fizetett.

A gondozottak állapotuktól függően vettek részt a napi, heti, havi rendszerességgel szervezett foglalkozásokon, a Gondozóház, illetve a közös épületben lévő V. sz. Idősek Klubja rendezvényein.

A legkedveltebb programok az ünnepi megemlékezések, a hitélet gyakorlása, a beszélgetések, a felolvasások voltak, melyek lebonyolításában 11 fő önkéntes működött közre 52 alkalommal.

A gondozottak egészségi állapotának megőrzését, javítását az intézmény orvosa, mentálhigiénés szakembere és gyógymasszőr segítette.

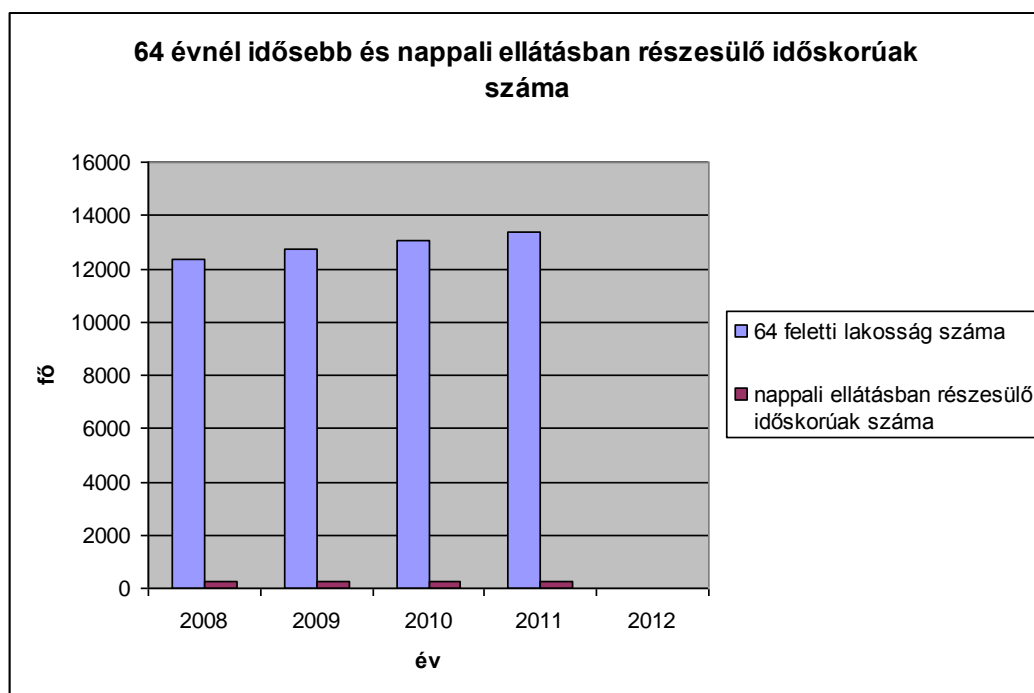
A foglalkoztatás- és programszervező havi rendszerességgel tartott felolvasást.

Forrás: Beszámoló a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekejélési Szolgálat 2014.évi munkájáról

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2010	13026	271	2,08
2011	13357	237	17,74
2012	13026	282	21,64
2013	14152	290	20,5
2014	14545	299	20,56

(Forrás: KSH)

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

	időskorúak járadékában részesülők száma
2010	9
2011	14
2012	17
2013	16
2014	n.a.

(Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis)

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzájárulás

Az Idősek klubjaiban 2014. évben is nagyszámú önkéntes segítette a munkát, tevékenységével színesítette a programkínálatot. Közülük 544 fő fiatal általános- és középiskolai tanuló, akik elsősorban ünnepi megemlékezéseken vettek részt az idősek klubjaiban. Jelenlétük a klubok és az idősek életében kiemelkedően fontos, mivel elősegíti a generációk közötti kapcsolat erősítését.

A felnőtt segítők irodalmi, valamint ismeretterjesztő előadásokat, manuális foglalkozásokat tartottak, „énekórákat”, énekkari próbákat, néptánc- és társastánc-oktatást, színjátszó csoportot vezettek és a hitélet gyakorlását segítették. Aktív és pezsgő kulturális élet zajlott az Idősek Klubjaiban.

Irodalmi Kávéház

A program havonta egy alkalommal került megszervezésre. Az alkalmak nagy része a régi szokásokra, hagyományokra való visszaemlékezés köré szerveződött. A klubtagok örömmel vették a nosztalgizást. A témák között szerepelt a régi szüreti emlékek felelevenítése; „Hogy is volt?” címmel visszaemlékeztek az aktív, munkában eltöltött évekre, és a régvolt karácsonyok emlékét is megidéztek.

A Magyar Kultúra Napja alkalmából a Vas megyei Csörötnekről származó dr. Báger Gusztáv költő kapott meghívást.

Meghívott vendég volt még Pék Tibor mérnök, aki „A /mitől vagy kitől?/ változó klíma” című könyvéről beszélt az érdeklődőknek.

A programokban rendszeresen közreműködtek a Váci Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanulói: Nagy Júlia és Harangozó Marcell versekkel és hangszeres játékkal, valamint a Művészeti Szakközépiskola és Gimnázium diákjai kamarazenével.

A decemberi Irodalmi Kávéházban vendégeskedő Pedagógus Kórus karácsonyi dalokból összeállított nagyszerű közös műsort adott az I. számú Idősek Klubja Nefelejcs Kórusával.

„Egészség-napok”

Az intézmény 2014-ben is csatlakozott a Humán Civil Ház által évek óta koordinált programsorozathoz, „Egészség a színtereken” címmel.

Ezüstkor Filmklub

Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetsége az elmúlt évben is lehetővé tette a klubtagok számára mozifilmek kedvezményes látogatását. Havonta egy alkalommal voltak a vetítések, alkalmanként 15-20 fő részvételével.

„Aktív időskor Szombathelyen”

A Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által 2013 decemberében indított „Aktív időskor Szombathelyen” elnevezésű programsorozat keretében a klubtagok megnézhatték az Anna Karenina című filmet az AGORA SAVARIA Filmszínházban, budapesti kirándulás keretében meglátogatták a Parlamentet és a Hadtörténeti Múzeumot, jártak az Irottkőnél Kőszegen, több alkalommal vettek részt színházi előadáson a Weöres Sándor Színházban, két alkalommal pedig Mága Zoltán hegedűművész koncertjét élvezhették Bécsben.

Ilauszki Tibor emlékverseny a Spartacus pályán

2014. szeptember 20-án a már hagyományosnak tekinthető, a Szombathelyi Határőr Nyugdíjasok Egyesülete által szervezett emlékversenyen az Idősek Klubjai 20 fővel képviseltették magukat.

Egyéb programok:

- Szent Márton vetélkedő
- Sportnap
- Szalonnasütés
- Memóriafejlesztő játékok
- Játék a szavakkal foglalkozás
- „Utazás a Föld körül” vetélkedő
- Kártyaverseny, mely nagyon kedvelt, népszerű szórakozás. Több klubban alakultak ki csapatok, melyek tagjai napi rendszerességgel kártyáznak.
- Kareoke verseny
- Kirándulás a Kámoni Arborétumba
- Királyné Török Enikő a II. számú Idősek Klubja gondozónőjének a „Lélek virágai” című kiállítását tekintették meg az érdeklődők a Berzsenyi Dániel Könyvtárban.
- Kézműves foglalkozások (fonalgrafika, textilfestés, textiltábla készítése)
- A klubok közösen kerti partit szerveztek, melynek helyszíne az V. számú Idősek klubja volt.

A felsorolt események közül a legkedveltebbek a vetélkedők, a filmvetítések, a beszélgetések, az Irodalmi Kávéház, a zenés rendezvények és a közös kirándulások voltak.

Az idősök körében rendkívüli népszerűségnek örvend az „Idősök Szabadegyeteme” programsorozat.

Háromhavi rendszerességgel jelent meg a klubtagok írásait és a hozzá tartozó fotókat tartalmazó klubújság, az „Őszirozsa Klubhíradó”, melyet mindig nagy izgalommal várnak és szívesen olvasgatnak.

A közművelődési, kulturális szolgáltatásokat az alábbi, Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő közművelődési intézmények biztosítják az idős személyek részére is:

- AGORA Szombathelyi Kulturális Központ
  - Művelődési és Sportház
  - Savaria Filmszínház
- Weöres Sándor Színház
- Savaria Szimfonikus Zenekar
- Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár
- Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum
  - Szombathelyi Képtár
  - Smidt Múzeum
  - Vasi Skanzen
  - Járdányi Paulovics István Romkert
  - Iseum Savariense Régészeti Műhely és Tárház
  - Látványtár

A helyi tájékoztatás formái:

- intézmények saját honlapja, reklámfelületei
- helyi média
- Szombathely város honlapja

c) idősök informatikai jártassága

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat foglalkoztatás és programszervezője 3 alkalommal szervezte meg az idősök nappali ellátását igénybevevők számára a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban, illetve a Siker könyvtárban kifejezetten idősök számára szervezett számítógépes alapismeretek tanfolyamon való részvételt. A tanfolyamon összesen 16 fő vett részt.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Lásd 6.3. a) és b) pontja

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
elszigetelődés	Önkéntesek, iskolák bevonása, szabadidő aktív eltöltése
elmagányosodás	Generációk közelítése
Informatikában, nyelvtudásban jártas idősek köre szűk	Tanfolyamok szervezése
információ hiány különböző területeken	fórumok, előadások szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2010	531	531
2011	2851	n.a
2012	2658	n.a
2013	2515	n.a
2014	n.a	n.a

(Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis)

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2010	47	120	n.a
2011	49	120	n.a
2012	48	120	n.a
2013	48	n.a.	n.a
2014	47	n.a.	n.a

(Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis)

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft. fenntartásában működő Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálat a Szombathelyen és a szombathelyi kistérségben élő fogyatékosok számára biztosít napközbeni ellátást.

A Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálatában biztosított szolgáltatási rendszer célja, hogy azok az értelmileg akadályozott fiatalok és felnőttek, akik az oktatási szférából kikerülnek, a lehetőségekhez mérten minél önállóbbá és kompetensebbé váljanak a mindennapi életvezetésükben, illetve olyan szociális képességek alakuljanak ki bennük, melyek lehetővé teszik a normál közösségi életben, a nyílt munkaerő piacon való részvételüket.

2014. december 31-én 26 fő ellátott foglalkoztatási rehabilitációja valósult meg az intézményben.

Az értelmi fogyatékos emberek jelentős része képes értékes munkát végezni, ha az igényeihez, speciális szükségleteihez megfelelőek a munkafeltételek. A szociális foglalkoztatás lényegesen fejleszti az értelmi sérült ember készségeit, és elősegíti a társadalomba történő beilleszkedését is.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerint az intézményi jogviszonyban álló személy intézményen belüli foglalkoztatása az intézmény szakmai programja alapján, az egyéni gondozási, fejlesztési, illetve rehabilitációs tervben foglaltak szerint, az ellátott meglévő képességeire építve, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelően **munka – rehabilitáció** vagy **fejlesztő – felkészítő** foglalkoztatás keretében biztosítható.

Az intézményen belüli szociális foglalkoztatás formái:

▪ *munka-rehabilitációs foglalkoztatás*

Részvevők száma: 22 fő

4 órában foglalkoztatottak száma: 22 fő

▪ *fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás*

Részvevők száma: 4 fő

6 órában foglalkoztatottak száma: 1 fő

4 órában foglalkoztatottak száma: 3 fő

A változó igények alapján a foglalkoztatás súlypontja a munka-rehabilitációs foglalkoztatásra tevődött át, ezért az év folyamán kérelmeztük a foglalkoztatási engedélyben meghatározott munka-rehabilitációban foglalkoztathatók létszámának emelését.

Foglalkoztatásba bevont személyek száma:

Foglalkoztatási tevékenység:

A munka-rehabilitációs foglalkoztatottak az intézmény külső-belső takarítási műveleteit látták el. A nappali intézményben használt helyiségek porszívózását, felmosását, portörleszt, papírkosarak ürítését, a hulladékok szelektív gyűjtését végezték.

Az udvari munkálatok évszaktól függően változnak: a hólapátolást a virágok öntözését a falevelek seprését és összegyűjtését naponta megbeszélte terv alapján hajtották végre. A foglalkoztatást segítő ismertette a napi feladatot. Kiválasztásra kerültek a feladat elvégzéséhez szükséges eszközök, anyagok. Közösén megbeszéltek, hogy mire kell figyelni a balesetmentes munkavégzés érdekében.

A fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében három szombathelyi nyomdaipari kft.-vel kötöttünk megállapodást bedolgozói tevékenységre. Jellemzően olyan bedolgozói munkákat kaptunk, és végeztünk el, melyek gépi kivitelezése nem megoldott, és a nyomda alkalmazotti kapacitása nem képes hatékonyan ellátni. A nyomdai műveletek végrehajtása után hozzánk kerülő félkész termékeken végeztük el az utolsó munkafolyamatokat, és a készterméket juttattuk vissza a megrendelőhöz. A félkész termékeken hajtási, ragasztási, stancolási, és csomagolási műveleteket hajtottunk végre. Általában csomagolásra, tárolásra használt borítékok készítésére, valamint kis példányszámú újságok utómunkálataira (lapok egymásba rakása) kaptunk megbízást.

A konkrét munkavégzés mellett olyan programokat szerveztünk, melyek a munkavégző képességek fejlesztését, illetve szinten tartását segítették elő:

- Kézműves foglalkozásokat tartottunk heti rendszerességgel, a szem-kéz koordináció valamint a kézügyesség és koncentráció fejlesztése érdekében.
- Művészetterápiás foglalkozásokon heti egy alkalommal, képzett szakember irányításával fejleszthették egyéni kreativitásukat és a csoportos feladatmegoldás képességét.
- Tűz- és balesetvédelmi oktatáson vettek részt két alkalommal, melyet folyamatos visszacsatolásokkal erősítettünk meg minden munkafolyamat megkezdése előtt.
- A Toldi autósiskola segítségével közlekedés biztonsági előadásokat tartottunk. Ennek keretében az önálló gyalogos közlekedés helyes szabályait sajátították el, felhívva a figyelmet a közlekedés veszélyeire.
- Üzemlátogatást tettünk két alkalommal az egyik partner nyomdánál, ahol megtekintettük a különböző munkafolyamatokat, gépekkel ismerkedhettünk meg, és megfigyeltük a termékek előállításának folyamatát.

(Forrás: Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft.2014.évi szakmai beszámolója)

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának nincs adata erre vonatkozóan.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Lásd 7.1.a) pontban

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

- Fogyatékosági Támogatás
- mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása
- parkolási engedély
- gépjárműszerzési és átalakítási támogatás
- vakok személyi járadéka

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata egyéb támogatást nem biztosít a fogyatékkal élő személyek részére.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Bölcsőde:

- A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi **Csicsergő Bölcsőde** (9700 Szombathely, Bem J. u. 9.) felújítása, akadálymentesítése (Férőhelyszám bővítés és esélyegyenlőség megteremtése az Egyesített Bölcsődei Intézményben, Projekt azonosítószáma: NYDOP-5.1.1/B-2008-0004); akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közlekedés akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi - **Csodaország Bölcsőde** (9700 Szombathely, Szűrcsapó u. 43.) akadálymentesítése; akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi komplex fizikai akadálymentesítése (9700 Szombathely, Bem J. u. 33.) ; Akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, lift építése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi **Százsorszép Bölcsőde** (9700 Szombathely, Váci M. u. 5.) akadálymentesítése; akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közlekedés akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi **Meseház Bölcsőde** (9700 Szombathely, Fogaras u. 7.) akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közlekedés akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök.

Óvoda:

- **Donászy Magda Óvoda** (volt Losonc utcai Óvoda - 9700 Szombathely, Losonc u. 3.) korszerű közoktatási intézménnyé történő átalakítása, fejlesztése az energiatakarékosság tükrében ("Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése" c. pályázat); akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- **Mocorgó Óvoda** (9700 Szombathely, Váci M. u. 5.) átalakítási, bővítési, felújítási, akadálymentesítési munkái (Mocorgó Óvoda (9700 Szombathely, Váci M. u. 5.) korszerű közoktatási intézménnyé történő átalakítása, fejlesztése az energiatakarékosság tükrében"; akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- **Szűrcsapó Óvoda** (9700 Szombathely, Szűrcsapó u. 43.) korszerű közoktatási intézménnyé történő átalakítása, fejlesztése az energiatakarékosság tükrében; akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes

vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök

Általános iskola:

- **Bercsényi Miklós Általános Iskola** (9700 Szombathely, Bercsényi M. u. 1.); akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, lift
- **Derkovits Gyula Általános Iskola** (9700 Szombathely, Bem J. u. 7.) átalakítási, bővítési, felújítási, akadálymentesítési munkái (Derkovits Gyula Általános Iskola (9700 Szombathely, Bem J. u. 7.) korszerű közoktatási intézménnyé történő átalakítása, fejlesztése az energiatakarékosság tükrében” c., NYDOP-5.3.1./2F-2008-0054 sz. pályázat keretében); akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- **Paragvári Utcai Általános Iskola** (9700 Szombathely, Paragvári u. 2-4.) felújítása és fejlesztése; „Korszerű környezet, korszerű tudás - a szombathelyi Paragvári Utcai Általános Iskola felújítása és fejlesztése” elnevezésű, NYDOP-5.3.1./A-10-2010-0018 sz. pályázat keretében; akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe „B” épület, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- **Aranyhíd Nevelési, Oktatási Intézmény Integrációs Központ** Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola (9700 Szombathely, Dózsa Gy. u. 6.) komplex fizikai akadálymentesítése; akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közlekedési akadálymentesítése, lift építése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök.

Középiskola, gimnázium:

- **Nagy Lajos Gimnázium** (9700 Szombathely, Dózsa Gy. u. 4.) korszerű közoktatási intézménnyé történő átalakítása, fejlesztése az energiatakarékosság tükrében ("Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése" c. pályázat); akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, lift építése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- **Kereskedelmi és Vendéglátói Szakképző Iskola és Kollégium** (9700 Szombathely, Nagykar u. 1-3) korszerű közoktatási intézménnyé történő átalakítása, fejlesztése az energiatakarékosság tükrében ("Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése" c. pályázat); akadálymentes parkoló, akadálymentes bejutás az intézménybe, akadálymentes vizesblokk, épületen belüli közl. akadálymentesítése, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- **Művészeti Szakközépiskola (Paragvári u. 74.):** akadálymentes közlekedés a földszinten és az emelet egy részén, akadálymentes WC, mosdó

Közösségi Ház:

- **Herényi Közösségi Ház** (Szent Imre herceg u. 168.): akadálymentes közlekedés a földszinten, akadálymentes WC, mosdó, akadálymentes szálláshely

Szociális intézmények:

- 2. sz. gondozási körzet és **2. sz. idősök klubja** (9700 Szombathely, Karmelita u. 2/c) Fsz. akadálymentesítése történt meg, akadálymentes bejutás az intézménybe, vizesblokk, épületen belüli közlekedés, parkoló kialakítása, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök
- 3. sz. gondozási körzet és **3. sz. idősök klubja** (9700 Szombathely, Váci m. u. 3.) akadálymentes bejutás az intézménybe, vizesblokk, épületen belüli közlekedés, parkoló kialakítása, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök

Orvosi rendelők:

- Szent Márton u. felnőtt orvosi rendelő: akadálymentes közlekedés, WC, mosdó, látáskorlátozottakat segítő eszközök
- Rumi u. orvosi rendelő: akadálymentes közlekedés, WC, mosdó, látáskorlátozottakat segítő eszközök

Sportlétesítmények:

- Markusovszky 6. sz. alatti sportpálya, öltözők, nézőtér akadálymentes közlekedése, akadálymentes parkolók, öltöző, WC, mosdó zuhanyzó, látáskorlátozottakat segítő eszközök
- Aréna Savaria sportcsarnok akadálymentes közlekedés biztosított.

Közigazgatás:

- Polgármesteri Hivatal (Kossuth Lajos u. 1-3.): akadálymentes ügyféltér, WC, mosdó, pelenkázó, látás- és halláskorlátozottakat segítő eszközök.
- Okmányiroda (Bejczy u. 3.): akadálymentes közlekedés az ügyfeleknek

Fizikai akadálymentesített épületek a szombathelyi kulturális intézmények esetén:

- Weöres Sándor Színház
- Szombathelyi Képtár
- Látványtár
- Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár
- Savaria Szimfonikus Zenekar
- AGORA Savaria Filmszínház (részleges: kamaraterem)
- AGORA Művelődési és Sportház (részleges: bejárat és a földszint)
- Gyermek Ház (részleges: bejárat rárpa)
- Iseum Savariense Régészeti Műhely és Tárház (részleges: lift az utcai bejáratától a szabadterig)
- Bartók Terem (Rákóczi u. 3.): a hangversenyterem és a kamaraterem

b)közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A modern városfejlődésben rendkívül fontos szerep jut a kultúrának, a kulturális iparnak. A városi lét egyik lényeges ismérve a kultúra markáns jelenléte, a kultúra iránti igény erős volta és a kínálat bősége. Szombathely jövőjét illetően konszenzus van abban a helyi véleményformálók és döntéshozók széles körében, hogy a fejlesztés kulcsfontosságú területe, a város egyik lehetséges kitörési pontja a kultúra, melynek jegyében a városban évtizedek óta kulturális alapú városfejlesztés zajlik. A Szombathely nagyságú városok közül egyedülálló Szombathely abban a tekintetben, hogy három nemzeti és kiemelt minőségű előadó-művészeti szervezetet tart fenn (Savaria Szimfonikus Zenekar, Weöres Sándor Színház, Mesebolt Bábszínház), melyek mellett számos közgyűjteményi és közművelődési intézmény is megtalálható a városban.

Információs akadálymentesített kulturális intézmény Szombathelyen:

- Szombathelyi Képtár (látássérültek számára)

Kommunikációs akadálymentesített kulturális intézmény:

- Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum (részleges: Múzeumbogár klub helyisége látássérültek számára)
- Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár (részleges: látás- és hallássérültek számára)

A Polgármesteri Hivatal szolgáltatásai jeltolmács segítségével igénybe vehetők.

Az OFTK (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió) város- és területfejlesztésre vonatkozó szakpolitikai iránymutatásai között szerepel, hogy a környezettudatos, helyi identitású, esélyegyenlőséget biztosító társadalom érdekében az értékek, közérdekű létesítmények, rendezvények elérhetősége keretében korlátozásnak minősül, ha a fogyatékkal élők hozzáférési lehetőségei nem javulnak a fejlesztések során. Valamint nem támogatható olyan fejlesztés, mely a társadalom fogyatékkal élő csoportjainak a létrejövő új létesítmények, rendezvények látogathatóságát nem teszi lehetővé. (Forrás: SZMJV Településfejlesztési Konceptiója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint Településszerkezeti Terve 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet szerinti megalapozó vizsgálata – 2013. május 13.)

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Lásd. 7.3 a) pont

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Szombathelyen a 275 db helyi autóbusz megállóhelyből

- 225 db önkormányzati úton található,
- 188 db út mentén került kialakításra,
- 256 db a város belterületén helyezkedik el,
- 74 db megállóhely rendelkezik utasváróval,

- 56 esetben nincs az út és az utasváró között szintkülönbség.

A 8 db helyközi autóbusz megállóhelyből

- 6 db önkormányzati úton található,
- 7 db út mentén került kialakításra,
- 7 db a város belterületén helyezkedik el,
- 1 db megállóhely rendelkezik utasváróval,
- 2 esetben nincs az út és az utasváró között szintkülönbség.

A helyi közösségi közlekedési szolgáltatást ellátó 36 db autóbusz közül 20 db CREDO BN12 típusú alacsonypadlós jármű.

A 251 db kijelölt gyalogos-átkelőhely 80 %-a a kerekesszékekkel közlekedést segítő döntött vagy süllyesztett szegéllyel épült. A gyengén látók közlekedését is biztosító eltérő mintázatú burkolóelemek beépítése a 2010. év óta történik.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A hátrányos helyzetű, elsősorban a fogyatékos/megváltozott munkaképességű embereknek nyújtott szolgáltatások rendszere

A Regionális Szociális Forrásközpont szakembereinek meggyőződése és tapasztalata, hogy a hátrányos helyzetű emberek, köztük a fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek számára nyújtott szolgáltatások kizárólag akkor hatékonyak, ha komplex módon, az egyén szükségleteire reagálva valósulnak meg.

Természetesen a szolgáltatások egymásra épülő rendszerében a szolgáltatási elemek finanszírozása több szereplőt feltételez (állami, önkormányzati és kormányhivatal által nyújtott támogatás, pályázati források, vállalkozási tevékenységből származó bevételek, stb.).

A Forrásközpont az elmúlt 18 évben komplex szolgáltatási rendszert fejlesztett ki és működtet a fogyatékos emberek számára, amelyhez folyamatosan biztosítja az anyagi háttérrel, képezi a szükséges humán erőforrást, megteremti és fejleszti az infrastruktúrát.

Szervezeti filozófiájának alapja az innovatív megoldások és módszerek kifejlesztése, adaptálása és elterjesztése, valamint folyamatos párbeszéd, ajánlások megfogalmazása a szakmapolitikai döntéshozók számára.

Az elmúlt néhány évben a szolgáltatások finanszírozásában megfigyelhető volt az a tendencia, hogy állami és önkormányzati támogatások csökkenése miatt, a szolgáltatások színvonalának és komplexitásának megtartása és fejlesztése csak az egyéb bevételek (elsősorban pályázati forrásból) növelése mellett volt fenntartható.

Ez Forrásközpont számára azt jelentette, hogy – erőforrásainak átstrukturálásával, új pénzügyi források kiaknázásával – ki kellett építenie azt a belső kapacitást, ami lehetővé teszi – a szolgáltatások folyamatos biztosítása és szakmai színvonalának megőrzése, emelése érdekében – a fentiekben vázolt feltételekhez való rugalmas alkalmazkodást.

Ily módon a Forrásközponton belül kialakult egy olyan komplex szemléletmód és szolgáltatási rendszer, melynek megközelítésmódja és gyakorlata – igény esetén – az egész város szociális szolgáltatási koncepciójának kidolgozásában és megvalósításában is alkalmazható.

A komplex szolgáltatási rendszer rövid bemutatása

A komplex szolgáltatások nyújtásának célja:

- a hátrányos helyzetű emberek társadalmi integrációjának elősegítése:
  - az önálló életvitel támogatása
  - a foglalkoztatás elősegítése
  - a célcsoport mikro- és makro környezetének támogatása, fejlesztése
  - esélyegyenlőség támogatása

Az komplex szolgáltatások célcsoportjai:

- a hátrányos helyzetű, ezen belül a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek családjaik;
- szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és igazgatási területen működő intézmények, szervezetek, és az ott dolgozó szakemberek;
- munkáltatók.

A szolgáltatások bemutatása

Az alábbiakban kifejtjük a célok és célcsoportok szerint lebontott szolgáltatásokat, majd részletesen ismertetjük az egyes ellátási formákhoz kapcsolódó konkrét tevékenységeket, indikátorokat.

Támogató Szolgálat

A **Támogató Szolgálat** személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás. Mint alapszolgáltatás, legfontosabb feladatának **a fogyatékos emberek önálló életvitelének támogatását** tartja.

Az önálló életvitel segítése kiterjed mind a fogyatékos személyre, mind lakókörnyezetére, mind a közösségi élet egyéb színhelyeire (lakókörnyezeten kívüli terek, közszolgáltatások). A szolgáltatás révén a fogyatékos személy hozzájut az önálló életviteléhez szükséges segítő tevékenységekhez, illetve a szolgáltatás révén képes az önálló munkavégzésre, tanulmányok folytatására, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételére, kulturális-, művészeti-, sport-, szabadidős tevékenységek végzésére.

A támogató szolgálat azoknak a **szociálisan rászoruló, súlyosan fogyatékos embereknek** tud segítséget nyújtani, aki fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában vagy magasabb összegű családi pótlékban részesülnek.

Az önálló életvitel támogatását a fogyatékos emberek számára az alábbi szolgáltatások nyújtásával biztosítja:

- személyi segítség,
- szállítás,
- információnyújtás, tanácsadás,
- gyógyászati segédeszköz kölcsönzés.

Működési engedélyünk szerint a szolgálat **Szombathelyen és a kistérség 39 településén** látja el a feladatot.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium **2014. évben is pályázati finanszírozás** formájában támogatta a szolgálat működését.

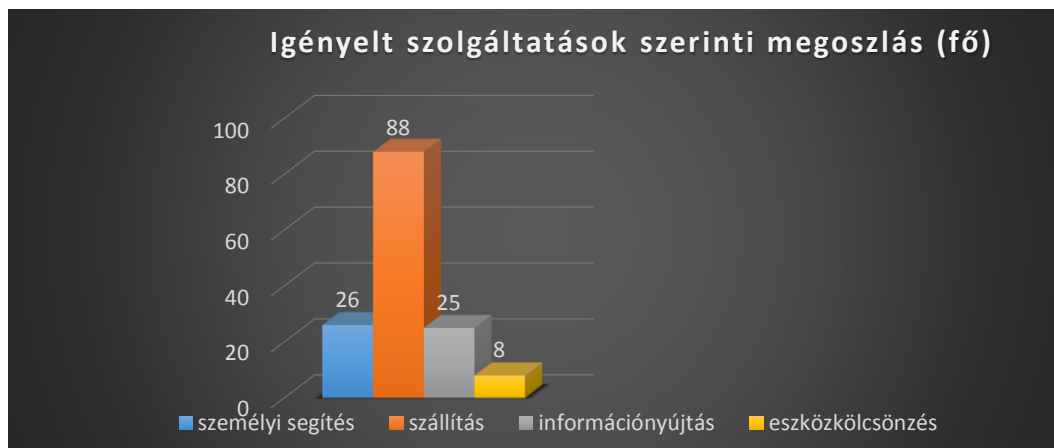
Statisztikai adatok:

2014. év folyamán megállapodással rendelkező személy: 90 fő

- **Szociális rászorultság alapján:**
Jogszály alapján szociálisan rászorult 84 fő, szociálisan nem rászorult 6 fő.
- **Nemek szerinti megoszlás:**
A szolgáltatást igénylők közül 47 fő nő és 43 fő férfi.
- **Életkor szerinti megoszlás:**
Az ügyfelek közül 15 fő a 18 évnél fiatalabb, 56 fő a 18 és 62 év közötti és 19 fő a 62 év feletti.
- **Fogyatékosági típus szerint megoszlás:**
A szolgálat ügyfelei közül 54 fő mozgássérült, 21 fő értelmi fogyatékos, 7 fő látássérült, 6 fő halmozottan fogyatékos, 2 fő autista.
- **Lakhely szerinti megoszlás:**
Az ügyfelek közül 67 fő él Szombathelyen, 20 fő valamely kistérségi településen, 3 fő pedig egyéb –kistérségen kívüli- településen.

A szolgáltatások részletes bemutatása

2014. év folyamán 90 fő igényelte szolgáltatásainkat. Ebből szociálisan rászorult (olyan súlyosan fogyatékos személy, aki rendelkezik fogyatékosági támogatással vagy emelt összegű családi pótlékkal) 84 fő. Személyi segítséget 26 fő, szállítást 88 fő, információszolgáltatást 25 fő, segédeszköz kölcsönzést 8 fő igényelt.

• Személyi segítség

A személyi segítség az önálló életvitel elvein alapuló szolgáltatás, mely hozzájárul a fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentéséhez, az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

A személyi segítők az ügyfelek egyéni szükségleteihez igazodva látják el a személy körüli teendőket, ezáltal is segítve az egyén fizikai és mentális fejlődését.

A szolgálat 2 személyi segítője **2014. évben 1081 gondozási órát** teljesített.

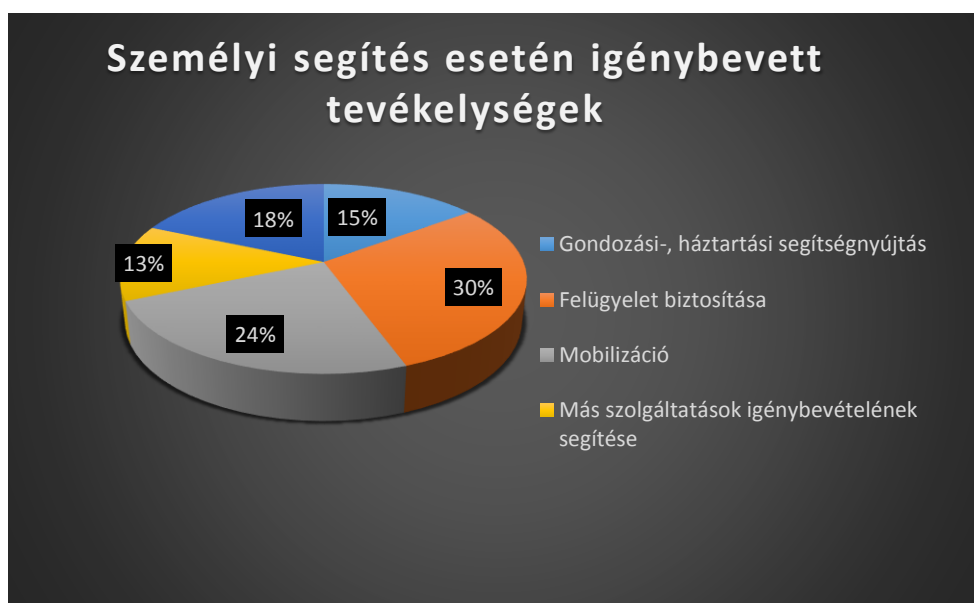
Tevékenységcsoportok:

- gondozási-ápolási alaptevékenységek, háztartási segítségnyújtás,
- felügyelet biztosítása (lakáson belül vagy azon kívül illetve szállítás közben)
- készségfejlesztés (egyéni- és társas készségek fejlesztése)
- segítségnyújtás egyéb szolgáltatások igénybevételében (pl. szolgáltatások elérése, ügyintézés, érdekvédelem)
- mobilizáció lakókörnyezeten belül és azon kívül,
- szabadidős tevékenységek támogatása,
- mentális segítségnyújtás (pl. pszichés gondozás, kapcsolattartás segítése)

A lakáson belüli személy körüli teendők az ápolási-gondozási alapfeladatok elvégzését és a háztartási munkákban való segítségnyújtást jelentik. A személyi segítő jelenléte biztonságot ad ügyfeleinknek minél önállóbban elvégezni az önkiszolgálásukkal kapcsolatos feladatokat (mosdás, főzés, étkezés) és háztartási munkák többségét (mosogatás, mosás, takarítás).

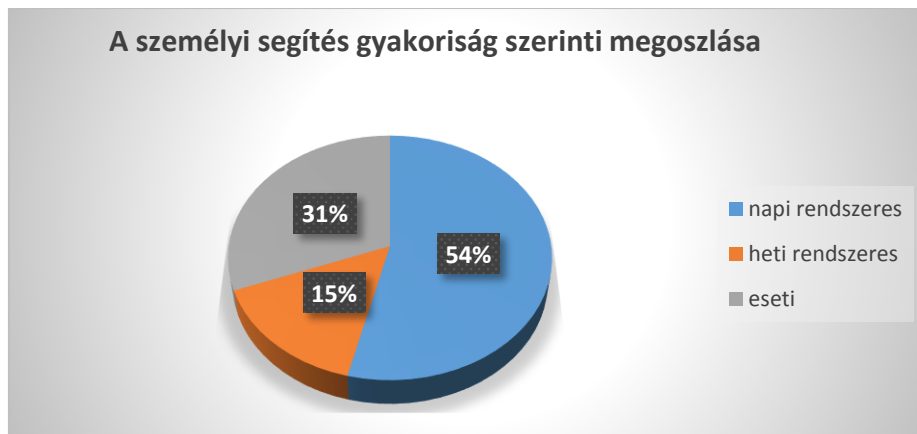
A lakáson kívüli segítség általában bevásárlásban való közreműködés, sétáltatás vagy ügyintézés formájában valósul meg.

A személyi segítség 5 fő kiskorú-, illetve 8 fő felnőtt fogyatékos személy esetében a szállítás közbeni kíséretet jelenti. Ők mindannyian rendelkeznek az ehhez elengedhetetlen, jogszabályban előírt szakorvosi igazolással. Segítségnk nélkül ők nem tudnának eljutni az iskolájukba vagy a nappali ellátásukat végző szociális intézménybe, hiszen életkoruk illetve fogyatékososságuk miatt kíséret nélkül nem szállíthatók.

A személyi segítség gyakoriságát az ügyfelek állapota, egyéni szükségletei, igényei befolyásolták.

A 26 fő személyi segítséget igénylő közül 18 fő napi-, illetve heti rendszerességgel igényelte a szolgáltatást, 8 fő alkalmanként kért személyi segítséget.

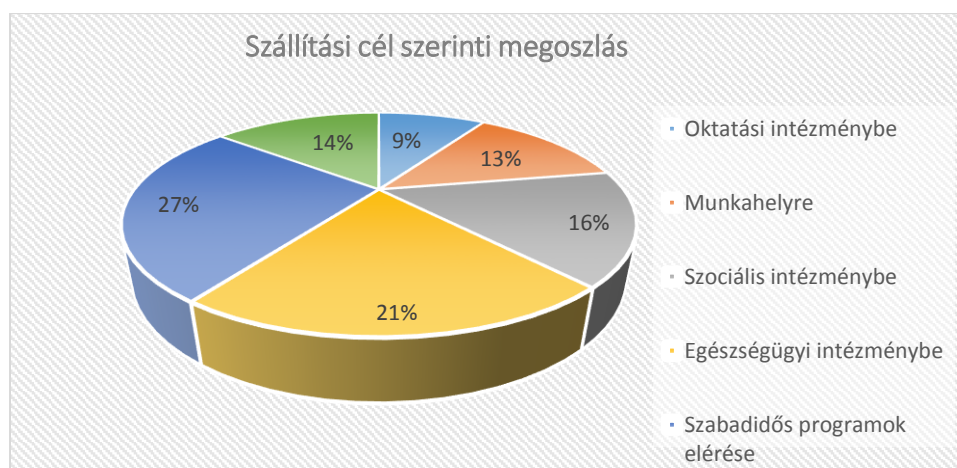
• Szállítás

A szolgálat **3 speciálisan felszerelt gépjárművel** rendelkezik:

- 1 db 9 személyes Ford Transit típusú gépjármű, elektromos emelőszerkezettel és 4+3 pontos biztonsági rögzítővel
- 1 db 5 személyes Ford Connect típusú gépjármű, mobil rámpával
- 1 db 5 személyes Ford Connect típusú gépjármű, beépített rámpával és 4+3 pontos biztonsági rögzítővel.

A szolgálat gépjárművei **2014. évben összesen 36885 utaskilométert** tettek meg a fogyatékos ügyfelekkel.

Személyi szállításunk a városban és a kistérségben egyedülálló szolgáltatás. Segítségünkkel 35 fő fogyatékos ember jut el nap, mint nap a munkahelyére, iskolába, óvodába, vagy szociális intézménybe. Támogatásunk nélkül ez számukra megvalósíthatatlan lenne, hiszen tömegközlekedési eszközzel nem szállíthatók. Főként a mozgássérült és az értelmi fogyatékos ügyfeleknek tudunk nagy segítséget nyújtani, hiszen ők azok a személyek, akik mozgásukban akadályozottak illetve tájékozódási problémával küzdenek.

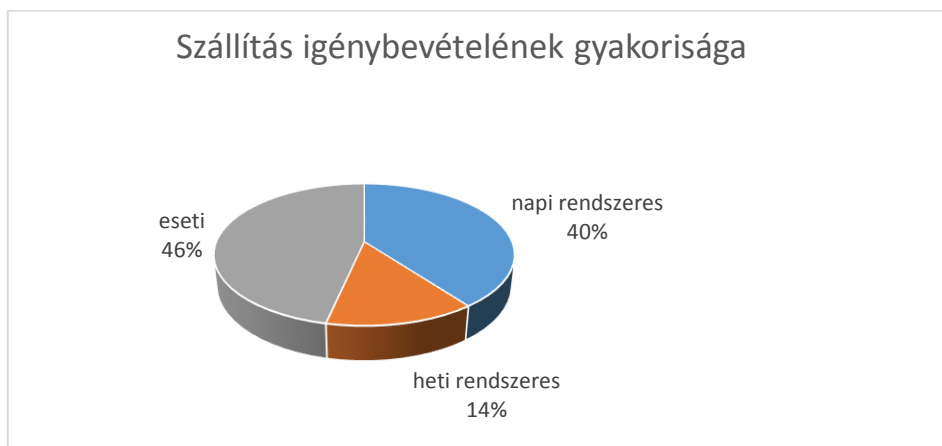

Lehetőség van **alkalmankénti, illetve rendszeres szállítás** igénylésére.

A 88 fő szállítást igénylő közül napi rendszerességgel 35 főt szállítunk. Ezek munkahelyre, iskolába (általános iskola, egyetem) vagy szociális intézménybe történő szállítások.

Heti rendszerességgel főként csoportos szállításokat végeztünk. A Fogyatékos Nappali Szolgálat 5 értelmi fogyatékos fiatalját közösségi programokra, a Bercsényi Iskolából 4 fő mozgássérült diákot uszodai fejlesztő foglalkozásra juttattuk el.

Az eseti szállítást 41 fő vett igénybe. Ezek egy része szakorvosi rendelésre, kórházi gyógykezelésre, egyéb szolgáltatók elérésére (bevásárlás, hivatali ügyintézés, fodrász, temető) irányult. Az eseti szállítások másik része különböző rendezvényre (sportrendezvényre, szakmai napra, kulturális programra...) való szállítás volt.

• Információs szolgáltatás

A fogyatékos emberek társadalmi integrációjának egyik alapfeltétele a fizikai- és infókommunikációs akadálymentesítés, azaz a fogyatékos emberek számára biztosítani kell, hogy a többségi társadalom tagjaival azonos módon igénybe tudják venni a közszolgáltatásokat, hozzáférjenek minden szolgáltatáshoz és információhoz.

Információs szolgáltatásunk segítségével ügyfeleink kérdéseikre megfelelő tájékoztatást kapnak, segítünk, hogy véleményüket nyíltan, hátrányos következmények nélkül elmondják, kérésüket, visszajelzésüket, esetleges panaszukat megfelelő módon, tisztelettel kezeljük.

Az információs szolgáltatás típusai:

- **Információnyújtás és tájékoztatás** esetén a szolgálat információt nyújt a fogyatékos embereket érintő eseményekről, programokról, tájékoztatást ad a problémájuk megoldásához igénybe vehető, őket megillető támogatások, szolgáltatások létéről, tartalmáról, hozzájárásuk módjáról, feltételeiről. Az információt kérők általában szociális ellátások, szolgáltatások igénylése felől érdeklődtek. Legtöbbször telefonon keresztül érdeklődtek, amire telefonos választ kaptak, de aki igényli, annak e-mailben vagy postai úton is szívesen válaszoltunk.
- **Tanácsadás** mindig közvetlen személyes kontaktusban történik. Ügyfeleink számára elsősorban az életvezetéssel kapcsolatos problémáikat, erőforrásaikat segítjük feltárni, szükség esetén támogatjuk őket a megfelelő szakemberrel való kapcsolatfelvételben.
- **Az ügyintézés** az információs szolgáltatások és a személyi segítség közös területe, mely során a problémamegoldás folyamatában a személyi segítő akár az ügyféllel együtt, vagy akár annak meghatalmazása alapján önállóan jár el. Legtöbb ügyintézés szociális ellátások, támogatások ügyében tettük (pl. parkolási kártya, szociális bérlakás iránti kérelem, segély kérelem, fogyatékosági támogatás ügyintézés, hivatali időpontfoglalások...)

A fogyatékos emberek társadalmi életben való teljes jogú részvételét a szolgáltatást igénybevevő embereken kívül az őket segítő környezet is képes akár közvetlen, akár közvetett módon segíteni. A támogató szolgáltatás pedig képes a környezetet ebben támogatni, és a megvalósulásához aktívan hozzájárulni.

A támogató szolgáltatás információs szolgáltatásának célja a szolgáltatással kapcsolatba kerülő egyének, családok mellett az egyéb csoportok, szervezetek, illetve a lakosság tájékoztatása is.

- **A szolgáltatás igénybevevői és közvetlen környezetük** (családjuk, hozzátartozók és barátok) esetében a szolgálat feladata legtöbbször a fogyatékosokkal, ellátásokkal, szolgáltatásokkal kapcsolatos információk nyújtása volt. Ezek közül is a pénzügyi ellátások és a fogyatékosokat érintő jogszabályi változások (pl. rokkantsági felülvizsgálat, parkolási kártya, segélyezési rendszer) felől érdeklődtek a legtöbben.
- **A kapcsolódó szervezetek** esetében legfontosabb feladatunk az volt, hogy a szervezetek illetve a szervezeteken keresztül az igénybevevők, potenciális igénybevevők pontos és korrekt információkhoz jussanak.
A szolgálat kapcsolatot tart egészségügyi intézményekkel (házi orvosokkal és a Megyei Markusovszky Kórház Rehabilitációs Osztályával) szociális intézményekkel, fogyatékos emberek képzési és foglalkoztatási intézményeivel, érdekvédelmi szervezetekkel, civil szervezetekkel, egyéb szolgáltatókkal. Minél több fogyatékosokat érintő rendezvényre megpróbálunk eljutni, illetve szórólapjainkat eljuttatni.
- **A lakosság viszonylatában** legfontosabb feladat az, hogy a szolgáltatásról illetve a fogyatékos emberek szükségleteiről és jogairól tájékoztatást nyújtsunk, ezáltal is segítve társadalmi integrációjukat, és csökkentve a velük kapcsolatos előítéleteket. Ügyfeleink számára több ízben is segítséget nyújtottunk, hogy részt vehessenek a lakosság számára szervezett rendezvényeken, kulturális- szabadidős programokon, előadásokon. Ezeken, a programokon mindig nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy elősegítsük a fogyatékos embereket nem ismerő, tőlük idegenkedő személyekben a szemléletváltást, esetleges kérdéseikre pontos és megnyugtató választ adjunk, a fogyatékosokról kialakult tévhiteket eloszlassuk.

• **Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés:**

A szolgáltatótól az ügyfeleink olyan gyógyászati segédeszközöket és terápiás eszközöket kölcsönözhetnek, amelyek mindennapjaikat könnyebbé teszik (digitális vérnyomásmérő, speciálisan vakoknak kifejlesztett „beszélő” vérnyomásmérő, vércukorszint-mérő, tű nélküli akupunktúrás készülék, Bioptron lámpa, izomfejlesztésre használatos TENS készülék, összecsucskható kerekesszék, mobil rámpa).

A kölcsönözhető eszközök közül a legkeresettebbek a vérnyomásmérők, melyek szinte folyamatosan használatban vannak. Sokszor adjuk használatba az összecsucskható kerekesszékeket is, pl. ha ügyfél sajátja javítás alatt van. De több olyan mozgássérült ügyfelünk is van, aki az otthonában önállóan vagy kisebb segédeszközzel (pl. járókeret, bot) közlekedik, de elhagyva otthonát csak kerekesszékben ülve képes hosszabb utat megtenni. 2 ügyfelünket rendszeresen így segítjük a levegőztetésben.

Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálat

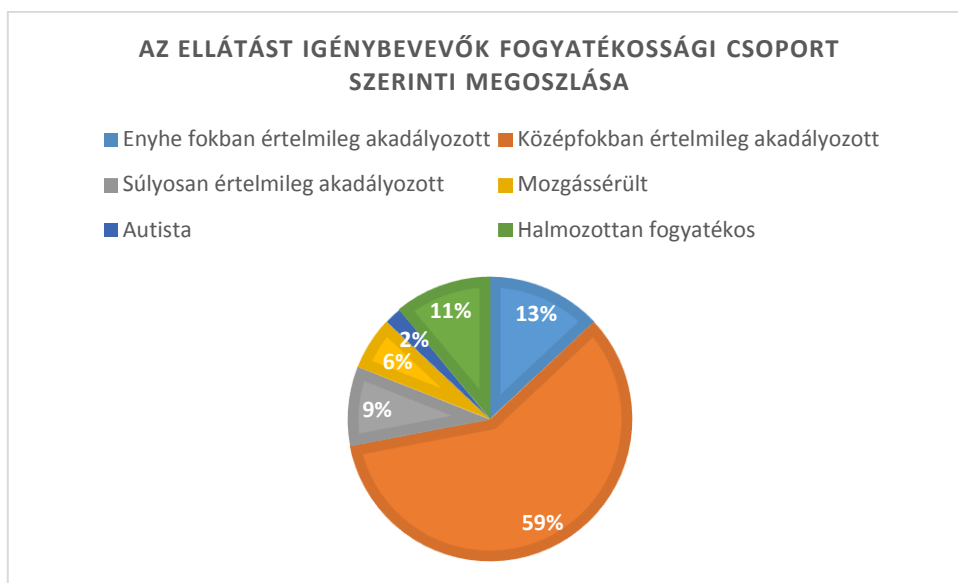
A Regionális Szociális Forrásközpont Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálat az 1993. évi III. tv.- „Szociális törvényben” előírt szolgáltatásokon túl, kiemelten az önálló életvezetés, a társadalmi életben való aktív részvétel, és a másodlagos egészségkárosodások megelőzése érdekében kiegészítő szolgáltatásokat nyújt a fogyatékossgal élő ellátottjai részére.

Statisztikai adatok 2014. évre vonatkozóan:

Nyitvatartási napok száma:	242 nap
Nappali ellátást igénybevevők száma az év során:	9906 fő
Szociális intézményen belüli foglalkoztatást igénybe vevők száma:	5901 fő

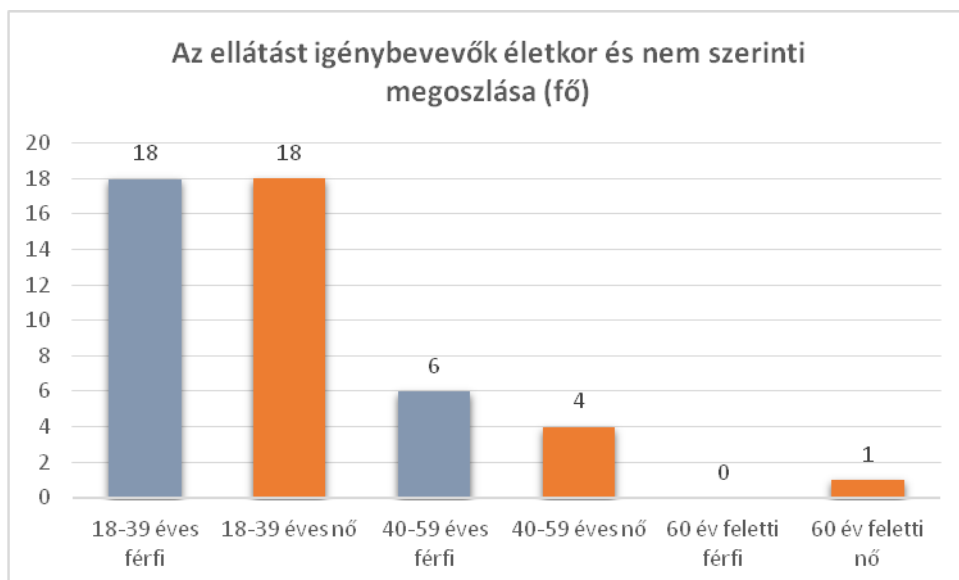
Az ellátást igénybevevők fogyatékossgai csoport szerinti megoszlása:

▪ Enyhe fokban értelmileg akadályozott:	6 fő
▪ Középfokban értelmileg akadályozott:	28 fő
▪ Súlyosan értelmileg akadályozott:	4 fő
▪ Mozgássérült	3 fő
▪ Autista:	1 fő
▪ Halmozottan fogyatékos:	5 fő

Az ellátást igénybevevők életkor, és nem szerinti megoszlása:

▪ 10-17 év közötti fiú	0 fő
▪ 10-17 év közötti leány	0 fő
▪ 18-39 év közötti férfi:	18 fő
▪ 18-39 év közötti nő	18 fő
▪ 40-59 év közötti férfi:	6 fő
▪ 40-59 év közötti nő	4 fő
▪ 60- év feletti férfi:	0 fő
▪ 60- év feletti nő:	1 fő

2013. december 31-én ellátást igénybevevők száma: 48 fő
 Nappali ellátást igénybevevők száma 2014. december 31-én: 47 fő
 Az év folyamán ellátásba vettek száma: 6 fő
 Az év folyamán megszüntetett ellátások: 7 fő

Az ellátás biztosítják:

- 1 fő szolgálat vezető,
- 1 fő terápiás munkatárs,
- 1 fő foglalkoztatási koordinátor
- 4 fő szociális gondozó

A biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége

- **Étkezés biztosítása:** meleg ebéd biztosítása
- **Szabadidős programok szervezése:** kirándulások, sport-, és szabadidős programok

2014.évben megvalósult programok:

- Valentin bál
- Savaria Múzeum-,
- Arborétum-,
- Berzsenyi Dániel Könyvtár, Egyházmegyei Könyvtár látogatása több alkalommal
- Kirándulások: Sárvár, Körmen, Lukácsháza
- Ausztriai kirándulás: Güssing
- Nyárbúcsúztató kerti party
- Közös sport nap
- Családi karácsonyi ünnepség
- közös nemzeti és vallási ünnepek
- **Információnyújtás és tanácsadás:** szociális-, és szakellátásokhoz való hozzájutás, életvezetés, hivatalos ügyek intézése...
- **Egyéni képességfejlesztés:** személyre szabottan, az egyéni gondozási és fejlesztési tervekben kitűzött célok eléréséhez szükséges képességek fejlesztése

- **Csoportos képességfejlesztés:** az egyéni gondozási és fejlesztési tervekben kitűzött célok eléréséhez szükséges képességek fejlesztése csoportos foglalkozások keretében.

A képességfejlesztés 4 gondozási csoportban, heti ütemtervnek megfelelően történik. A gondozási csoportok összetétele heterogén, a kort és a fogyatékosági típust figyelembe véve. Az önálló életvitelhez és a társadalmi aktivitáshoz valamint a foglalkoztathatóság javításához kapcsolódó csoportos fejlesztő foglalkozások:

- kommunikáció és beszédfejlesztés
- kézműves foglalkozások
- kognitív képességek fejlesztése
- kondicionális képességfejlesztés
- zeneterápia
- hidro-rekreációs szolgáltatás
- tankonyhai foglalkozások
- informatikai-kommunikációs foglalkozások
- támogatott ügyintézés

- **kommunikáció és beszédfejlesztés:** Ügyfeleinknek értelmi sérülésük következtéből, olvasási szövegértési nehézségei vannak. A foglalkozásokon a beszédértés fejlesztése, valamint az önkifejezés, a társadalmi kapcsolattartás normáinak elsajátítása, gyakoroltatása is megvalósul heti 2 alkalommal.

A napközti látogatók egy része önálló háztartást vezet, a hivatalos levelek, közüzemi számlák téves értelmezése problémát okozhat számukra. Kommunikációs foglalkozás keretében gyakorolják az egyszerű nyomtatványok kitöltését, rövid szövegek /számlák, közüzemi elszámolások / értelmezését.

- **kézműves foglalkozások:** Célja a finommanipuláció fejlesztése, sikerérzést kiváltó alkotó tevékenység- heti 2 alkalommal valósult meg, alkalmanként 8-10 fő bevonásával.

- **kognitív készségek fejlesztése:** A foglalkozásokon a számfogalom fejlesztése, szinten tartása, pénzhasználat gyakorlása, szövegértés fejlesztése a cél. Heti 2 alkalommal valósult meg alkalmanként 8-10 fő bevonásával.

- **hidro-rekreációs szolgáltatás:** A program célja az ellátottak bőr vérellátásának javítása, komfort érzet növelése - heti 2 alkalommal, hetente 6 fő vette igénybe.

- **kondicionális képességfejlesztés:** Tornatermi foglalkozások - heti 1 alkalommal alkalmanként 10-12 fő bevonásával valósulnak meg. A fiatalok kondicionális képességeik fejlesztése a cél, valamint tanulnak meg egyszerű táncos koreográfiákat is a foglalkozás során.

- **informatikai-kommunikációs foglalkozások:** A számítástechnika felhasználói szintű elsajátításával segítjük a társadalmi izolációból való kilépést, illetve az otthoni munkavégzésre, távmunkára való felkészítést. A foglalkozásokon kis csoportokban vesznek részt az ügyfelek.

- **gyakorlókonyhai foglalkozások:** A gyakorló konyhában az ügyfelek elsajátítják a háztartási gépek biztonságos használatát, egyszerű ételek elkészítését, élelmiszerek tárolását, háztartási költségvetés készítését, élelmiszerek takarékos vásárlását. A tevékenységben 5-6 fős csoportokban vettek részt a fiatalok, heti 1 alkalommal.

- **támogatott hivatalos ügyintézés:** Ügyfeleinket rendszeresen tájékoztatjuk az őket illető szociális juttatásokról, ellátások igénybevételének lehetőségeiről. Különösen nagy figyelmet fordítunk arra, hogy ismerjék jogukat, amennyiben sérelem éri őket segítjük a megfelelő szociális szakemberrel, hatósággal való kapcsolat felvételt. Az ügyfelek aktív bevonásával segítjük a hivatalos ügyeik intézését.

(Forrás: Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft.2014.évi szakmai beszámolója)

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A Család, Esélyteremtési és Önkéntes Házak Hálózata tevékenységének fókuszában az alábbi diszkriminációs okok, hátrányos helyzetet eredményező tényezők állnak:

- fogyatékoság
- nem
- kor (kiemelten az ifjúság és időskor)
- mélyszegénység (kiemelten romák, a gyermekek és a hátrányos helyzetű településeken élők).

Emellett külön fókuszot jelentenek a családok.

Célcsoport főként a fentebbi diszkriminációs indokok miatt hátrányos megkülönböztetés által érintett csoportok, és a velük foglalkozó civil és egyházi érdekképviseleti, karitatív valamint egyéb segítő szervezetek.

A **Vas megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház** a 2014. évben folytatta a Ház népszerűsítését, programjainak propagálását, felkeresve több civil egyesületet kapcsolatfelvétel céljából.

Ezen tevékenységen kívül heti 28 órában irodai ügyeletet tartanak melynek keretében a következő szolgáltatások vehetőek igénybe:

- ügyfélfogadás (hétfő–csütörtök 10–16, péntek 10–14 óráig)
- E-pont működtetése (ingyenes számítógép-, ill. internet használat)
- tanácsadás, információnyújtás,
- zöld szám működtetése
- kézműves foglalkozások
- állandó kiállítási lehetőség amatőr képzőművészek számára (jelentkezés alapján!)
- az Egyenlő Bánásmód Hatóság helyi képviselőjének ügyfélfogadása (előzetes időpontfoglalás szükséges!)

Az Esélyek Háza a következő szervezetekkel, civilekkel, partnerekkel kötött működése óta együttműködési megállapodást:

- Aranyhíd Nevelési- Oktatási Integrációs Központ
- Regionális Szociális Forrásközpont
- Alpokalja Nagycsaládos Egyesület
- Vas megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetsége
- Szombathely Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
- Vas megyei Önkéntes Centrum,
- Vas megyei Civil Információs Centrum
- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejköltségi Szolgálat

- Harmónia Egyesület
- Női Vállalkozó Klub Egyesület
- Vas Megyei Szakosított Szociális Intézet
- Mozgássérültek Vas Megyei Egyesülete
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Vas Megyei Szervezete
- LOGO Ifjúsági Szolgálata
- Szombathelyi Egyházmegyei Karitás
- Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda
- Győrvári IKSZT
- Gersekaráti IKSZT
- Gérce IKSZT
- Celldömölki Művelődési Ház
- Csörötneki IKSZT
- Vas megyei Rendőr-főkapitányság
- Vas megyei Cigány Területi Kisebbségi Önkormányzat

Együttműködve az Egyenlő Bánásmód Hatósággal folytatják az ingyenes jogi segítségnyújtást, mely iránt nagy volt az érdeklődés, sok kliens a partnerszervezetektől érkezik a tanácsadás igénybevétele okán.

Nagyon sokan veszik igénybe E-pont szolgáltatást. Folyamatosan zajlanak felkereső munka keretében az Esély Órák, melyek nagy népszerűségnek örvendenek Szombathelyen és a megye településein megtalálható általános iskolákban. Esély órákat tartottak a 2014. esztendőben, Rumban, Vépen, Jákon, Bükön, Vassurányban, Vasváron, Ikerváron és természetesen Szombathelyen.

Az év első harmadában négy különböző idősök otthonában tartottak prevenciós foglalkozást időseknek. A programelem megvalósításában részt vett a Vas megyei Rendőr-főkapitányság képviselője is. A foglalkozások Szombathelyen kívül más Vas megyei településeken is megvalósultak, nevezetesen Kőszegen és Körmenten is.

40 fő fiatallal érzékenyítő kiránduláson, tanulmányúton vettek részt Budapesten, ahol a Láthatatlan kiállítás keretében megtapasztalhatták, hogy a nevezett fókuszcsoporthoz tagjai milyen nehézségekkel küzdenek meg nap mint nap, illetve megtanulhatták, milyen formában tudnak segíteni nekik a mindennapokban. Ezt követte egy értékelő, visszatekintő beszélgetés is az Esélyek Háza közösségi terében.

Fotópályázatot került meghirdetésre középiskolás és felsőfokú tanulmányaikat végző Vas megyei fiataloknak a tolerancia jegyében. A pályázat címe „Tolerancia a mindennapokban”, melyre olyan fényképeket vártunk, melyek bemutatják, hogy a nevezett korosztály miként látja, hogyan közelíti meg, hogy gondolkodik a mindennapi toleranciáról. A beérkezett alkotásokat kiállították az Esélyteremtési iroda közösségi terében, és a készítőket jutalmaztuk.

A felsorolt programelemeken kívül Szombathely Megyei Jogú Város által támogatott Szociális Hét, keretében „Családbarát munkahely munkajogi szemmel” című kerekasztal beszélgetést hívtuk életre az Esélyteremtési Iroda közösségi terében. A Szociális Héthez kötődően együttműködtünk az Új Nemzedék Kontaktpont irodával, akik a rendezvény keretében „Caffe Dilemma” névre keresztelt 6 különböző asztalnál folyó beszélgetést szerveztek munka, tanulás, család témakörökben. Szintén e programsorozat keretében együttműködve a LOGO Ifjúsági Szolgálattal megszervezésre került A család és a munka összehangolása – felkészítés már fiatal korban” című interaktív beszélgető délután.

Az év derekán a tavalyi évhez hasonlóan a szervezet Gyermekrajz-pályázatot hirdetett általános iskolás diákok részére. Idén is nagy népszerűségnek örvendett a pályázat, több mint 140 pályamű érkezett a kiírásra. A beérkezett alkotásokból az Esélyteremtési iroda közösségi terében kiállítást szerveztek, melynek megnyitóján 18 alkotás került díjazásra. A kiállítás megtekinthető volt az év végéig.

Legyünk együtt fedőnevű programelemünk keretében érzékenyítő kirándulást szervezett a szervezet roma, nem roma és fogyatékossgal élő diákok részére. Az egy napos kirándulás helyszíne a sárvári kalandpark volt, ahol csapatépítő, közösségfejlesztő, jégtörő játékokkal indult a nap, majd ebéd után a résztvevők közösen igénybe vették a kalandpark szolgáltatásait. A programon 30 diák vett részt, mely jó alkalmat teremtett az együttműködésre, közös gondolkodásra.

Esélyegyenlőségi Napot is szerveztek Szombathelyen az Aranyhíd Nevelési - Oktatási Integrációs Központban, melyen elsősorban a vidéki általános iskolák hetedikes és nyolcadikos tanulói vettek részt, de természetesen szombathelyi iskolák diákjai is részt vettek. A fiatalok 7 különböző állomáshelyen ismerkednek a fogyatékkal élők mindennapjaival, interaktív foglalkozások, játékos feladatok keretében. A 7 állomás:

1. Állomás: Terápiás kutyák az oktatásban - Terápiás kutyák közreműködése a fogyatékkal élő gyermekek fejlesztésében
2. Állomás: Sötét szoba - Braille írás kipróbálása, fehér bottal való tájékozódás, asztalterítés, pénzfelismerés
3. Állomás: Siketek és nagyothallók - Jelnyelvtanítás, siketek és nagyothallók kultúrája
4. Állomás: Mozgássérültek - Élet a kerekesszékekkel: mosdó és WC használat, konyhai munkák, lefekvés stb.
5. Állomás: Mozgássérültek - Ülő röplabda, csörgőlabda
6. Állomás: Értelmi sérültek - Fejlesztő játékok, színkottával való zenélés
7. Állomás: Értelmi sérültek – Tibeti hangtálas

A rendezvényen közel 100 fiatal vett részt, voltak, akik résztvevőként, voltak akik önkéntesként segítettek a rendezvény sikeres és gördülékeny lebonyolítását.

Ki Mit Tud? Tehetségkutató vetélkedőt szerveztek elsősorban roma származású fiatalok részére. A tehetségkutató szombathelyi döntőjét megelőzően Csörötneken, illetve Celldömölkön előselejtező került megszervezésre. A zsűri az előselejtezőn látott legjobb produkciókat meginvitálta a szombathelyi döntőbe, ahol értékes nyeremények kerültek a győztesek tulajdonába. A rendezvény sikeres lebonyolításában a Vas megyei Rendőr-főkapitányság nyújtott nagy segítséget. A rendezvényeken több mint 40 fiatalt lépett fel.

Az Esélyteremtési iroda közösségi terében heti 2 alkalommal sportdélután van, melyen mozgásszervi fogyatékkal élők sportolnak együtt ép társaikkal. Együttműködésben az Összetartás Se egyesülettel bonyolítjuk a „Sportoljunk együtt mindannyian” elnevezésű foglalkozást.

Havi két-három alkalommal ügyfélfogadást tart közösségi terünkben az Egyenlő Bánásmód Hatóság Vas megyei referense. Munkájára folyamatosan nagy érdeklődés mutatkozik.

Az Esélyek Háza a megnevezett programelemeknél kívül több ifjúsági, valamint szakembereknek szóló képzés helyszíne volt a 2014.évben is.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hiányoznak az átmeneti jelleg (hétvégi, 1-2 hetes munkaidőn túli) alternatív ellátási formák	„Panzioszerű ellátás”
Fogyatékkal élőkkel kapcsolatos, fizikai erőt igénylő feladatok ellátása	Önkéntesek, közfoglalkoztatottak bevonása
Hiányoznak az akadálymentes közlekedés feltételei	Komplex akadálymentesítés
Hiányos és téves információk a többségi társadalomban a fogyatékosokkal kapcsolatosan	Érzékenyítő programok
Alacsony a fogyatékkal élők foglalkoztatási aránya	foglalkoztatási program kidolgozása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 25/2013. (I.31.) Kgy. számú határozatával elfogadta Szombathely Megyei Jogú Város Civil Koncepcióját, valamint felkérte a polgármestert, hogy a Koncepció alapján évenként kidolgozott Civil Cselekvési Tervet (a továbbiakban: Cselekvési Terv) terjessze a Közgyűlés elé.

A bizottsági jelleggel működő Civil Fórum, amelyben 13 civil szervezet képviselteti magát, 2014. évben 5 alkalommal ülésezett. A Fórum kapcsolatot tart a Vas Megyei Civil Információs Centrummal és a Vas Megyei Önkéntes Centrummal.

Az Önkormányzat 2014. évben kialakította az Önkormányzati Támogatások Rendszerét (ÖTR), amelyen keresztül elektronikusan adhatók be egyedi kérelmek, pályázatok. A Civil Fórum a rendszer működését figyelemmel kíséri annak érdekében, hogy az év során tapasztalt problémák gyors kiküszöbölése segítse a külső felhasználók munkáját.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 2013 júniusában alapította Az Év Civil Szervezete-díjat a Közgyűlés a kitüntetésekről szóló 7/1996. (II.29.) önkormányzati rendelet módosításával, amely 2014. év november hónapjában második alkalommal került átadásra a Szent Márton ünnepség keretében.

2015. évre szóló Civil Cselekvési Tervben szereplő főbb feladatok az alábbiak:

1. A Civil Fórum működtetése;
2. Az Önkormányzati Támogatások Rendszere működésének figyelemmel kísérése, az önkormányzati forrásátadásról szóló 47/2013.(XII.4.) Kgy. számú rendelet felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása;
3. Javaslat „Az Év Civil Szervezete-díj” kiírására, a beérkezett javaslatok elbírálására;
4. A civil szervezetek számára az „Aktív Időskor Szombathelyen” elnevezésű programsorozat 2015. évi programjairól tájékoztatás, népszerűsítése;
5. Kapcsolattartás a civil szervezetekkel;
6. Az önkéntesség népszerűsítése;
7. „Szombathely, a segítség városa” című program népszerűsítése;
- 8.
9. Kapcsolattartás a Vas Megyei Civil Információs Centrummal és a Vas Megyei Önkéntes Centrummal;
10. Határon túli magyar civil szervezetekkel történő aktív kapcsolattartás és támogatási szerződések megkötése;
11. Fogyatékkal élők civil szervezeteinek bevonása a Civil Fórum munkájába;
12. Civil szervezetek részvételének segítése a Savaria Történelmi Karneválon és a Szent Márton városi programokon;
13. A Civil szervezeteknek a Szombathely Pont programhoz történő csatlakozásának segítése;
14. Az Önkormányzat által elnyert pályázati programok megvalósításába civil szervezetek bevonása, illetve a pályázatok előkészítésében a civil szervezetek bevonása;
15. A Szombathelyi Települési Értéktár Bizottság munkájának segítése civil szervezetek által.

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Szombathelyen bejegyzett civil szervezetek tevékenységi körük szerint			
Tevékenység neve	Alapítvány	Egyesület	Összesen
	db	db	
Kulturális, kulturális és hírközlési tevékenység	52	92	144
Egészségügyi tevékenység	36	21	57
Oktatási tevékenység	26	28	54
Sporttevékenység	24	156	180
Szabadidősport, szabadidős tevékenység	0	16	16
Szociális tevékenység	18	12	30
Környezetvédelmi tevékenység	6	10	16
Kutatási tevékenység	8	4	12
Közbiztonság- védelmi, polgári védelmi, tűzoltási tevékenység	3	3	6
Nemzetközi tevékenység	0	2	2
Foglalkoztatási csoportokat összefogó tevékenység	2	0	2
Szakmai, gazdasági érdekképviseleti tevékenység	1	48	49
Településfejlesztési tevékenység	0	2	2
Egyéb tevékenység	20	39	59
Összesen:	196	433	629

Forrás: <https://www.birosag.hu/civil>
szervezetek névjegyzéke

A szombathelyen bejegyzett civil szervezetek közel 30%-a sporttevékenységgel foglalkozik, azonban magas számban található oktatási tevékenységű, kulturális, egészségügyi és szociális szervezet is. Az egyéb, többcélú szervezetek hányada megközelíti a 10 %-ot. A Szombathelyen működő civil szervezetek többsége olyan Szombathelyen lakó személyeket integrál, akik szakértelmüket, kapcsolataikat, kreativitásukat, szabadidejüket kínálják fel közérdekű feladatok ellátása érdekében. A civil szervezetek jelentős szerepet töltenek be az önkéntesség területén is. A Vas megyében bejegyzett 70 önkéntes fogadó szervezetből 35 szombathelyi székhelyű (18 civil szervezet, 17 intézmény).

A változó gazdasági világnak, az egyre szűkülő forrásoknak köszönhetően a szervezetek egyre inkább felismerik az elszigetelt működés hátrányát és kezdeményezik a közös programok és projektek megvalósítását. A gazdálkodó szervezetek, a civil szervezetek és

az önkormányzat együttműködése elengedhetetlen. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata partnerségre törekszik a civil szervezetekkel való kapcsolatában.

Vas Megyei Önkéntes Centrum

Az oszkói Hegypásztor Kört és a szombathelyi Herényi Kulturális és Sportegyesületet hasonló szemlélet kapcsolja össze. Mindkét szervezet alapítása óta azóta dolgozik, hogy olyan társadalmi folyamatokat hívjon életre, amely az értékek megőrzését önkéntes, közösségben végzett munkával valósítja meg. A két szervezet közös konzorciuma sikeres pályázat révén megteremtette a Vas Megyei Önkéntes Centrum szervezeti kereteit. A centrum fő célja az önkéntesek és az őket fogadó szervezetek tevékenységének összehangolása, az önkéntesség valamennyi formájának népszerűsítése a helyi közösségi szükségletek, valamint a társadalmi érdekek, igények minél szélesebb körű kiszolgálása érdekében.

Kétirányú folyamat aktív generálói, melyben egyrészt adatbázisba gyűjtik az önkéntes munkát vállalni szándékozó személyeket, másrészt gyűjtik az adatokat az önkénteseknek lehetőséget biztosító, munkájukra igényt tartó, potenciális fogadó szervezetekről. A közvetítői tevékenységünk fő célkitűzése, hogy mind a két oldalról minél több igényt kielégítsenek a 2005. évi közérdekű önkéntes törvénynek megfelelően.

Tevékenységeik:

1. Önkénteseket toboroz, regisztrál, közvetít az egyes fogadó szervezetekhez.
2. Fogadó szervezeteket toboroz, népszerűsíti önkéntes lehetőségeiket, programjaikat.
3. Segítséget nyújt abban, hogy a szervezetek (intézmények, önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak) megtalálják, hogy a 2005 évi közérdekű önkéntes törvény alapján milyen területeken alkalmazhatnak önkénteseket.
4. Elektronikus adatbázist működtet, amely könnyebbé teszi a fogadó szervezetek és az önkéntesek egymásra találását.
5. Cégek önkéntes programjainak létrejöttét segíti.
6. Diákok iskolai közösségi szolgálatának (IKSZ) szervezésében, koordinálásában vesz részt.
7. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők (FHT) önkéntes munkáját koordinálja Szombathely MJV Polgármesteri Hivatala Egészségügyi és Közszolgálati Osztály Szociális és Családvédelmi Irodájával együttműködve.

A Civil partnerségi kapcsolatok erősítése Szombathelyen című projekt kapcsolódása a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz

Az önkormányzat a Martinus Vallási és Kulturális Egyesülettel, mint országos hatókörű civil szervezettel és a Szombathelyi Civil Kerekasztallal együtt konzorciumi megállapodás formájában pályázott Szombathely városában működő civil szervezetek működésének, gazdálkodásának, kapcsolatrendszerének és fejlődési irányainak, önkormányzattal való kapcsolatának fejlesztésére.

A pályázat Szombathely Megyei Jogú Városban működő civil szervezetek működésének, gazdálkodásának, kapcsolatrendszerének és fejlődési irányainak, önkormányzattal való kapcsolatának fejlesztését tűzte ki céljává, melyet az alábbi munkacsomagok köré rendezett szakmai programmal valósít meg:

1. Az Önkormányzat és a városi civil szervezetek közötti új együttműködések biztosítása.
2. „Tudás transzfer” című szemléletformáló képzések – az Önkormányzat civil szervezetekkel közvetlenül kapcsolatba kerülő egységei részére.

3. A partnerkapcsolatok folyamatosságát biztosító folyamatos információ szolgáltatás és a szélesebb társadalom tájékoztatása Szombathely Megyei Jogú Város portálján.
4. A közigazgatás döntéshozatali mechanizmusaiban aktívan részt vevő civil szervezetekkel, cégekkel való együttműködési megállapodások megkötése, cselekvési terv kidolgozása.
5. A közéleti aktivitás fokozása a nyilvánosság módszereinek alkalmazásával (kampány, sajtótájékoztató, médiumokban való megjelenések).
6. Egyéb tevékenységek.

A projekt kapcsolódása az esélyegyenlőséghez:

A pályázathoz kapcsolódó szakmai koncepció alapján - önkormányzati önerő felhasználásával - a Városháza földszinti fogadóterében civil képűtség elindítása és „civil netsarok” létrehozása valósul meg. A képűtség hírt ad a szervezetek aktuális programjairól, rendezvényeiről, megvalósult eseményeiről, projektjeiről. Egyben lehetőséget nyújt a civilek szolgáltatásainak valamint a SZJA 1% szervezetek részére történő felajánlások ösztönzésére is. A civil netsarok meghatározott nyitva tartás szerint közösségi Internet hozzáférést, számítógépes hozzáférést nyújt azon civil szervezetek képviselői, tagjai, önkéntesei részére, amelyek nem rendelkeznek Internet elérhetőséggel, megfelelő számítógéppel, infrastruktúrával.

A civil szervezetek humán erőforrás ellátottságát tekintetében különösen fontos az önkéntesség elterjesztése és az önkéntes foglalkoztatás támogatása. Ennek érdekében olyan intézkedések kerülnek megvalósításra, melyek alkalmasak az információ áramoltatásában, segítik a foglalkoztatás menetének megkönnyítését. Az Önkormányzat támogatja a vele szorosabb partnerségben lévő civil szervezeteket azzal, hogy megszólítja a város területén működő kis, közép és nagy cégeket és érzékenyíti őket a városi civil szervezetei iránt. Az érzékenyítés a társadalmi felelősség vállalásra, önkéntességre hívja fel a figyelmet. Az érzékenyítést követően együttműködési megállapodások aláírására kerül sor, melyben a partner cégek vállalják azt, hogy tájékoztatják és informálják munkavállalóikat a szombathelyi civil szervezetek általuk ismert programjairól, rendezvényeiről; felhívják munkavállalóik figyelmét a szombathelyi civil szervezeteknél végezhető önkéntes tevékenységekre, ösztönzik munkavállalóikat az önkéntes tevékenységekben való részvételre. Valamint szolgáltatásaikból vállalásaiknak megfelelően bizonyos kedvezményt nyújtanak az Önkormányzati Támogatási Rendszerben regisztrációval rendelkező civil szervezetek számára.

Vas Megyei Civil Információs Centrum

Az oszkói Hegypásztor Kör 2012 májusában pályázatot nyújtott be a Vas Megyei Civil Információs Centrum működtetésére. Pályázatuk eredményesnek bizonyult, így 2012. július 10-én miniszteri megbízólevelet vehettek át az érintettek az Emberi Erőforrások Minisztériumától, melyben hivatalos megbízatást kaptak a megyei Civil Információs Centrum működtetésére. A Centrumot minden megyében az ÁROP-1.1.14 „Partnerség erősítése” című pályázati konstrukció keretében működtetik a nyertes szervezetek. A pályázati konstrukció keretein belül 2014. december 31-ig működnek a centrumok. A program célja egy olyan szakmai tanácsadási, képzési és információs rendszer működtetése, amely a megyei civil szervezetek működésének hatékonyság-javulását, a közigazgatás, civil és vállalkozói szektor közötti kapcsolatok, szakmai együttműködések megerősödését eredményezi. A folyamatkövető szolgáltatásokat a célcsoportokhoz a lehető legközelebb viszik kitelepülésekkel, illetve egy olyan informatív portál működtetésével, amely a személyes tanácsadást követően is segítséget nyújt a szervezeteknek.

Hátrányos Helyzetű Roma Fiatalokat Támogató Közhasznú Egyesület (HÁROFIT) 2005. január 14-én kezdte meg működését. Az Egyesület, míg 2012. évben 80 fő taglétszámmal rendelkezett, a 2013-évben már 114 főre bővült a tagjainak száma.

A szervezet konkrét tevékenysége:

I. Szociális tevékenység, családsegítés a városok és községek Polgármesterei Hivatalain keresztül.

1. Adományok gyűjtése (tanszerek, játék, ruha, könyv, csomagolt élelmiszer, stb.)
2. Adományok eljuttatása a rászorulóknak.
3. "Segítőlánc" megszervezése, kialakítása, működtetése.

II. Oktatási, kulturális tevékenység, ismeretterjesztés:

- Felvilágosító, ismeretterjesztő előadások szervezése.
- Rászoruló tanulók korrepetálásának megszervezése.
- Kulturális programok szervezése (kiállítások, múzeumlátogatások)
- Gyermek-rajzpályázatok kiírása, értékelése.
- Kapcsolatfelvétel és együttműködés más hasonló tevékenységet folytató civil szervezetekkel.

A szervezet eddigi sikeres programjai:

1. "Most mutasd meg" címmel rendeztünk tehetségkutató verseny, 7-16 éves roma fiatalok részére, több alkalommal.
2. Programokkal készültek a farsangra, nőnapra, anyák napjára, húsvétra, gyerek napra, mikulásra és a karácsonyra.
3. Táborszást szerveztek nyáron a gyerekek részére. Amelynek célja a gyerekek humánus és az egészséges életre való nevelése.
4. Nyári tábort szerveztek a rászoruló gyerekek részére, az egyesület irodájában, melynek keretében a fiataloknak különböző foglalkozásokat biztosítunk, hasznos időtöltés érdekében. Programban részt vevő gyerekeknek napi egy meleg étkezést szerveztek támogatók segítségével.
5. Kéthetente Tini Discot rendeznek 13-18 éves gyerekek számára az Óperint utcai irodában.
6. Nemzetiségi napon képviselik a roma kisebbséget.
7. Az egyesület a Holocaust emlékmű takarítását vállalta el. Részt vesznek megemlékezések szervezésében.
8. Szemégyűjtési akció szervezése évente több alkalommal, Szombathely területén, Városgazdálkodással együttműködve.
9. Tini tükör című program keretében 2006 októberében a gyerekek hetente 1 alkalommal az Egyesület irodájában, önismereti, személyiség fejlesztő programon vehettek részt, pszichológus vezetésével. A programban 9 gyerek vett részt, célcsoport 14-19 éves korig. A pályázatot a Vas Megye Önkormányzati Hivatal írta ki.
10. Egy hónapos Egészségfejlesztési programon vehettek részt a roma fiatalok, amelyet az ÁNTSZ, az Országos Tisztiorvosi Hivatal szervezete, s a HÁROFIT nyert a gyerekek egészséges életre való nevelésére, pályázati úton.
11. Az egészség fejlesztési program hat pillére épült, a fiatalok információkat kaptak az egészséges táplálkozásról, a száj higiénéről, a káros szenvedélyekről, (a drogról, az

- alkoholról, és a cigarettázásról) a mozgás kultúráról, a szexuális életről, és ezen belül a fogamzásgátlókról, és a nemi úton terjedő betegségekről.
12. 2006. május 25.-én megalakult a Savaria Cigány Zenekar, az Egyesületen belül. A 15 kiváló cigány művész a magyarországi cigányzenei hagyományból merít, mellette komolyzenével és népzzenével kápráztatják el a közönséget. A következő hangszereket képesek megszólaltatni: brácsa, bőgő, cimbalom, cselló, hegedű, klarinét klasszikus felállásban.
  13. Az egyesület Crazy Dancer'S, tehetséges roma fiatalokból álló tánccsoportja, önálló koreográfiával kápráztatják el a nézőket hip – hop és latin tánc kategóriában.
  14. Továbbtanuló gyerekek részére segítséget nyújtanak, a tanulmányi ösztöndíjak adatlapjainak a kitöltésében.
  15. Foglalkoztatást biztosítanak közhasznú munkavégzés keretében, parkosítási feladatokat látnak el.
  16. Savaria Karneválon a takarítási munkálatokat két alkalommal az egyesület szervezte és bonyolította le.
  17. Adományokat gyűjtenek (tanszerek, ruha, könyv, csomagolt élelmiszer, játék), és eljuttatják a rászorulóknak részére.

Munkájuk során a következő szervezetekkel működnek együtt:

1. Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal
2. Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekegészségügyi Szolgálat
3. Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
4. Egyházmegyei Karitás
5. Magyar Máltai Szeretet Szolgálat
6. Változó Világért Alapítvány
7. Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása
--

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a településen működő **horvát, német, roma és szlovén** nemzetiségi önkormányzatokkal működik együtt. Az Önkormányzat minden nemzetiségi önkormányzat részére ingyenes helyiséghasználatot biztosít az önkormányzati feladatok ellátásához. A helyiségekhez, és annak infrastruktúrájához kapcsolódó költségek fedezetét az éves költségvetésében biztosítja. Minden évben külön pénzügyi támogatást is nyújt a nemzetiségek közös, hagyományőrző éves találkozásához, a Szombathelyi Nemzetiségi Nap megrendezéséhez. A Szombathelyen élő nemzetiségi közösségek más rendezvényeit és működését is segíti. A roma nemzetiségi önkormányzattal és a HÁROFIT Közhasznú Egyesülettel szociális és közfoglalkoztatási célú együttműködést valósít meg. A szombathelyi roma szervezetek évek óta jelen vannak a Szociális Hét rendezvényein, ahol gyakori téma a romák helyzete, a társadalmi és szakmai feladatok megfogalmazása. A 2013. évben a roma szervezetek is támogatták a szociális célú városrehabilitációs program (Körmenydi út – Óperint utca) előkészítését. Évente közös megemlékezéseket tartanak a - többek között önkormányzati támogatással létesített - helyi roma holocaust emlékműnél. 2013. évben a szlovén önkormányzat is részese volt az agy sérült emberek közreműködésével rendezett „Határtalanul” magyar - szlovén közös kulturális napnak.

A szombathelyi köznevelési intézményekben horvát és német nyelven van lehetőség óvodai, általános iskolai képzésre. Az Önkormányzat együttműködésre törekszik az ebben érdekelt szervezetekkel egy több megyét érintő, országos beiskolázási körzetű horvát középiskola létrehozása érdekében. A megyeszékhelyen található Vasi Skanzen, szabadtéri néprajzi múzeum bemutatja a Vas megyében élő horvát, német és szlovén nemzetiségek egykori ház-, lakáskultúráját és életmódját. Nemzetiségi kezdeményezésre Szombathely település nevét német és horvát nyelven írt helységnév tábla is mutatja a városba érkezőknek (Steinamanger, Sambotel). A nemzetiségi önkormányzatok is közreműködnek Szombathely testvérvárosi és nemzetközi kapcsolatainak formálásában (különösen: Kaufbeuren, Sisak, Maribor).

Partnerség önkormányzat-civil szektor: **Civil Fórum** létrehozásával a szervezetek bekapcsolódhatnak a döntéshozatalba. A civil szervezetek jelentős szerepet töltenek be az önkéntesség területén is. A Vas Megyében bejegyzett 70 önkéntes fogadó szervezetből 35 szombathelyi székhelyű. (18 civil szervezet, 17 intézmény)

Az Önkormányzat illetve a **Szombathelyi Egyházmegyei Karitás** határozatlan időtartamra ellátási szerződést kötött az egyes személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások átvállalásáról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szt.) foglaltak alapján, a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek ellátására.

SZMJV Önkormányzata és a kőszegi **SOS Gyermekfaló Alapítvány** között gyermekvédelmi szakellátásban együttműködés áll fenn.

A 1997. évi CXL. törvény 76.§. c.) és g.) pontja alapján a szombathelyi Önkormányzat kötelező feladata az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi **kultúra** értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása, illetve a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása. A feladat ellátására szerződést kötött az Önkormányzat, évente pénzügyi támogatás, juttatás mellett, a Gyöngyöshermán-Szentkirályi Polgári Körrel, a Petőfi Telepért Egyesülettel, a Zanati Kulturális és Sportegyesülettel, a Herényi Kulturális és Sport Egyesülettel, illetve a Vas Megyei Tudományos és Ismeretterjesztő Egyesülettel.

A Derkovits Városrésztért Kiemelkedően Közhasznú Egyesület feladat-ellátási megállapodásban vállalta a társadalom és az egyén közös érdekeinek kielégítésére irányuló közhasznú tevékenységek meghatározott elemeinek ellátását.

Szombathely város éves költségvetésében biztosítja a **Humán Civil Ház** működését, mely otthont ad Szombathely város 63 egészségügyi ellátáshoz valamint az egészséges életmódhoz, az egészség-ismeretek elsajátításához kapcsolódó önszorgató közösségek számára.

A Humán Civil Ház feladata a közösségek segítése, szakmai tanácsadás, fórumok, képzések, továbbképzések szervezés és működésükhöz ingyenes helyiség és infrastruktúra biztosítása.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) IV. fejezete rendelkezik a helyi önkormányzatok társulásairól. Az Möt. 146. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatályba lépése előtt kötött önkormányzati társulási megállapodásokat a képviselő-testületek felülvizsgálják, és a törvény rendelkezéseinek megfelelően módosítják a törvény hatálybalépését követő 6 hónapon belül. Előzőekre tekintettel – a Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása megkeresésére - a Közgyűlés a 2013. március havi ülésén a Társulás jövőbeni működésével kapcsolatosan kinyilvánította, hogy Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az alábbi szolgáltatások vonatkozásában kívánja a Társulást fenntartani:

- családsegítés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása
- területfejlesztési feladatok.

(Forrás: 2013. május havi Közgyűlési előterjesztés)

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata elnyerte Partnerségi alapú esélyegyenlőségi programok a segítség városában és térségében

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata elnyerte az ÁROP -1.A.3-2014-2014-0023 számú „**Partnerség alapú esélyegyenlőségi programok a segítség városában és térségében**” című projektet, melynek megvalósítási ideje 2015. április 1. – 2015. november 30. közötti időszak.

A projekt várható eredményei:

- Kialakításra kerül az esélyegyenlőségi programok végrehajtásához szükséges szolgáltatási és intézményi együttműködés és párbeszédrendszer a szombathelyi járásban, felállnak a munkacsoportok, a szakmai koordinációs csoport, a felzárkózási kerekasztal, az esély fórum, valamint a járás részt vesz a megyei társadalmi felzárkózási fórumban is
- Kialakul és megerősödik a társadalmi párbeszéd, a közösségi tervezés helyi rendszerei (önkormányzatok, kormányzati szervezetek, intézmények, civil szervezetek, gazdasági szereplők és szakértők bevonásával), a HEP-ek megvalósításának vonatkozásában
- Elkészül a járáson belül felmerült, és a települések együttműködését igénylő problémák komplex kezelését megalapozó – a járási felzárkózási kerekasztal által elfogadott - „Esélyteremtő-programterv”, amely megerősíti a partnerséget, továbbá felkészíti a járást a releváns szakmai területeken a 2014-20-as EU-s források fogadására is
- Sikeres esélyegyenlőségi akciók valósulnak meg, amelyek megalapozzák a partnerek fenntartható együttműködését

Kulcs fogalmak: együttműködés, partnerség, esélyegyenlőség.

Partnerség kialakítása:

- Járási szintű együttműködések kialakítása
- -Járási felzárkóztatási kerekasztal létrehozása, munkacsoportok működtetése
- Járási „Esélyteremtő-programterv” kidolgozása, mely megerősíti a partnerséget, felkészíti a járást a releváns szakmai területeken a 2014-2020-as EU-s források fogadására.

Az egyes munkacsoportok akcióprogramjainak elemei:

1. Segítés városa munkacsoport: járási újraélesztési demonstrációs tevékenységek szervezése; járási egészségműveltségi program kidolgozása; energiatudatos lakásüzemeltetést ösztönző tájékoztató fórumok szervezése.
2. Komplex akadálymentesítés munkacsoport: fogyatékkal élők elfogadását, társadalmi integrációját célzó érzékenyítő tevékenységek.
3. Munkaerő –piaci aktivizálás munkacsoport: szociális gazdaságban tevékenykedő szervezeteken keresztüli foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése, akcióterv készítése.
4. Család megerősítése munkacsoport: generációk együttműködését célzó program; család megerősítési program.

2015. szeptember 1. napjáig 32 önkormányzat csatlakozott a programhoz képviselő-testületi határozattal illetve jelezte csatlakozási szándékát egy szándéknyilatkozat kitöltésével.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
--

Szombathely Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2012. évben több együttműködési megállapodást is kötött.

A Vas Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjával a foglalkoztatási gondok enyhítésében való együttműködésről állapodtak meg. A megállapodás az egyes foglalkoztatási tárgyú jogszabályok és a nemzetiségek jogairól szóló törvény figyelembevételével rendezi a felek együttműködését a foglalkoztatási gondok enyhítésében.

A Nyugat-dunántúli Romák az Integrációért Egyesülettel, Az Európai Unió Roma Ifjúságáért Egyesülettel (EURIFE) és a Zala Megyei Cigány Civil Szervezettel azonos tartalmú, de külön-külön kétoldalú együttműködésben állapodtak meg. Az együttműködési megállapodások keretjellelűek. Alapelvként rögzítik, hogy közös kulturális rendezvények vagy forráspályázatok megvalósítására az együttműködő felek külön megállapodást kötnek, mely mindenkor tartalmazza a partnerek közötti konkrét munkamegosztást, kompetenciát, finanszírozást, dokumentációs és elszámolási kötelezettségeket.

Célja: kulturális rendezvények, képzési és oktatási programok szervezése, karitatív jellegű tevékenységek indítása, szociális tevékenységi körök bővítése, kapcsolat kialakítása más együttműködő szervezetekkel és intézményekkel, közös pályázás lehetősége az EU Alapokra.

Hasonló tartalmú megállapodás született *Sorokpolány Roma Nemzetiségi Önkormányzatával* is. A Vas Megyei Család-, Esélyteremtési- és Önkéntes Ház az együttműködés keretében többek között vállalja, hogy **díjmenetesen biztosítja** az épületében lévő nagyterem használatát előre egyeztetett időpontban, megjelenési lehetőséget biztosít a rendezvényein, információkat nyújt, segít pályázatírásban, díjmentes hozzáférési lehetőséget biztosít az általa fenntartott E-ponthoz, díjmentes adatszolgáltatást és ingyenes jogi tanácsadást nyújt. *Szombathely Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata* az együttműködés keretében többek között vállalja, hogy a partner szervezet programjait népszerűsíti, szórólapjait kihelyezi, információkat nyújt, aktívan közreműködik az Esély-órák elnevezésű programokon, a Szociális Hét rendezvényén, az eseményeken képviseli a szervezetét, felkérés esetén bemutatja annak munkáját, eredményeit. Előzetes egyeztetés alapján részt vesz a munkacsoportban, véleményt alkot és javaslatot tesz.

Megállapodás *Nemesládony Község Önkormányzatával*: Az együttműködés célja a roma fiatalok integrációjának felgyorsítása, amelynek egyik fontos eleme a társadalmi befogadás. Az együttműködésben a felek **kettő darab közösségformáló, társadalmi befogadást erősítő programot kívánnak megvalósítani roma származású fiatalok számára** a projekt helyszínén. A felek a rendezvények sikere esetén egyéb területeken is erősíteni kívánják az együttműködést. *Nemesládony Község Önkormányzata* vállalja, hogy a programokat megszervezi, meghirdeti és létesítményt biztosít hozzá. A program tervezésébe, összeállításába bevonja a partnerét, ez alapján *Szombathely Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata* vállalja, hogy a rendezvényeket a roma fiatalok körében népszerűsíti, meghirdeti. A megállapodás 2012. november 15-étől 3 éves időtartamra jött létre.

Hasonló tartalmú megállapodás született a *Nemescsói Társult Evangélikus Egyházközséggel* is.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a Nyugat-dunántúli Romák az Integrációért Egyesülettel együttműködve 15 hátrányos helyzetű gyermek egyhetes, térítésmentes balatoni üdülését szervezte meg.

A 2015/2016-os tanév kezdete előtt 190 db füzetcsomaggal segítették a rászoruló diákokat és családjaikat.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Szombathelyi Gyermekvédő Liga tevékenységével az Önkormányzat családtámogató rendszeréhez kapcsolódik. Nyaranta a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok részére egy hetes önismereti és kommunikációs, illetve kortárssegítő tábort szervez. A rászoruló családok és gyermekek részére élelmiszer-, játék-, és ruhaadományokat gyűjt, Mikulás-napi ajándékosztást végez.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával a Magyar Máltai Szeretetszolgálat immár 18 éve együttműködési megállapodás keretében tevékenykedik a szociális, egészségügy és ifjúságvédelem területén. Folyamatos segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak /ruha-, élelmiszer-, háztartási gép-, tüzelő-, bútorosztás/. Külön figyelmet szentelnek az időseknek, illetve az egyes fogyatékosági csoporthoz tartozó szociálisan rászorulóknak is – gondoskodtak egyúttal az akadálymentesítésről. Önkéntesekkel próbálják enyhíteni a testi-, lelki-, szociális szükségben szenvedők gondjait. Az önkéntes munkatársak rendszeresen látogatták a kórházban fekvő egyedül álló betegeket. A szociális intézményekben élők részére lelki támogatást nyújtanak.

Az Ifjúsági Csoport tagjai havonta 1 alkalommal a Kórház Pszichiátriai Osztályán zenélnek (e terápiának jótékony hatása van a gyógyulásra). Decemberben a börtönben adtak karácsonyi műsort.

Szombathely városában működik a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF). Működését a kormány 2000. december 6-án egyhangúlag elfogadott Nemzeti Stratégia a Kábítószer-probléma visszaszorítására című dokumentum alapján végzi. A KEF egy helyi szintű szakmai munkacsoport, mely összehangolja a városban folyó drogprevenációs programokat, a drogproblémával foglalkozó intézmények munkáját. /Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, RÉV, Drogambulancia, Védőnői Szolgálat, Rendőrség, Önkormányzat, Pálos Károly Családsegítő és Gyermekejélési Szolgálat, Pártfogófelügyelői Szolgálat és a LOGO Ifjúsági Szolgálat/ Szombathely Megyei Jogú Város 2005. óta rendelkezik drogellenes stratégiával és ennek megvalósítására minden évben cselekvési tervet dolgoz ki és bizottsági egyeztetések után a Közgyűlés elé terjeszt. A KEF működéséhez az Önkormányzat költségvetésében forrást biztosít, valamint az ágazati minisztérium pályázat útján támogatja a stratégiában megfogalmazott feladatok megvalósulását. A KEF munkája több területet érint: prevenció, kereslet-kínálat csökkentés, rehabilitáció. Ezen tevékenység a KEF pilléreinek keresztül valósul meg együttműködési programokon keresztül. A drogprobléma területén dolgozó szervezetek együttműködésének köszönhetően számos program megvalósult: drogmentes világnap, egészségét kábítószer-ellenes program részei. A munkának köszönhetően folytatódott a szakmai párbeszéd a különböző területek képviselői között (egészségügy, oktatás, bűnmegelőzés), amelynek révén a programok szakmai színvonala nőtt, a párhuzamosságok kiküszöbölésre kerültek. A munkacsoport fő célja a kábítószer probléma reális érzékeltetése, a probléma társadalmiasítása annál is inkább, hogy ezt a területet magas látencia jellemzi. A tények, statisztikák mögötti összefüggések, magyarázatok szakmai szempontból hiteles értelmezése, elemzése úgyszintén a KEF feladata. 2012. évben a KEF saját forrásból és önkormányzati támogatásból (Bűnmegelőzési, Közbiztonsági és Közrendvédelmi Bizottság) négy alkalommal 20 fő kortárs képzést valósított meg.

Vasi Diák Közösségi Szolgálat

A 2016. évtől érettségiző diákoknak – az érettségi vizsga előfeltételeként – a nemzeti köznevelésről szóló törvény előírja 50 órás közösségi szolgálat teljesítését. A közösségi szolgálat célja, hogy a diákokban erősödjék a szolidaritás, a segítőkészség, az egymás iránti felelősség. Az országban elsőként Szombathelyen jött olyan iroda – a NYME Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ részeként-, amely azt szervezi, hogy a diákok miként tudják teljesíteni ezt a kötelezettségüket.

A Vasi Diák Közösségi Szolgálatnál regisztrált diákok jelentős számmal vettek részt az „Aktív időskor Szombathelyen” programsorozat 2014 évi és 2015.évi rendezvényein, ahol kísérőként segítették az adott programok sikeres lebonyolítását.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Lásd a korábbiakban Élelmiszerbank, METRO támogatása

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A HEP elkészítéséhez az érintett célcsoportokkal foglalkozó ágazatok képviselői részére a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet által meghatározott kötelező adattáblázatok megküldésre kerültek adatszolgáltatás céljából. Ezt követően Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Egészségügyi és Közszolgálati Osztályán - 2013. június 3. napján 10.00 órai kezdettel – került sor ülés tartására a HEP célcsoportjaival foglalkozó – alábbiakban felsorolt - önkormányzati fenntartású intézmények, valamint az önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságok vezetőinek részvételével:

- Egészségügyi Alapellátó Intézet
- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekejélési Szolgálat
- Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
- Hátrányos Helyzetű Roma Fiatalokat Támogató Közhasznú Egyesület (HÁROFIT)
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft
- Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft
- Esélyegyenlőségi Mentor
- Egészségügyi és Közszolgálati Osztály munkatársai
- Nemzetiségi ügyintéző

Az ülés keretében került sor a HEP áttekintésére, a célcsoportokat érintő problémák felvetésére és megoldási javaslatok kidolgozására. Az elkészült HEP elfogadás előtt véleményezésre megküldésre került a Kisebbségi Önkormányzatok vezetői részére.

Az első ülést követően több alkalommal került sor a HEP Fórum gyűlésére, melynek a HEP Fórum tagjai elnököt is választottak 2013 őszén. A fórum tagjai kezdetekben a HEP aláírói voltak, majd a tagok javaslatai alapján a Fórum tovább bővült, többek között azon helyi érdekvédelmi szervezetekkel, melyeknek tevékenysége érinti az egyes célcsoportokat.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Közgyűlés által elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programját a helyben szokásos módon (helyi média, hetilap, honlap, helyi Tv, rádió útján) a lakosság számára elérhetővé teszi.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>Nem ismert a roma lakosság tényleges száma</p> <p>Roma tanulók körében jelentkező tanulási problémák</p> <p>Hajléktalan emberek komplex, speciális ellátást igénylő problémái</p>	<p>Szociológiai felmérés</p> <p>Roma tanoda program kidolgozása</p> <p>Hajléktalan emberek társadalmi integrációjának elősegítése</p>
Gyermekek	<p>Családmódellék átalakulása: szülők válása, szülő elvesztése, munkanélküliség,</p> <p>Problémákkal terhelt családi háttér</p> <p>Tanulási és magatartási zavarok megjelenése</p> <p>Lemaradás a tanulásban</p> <p>Pszichés zavarok</p>	<p>Fokozott figyelem, egészségnevelés, mentálhigiéné, projektek, iskolapszichológus alkalmazása,</p> <p>Kapcsolattartás a családdal, lehetőségekhez mérten segítségnyújtás, problémák jelzése a segítő szolgálatok felé</p> <p>Mentálhigiénés, tárgyi feltételek kihasználása</p> <p>Korrepetálás</p> <p>Szorosabb együttműködés a nevelési tanácsadóval</p>

	<p>Igazolatlan hiányzások</p> <p>Szabadidő strukturátlansága</p> <p>Tartós beteg gyermekekre vonatkozó pontatlan adatok</p> <p>Fogyatékkal élő gyermekekre vonatkozó pontatlan adatok</p> <p>Gyermekek egészségtelen táplálkozása</p>	<p>Együtműködés a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és gyermekjóléti Szolgálattal</p> <p>Közösségi terek fejlesztése</p> <p>Tartós beteg gyermekek valós számának feltérképezése</p> <p>Fogyatékkal élő gyermekek valós számának feltérképezése</p> <p>Kérdőíves felmérés családok/gyermekek étkezési szokásairól</p>
Idősek	<p>Elszigetelődés</p> <p>Elmagányosodás</p> <p>Informatikában, nyelvismeretben jártas idősek körének bővítése</p> <p>Kevés a demens férőhely az idősek klubjaiban</p>	<p>Önkéntesek, iskolák bevonása</p> <p>Generációk közelítése</p> <p>Tanfolyamok szervezése</p> <p>Demens nappali ellátás fejlesztése (férőhelybővítés)</p>
Nők	<p>Családon belüli erőszak áldozatai számára nincs elhelyezési lehetőség</p> <p>Nők munkavállalásának nehézségei a gyermekek napközbeni ellátása vonatkozásában</p>	<p>Krízis szoba biztosítása a Családok Átmenti Otthonában</p> <p>gyermekek napközbeni ellátása területén kapacitás növelés</p>
Fogyatékkal élők	<p>Hiányoznak az átmeneti jellegű (hétvégi, 1-2 hetes munkaidőn túli) alternatív ellátási formák</p> <p>Fogyatékkal élőkkel kapcsolatos, fizikai erőt igénylő feladatok ellátása</p> <p>Fogyatékkal élő felnőtt lakossággal kapcsolatos adathiány</p> <p>Fogyatékkal élők alacsony szintű foglalkoztatottsága</p> <p>Hiányosságok mutatkoznak az akadálymentesítés területén</p>	<p>„Panzíószerű ellátás”</p> <p>Önkéntesek, közfoglalkoztatottak bevonása</p> <p>Fogyatékkal élő felnőtt lakosság valós számának feltérképezése</p> <p>Új foglalkoztatási formák bevezetése</p> <p>Önkormányzati intézmények, helyi közösségi közlekedés</p>

		akadálymentessé tétele, komplex akadálymentesítés
--	--	---

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>Szociológiai felmérés</p> <p>Együttműködési megállapodás megkötése</p> <p>Óperint Roma Tanoda program kidolgozása</p> <p>Hajléktalan emberek társadalmi integrációjának elősegítése</p>	<p>HÁROFIT Roma Nemzetiségi Önkormányzat</p> <p>Roma Nemzetiségi Önkormányzat HÁROFIT</p> <p>Roma Nemzetiségi Önkormányzat HÁROFIT</p> <p>SAVARIA REHAB TEAM Nonprofit Kft</p>
	<p>Fokozott figyelem, egészségnevelés, mentálhigiéné, projektek, iskolapszichológus alkalmazása,</p> <p>Kapcsolattartás a családdal, lehetőségekhez mérten segítségnyújtás, problémák jelzése a segítő szolgálatok felé</p> <p>Mentálhigiénés, tárgyi feltételek kihasználása</p> <p>Korrepetálás</p> <p>Szorosabb együttműködés a nevelési tanácsadóval</p> <p>Tartós beteg gyermekek valós számának feltérképezése</p> <p>Fogyatékkal élő gyermekek valós számának feltérképezése</p>	<p>Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ</p> <p>Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ</p> <p>Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ</p> <p>Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ</p> <p>Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ Háziorvos Védőnő</p> <p>Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ Háziorvos Védőnő</p> <p>Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény</p>

	Kérdőíves felmérés családok/gyermek étkezési szokásairól	
Gyermekek	Bölcsődék infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztése Tanulmányi felzárkóztatás hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára Közösségi terek tárgyi fejlesztése hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára Gyermekek és fiatalok számára információs és tanácsadó szolgáltatások fejlesztése	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ SRT Logo Ifjúsági Szolgálat
Idősek	Önkéntesek, iskolák bevonása Generációk közelítése Idősek informatikai és nyelvi képzése Demens nappali ellátás fejlesztése (férőhelybővítés) 80 év feletti idősek helyzetének folyamatos feltérképezése Idősek átmeneti elhelyezésének férőhelybővítése, tárgyi feltételeinek javítása Idősek tájékoztatása és információ nyújtása Generációk közötti együttműködés elősegítése	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Pálos Károly Szociális Szolgáltatási Központ Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ SZMJV Nyugdíjas Szövetsége és Képviselőtestület SZMJV Nyugdíjas Szövetsége és Képviselőtestület
Nők	Krízis szoba biztosítása a Családok Átmenti Otthonában	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

	Gyermekek napközbeni ellátásának kapacitás növelése	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
Fogyatékkal élők	„Panzioszerű ellátás”	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.
	Önkéntesek, közfoglalkoztatottak bevonása	SZMJV Önkormányzata
	Fogyatékkal élő felnőtt lakosság valós számának feltérképezése, nyomon követése	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ Háziorvos
	Közszolgálatokhoz való hozzáférés esélyeinek javítása	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ; Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ; Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
	Komplex akadálymentesítés	SZMJV Önkormányzata, érdekvédelmi szervezetek
	Vak emberek esélyegyenlőségének előmozdítása	SZMJV Önkormányzata
	Információ nyújtás fogyatékkal élők számára	SZMJV Önkormányzata, Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ;
	Támogatott lakhatás bevezetése	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.
	Fogyatékkal élők foglalkoztatásának megvalósítása	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.
Kertészeti munkálatok végzése	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.	

(A kiemelt, feltárt problémáról az alábbiakban részletes intézkedési terv készült.)

Jövőképünk

- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők száma csökkenjen, életminőségük javuljon.
- A roma lakosság minél szélesebb körben értesüljön az őket érintő élethelyzetüket javító lehetőségekről, pályázatokról.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészségügyi, szociális, gyermekjóléti ellátásokhoz való hozzáférését. Célunk a tartós beteg és fogyatékkal élő gyermekek számának, helyzetének feltérképezése.
- Az idős, demens személyek nappali ellátásba történő bevonásának bővítése. A 80 év feletti személyek szociális ellátásokról történő tájékoztatása, szükség esetén ellátásokba történő bevonása.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családbarát munkahelyek létrehozását, a családon belüli erőszak áldozatává vált nők támogatását.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének javítására, valamint a valós számuk feltérképezésére, továbbá az akadálymentesítésre.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Óperint Tanoda Program működtetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Roma származású általános iskolás és középiskolás tanulók iskolai problémái, felzárkózás lehetőségének, speciális tehetséggondozásnak a hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<ul style="list-style-type: none"> - általános iskolai gyengébb teljesítmény, a tanulmányi eredmények javítása korrepetálás segítségével - középiskolai tanulmányokat folytatók hozzásegítése a sikeres érettségéhez - roma kultúra és nyelv megismertetése a tanulókkal
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Óperint Tanoda Program kidolgozása 2. Szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtése 3. Tanoda sikeres működtetése
Résztevők és felelős	- Szombathely Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont roma gyermekek, fiatalok - pedagógusok - önkéntesek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Óperint Tanoda megnyitása, a program működtetése, kellő számú fiatal bevonása, tanulmányi eredmények mérhető javulása személyre szabottan.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs kiírt pályázat
Szükséges erőforrások	Tárgyi és személyi feltételek. Pályázati forrás

Intézkedés címe:	A hajléktalan emberek társadalmi integrációjának elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Az utcán élő hajléktalanok jelentős része olyan komplex problémákkal küzd (pszichiátriai betegség, fogyatékoság, szenvedélybetegség), ami speciális ellátást, humán erőforrást igényel. Az intézményben élők jelentős része támogatások nélkül önállóan nem képes az önfenntartás kialakítására. Az intézményből kikerülők hosszútávú lakhatásának fenntartásához intenzív utógondozásra van szükség.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	-Támogatott lakhatási és foglalkoztatási programok működtetése intenzív szociális segítségnyújtás mellett, - Intézményi befogadó szolgáltatások működtetése a komplex problémákkal küzdő utcán élő hajléktalanok részére - Utógondozás erősítése az önálló lakhatás megtartásának segítése érdekében
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- intézményi befogadó szolgáltatások működtetése - támogatott lakhatási és foglalkoztatási programok működtetése intenzív szociális munka mellett - utógondozási program működtetése
Résztvevők és felelős	- SAVARIA REHAB-TEAM - SZMJV Önkormányzata - speciális szakemberek (pszichiáter, addiktológus, orvos...)
Partnerek	- SAVARIA REHAB-TEAM - SZMJV Önkormányzata - speciális szakemberek (pszichiáter, addiktológus, orvos...) - foglalkoztató szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	- pályázat esetén megvalósítható - határidő: forrás rendelkezése esetén azonnal
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrás (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- csökken a jelenleg utcán élő, legrosszabb állapotban lévő hajléktalan emberek száma - a hajléktalan szállásról való továbblépés esélyei javulnak - az utógondozás eredményeképpen a hajléktalan létbe történő „visszacúszás” megakadályozható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség.
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, anyagi támogatás, lakhatási lehetőség

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő gyermekek valós számának feltérképezése, nyomon követése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Pontatlan, nem teljes körű adatok a fogyatékkal élő gyermekek létszámáról, betegségeikről
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Teljes körű éves önkormányzati adatbázis létrehozása. - fogyatékkal élő gyermekek létszámának, betegségének feltérképezése, - folyamatos adatfrissítés, esetleges hibák kiküszöbölése, - évenkénti releváns adatbázis létrehozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	-adatbázis folyamatos karbantartása, -jelzőrendszer folyamatos működtetése
Résztevők és felelős	-Védőnő, -házi gyermekorvos, - Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintézője - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ
Partnerek	Védőnő, -házi gyermekorvos, - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ -Polgármesteri Hivatal egészségüggyel foglalkozó osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	1-6 hónap: partnerek megkeresése, tájékoztatása, adatbázis kialakítása, 7-12 hónap: adatbázis feltöltése, Évente: frissített adatbázis létrehozása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A fogyatékkal élő gyermekek valós számának, és a fogyatékoság típusának házi gyermekorvosi szolgálatonként történő összegyűjtését követően a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ az összesített adatokat megküldi a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintézője részére. Szükséges továbbá az Önkormányzat és a házi gyermekorvos között kötött feladat-ellátási megállapodásban e feladatkör rögzítése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Határidő betartása céljából a feladat-ellátási szerződés módosítása, a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ koordináló feladata.
Szükséges erőforrások	Jelzőrendszer szakemberei, számítógép, adatbázis.

Intézkedés címe:	Tartós beteg gyermekek valós számának feltérképezése, nyomon követése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Pontatlan, nem teljes körű adatok a tartós beteg gyermekek létszámáról, betegségeikről
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Teljes körű éves önkormányzati adatbázis létrehozása. - tartós beteg gyermekek létszámának, betegségének feltérképezése, - folyamatos adatfrissítés, esetleges hibák kiküszöbölése, - évenkénti releváns adatbázis létrehozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	-adatbázis folyamatos karbantartása, -jelzőrendszer folyamatos működtetése
Résztevők és felelős	-Védőnő, -házi gyermekorvos, -Egészségügyi Alapellátó Intézet, -Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintéző
Partnerek	- Védőnő, - házi gyermekorvos, - Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintéző - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ
Határidő(k) pontokba szedve	Évente: frissített adatbázis létrehozása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A tartós beteg gyermekek valós számának, és a betegség típusának házi gyermekorvosi szolgálatonként történő összegyűjtését követően az Egészségügyi Alapellátó Intézet az összesített adatokat megküldi a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintézőjére. Szükséges továbbá az Önkormányzat és a házi gyermekorvos között kötött feladat-ellátási megállapodásban e feladatkör rögzítése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Határidő betartása céljából a feladat-ellátási szerződés módosítása, az Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ koordináló feladata. Jogszabályi háttér változása miatt egy-egy betegségtípus kikerül a tartós betegség kategóriából, ebben az esetben a partnerek értesítése szükséges.
Szükséges erőforrások	Jelzőrendszer szakemberei, számítógép, adatbázis.

Intézkedés címe:	<u>Tanulmányi felzárkóztatás hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A szocializációs hiányosságokkal rendelkező szülők nem képesek segíteni a gyengébb tanulmányi eredményekkel rendelkező gyermekeknek. Nincs lehetőségük arra, hogy korrepetáló tanárt fogadjanak gyermekeik mellé.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p><u>Általános cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Cél a gyermekek tanulmányi eredményének javítása, felzárkóztatás, tanulással kapcsolatos sikerélmények növelése. munkaerőpiacon való elhelyezkedés esélyének növelése. <p><u>Rövid távú cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bukások, évisméltések elkerülése, a tanulás pozitív vonatkozásaira való figyelemfelkeltés. Az ismeretek elsajátítására való motiválás. <p><u>Közép távú cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek tanuláshoz való hozzáállásának javításai, iskolai sikerélmények elérése. Motiválás a nehézségek leküzdésére, otthoni, önálló tanulásra. Továbbtanulás esélyének növelése a tanulmányi eredmények javításával. <p><u>Hosszú távú cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyermek tanulmányi eredményeinek javulása kedvezően hathat a továbbtanulásra, illetve a későbbi munkavállalásra. Munkaerőpiaci integráció esélyének növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - igényfelmérés - családok-gyermekek megkeresése - iskolák megkeresése, együttműködés kialakítása - felkészítésben részt vevők megkeresése - közvetítő szerep a korrepetálást végző intézmény és a kliensek között
Résztvevők és felelős	<p><u>Résztvevők:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont családok-gyermekek - Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat családgondozói <p><u>Felelős:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - iskolák - felkészítésben részt vevők
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont családok-gyermekek - családgondozók - iskolák - felkészítésben részt vevők -
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén

Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	A felzárkózásban résztvevő, gyermekek, intézmények száma. A programba jelentkezők tanulmányi eredményeinek javulása, az iskolában. A tanulók sikerélményeket szerezhetnek, későbbi tanulmányaikra, munkavégzésükre mindez motiválóan hathat. A programban résztvevők továbbtanulási statisztikái.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség. A tanulók részéről motiváció hiánya, az iskolák szűkös erőforrásai.
Szükséges erőforrások	A felkészítésben részt vevők felkutatása, anyagi, tárgyi, emberi erőforrások.
Intézkedés címe:	Krizisszoba biztosítása a Családok Átmenti Otthonában
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	- A családon belüli erőszakot elszenvedett anyák, gyermekek biztonságos elhelyezése és teljeskörű ellátása jelenleg nem biztosított.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- A bántalmazott anyák és gyermekek azonnali befogadására alkalmas védett férőhely, ahol a családon belüli erőszak áldozatai teljes körű, térítésmentes, szakszerű ellátásban részesülnek. - A következő biztonságos ellátás, lakhatás felkutatása, igénybevételéhez való segítség.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- A bántalmazott anya, gyermek felvétele az átmeneti otthonba - Az esetnek megfelelő szakemberek bevonása a probléma megoldásába - a fizikai és érzelmi biztonság megteremtése, hivatalos ügyintézésben segítségnyújtás, támogatás. - kiköltözési alternatívák: saját otthon, albérlet, Országos befogadású Családok Átmeneti Otthona, Anyaotthon.
Résztvevők és felelős	- Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálat - Rendőrség - Felnőtt- és Gyermekek házi orvosok, Védőnői Szolgálat - Családok Átmenti Otthona
Partnerek	- Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálat - Rendőrség - Felnőtt- és Gyermekek házi orvosok, Védőnői Szolgálat - Nevelési- és oktatási intézmények - Országos befogadású Családok Átmenti Otthonai, Anyaotthonai
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázat esetén megvalósítható (határidő: 2018. június 30.)

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - A Családok Átmeneti Otthona által biztosított krízis szoba maximálisan 2 munkanap vehető igénybe, ez idő alatt az otthonban dolgozó szociális munkásnak megoldást kell találnia a bántalmazást elszenvedett személy, a meglévő ellátórendszerek közül melynek az igénybevétele a legmegfelelőbb. - A biztonságos kimenetel iránt tett lépések, továbbirányítás országos befogadású intézmény felé
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs kiírt pályázat.
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - jelzőrendszer szakemberei - teljes körű ellátás pénzügyi feltételeinek biztosítása

Intézkedés címe:	Infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztés a bölcsődékben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Bölcsődék infrastrukturális problémái, bölcsődei dolgozók továbbképzésének nehézségei.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Minden bölcsőde épülete, fűtésrendszere, konyhája, a rendelkezésre álló játékok valamennyi bölcsődei telephelyen maradéktalanul feleljenek meg a szakmai előírásoknak.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egyes épületek korszerűsítési munkálatainak elvégzése, egyes játékok pótlása illetve cseréje, egyes bölcsődei konyhák felújítása.
Résztevők és felelős	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
Partnerek	SZMJV Önkormányzata Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Átalakítási munkálatok dokumentációja, játék vásárlás bizonylatai. Megfelelő karbantartás mellett fenntartható az eredmény.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati forrás.
Szükséges erőforrások	Anyagi forrás.

Intézkedés címe:	<u>Közösségi terek tárgyi fejlesztése hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára</u> <ul style="list-style-type: none"> – tanulást segítő szolgáltatások biztosításának – valamint a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésére.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek, fiatalok számára a mai felgyorsult világban <ul style="list-style-type: none"> – irányt kell mutatni a szabadidejük helyes eltöltésére, – alternatívákat kell mutatni a „ gépezés” a devianciák, szenvedélybetegségek kiküszöbölésére, – a hátrányos helyzetükből kifolyólag lehetőségeik korlátozottak, a szabadidő változatos és építő jellegű eltöltéséhez nincsenek megfelelő eszközeik.
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> <ul style="list-style-type: none"> – a fiatalok minél magasabb számban történő bevonása a programokba, motivációjuk , érdekeltségük növelése. <u>Rövid távú cél:</u> <ul style="list-style-type: none"> – a fiatalok ismereteiket és tudásuk bővítése, látókörük bővítése, a családi kohézió növelése, <u>Közép távú cél:</u> <ul style="list-style-type: none"> – a fiatalok hátrányos helyzetének csökkentése, az esélyegyenlőségük növelése. <u>Hosszú távú cél:</u> <ul style="list-style-type: none"> – hogy a fiatalok egyenlő eséllyel induljanak a majdani munkaerőpiacon és az ehhez szükséges készségeket megszerezzék.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - tanulást elősegítő szolgáltatások biztosítása, - egyéni képességek fejlesztése, - családi kohézió növelése, - szabadidő helyes eltöltésének biztosítása, - alternatívák nyújtás a szenvedélybetegségek megelőzésére, - közösségi programok biztosítása
Résztevők és felelős	<u>Résztevők:</u> <ul style="list-style-type: none"> – a szociális szolgáltató látókörébe került hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok és családjaik. <u>Felelős:</u> <ul style="list-style-type: none"> – a közösségi tereket működtető munkatársak
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> – oktatási, nevelési intézmények, – kulturális, sport intézmények – a programokat támogató önkéntes diákok, önkéntes segítők – civilek
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága,	<u>Rövid táv:</u> <ul style="list-style-type: none"> – A fiatalok csoportkohéziója erősödik, ami a hovatartozás érzését adja számukra. Így képessé válnak csoportdinamikai

forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	képeségek elsajátítására, és egyre többen vesznek részt a programokon. <u>Közép táv:</u> <ul style="list-style-type: none"> – A programok biztosításával olyan széles körű és tartalmát tekintve fejlesztő programokra nyílik lehetőség, mely a fiatalok kreativitását és világlátását szélesíti, valamint gátolja a szegregációt és lemaradást kortársaiktól. – A mai digitális világhoz szükséges képességeket és ismereteket szerezhethet, ez javítja pályaválasztási esélyeiket. <u>Hosszú táv:</u> <ul style="list-style-type: none"> – a fiatalok tudásának bővítésével a munkaerőpiac aktív tagjává tudnak válni. <u>Fenntarthatóságot biztosítja</u> , hogy a szociális szolgáltató hosszú évekre visszanyúlóan sikeresen és hatékonyan működtet két közösségi teret: <ul style="list-style-type: none"> – Szabad tér 2006. év óta – Belvárosi ifjúsági klub 2013. év óta
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség.
Szükséges erőforrások	Eszközök anyagi támogatása, valamint az önkéntes diákok felkészítése.

Intézkedés címe:	<u>Nyári táboroztatás hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A szegénységben élő családok anyagi lehetősége nem teszi lehetővé, hogy magas térítési díjas táborban való részvételt. A hátrányos helyzetű gyermekek nagy része ritkán, vagy szinte sohasem hagyja el szűkebb lakókörnyezetét. Gyermekeik számára nem tudnak hasznos szabadidőtöltést kínálni az iskolai szünetek idejére, emiatt megnő az esélye annak, hogy bűnelkövetőkké, vagy áldozatokká válnak.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p><u>Általános cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Cél a szabadidő hasznos eltöltése, az izoláció csökkentése, felzárkóztatás, fejlesztés. A gyermekek számára kamatoztatható, maradandó élmények szerzése. <p><u>Rövid távú cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szűkebb lakókörnyezet megismertetése, programok szervezése. <p><u>Közép távú cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tágabb lakóhelyük, országuk megismertetése a gyerekekkel. A tábornak otthont adó település helyi kulturális programjain való részvétel, élmény gyűjtés, a társas kapcsolatok javítása érdekében, illetve a beilleszkedés segítése, az élmény alapú tapasztalatszerzés útján. <p><u>Hosszú távú cél:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek kirekesztettségének csökkentése, maradandó élmények gyűjtése, az arra alkalmas fiatalok kortárs segítőkké való nevelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - igényfelmérés - résztvevők megkeresése, együttműködés kialakítása más szervezetekkel - önkéntes diákok megkeresése - helyszínek, programok szervezése - a programba bevont intézmények megkeresése
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekek és szülők - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejkölési Szolgálat - diákok , önkéntesek - konzorciumi partnerek
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekek és szülők - diákok , önkéntesek - konzorciumi partnerek
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén
Eredményességi mutatók és	A táborokban részt vevő fiatalok száma.

<p>annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága</p>	<p>A nyári táborban szerzett élmények ösztönzőleg hatnak a gyermekekre, segíti a deviancia megelőzését, illetve erősíti a társadalomba való integrálódást. A tábor során szerzett új élmények, kapcsolatok segítségével a gyermekek kirekesztettség érzése csökken. <u>Fenntarthatóságot</u> biztosítja, hogy a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat évek óta szervez sikeres táborokat.</p>
<p>Kockázatok és csökkentésük eszközei</p>	<p>Nincs pályázati lehetőség.</p>
<p>Szükséges erőforrások</p>	<p>A szervezésben részt vevő önkéntesek és diákok, anyagi, tárgyi erőforrások.</p>

Intézkedés címe	<u>Tanulásmódszertani tréning hátrányos helyzetű és veszélyeztetett középiskolások számára</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fiatalokra, serdülőkre életkorukból adódóan jellemző az „énkeresés”, az önállósodási törekvések, határaik feszegetése. Ebben az életszakaszban gyakoriak az önértékelési problémák, melyekhez sokszor túlzott önbizalomhiány társul. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett fiataloknál ezt még fokozhatja a szociokulturális környezet és a rossz szocializáció. Az iskolai kudarcok hátterében sokszor a fenti okok állnak, és nem a szellemi képességek hiányosságai. A hatékony önbizalom növelő, valamint az eredményre vezető tanulási technikák elsajátítása hozzájárulhatnak a fiatalok kudarcúró képességének javításához, az iskolai lemorzsolódások csökkentéséhez.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fiatalok tanulási hatékonyságának növelése, tanulási motivációjuk felkeltése, és iskolai sikerességének erősítése, az idő előtti iskolaelhagyás és lemorzsolódás kockázatának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - fiatalok bevonása a programba - a tréninget tartó szakemberek megkeresése, együttműködés kialakítása - technikai feltételek megteremtése (helyszín biztosítása, szükséges tárgyi eszközök beszerzése)
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont fiatalok - a tréninget vezető szakemberek - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont fiatalok - a tréninget tartó szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon) , valamint fenntarthatósága	<p>A tréningen részt vevő fiatalok száma.</p> <p>A tréning során szerzett új ismeretek, technikák hatására a fiatalok tanulmányi mutatói javulnak, képessé válnak egyéni erősségeik gyengeségeik felismerésére.</p> <p>A programban részt vevő fiatalok a tananyagot eredményesebben elsajátítják.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A fiatalok érdektelensége, probléma belátás hiánya. Pedagógus szakemberek, kortárssegítők, családtagok bevonása.
Szükséges erőforrások	A tréninget tartó szakemberek, anyagi és tárgyi erőforrások.

Intézkedés címe	Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett fiatalok viselkedéskultúrájának alakítása – agressziókezelés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A felgyorsult világunk a jelentkező problémákra azonnali választ vár a fiataloktól. Nincs idő a konfliktusok kommunikáció útján történő megoldására. A fiatalok stressz tűrő képessége csökken, agresszivitásuk nő, a velük szemben támasztott elvárások, a teljesítménykényszer is terhet ró rájuk. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett fiataloknál ezek a problémák halmozottan jelentkeznek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fiatalok megismertetése különböző konfliktus és agressziókezelési módszerekkel, technikákkal. Stressz tűrő és problémamegoldó képességük növelése. A fiatalok körében megnyilvánuló agresszív cselekmények csökkentése, kommunikációjuk javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - fiatalok bevonása a programba - a tréninget tartó szakemberek megkeresése, együttműködés kialakítása - önkéntesek, kortárs segítők megkeresése - technikai feltételek megteremtése (helyszín biztosítása, szükséges tárgyi eszközök beszerzése)
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont fiatalok - a tréninget vezető szakemberek - a program lebonyolítását segítő önkéntesek, esetleg kortárs segítők - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont fiatalok - a tréninget tartó szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon) , valamint fenntarthatósága	A tréningen részt vevő fiatalok száma. A tréning során szerzett új ismeretek, technikák hatására a fiatalok viselkedése, problémamegoldó módszerei megváltoznak, nő empátiás készségük. Magatartáskultúrájuk az agresszió mentes konfliktuskezelés módszerével lesz gazdagabb. Csökken a fiatalok körében az agresszív cselekmények száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A fiatalok érdektelensége, probléma belátás hiánya. Kortárssegítők és családtagok bevonása.
Szükséges erőforrások	A tréninget tartó szakemberek, a program lebonyolítását segítő önkéntesek, anyagi és tárgyi erőforrások.

Intézkedés címe:	<u>Gyermekek és fiatalok számára információs és tanácsadó szolgáltatások fejlesztése</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Az információkhoz való korlátozott hozzáférés a gyermekek, fiatalok körében.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fiatalok folyamatos, naprakész, hiteles információkkal való ellátása, mert ez az alapfeltétele annak, hogy később a társadalom aktív, hasznos tagjaivá váljanak.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Települési ifjúsági szolgáltató hálózat és felkereső ifjúsági munka kialakítása, fejlesztése.
Résztevők és felelős	Savaria Rehab- Team Nonprofit Kft. LOGO Ifjúsági Szolgálata
Partnerek	Savaria Rehab- Team Nonprofit Kft. LOGO Ifjúsági Szolgálata
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Ifjúsági közösségi terek száma - szolgáltatást igénybe vevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati forrás.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, ifjúsági közösségi terek és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra.

Intézkedés címe:	Új bölcsődei férőhelyek kialakítása demográfiai indokoltság esetén
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A demográfiai ingadozásokat nem minden esetben tudja rugalmasan követni a gyermekek napközbeni ellátásának rendszere.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Demográfiai indokoltság esetén a bölcsődei férőhelyek illetve a családi napközi férőhely számainak növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Demográfiai indokoltság esetén a bölcsődei férőhelyek illetve a családi napközi férőhely számainak növelése.
Résztevők és felelős	SZMJV Önkormányzata Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
Partnerek	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31. (demográfiai indokoltság esetén)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	bölcsődei férőhelyek száma, családi napközi férőhelyeinek száma, igénybevevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati forrás.
Szükséges erőforrások	Anyagi és humán erőforrás.

Intézkedés címe:	80 év feletti idők helyzetének feltérképezése, nyomon követése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szociális ellátási formák ismeretének hiánya, segítségnyújtást adó családtag hiánya, elmagányosodás, elszigetelődés, kapcsolatok beszűkülése (6. számú fejezet)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	80 év feletti lakosság felkeresése, a szociális ellátási típusokról történő tájékoztatása, segítségnyújtása, szociális ellátó rendszerbe történő bevonása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- partnerek megkeresése, - idők teljes körű tájékoztatása, - jelzőrendszer folyamatos működtetése
Résztevők és felelős	- 80 év feletti személyek - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, - Önkéntesek - közfoglalkoztatottak - Polgármesteri Hivatal egészségügyel és szociális ügyekkel foglalkozó osztálya
Partnerek	-80 év feletti személyek - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, - Önkéntesek - közfoglalkoztatottak
Határidő(k) pontokba szedve	1 hónap: Idősek értesítése, programban részt vevők felkészítése, 2. hónaptól: a program működésének tesztelése, ezt követően program működtetése, monitoring 16. hónapig: hatásvizsgálat és elégedettség mérés 18.-19.hónap: záró tanulmány készítése, lakosság tájékoztatása 19. hónap: szakmai tanácskozás
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A felkeresett 80 év feletti idős személyek száma, szociális ellátó rendszerbe történő bevonása, az önkéntesek száma és az általuk elvégzett munkaórák száma. Elégedettségi vizsgálat eredménye.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	80 év feletti idők elzárkózása a programban történő résztvételtől, a segítségnyújtás spektrumának bemutatása, a családtagok bevonása,
Szükséges erőforrások	Szakemberek, önkéntesek, közfoglalkoztatottak,

Intézkedés címe:	Demens nappali ellátás fejlesztése (férőhely-bővítés)
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	<p>Szombathely város lakosságának korösszetételét tekintve továbbra is a 14 éven aluliak számának csökkenése, valamint a 65 év felettek számának növekedése jellemző. Az országos és a megyei tendenciához hasonlóan az időskorúak eltartottsági rátája folyamatosan emelkedik.</p> <p>Az idősödési folyamat másik fontos mutatója az öregedési index, mely Szombathely város vonatkozásában szintén folyamatos - az országos értékeket meghaladó mértékű - növekedést mutat.</p> <p>Az életkor előrehaladtával egyre nagyobb a demencia előfordulásának valószínűsége. A demens családtag ellátása nagy terhet ró a családra, mivel folyamatos felügyeletet igényel.</p>
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>A demenciával küzdő idős ember a szellemi leépülése során életminőségét megőrizve, jó közérzettel, pszichés és szomatikus egyensúlyának megtartása mellett élje életét.</p> <p>Kognitív zavarai, tünetei mellett is érzékelje a jó bánásmódot, képes legyen az adott pillanatok élvezetére, állapotromlását késleltető támogatást kapjon. Önellátási képességének csökkenése mellett is kielégítettek legyenek szükségletei és meg tudja őrizni emberi méltóságát.</p> <p>Fontos cél, hogy biztosítsuk mindazon beavatkozásokat, eljárásokat, melyek hozzájárulnak a demens jóllétének biztosításához, vagyis a demenciával küzdő személy a napjait aktívan töltsse segítői közreműködéssel, biztonságban érezze magát, érzelmi támogatásban részesüljön.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - felügyelet biztosítása - állapotának megfelelő terápiákon való részvétel biztosítása, mely késlelteti az állapotromlást - közösséghez való tartozás biztosítása, az izoláció csökkentése céljából
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - nappali ellátást biztosítók - demens személyek - családtagok - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - nappali ellátást biztosítók - demens személyek - családtagok

Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A demens személyek állapotromlásának késleltetése.
	A családtagok tehermentesítése, növelve ezáltal a munkaerőpiacon való érvényesülésüket.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség
Szükséges erőforrások	Szakemberek, anyagi források.

Intézkedés címe:	Idősek informatikai és nyelvi képzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagyon sok idős ember él egyedül, családtagjaik a távol, gyakran más országban élnek, így a velük való kapcsolattartás nehézkes. Az izoláció csökkentésében nagy szerepe van a modern technikai eljárásoknak, sokan megromlott egészségi állapotuk miatt nem tudják lakásukat elhagyni, ezen keresztül tudják a kapcsolatot tartani a külvilággal.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél az idős emberek informatikai jártasságának erősítése, a modern technikai, informatikai eszközök, eljárások megtanítása, izoláció csökkentése, szellemi aktivitásuk megtartásának elősegítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - idősek bevonása a programba - a felkészítésben résztvevők megkeresése, együttműködés kialakítása - informatikai eszközök beszerzése
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont idősek - a felkészítést végző önkéntesek és/vagy diákok - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és gyermekjóléti Szolgálat <ul style="list-style-type: none"> - SZMJV Nyugdíjas Szövetsége és Képviselője
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - a programba bevont idősek - a felkészítést végző önkéntesek és/vagy diákok
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A programba jelentkező és sikeresen végző idősek száma. A tanulás során átélt sikerélmény új tanulásra, az internettel összefüggő ismeretek elsajátítására ösztönözi az időseket. Életvitelükbe új szokások kerültek, új szavakat tanulnak meg, tudásszintjük közel kerül a fiatalokéhoz, és megismerték a virtuális világ kínálta lehetőségeket. Az idős emberek életminősége megváltozik, és képessé válnak magukat a társadalomba visszaintegrálni.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség.
Szükséges erőforrások	A felkészítésben résztvevő önkéntesek és/vagy diákok, anyagi erőforrások.

Intézkedés címe:	<u>Idősek és nyugdíjasok tájékoztatása és felvilágosítása</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Az idős emberek tájékozatlanságából adódó problémák
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A mindennapi életben használható tudás átadása az idős emberek számára, annak érdekében, hogy megalapozott döntéseket tudjanak hozni pl. vásárlás esetén. megakadályozni, hogy gazdasági bűncselekmények áldozataivá váljanak.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Előadások szervezése különböző időseket is érintő témákban.
Résztevők és felelős	Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetség, Képviselő
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetség, Képviselő - SZMJV Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	Az elhangzott tudásanyag mindennapi életben történő hasznosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség.
Szükséges erőforrások	Anyagi források, felkészült előadók.

Intézkedés címe:	Generációk közötti együttműködés elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Generációk közötti távolság növekedése, információ hiány mindkét korcsoport részéről.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Generációk közötti kapcsolatok kialakulásának elősegítése, személyiségfejlődés pozitív befolyásolása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közösségi alkalmak biztosítása, melyen a fiatalabb és az idősebb generáció is részt vehet és információkat, közös élményeket szerezhet.
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetség, Képviselő - SZMJV Önkormányzata
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetség, Képviselő - SZMJV Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	A közösségi alkalmak száma és a résztvevők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség.
Szükséges erőforrások	Pénzügyi erőforrás, szakemberek, intézményi háttér.

Intézkedés címe:	<u>Aktív időskor Szombathelyen program folytatása</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Nagy igény mutatkozik az idősek aktív szabadidő eltöltésére, közösségi programokra.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A 60 év feletti szombathelyi nyugdíjas polgárok elszigetelődésének, elmagányosodásának megelőzése, Az adott korosztály egészségnevelése, általános prevenció.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szabadidő aktív eltöltését lehetővé tevő programok szervezése.
Résztevők és felelős	SZMJV Önkormányzata
Partnerek	SZMJV Önkormányzata Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	- programokon részt vevők száma - programok száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Pénzügyi erőforrás, intézményi háttér, humán erőforrás

Intézkedés címe:	<u>Idősek átmeneti elhelyezésének férőhelybővítése, tárgyi feltételeinek javítása</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Időskorúak Gondozóházának tárgyi feltételei nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak. Az engedélyezett férőhelyszám nem elégíti ki a felmerülő igényeket, évente átlagosan 18 fő a férőhelyre várakozók száma.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A férőhelyek számának növelése, a jogszabályban előírt tárgyi feltételek megteremtése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Beruházás megvalósítása férőhelybővítés, tárgyi feltételek kialakítása.
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, - Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, - beruházást elvégző szakemberek.
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, - Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, - beruházást elvégző szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázati lehetőség esetén
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	Férőhelybővítéssel a várakozók igényének kielégítése, megfelelő tárgyi feltételek biztosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség
Szükséges erőforrások	Anyagi forrás

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő felnőtt lakosság valós számának feltérképezése, nyomonkövetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Pontatlan, nem teljes körű adatok a fogyatékkal élő felnőttek létszámáról, betegségeikről
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Teljes körű éves önkormányzati adatbázis létrehozása, - fogyatékkal élő felnőttek létszámának, betegségének feltérképezése, - folyamatos adatfrissítés, esetleges hibák kiküszöbölése, - évenkénti releváns adatbázis létrehozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	-adatbázis folyamatos karbantartása, -jelzőrendszer folyamatos működtetése
Résztevők és felelős	- felnőtt háziorvos, - Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintéző - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ
Partnerek	- felnőtt háziorvos, - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ - Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintéző
Határidő(k) pontokba szedve	Évente: frissített adatbázis létrehozása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Évenkénti frissített adatbázis megléte. A fogyatékkal élő felnőttek valós számának, és a fogyatékoság típusának felnőtt háziorvosi szolgálatonként történő összegyűjtését követően a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ az összesített adatokat megküldi a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi ügyintézője részére. Szükséges továbbá az Önkormányzat és a felnőtt háziorvos között kötött feladat-ellátási megállapodásban e feladatkör rögzítése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Határidő betartása céljából a feladat-ellátási szerződés módosítása, a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ koordináló feladata.
Szükséges erőforrások	Jelzőrendszer szakemberei, számítógép, adatbázis.

Intézkedés címe:	Közszolgálatokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, telephelyek akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem akadálymentesített háziorvosi rendelők léte Nem akadálymentesített bölcsődei épületek Nem akadálymentesített szociális és gyermekjóléti telephelyek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<ul style="list-style-type: none"> - információk a háziorvosi rendelők körében az akadálymentesítés meglétéről - teljes körűen akadálymentesített háziorvosi rendelők, bölcsődei épületek, szociális és gyermekjóléti telephelyek
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - felmérés a háziorvosi rendelők körében az akadálymentesítés meglétéről - teljes körűen akadálymentesített háziorvosi rendelők, bölcsődei épületek és telephelyek kialakítása
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - SZMJV Önkormányzata - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ - Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - SZMJV Önkormányzata - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ - Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31. (pályázati forrás esetén)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A közszolgálatokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem áll rendelkezésre pályázati pénzforrás.
Szükséges erőforrások	Anyagi források

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők számára készített szórólapok, plakátok, egyéb tájékoztató anyagok kihelyezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szükséges információk nem jutnak el az érintettekhez
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	- szerzett fogyatékkal élők illetve a veleszületett fogyatékkal élők szüleinek tájékoztatása az érdekvédelmi szervezetek tevékenységéről és elérhetőségéről, az elérhető támogatások, szolgáltatások formájáról és igénylési lehetőségeiről
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- szórólapok, plakátok, egyéb tájékoztatók háziorvosi rendelőkben történő kihelyezése
Résztevők és felelős	- SZMJV Önkormányzata - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ
Partnerek	- SZMJV Önkormányzata - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ
Határidő(k) pontokba szedve	2016.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Információs anyagok elérhetősége, azok tartalmának módosítása jogszabály változások illetve egyéb változások esetén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az információs anyagok rendelkezésre állásának folyamatos ellenőrzése
Szükséges erőforrások	humán és anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Esélyegyenlőségi nap
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A gyermekek és fiatalok nem rendelkeznek megfelelő és reális információkkal a fogyatékkal élők világáról.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Hiteles információkat nyújtani a fogyatékkal élők világáról az érintettek által. Lehetőséget biztosítani a fiataloknak, hogy saját élményt szerezzenek.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A szombathelyi általános iskolák tanulói interaktív foglalkozások, játékos feladatok keretében ismerkedjenek a fogyatékkal élők mindennapjaival.
Résztevők és felelős	LOGO Ifjúsági Szolgálat
Partnerek	LOGO Ifjúsági Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Esélyegyenlőségi Napon részt vevő fiatalok száma - Együttműködők és közreműködő szervezetek és személyek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, anyagi erőforrások(étkezés,díjazás)

Intézkedés címe:	<u>Fogyatékkal élők esélyegyenlőségének elősegítése a Támogató Szolgálatnál történő eszköze fejlesztéssel</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Az elavuló gépkocsi-állomány nem tudja az ellátottak szállítási igényeit kielégíteni.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A szállítási igények kielégítésével, a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáférési esélyei javulnak
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Akadálymentes gépjármű vásárlása
Részrtvevők és felelős	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Partnerek	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	Növekedés az ügyfélszámban, elégedettség növekedése az igénybevevői körében
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség
Szükséges erőforrások	Anyagi források, tárgyi eszközök

Intézkedés címe:	Támogatott lakhatás bevezetése
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A városban nem megoldott a fogyatékos emberek támogatott elhelyezése.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szolgáltatás bevezetésével a fogyatékos emberek támogatott lakhatása megoldódna a szükségletekre reagáló szolgáltatások bevezetésével, illetve a fogyatékos emberek komplex ellátása jönne létre.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egy darab önkormányzati bérlakásban (3 szobás) 6 fő fogyatékos ember támogatott lakhatása
Résztvevők és felelős	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Partnerek	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - ellátotti létszám növekedése - nyertes pályázat esetén megvalósítható, együttes pénzforrásból (normatíva, önerő, térítési díj) fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség
Szükséges erőforrások	pályázati pénzforrás, önkormányzati ingatlan, humán erőforrás

Intézkedés címe:	Fogyatékos emberek nappali ellátásának férőhelyszám növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Prognosztizálható, hogy a következő években a nő az oktatási rendszerből kikerülő fogyatékos fiatalok száma, így a nappali ellátás iránti igény is növekedést fog mutatni.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fogyatékos emberek nappali ellátás iránti igényeire való reagálás.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálatának férőhelyszám növelése 10 fővel.
Részrtvevők és felelős	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Partnerek	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Ellátotti létszámban mérhető növekedés. - anyagi erőforrások rendelkezésre állása esetén megvalósítható és fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs megfelelő anyagi forrás.
Szükséges erőforrások	Anyagi és humán erőforrás.

Intézkedés címe:	Fogyatékos emberek foglalkoztatásának megvalósítása
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A foglalkoztatás bevezetésével, bővítésével a társadalmi integráció megvalósítása a cél. A fogyatékos emberek a társadalom hasznos tagjának érezhetnék magukat.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Jelen társadalmi helyzetben egyik fő érték a munka, a fogyatékos személy is a társadalom hasznos tagjának érezhesse magát, ő is képes legyen alkotó, létrehozó folyamat aktív részese lenni.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fogyatékos személyek foglalkoztathatóságának javítása, innovatív, konstruktív munkahelyek kialakítása
Résztvevők és felelős	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Partnerek	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők foglalkoztatottságának növekedése - pályázati forrásból elindítható, megfelelő üzleti terv és tevékenység esetén önfenntartóvá válhat
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség
Szükséges erőforrások	Ingatlan, koncepció, pályázati forrás, humán erőforrás (szociális szakemberek, projekt management), intézményi háttér.

Intézkedés címe:	<u>Fogyatékos emberek kertészeti munkálatainak bevezetése, önkéntesek bevonásával</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Fogyatékos emberek megnövekedett igénye a kertészeti munkálatokra, aktív szabadidő eltöltése iránti igényekre való konstruktív reagálás.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Fogyatékos emberek számára létrehozott „kiskertben” kertészeti műveletek elsajátítása alapfokon, szabadidő hasznos eltöltése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Önkormányzati kiskert igénybevétele kizárólag hobbi célból, aktív szabadidő eltöltés
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft - SZMJV Önkormányzata
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft - SZMJV Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	Ellátotti elégedettség növelése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Kiskertek hosszú távú bérbe vétele önkormányzati szerepvállalással, önkéntesek és támogatók bevonása.

Intézkedés címe:	<u>Valós szükségletekre reagáló átmeneti jellegű, panziószerű ellátás bevezetése</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A fogyatékkal élő emberek családjai számára időszakonként (betegség, utazás stb.) problémát jelent a fogyatékkal élő családtag felügyelete, átmeneti elhelyezése.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szükségletekre reagáló, rugalmas rendszerű, felügyeletet biztosító, átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás bevezetése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fogyatékos emberek átmeneti elhelyezését biztosító ellátás bevezetése 5 fő számára.
Résztevők és felelős	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Partnerek	Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - ellátotti létszám növekedése - szolgáltatások körének bővülése - ügyfél elégedettség növekedése <p>Nyertes pályázat esetén megvalósítható, majd együttes pénzforrásból (normatíva, önerő, térítési díj) fenntartható.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Pályázati pénzforrás, ingatlan, humán erőforrás.

Intézkedés címe:	<u>Akadálymentes helyi közösségi közlekedés feltételeinek kialakítása</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Jelenleg nem megoldott a városban a különböző fogyatékosági típussal élő személyek számára a biztonságos, akadálymentes közlekedés.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Akadálymentes helyi közösségi közlekedés feltételeinek megteremtése. A város minél nagyobb területén legyen biztosított a teljes körű akadálymentesítés.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Buszos helyi közlekedés akadálymentességének kialakítása (fizikai akadálymentesítés, útvonal látható és hallható követésének biztosítása) 2. Közlekedési jelző lámpa - rendszer akadálymentességének felmérése, akadálymentesség kiterjesztése 3. Érdekvédelmi szervezetek bevonása a komplex akadálymentesítés folyamatába 4. Mozgáskorlátozottak számára fenntartott parkolóhelyek felmérése, szükség esetén átfestése
Résztvevők és felelős	SZMJV Önkormányzata Érdekvédelmi szervezetek
Partnerek	SZMJV Önkormányzata Érdekvédelmi szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - akadálymentes gyalogátkelőhelyek számának növekedése - akadálymentes helyi közösségi közlekedés feltételeinek javulása - érdekvédelmi szervezetek partnerként való megjelenése az akadálymentesítés folyamatában
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem áll rendelkezésre elegendő anyagi forrás.
Szükséges erőforrások	Anyagi források, humán erőforrás.

Intézkedés címe:	Érzékenyítő programok rendszeres szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A többségi társadalom kevés és sok esetben téves információval rendelkezik a különböző fogyatékosági típusú élőkkel kapcsolatban.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A többségi társadalom tudatformálása, az előítéletek, sztereotípiák leépítése. Nagyobb fokú empátia kialakítása a fogyatékkal élők irányában.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Figyelemfelkeltő, érzékenyítő tevékenységek folytatása elsősorban közösségi tereken, nagyobb városi rendezvényekkel összekapcsolva.
Résztevők és felelős	SZMJV Önkormányzata
Partnerek	SZMJV Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - érzékenyítő programok száma - egyes programokon részt vevők száma <p>A program hosszútávon fenntartható, hatása szintén kizárólag hosszútávon várható.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Anyagi források, intézményi háttér

Intézkedés címe:	<u>Fogyatékkal élők számára történő segítségnyújtási rendszer kidolgozása önkéntesek bevonásával</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	A különböző fogyatékosági típussal élő emberek a hétköznapi életük során gyakran szorulan szaktudást nem igénylő segítségre.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szaktudást nem igénylő házi körüli tevékenységekhez segítségnyújtása önkéntesek részvételével. Fogyatékkal élő személyek életminőségének javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igényfelmérés - Önkéntesek toborozása - Segítségnyújtás rendszerének kidolgozása - Rendszer működtetése
Résztevők és felelős	- SzMJV Önkormányzata
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - SZMJV Önkormányzata - Vas Megyei Önkéntes Centrum
Határidő(k) pontokba szedve	2018. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Elérhető szolgáltatások körének bővülése - Igénybe vevők életminőségének javulása - Igénybe vevők száma - Önkéntesek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás

Intézkedés címe:	<u>Vak emberek esélyegyenlőségének előmozdítása</u>
Feltárt probléma (kiinduló értékkel)	Izoláció, társadalmi kirekesztődés veszélye a vak emberek esetében.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Vak emberek társadalmi integrációjának előmozdítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - szerzett vakság esetén kapcsolat kiépítése tapasztalatokkal rendelkező vak emberekkel az érdekvédelmi szervezet bevonásával - vakvezető kutyához való hozzájutás támogatási rendszerének kidolgozása igényfelméréssel
Résztevők és felelős	SZMJV Önkormányzata
Partnerek	SZMJV Önkormányzata Vakok és Gyengénlátók Vas Megyei Egyesülete
Határidő(k) pontokba szedve	2018.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentálása, forrása (rövid, közép és hosszútávon) valamint fenntarthatósága	- vakvezető kutyával rendelkezők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Anyagi erőforrások, humán erőforrás.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Együttműködési megállapodás megkötése a TKKI-val	Jelenleg nincs megállapodás a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a Türr István Képző és Kutató Intézet között.	Az együttműködési megállapodás megkötése.	Roma Nemzetiségi Önkormányzat dokumentumai	Kapcsolatfelvétel a partnerek között.	Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetője	2013.12.31.	Együttműködési megállapodás megkötése és hatályba lépése.	Humán erőforrás	Határozatlan idejű megállapodás kötése MEGVALÓSULT
2	Óperint Tanoda Program	Roma származású tanulók iskolai problémái, felzárkózás lehetőségének, tehetséggondozásnak a hiányosságai	Tanulmányi eredmények javulása, sikeres érettségi vizsga, roma kultúra és nyelv megismerése	Roma Nemzetiségi Önkormányzat dokumentumai	1. Óperint Tanoda Program kidolgozása 2. Szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése 3. Tanoda sikeres működtetése	Roma Nemzetiségi Önkormányzat	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	szolgáltatást igénybe vevők száma, tanulmányi eredmények mérhető javulása	Pályázati forrás, tárgyi és személyi feltételek	Nyertes pályázat esetén
3	Hajléktalan emberek társadalmi integrációjának elősegítése	Az utcán élő hajléktalanok komplex problémái, önálló önfenntartás nehézségei, intenzív utógondozás szükségessége	Utcan élő hajléktalanok problémáinak csökkenése, önálló lakhatás megtartása	SAVARIA REHAB TEAM Szoc. Szolgáltató és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. éves beszámolója	1. intézményi befogadó szolgáltatások működtetése 2. támogatott lakhatási és foglalkoztatási programok működtetése 3. utógondozási program működtetése	SAVARIA REHAB TEAM Szoc. Szolgáltató és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	1. Utcán élő hajléktalanok számának csökkenése 2. Hajléktalan szállásról való továbblépés esélyeinek javulása 3. Hajléktalan létbe való visszacsúszás megakadályozása	Humán erőforrás, anyagi támogatás, ingatlanok.	Nyertes pályázat esetén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Fogyatékkal élő gyermekek valós számának feltérképezése	Pontatlan, nem teljes körű adatok a fogyatékkal élő gyermekek létszámáról, betegségeikről.	Éves nyilvántartás létrehozása	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ éves beszámolója	Partnerek megkeresése (orvos, védőnő), adatgyűjtés, adatbázis létrehozása, folyamatos frissítése, jelzőrendszer folyamatos működtetése.	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ	folyamatos	Évenként frissített adatbázis megléte	szakemberek, program, számítógép	A felmérés MEGVALÓSULT. Továbbiakban: adatbázis évenkénti felülírása
2	Tartós beteg gyermekek valós számának feltérképezése	Pontatlan, nem teljes körű adatok a tartós beteg gyermekek létszámáról, betegségeikről.	Teljes körű adatbázis létrehozása	Éves gyermekjóléti beszámoló	Partnerek megkeresése, adatgyűjtés, adatbázis létrehozása, folyamatos karbantartása	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ	folyamatos	Évenként frissített adatbázis megléte	Szakemberek, informatikai hálózat, adatbázis	A felmérés MEGVALÓSULT adatbázis évenkénti felülírása
4	Tanulmányi felzárkóztatás hátrányos helyzetű gyermekek számára	Hátrányos helyzetű gyermekek tanulási problémái, felzárkóztatás, korrepetálás hiánya.	1. Tanulmányi eredmények javulása, évisméltések csökkenése, továbbtanulás és a munkaerőpiaci integráció esélyeinek javítása	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ éves szakmai beszámolója	Igényfelmérés, együttműködés kialakítása az iskolák és az igénybe vevők között	Pálos Károly szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	1. programban részt vevők száma 2. tanulmányi eredmények mérhető javulása	- pedagógusok, tárgyi feltételek	Nyertes pályázat esetén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
4/A	Korrepetálás biztosítása 10 fő hátrányos helyzetű gyermek számára az „Aktív időskor Szombathelyen” program keretében	Hátrányos helyzetű gyermekek tanulási problémái, felzárkóztatás, korrepetálás hiánya	Tanulmányi eredmények javulása, generációk közötti szolidaritás növekedése		Igényfelmérés, önkéntes nyugdíjas pedagógusok bevonása	SZMJV Önkormányzat a	2018.december 31.	Tanulási eredmények javulása a 10 fő bevont tanuló esetében	önkéntes pedagógusok , tárgyi feltételek	A program sikeressége esetén továbbfejleszhető, nagyobb létszámmal.
5.	Infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztés a bölcsődékben	Bölcsődék infrastrukturális problémái. Bölcsődei dolgozók továbbképzési nehézségei.	1. szakmai előírásoknak megfelelő játékok rendelkezésre állása 2. Korszerű épületek 3. Továbbképzési lehetőségek biztosítása	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi szakmai beszámolója	Főző- és tálaló konyhák felújítása, új eszközök beszerzése. Továbbképzések elérhetővé tétele.	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	Infrastrukturális tényezők javulása.	Anyagi erőforrások	Nyertes pályázat esetén
6	Közösségi terek tárgyi fejlesztése hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára	Hátrányos helyzetű fiatalok lehetőségei korlátozottak a szabadidő változatos és építő jellegű eltöltésére.	1. Fiatalok bevonása a programokba, motivációjuk növelése 2. Fiatalok ismereteinek, látókörének bővítése 3. Esélyegyenlőség növelése	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ éves szakmai beszámolója	Tanulást elősegítő szolgáltatások biztosítása, egyéni képességek fejlesztése, szabadidő helyes eltöltésének és közösségi programoknak a biztosítása, családi kohézió növelése	Pálos Károly szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	1. Programokon részt vevők száma 2. Közösségi terek látogatottsága	Anyagi forrás, szociális szakemberek, önkéntesek bevonása.	Nyertes pályázat esetén
7	Információs és tanácsadó szolgáltatások fejlesztése	Információkhoz való korlátozott hozzáférés a gyermekek, fiatalok körében.	Fiatalok információkkal való ellátása annak érdekében, hogy a társadalom		Települési ifjúsági szolgáltató hálózat és felkereső ifjúsági munka kialakítása, fejlesztése.	LOGO Ifjúsági Szolgálat	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	1. Szolgáltatást igénybe vevők száma	Humán erőforrás, ifjúsági közösségi terek és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra	Nyertes pályázat esetén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			hasznos tagjává váljanak.							
8.	Nyári táboroztatás hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára	A hátrányos helyzetű gyermekek nagy része ritkán, vagy szinte sohasem hagyja el szűkebb lakóköznyezetét.	Szabadidő hasznos eltöltése, izoláció csökkentése, fejlesztés.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ éves szakmai beszámolója	Nyári táborok szervezése hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok számára.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ	2018.december 31.	Táborokban részt vevő gyermekek, fiatalok száma.	Önkéntesek, diákok, anyagi és tárgyi eszközök.	Nyertes pályázat esetén. Fenntartható.
9.	Tanulás módszertani tréning hátrányos helyzetű és veszélyeztetett középiskolások számára	Hátrányos helyzetű fiatalok esetében az iskolai kudarcok mögött gyakran a rossz szocializáció áll.	A fiatalok tanulási hatékonyságának növelése, motiváció felkeltése, lemorzsolódás kockázatának csökkentése.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ éves szakmai beszámolója	Tréningeken való részvétel biztosítása a hátrányos helyzetű középiskolások számára.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ	2018.december 31.	Tréningeken részt vevők száma.	Szakemberek, anyagi és tárgyi eszközök.	Nyertes pályázat esetén. Fenntartható.
10.	Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett fiatalok viselkedés kultúrájának alakítása - agressziókezelés	A felgyorsult világban a fiatalok stressz tűrő képessége csökken, agresszivitásuk nő. A hátrányos helyzetű fiataloknál mindez fokozottan jelentkezik.	A fiatalok megismertetése különböző konfliktus és agressziókezelési módszerekkel, technikákkal. Stressztűrő és probléma megoldó képességük növelése.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ éves szakmai beszámolója	Tréningeken való részvétel biztosítása a hátrányos helyzetű fiatalok számára.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ	2018.december 31.	Tréningeken részt vevők száma.	Szakemberek, anyagi és tárgyi eszközök	Nyertes pályázat esetén. Fenntartható.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Krízisszoba biztosítása a Családok Átmeneti Otthonában	A családon belüli erőszakot elszenvedett anyák, gyermekek	A bántalmazott anyák és gyermekek azonnali	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gyermekjóléti	A bántalmazott anya/gyermekek felvétele az Átmeneti	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és	2018.december 31.	Krízisszoba létrehozása.	Pályázat esetén megvalósítható, szakemberek, intézményi háttér.	Nyertes pályázat esetén.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		biztonságos elhelyezése és teljes körű ellátása jelenleg nem biztosított.	befogadására alkalmas védett férőhely térítésmentes biztosítása, szakszerű ellátással együtt.	Beszámoló, Intézményi beszámoló.	Otthonba, megfelelő szakemberek bevonása a probléma bevonásába. A fizikai és érzelmi biztonság megteremtése, hivatalos ügyintézésben segítségnyújtás, támogatás.	Gyermekjóléti Szolgálat				
2	Új bölcsődei férőhelyek kialakítása demográfiai indokoltság esetén	Kisgyermek napközbeni ellátását igénylők számának ingadozása	- új bölcsődei férőhelyek kialakítása - új családi napközi kialakítása	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi szakmai beszámolója	új bölcsődei férőhelyek kialakítása -2 új családi napközi kialakítása	Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény és Családi Napközi	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	férőhely szám növekedés, igénybe vevők számának növekedése	Pályázat esetén megvalósítható, szakemberek, intézményi háttér, tárgyi feltételek.	Nyertes pályázat esetén.

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	80 év feletti idősek helyzetének feltérképezése	A 80 év feletti lakosság felkeresése, a szociális ellátási típusokról történő tájékoztatása, segítségnyújtás és a szociális ellátó rendszerbe történő bevonása.	Minél több segítségre szoruló, és eddig támogatást igénybe nem vevő idős személy bevonása az ellátórendszerbe.	Éves beszámoló a szociális szolgáltatásokról	A Családsegítők és az önkéntesek otthonukban keresik fel a 80 év feletti idő személyeket tájékoztatás céljából.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat	folyamatos	felkeresett személyek száma, ellátásba bevont személyek száma	szakemberek, önkéntesek, közfoglalkoztatottak	A felmérés MEGVALÓSULT Továbbiakban: a program folytatása.
2	Demens nappali ellátás fejlesztése (férőhelybővítés)	Az életkor előrehaladtával egyre nagyobb a demencia előfordulásának valószínűsége, a	A demenciával küzdő személy segítői közreműködésével aktívan töltse napjait.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Intézményi beszámoló	Felügyelet biztosítása, állapotnak megfelelő terápiákon való részvétel	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	A demens személyek állapotromlásának késleltetése. Férőhelyek bővülése.	pályázati pénzügyi erőforrás, szakember, technikai eszközök.	Nyertes pályázat esetén megvalósítható.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		demens családtag ellátása nagy terhet ró a családra, mivel folyamatos felügyeletet igényel.			biztosítása, amely késlelteti az állapotromlást. Közösséghez való tartozás biztosítása.					
3	Idősek informatikai és nyelvi képzése	Az izoláció csökkentésében nagy szerepe van az informatikának, mert sok idős csak így tud kapcsolatot tartani a külvilággal. Idegen nyelv ismeret tekintetében az idősebb korosztály hátrányokkal küzd.	Az idős emberek informatikai jártasságának erősítése, szellemi aktivitásuk megtartásának elősegítése.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Intézményi beszámoló	Idősek bevonása a programba, a felkészítésben részt vevők megkeresése, együttműködés kialakítása. Informatikai eszközök beszerzése.	Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat	2018.december 31. PÁLYÁZATI FORRÁS ESETÉN	Az idősek körében elterjedt internethasználat. A programba jelentkező, és sikeresen végző idősek száma. Idősek nyelvismeretének fejlődése.	informatikai hálózat, szakemberek, önkéntesek, pályázati pénzforrás	pályázat
4	Idősek tájékoztatása, felvilágosítása	Idős emberek tájékoztatatlanságából adódó problémák	Idős emberek felelős döntéseket hozzanak, kellő információk birtokában.		Előadások, fórumok szervezése az idős korosztályt érintő problémákban.pl. fogyasztóvédelem	Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetség	2018.december 31.	Az elhangzott tudásanyag mindennapi életben történő hasznosítása.	Anyagi források, előadók bevonása.	Nyertes pályázat esetén.
5	Generációk közötti együttműködés elősegítése	Generációk közötti távolság növekedése, információhiány mindkét csoport részéről.	Közösségi alkalmak biztosítása, élmény-, és információ szerzés.		Közös programok szervezése az idősebb és a fiatalabb generáció számára.	Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetség	2018.december 31.	Közösségi alkalmak száma, az egyes programokon részt vevők száma.	Anyagi erőforrások, szakemberek, intézményi háttér	Nyertes pályázat esetén.
6	Aktív időskor Szombathelyen program folytatása	Idős emberek elmagányosodása, időskori depresszió, izoláció.	Időskorúak magasabb szintű társadalmi integrációja.		Szabadidő aktív eltöltését szolgáló programok, klubfoglalkozások szervezése.	SZMJV Önkormányzat a	folyamatos	Programok száma évente Egyes programokon részt vevők száma	Anyagi erőforrás, szakemberek	Az „Aktív időskor Szombathelyen” program évenkénti meghirdetésével.
7	Idősek átmeneti elhelyezésének férőhelybővítése,	Időskorúak Gondozóházának tárgyi feltételei nem	Férőhelybővítés el a várakozók igényeinek	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió,	Beruházás megvalósítása férőhelybővítés,	Pálos Károly Szociális Szolgáltató	2018.december 31.	Ellátotti létszám növekedése	Anyagi forrás, tárgyi feltételek	Nyertes pályázat esetén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	tárgyi feltételeinek javítása	megfelelők. Az engedélyezett férőhelyszám nem elégíti ki a felmerülő igényeket.	kielégítése, megfelelő tárgyi feltételek biztosítása.	Intézményi beszámoló	tárgyi feltételek kialakítása.	Központ és Gyermekjóléti Szolgálat				
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Fogyatékkal élő felnőtt lakosság valós számának feltérképezése	Pontatlan, nem teljes körű adatok, a fogyatékkal élő felnőttek létszámáról, betegségeikről.	Teljes körű, éves, önkormányzati adatbázis létrehozása.	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ beszámolója	Partnerek megkeresése, adatgyűjtésre történő felkérése. Adatbázis létrehozása, annak folyamatos karbantartása, a jelzőrendszer folyamatos működtetése.	Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ	folyamatos	Évenkénti frissített adatbázis megléte.	Szakemberek, informatikai hálózat	A felmérés MEGVALÓSULT. Továbbiakban: Jelzőrendszer folyamatos működése.
2.	Átmeneti, panziószerű ellátás bevezetése	A fogyatékkal élő emberek családjai számára időszakonként (betegség, utazás stb.) problémát jelent a fogyatékkal élő családtag felügyelete, átmeneti elhelyezése.	A szükségletekre reagáló, rugalmas rendszerű, felügyeletet biztosító, átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás bevezetése.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft éves szakmai beszámolója	Fogyatékos emberek átmeneti elhelyezését biztosító ellátás bevezetése 5 fő számára,	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft	2018.december 31.	Ellátotti létszám növekedése, szolgáltatások körének bővülése, ügyfél elégedettség növekedése.	Anyagi forrás, tárgyi feltételek, intézményi háttér, humán erőforrás.	Nyertes pályázat esetén.
3.	Tájékoztató anyagok biztosítása, információ átadás	Információhiány mind az érintett fogyatékkal élők, családjaik, mind pedig az egészségügyi dolgozók körében.	Szolgáltatásokhoz, szociális ellátásokhoz való hozzájutás esélyegyenlőségének biztosítása.		tájékoztató anyagok készítése, kihelyezése a házi orvosi rendelőkben. Tájékoztató nyújtása az egészségügyi dolgozók számára	SZMJV Önkormányzat a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ	2018.december 31.	Szakemberek és érintettek tudásának növekedése.	Humán és anyagi erőforrás	Információs anyagok folyamatos aktualizálásával.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					előadás formájában.					
4	Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása	A szociális és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézményi telephelyek, 2 bölcsőde és a háziorvosi rendelők akadálymentesítése részben nem megoldott.	Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyének megteremtése	-	Az épületek akadálymentes átalakítása	SZMJV Önkormányzat a, Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Szombathelyi EBI és Családi Napközi, Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ	2018.december 31.	Akadálymentes közintézmények száma. igénybevevők számának növekedése.	Anyagi erőforrás.	Nyertes pályázat.
5	Esélyegyenlőségi Nap	A gyermekek és fiatalok nem rendelkeznek megfelelő és reális információkkal a fogyatékkal élők világról.	Hiteles információkat nyújtani a fogyatékkal élők világról az érintettek által. Lehetőséget biztosítani a fiataloknak, hogy saját élményt szerezzenek.	-	A szombathelyi általános iskolák tanulói interaktív foglalkozások, játékos feladatok keretében ismerkedjenek a fogyatékkal élők mindennapjaival.	LOGO Ifjúsági Szolgálat	2018.december 31.	Esélyemelősségi Napon részt vevő fiatalok száma. együttműködők és közreműködő szervezetek száma	Humán erőforrás, pénzügyi erőforrás (étkezés, díjazás)	Nyertes pályázat esetén.
6.	Esélyegyenlőség elősegítése a Támogató Szolgálatnál történő eszközfejlesztéssel	A rendelkezésre álló gépkocsi állomány nem tudja az ellátottak szállítási igényeit kielégíteni.	A szállítási igények kielégítésével, a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáférése esélyei javulnak.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft éves szakmai beszámolója	akadálymentes gépjármű beszerzése, használata	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft	2018.december 31.	Növekedés az ügyfélszámban, elégedettség növekedése.	Anyagi források, tárgyi eszközök	Nyertes pályázat esetén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
7.	Támogatott lakhatás bevezetése	Jelenleg hiányzó szolgáltatás a támogatott lakhatás a fogyatékkal élők számára.	6 fő fogyatékkal élő személy támogatott lakhatásának megoldása.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft éves szakmai beszámolója	Támogatott lakhatás bevezetése a fogyatékkal élők viszonylagos önállóság és szociális segítése mellett.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft	2018.december 31.	Szolgáltatások körének bővülése, ellátotti létszám növekedése.	Pályázati pénzforrás, humán erőforrás, önkormányzati ingatlan.	Nyertes pályázat esetén.
8	Fogyatékos emberek nappali ellátásának bővítése	Prognosztizálható, hogy a következő években nő az oktatási rendszerből kikerülő fogyatékos fiatalok száma.	A fogyatékos emberek nappali ellátás iránti igényeire való reagálás.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft éves szakmai beszámolója	Fogyatékos Emberek Nappali Szolgáltatásának férőhely szám növelése.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft	2018.december 31.	Ellátotti létszámban mérhető növekedés	Anyagi és humán erőforrás	Nyertes pályázat esetén
9	Foglalkoztatás bővítése	A foglalkoztatás bevezetésével, bővítésével a társadalmi integráció megvalósítása a cél. A fogyatékos emberek a társadalom hasznos tagjának érezhetnék magukat.	Jelen társadalmi helyzetben egyik fő érték a munka, a fogyatékos személy is a társadalom hasznos tagjának érezhesse magát, ő is képes legyen alkotó, létrehozó folyamat aktív részese lenni.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft éves szakmai beszámolója	Innovatív, konstruktív munkahelyek kialakítása, megfelelő szociális támogató háttérrel.	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft	2018.december 31.	Fogyatékkal élők foglalkoztatottságának növekedése.	Ingatlan, koncepció, pályázati pénzforrás, humán erőforrás, intézményi háttér.	Nyertes pályázat esetén elindítható, majd önfenntartóvá válhat.
10	Kertészeti munkák végzése önkéntesek bevonásával	Szabadidő hasznos eltöltésének nehézségei.	Fogyatékkal élő emberek számára létrehozott „kiskertben” kertészeti műveletek elsajátítása,	Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft éves szakmai beszámolója	Önkormányzati kiskert igénybevétele, kizárólag hobbi célból, aktív szabadidő eltöltés.	SZMJV Önkormányzat a, Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft	2018.december 31.	Fogyatékkal élők elégedettségének növekedése.	Kiskertek hosszú távú igénybevétele önkormányzati szerepvállalással, önkéntesek, támogatók bevonásával.	Fenntartható.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			szabadidő hasznos eltöltése.							
11.	Akadálymentes helyi közösségi közlekedés feltételeinek kialakítása	Jelenleg nem megoldott a városban a különböző fogyatékosági típusú élő személyek számára a biztonságos, akadálymentes közlekedés.	Akadálymentes helyi közösségi közlekedés feltételeinek megteremtése. A város minél nagyobb területén legyen biztosított a teljes körű akadálymentesítés.		1. Buszos helyi közlekedés akadálymentességének kialakítása (fizikai akadálymentesítés, útvonal látható és hallható követésének biztosítása) 2. Közlekedési jelzőlámpa rendszer akadálymentességének felmérése, és biztosítása 3. Érdekvédelmi szervezetek bevonása a komplex akadálymentesítés folyamatába 4. Mozgáskorlátozottak számára fenntartott parkolóhelyek felmérése, szükség esetén átfestése	SzMJV Önkormányzat	2018. december 31.	1. Akadálymentes átkelőhelyek száma, 1. Akadálymentes autóbuszok száma valamennyi fogyatékosági típusú élő számára	Anyagi, humán erőforrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
12.	Érzékenyítő programok rendszeres szervezése	A többségi társadalom kevés és sok esetében téves információval rendelkezik a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.	A többségi társadalom tudatformálása.	-	Figyelemfelkeltő, érzékenyítő tevékenységek folytatása elsősorban közösségi tereken, illetve nagyobb városi rendezvényekhez kapcsolódva.	SZMJV Önkormányzat	2018.december 31.	Érzékenyítő programokon való részvétel nagysága.	Anyagi és humán erőforrás.	Fenntartható.
13.	Fogyatékkal élők számára történő segítségnyújtási rendszer kidolgozása önkéntesek bevonásával	A különböző fogyatékosági típusú élő emberek a hétköznapi életük során gyakran szorulnak szaktudást nem igénylő segítségre.	Szaktudást nem igénylő házkörű tevékenységekhez segítségnyújtása önkéntesek részvételével.	-	- Igényfelmérés - Önkéntesek toborozása a feladatra - Önkéntesek bevonásával működő segítségnyújtási rendszer elindítása	SZMJV Önkormányzat	2018.december 31.	Elérhető szolgáltatások körének bővülése Igénybevevők életminőségének javulása Igénybevevők száma Önkéntesek száma	Humán erőforrás	Fenntartható.
14.	Vak emberek esélyegyenlőségének előmozdítása	Izoláció, társadalmi kirekesztődés veszélye a vak emberek esetében	Vak emberek társadalmi integrációjának előmozdítása.	-	-szerzett vakság esetén kapcsolatkiépítése tapasztalatokkal rendelkező vak emberekkel (érdekvédelmi szervezet bevonásával) -vakvezető kutyához való hozzájutás támogatási rendszerének kidolgozása igényfelméréssel	SZMJV Önkormányzat	2018.december 31.	Vak emberek életminőségének javulása	Anyagi és humán erőforrás	

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

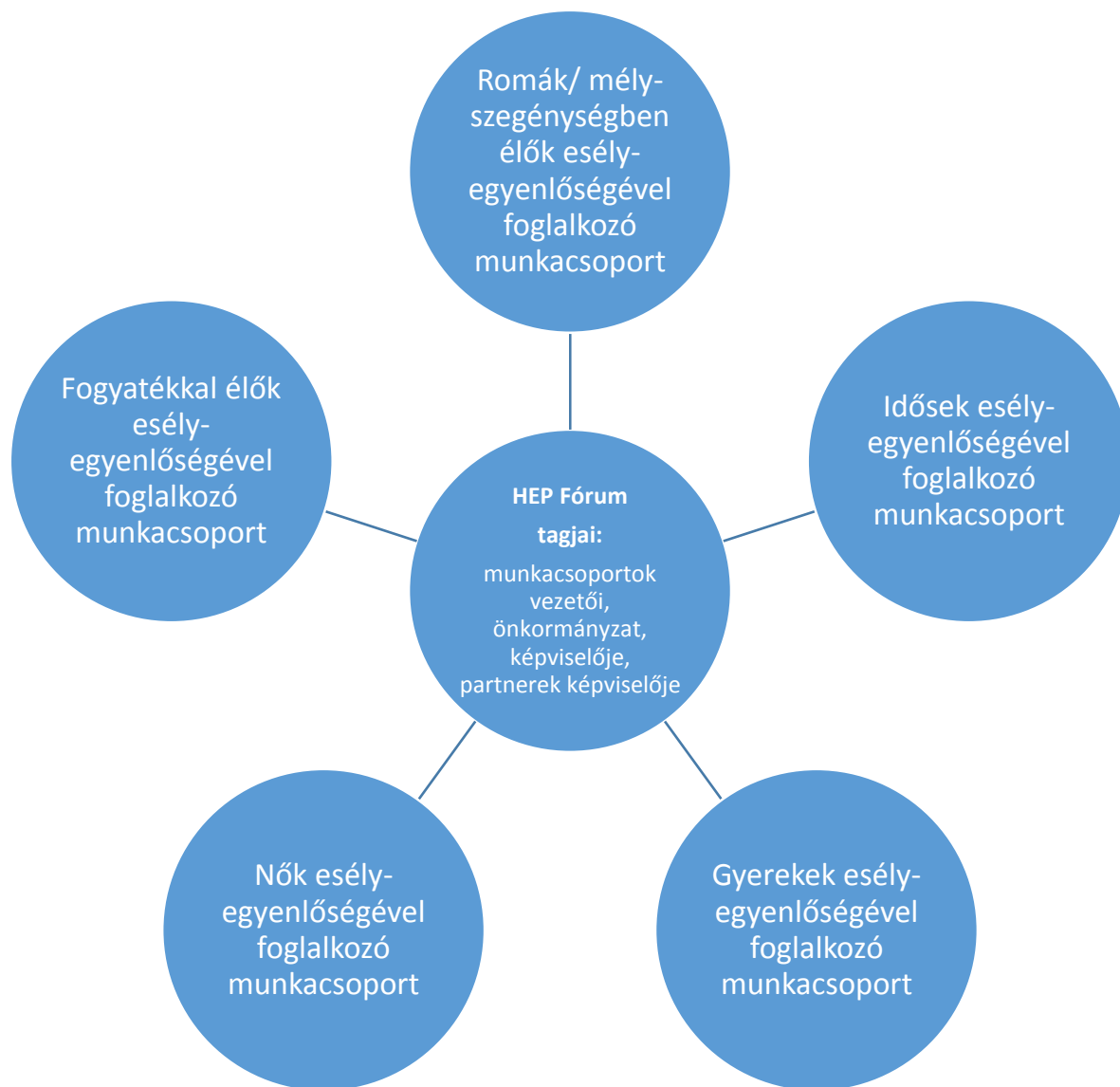
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Vinczéné Dr. Menyhárt Mária felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatva és a 319/2013. (VI.19.) Kgy. számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

HEP elkészítési jegyzék.

Szombathely, 2013. június 19.

/: Dr. Puskás Tivadar:
polgármester

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Szombathely, 2013. június 19.

/: Kúcsár Lászlóné /

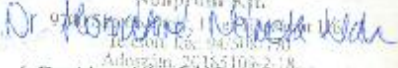
Szombathely, 2013. június 19.

/: Vigné Horváth Ilonasz /

Szombathely, 2013. június 19.

/: Rósfainé Sebestyén Blanka /

Szombathely, 2013. június 19.

/: Dr. Horváthné Németh Klára /

Szombathely, 2013. június 19.

SAVARIÁ REHAB-TEAM
Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Kiemelkedően
Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

9700 Szombathely, Sánad út 1.

tel: 94/513-310; fax: 94/513-311

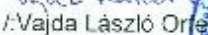
/: Bujtás Erika /

Adószám: 21466544-2-18
ÚJP 11747036-2-202046

Szombathely, 2013. június 19.

/: Forgács Károlyné /

Szombathely, 2013. június 19.

/: Vajda László Orfusz /

Heckenast Gusztáv
Irodavezető

HEP elkészítési jegyzék

NÉV	HEP részei									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Kulcsár Lászlóné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE
Egészségügyi Alapellátó Intézet Vigné Horváth Ilona	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE
Egyesített Bölcsődei Intézmény Pósfainé Sebestyén Bianka	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE
Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft. Dr. Horváthné Németh Klára	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE
SAVARIA REHAB-TEAM Nonprofit Kft.	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE

HÁROFIT Egyesület Forgács Károlyné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE
Roma Nemzetiségi Önkormányzat Vajda László Orfeusz	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE

1. Együttműködési megállapodás megkötése a TKKI-val
2. Fogyatékkal élő gyermekek valós számának feltérképezése
3. Tartós beteg gyermekek valós számának feltérképezése
4. Kérdőíves felmérés a családok/gyermekek étkezési szokásairól
5. Krízisszoba biztosítása a Családok Átmeneti Otthonában
6. 80 év feletti idősök helyzetének feltérképezése
7. Demens nappali ellátás fejlesztése (férőhely-bővítés)
8. Idősök Informatikai képzése
9. Fogyatékkal élő felnőtt lakosság valós számának feltérképezése

